

αντί

Περίοδος Β', τεύχος 217.

Παρασκευή 29 Οκτωβρίου 1982

Δρχ. 40

ΔΗΜΟΤΙΚΕΣ ΕΚΛΟΓΕΣ '82

Η ΔΙΑΝΟΜΗ
ΤΟΥ ΤΥΠΟΥ

Πως καταλήφθηκαν
ΕΚΑΤΟΜΜΥΡΙΑ...

**Α. ΑΝΤ. ΛΙΒΑΝΗ και Σια Ε.Ε.
ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟ - ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ
«ΝΕΑ ΣΥΝΟΡΑ»**

Σόλωνος 94 • τηλ. 36.10.589—36.00.398

Βραβείο Νόμπελ Λογοτεχνίας 1982

Γκαρσία Μάρκες

Ο εκδοτικός οίκος που σας γνώρισε τον μεγάλο Γκαμπριέλ Γκαρσία Μάρκες με τα «Εκατό χρόνια μοναξιάς» έκανε ένα ακόμη σημαντικό βήμα: Εξασφάλισε για την Ελλάδα τα αποκλειστικά δικαιώματα των έργων-του.

Έτσι τώρα σε υπεύθυνες μεταφράσεις απ' ευθείας απ' τα Ισπανικά πρόκειται να κυκλοφορήσουν από τα «Νέα Σύνορα» πέντε βιβλία του Μάρκες:

- **Κακιά Ώρα**
- **Φυλλορόημα**
- **Ο συνταγματάρχης δεν περιμένει γράμμα από κανέναν**
- **Το Χρονικό ενός προαναγγελθέντος θανάτου**
- **Το φθινόπωρο του Πατριάρχη**

Φυσικά κυκλοφορούν πάντα από τον εκδοτικό-μας οίκο τα «Εκατό χρόνια μοναξιάς», μόνιμο πια «μπεστ-σέλλερ», στην προτίμηση του κοινού.

Ο Εκδοτικός Οίκος που έφερε στην Ελλάδα το έργο του Γκαρσία Μάρκες, το συνεχίζει υπεύθυνα σε υπεύθυνες μεταφράσεις της Ισπανομαθούς Κλαίτης Σωτηριάδου-Μπαράχας.

Πληροφορίες — Παραγγελίες:

**Α. ΑΝΤ. ΛΙΒΑΝΗ και Σια Ε.Ε.
ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟ - ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ
«ΝΕΑ ΣΥΝΟΡΑ»**

Σόλωνος 94 • τηλ. 36.10.589—36.00.398

Περίοδος Β'
Χρόνος 8ος
Τεύχος 217

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΗ
ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ
Δημοχάρους 60
Αθήνα 601
Τηλ: 7232.713 - 7232.819

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟ ΑΝΤΗΝΩΡ:

Οι εκλογές και η δράση κάποιων «στοχαστικών προσαρμογών».....	4
ΑΝΤΙ - ΘΕΣΕΙΣ	6
Γ. ΚΑΛΑΪΤΖΗ: Είμαι βαθιά συγκινημένος, είμαι υπερήφανος.....	9
ΕΠΙ ΤΟΥ ΔΑΚΤΥΛΙΟΥ	
Π. ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ: Δημοτικές εκλογές '82 - Θετικές για όλους;.....	11
Γ. ΦΛΩΡΟΥ:	
Τρεις δηλώσεις - τρεις θέσεις.....	15
ΣΤ. ΚΟΥΛΟΓΛΟΥ: Το ΠΑΣΟΚ, οι εκλογές και η ΤV.....	18
ΗΛ. ΕΥΘΥΜΙΟΠΟΥΛΟΥ: Μικρά και εμπαθή σχόλια για το περιβάλλον.	19
ΕΡΕΥΝΑ	
ΣΤ. ΚΟΥΛΟΓΛΟΥ: Η διανομή του Τύπου.....	20
Μ. ΧΑΙΡΕΤΑΚΗ: Η κυκλοφορία των αθηναϊκών εφημερίδων στην επαρχία την τελευταία πενταετία.....	28
Ν. ΜΑΡΓΑΡΗ: Η αναπαραγωγή των μυρμηγκιών και η κυβερνητική πολιτική για την έρευνα.....	30
Γ. Φ. ΚΟΥΚΟΥΛΕ: Για μια ιστορία του Ελληνικού Συνδικαλιστικού Κινήματος.....	32
Φ. ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΗ:	
Οι εκλογές στην Ισπανία.....	38
Κ. Β. ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΟΥ:	
Εκκλησιαστική Σχολή Κρήτης.....	39
ΣΠ. ΚΑΒΟΥΝΙΔΗ:	
Περί πεζοδρομίου ο λόγος.....	40
Β. ΣΧΟΛΙΚΟΥ: Διδασκέρια με προβλήματα.....	41
ΕΠΙΣΗΜΑΙΝΟΥΜΕ	
Ευρωπαϊκά 1982.....	42
ΙΑΝ ΗΟΕΤ:	
Τα μολύβια του Ν. Μπάικα.....	44
ΝΤ. ΗΛΙΟΠΟΥΛΟΥ - ΡΟΓΚΑΝ:	
Εικαστικό χρονικό.....	45
ΒΙΒΛΙΟΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ	46
ΔΙΑΛΟΓΟΣ	48

ΕΞΟΦΥΛΛΟ: Νίκου Σιδέρη

Για το εξώφυλλο και για το ρεπορτάζ της διανομής του Τύπου (σσ.20-27) χρησιμοποιήθηκαν φωτογραφίες από το αρχείο του Πρακτορείου Αθηναϊκού Τύπου. Η σημερινή εικόνα, με φωτορεπορτάζ του Χρ. Βλάχου.

Η ΣΙΒΥΛΛΑ ΤΩΝ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΕΚΛΟΓΩΝ

ΣΠΑΝΙΑ τόσοι πολλοί περίμεναν τόσα πολλά, όσο τα κόμματα από αυτές τις δημοτικές εκλογές. Και σπάνια όλοι έλαβαν τόσες απαντήσεις, ώστε να μην είναι δυνατό να κατανοήσουν άμεσα ποια «είναι η σωστή», η απάντηση-κλειδί σε σχέση με τα πρωταρχικά-τους ερωτήματα και επιδιώξεις.

Η ΚΑΛΠΗ έδρασε ως Σίβυλλα. Τα αποτελέσματά-της προσφέρονται για πολυποίκιλες και αντιφατικές χρήσεις και ερμηνείες. Γι' αυτό, άλλωστε, και όλοι θριαμβολογούν, γι' αυτό, όμως, και όλοι, σε άλλο επίπεδο, ανησυχούν ή επιχειρούν να αναλύσουν τις πραγματικές απαντήσεις, πίσω από την ορυμαγδό των ποσοστών και τους αριθμούς των δημοτικών εκπροσωπήσεων.

ΣΕ ΑΛΛΕΣ στήλες επιχειρούμε να αναλύσουμε, παρ' όλ' αυτά, τα σταθερά δεδομένα που εξάγονται από την ανάλυση των αποτελεσμάτων. Η κύρια γραμμή ερμηνείας, πάντως, βρίσκεται στο γεγονός, πως οι δημοτικές αναπαρήγαγαν, σε άλλο επίπεδο, το αποτέλεσμα των βουλευτικών εκλογών του '81.

ΜΕ ΛΙΓΑ ΛΟΓΙΑ, με αυξομειωτικές τάσεις σημαντικές, αλλά όχι ανατρεπτικές, η διάταξη των πολιτικών δυνάμεων που προέκυψε από τις βουλευτικές εκλογές του '81, παγιώθηκε με τις δημοτικές εκλογές του '82.

ΤΟ ΠΡΟΣΘΕΤΟ γνώρισμα, όμως, αυτών των εκλογών είναι πως ό,τι το '81 υπήρξε το αποτέλεσμα μιας διαδικασίας αναδιάταξης των πολιτικών δυνάμεων, τώρα είναι το αποτέλεσμα μιας εμπέδωσης των κοινωνικών και πολιτικών-τους αναφορών. Με άλλη διατύπωση, οι δημοτικές εκλογές έκαναν ορατή δια γυμνού οφθαλμού μια πώληση της ελληνικής πολιτικής ζωής, που περιστρέφεται πια με σχέσεις έντασης γύρω από τρεις διαφορετικές προτάσεις εξουσίας: εκείνη του ΠΑΣΟΚ, της Δεξιάς και του ΚΚΕ.

ΤΑΥΤΟΧΡΟΝΑ —και αυτό είναι επίσης καινούριο— οι δημοτικές εκλογές, όσο και αν υπήρξαν μια προειδοποίηση για την πολιτική του ΠΑΣΟΚ, υπήρξαν και μια εμπέδωση της κομματικής αυτοδυναμίας-του. Η ταυτόχρονη σύγκρουση με τη Δεξιά και το ΚΚΕ υπήρξε για το ΠΑΣΟΚ μια δοκιμασία όχι τόσο του κεντρικού πολιτικού-του λόγου, αλλά κυρίως της κομματικής-του συγκρότησης και των τοπικών ηγεσιών-του. Και αυτή τη δοκιμασία την άνθεξε και σε πολλές περιπτώσεις τη μετέτρεψε σε συντριπτική επιτυχία —μικρό αλλά όχι αμελητέο παράδειγμα, η επιτυχία-του στις κοινότητες, όπου καταλαμβάνει 3.595 (63,4%) έναντι 1.432 που διέθετε το '78 (25,2%).

ΥΠΟ ΜΙΑ έννοια, λοιπόν, και εφόσον το ΠΑΣΟΚ διασχίσει αλώβητο τα προβλήματα της διακυβέρνησης, εγκαθιδρύει τους όρους μιας μονιμότητας της κομματικής-του παρουσίας, διαμορφώνει τα στηρίγματα μιας μακροπρόθεσμης κοινωνικής και πολιτικής εδραίωσης, δημιουργεί τις προϋποθέσεις από σοσιαλιστικό κίνημα με ποпуλιστικό χαρακτήρα να αποτελέσει σοσιαλιστικό οργανισμό με σταθερή κοινωνική υποδομή και αυτόνομο πολιτικό λόγο.

ΑΛΛΑ, βέβαια, όλα αυτά τα ενδεχόμενα υποκρύπτονται, αλλά και αναιρούνται από τους χρησμούς της κάλπης. Διότι παράλληλα η καθίζηση και η πτώση του ποσοστού του κυβερνώντος κόμματος στα μεγάλα αστικά κέντρα, δείχνει, πως τα ιστορικά περιθώρια για πειραματισμούς είναι εξαιρετικά περιορισμένα.

ΚΑΙ ΠΩΣ το κυβερνητικό κόμμα δεν είναι τόσο τρωτό —προς το παρόν— από τη δράση των αντιπάλων-του, αλλά από τη δική-του αδράνεια, τις παραλείψεις, ή και τη δράση σε κατευθύνσεις που ακυρώνουν τη δυναμική του οράματος που το έφερε στην εξουσία.

ΤΟ ΠΑΣΟΚ, λοιπόν, έχει από τις δημοτικές και την υπόδειξη του δρόμου και των δυνάμεων της Αλλαγής και την προειδοποίηση για τη δυνατότητα αναστροφής-τους.

ΑΣ ΕΠΙΛΕΞΕΙ, εναρμονίζοντας τον εαυτό-του με τα οράματα και τις απαιτήσεις που τόσο καλά διέγινωσέ, αλλά τόσο ανακόλουθα, πολλές φορές, υπηρετεί.

αντι

πολιτικό δεκαπενθήμερο

Οι εκλογές και η δράση κάποιων «στοχαστικών προσαρμογών»...

ΜΕ ΤΙΣ ΙΔΙΕΣ —όπως κάθε χρόνο— εκδηλώσεις, γιορτάστηκε και φέτος η επέτειος του «ΟΧΙ»: Με τη μεγάλη στρατιωτική παρέλαση στη Θεσσαλονίκη, παρουσία του προέδρου της Δημοκρατίας, κ. Κ. Καραμανλή. Με τη μαθητική παρέλαση και την καθιερωμένη δοξολογία στη Μητρόπολη, παρουσία του πρωθυπουργού Α. Παπανδρέου και των άλλων μελών του υπουργικού συμβουλίου. Και με το λαό στοιβαγμένο στα πεζοδρόμια, τότε να χαιρέται το θέαμα (είπαμε: λαός και στρατός ενωμένος...) και τότε να σκέφτεται *«την ποικίλη δράση των στοχαστικών προσαρμογών»* —αυτών που προωθεί σήμερα η κυβέρνησή-του, ένα ακριβώς χρόνο μετά την άνοδό-της στην εξουσία.

ΝΑΙ, η φετινή επέτειος είχε κάτι το ξεχωριστό: Είκοσι τέσσερις ώρες πριν, ο υφυπουργός Εξωτερικών Γιάννης Καψής, άνοιγε τον διάλογο με τον πολύπειρο και πολυμήχανο Ρέτζι-νολντ Μπαρθόλομιου, για το μέλλον των εδώ αμερικανικών βάσεων. Και μια βδομάδα πριν, ο ίδιος ο πρωθυπουργός της χώρας, απαντώντας σ' ένα καταιγισμό ερωτήσεων Αμερικανών δημοσιογράφων (της «Ουάσιγκτον Ποστ», των «Νιού - Γιόρκ Τάιμς», του «NBC», του «CBS», κ.ά.), διαβεβαίωνε πως *«δεν σκοπεύουμε να προβούμε σε μονομερείς ενέργειες»* και πως, όπως και αν έχει το πράγμα, αποδεχόμενη η Ελλάδα την παρουσία αμερικανικών βάσεων στο έδαφός-της, *«κάνει μια προσφορά»*, η οποία *«θα πρέπει να εκτιμηθεί από τους Αμερικανούς»*.

«Να επιταχυνθεί η πορεία των αλλαγών»

ΑΛΛΑ ΟΙ «στοχαστικές προσαρμογές» θα πρέπει να πάρουν υπόψη-τους τώρα και τα διδάγματα που προκύπτουν από τα αποτελέσματα των δημοτικών εκλογών. Φυσικά, υπάρχουν οι υποψηφιοί δοξαστικοί τόνοι του ΠΑΣΟΚ, του ΚΚΕ, ακόμη και της Νέας Δημοκρατίας, που επίσης μιλάει για «νίκη». Και υπάρχουν κάποιες «περίεργες συμμαχίες» —όπως αυτή του ΚΚΕ με τη Δεξιά— που, κατά κοινή παραδοχή, αποτελούν ένα ν έ ο σ τ ο ι χ ε ι ο στην πολιτική ζωή της χώρας.

ΟΜΩΣ ΜΙΑ υπεύθυνη κυβέρνηση, ένα υπεύθυνο κυβερνητικό κόμμα, έχει χρέος να μελετά και ν' αναλύει τα εκλογικά αποτελέσματα και πέραν από τους προβολείς της δημοσιότητας. Έτσι, υπάρχουν, αυτή τη στιγμή, υπουργοί, που αισθάνονται ευτυχείς: *«Η κυβέρνηση —λένε— πέτυχε το βασικό αντικειμενικό-της στόχο, που ήταν η εκτόπιση της Δεξιάς από τους περισσότερους δήμους. «Πράγμα που σημαίνει ότι οι νέες θεσμικές ρυθμίσεις που καθόρισε η κυβέρνηση για την τοπική αυτοδιοίκηση, μπορούν τώρα ευχερέστερα να προωθηθούν και να υλοποιηθούν»*. Υπάρχουν, όμως, και υπουργοί με διαφορετική άποψη: Αναγνωρίζουν λ.χ. ότι υπάρχει μια μετατόπιση ψήφων —«*ψήφων διαμαρτυρίας*»— προς τα αριστερά, η οποία δεν μπορεί να είναι άσχετη με τα οξυτάτα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι εργαζόμενοι, αλλά και με τις καθυστερήσεις και τις ανεπάρκειες της μέχρι τώρα κυβερνητικής πολιτικής. Ως εκ τούτου —τονίζουν— *θα πρέπει να επιταχυνθεί η πορεία των αλλαγών, με περισσότερη αποφασιστικότητα, με λιγότερες ταλαντεύσεις...* Τρίτοι υπουργοί καταγράφουν τα υψηλά ποσοστά που συγκέντρωσε η Δεξιά σε ορισμένες μεγάλες πόλεις και θέτουν το ερώτημα κατά πόσον τα ποσοστά αυτά προέρχονται

από μικρομεσαίους επιχειρηματίες και ελεύθερους επαγγελματίες που, αν και ψήφισαν στις τελευταίες βουλευτικές εκλογές, ΠΑΣΟΚ, εμφανίζονται σήμερα απογοητευμένοι από τη συνεχιζόμενη ύφεση και, ειδικότερα, από την πολιτική τιμών και εισοδημάτων ή από τη φορολογική πολιτική της κυβέρνησης.

ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ: Οι «στοχαστικές προσαρμογές» δεν μπορούν να καλύπτουν μόνο τις ελληνοαμερικανικές ή ελληνοτουρκικές (μορατόριουμ, κτλ.) ή ελληνονατοϊκές σχέσεις, αλλά και την οικονομία της χώρας —που δεν πάει καλά— και τον προϋπολογισμό, και την εισοδηματική πολιτική, που πρέπει, κανονικά, να κατατεθούν στη Βουλή, μέσα στο Νοέμβριο, μαζί με κάποια προκαταρκτικά στοιχεία από το κυβερνητικό πενταετές πρόγραμμα.

Συσκέψεις εντός των τοιχών

ΑΛΛΑ ΤΑ αποτελέσματα των δημοτικών εκλογών, άρχισαν να μελετούν και τα άλλα κόμματα. (Ανάλυση των αποτελεσμάτων αυτών, δημοσιεύει το ANTI σε άλλες σελίδες-του). Έτσι, αύριο Σάββατο, συνέρχεται η Κεντρική Επιτροπή του ΚΚΕ εσωτ., ενώ στις αρχές της ερχόμενης εβδομάδας συγκαλείται, υπό την προεδρία του αρχηγού κ. Ευ. Αβέρωφ, το «άτυπο» Πολιτικό Γραφείο της Νέας Δημοκρατίας. Μέσα στην άλλη εβδομάδα επίσης, αναμένονται να συνέλθουν το Εκτελεστικό Γραφείο του ΠΑΣΟΚ, το Πολιτικό Γραφείο του ΚΚΕ και το Πολιτικό Γραφείο του ΚΟΔΗΣΟ.

ΑΣΦΑΛΩΣ, στα πλαίσια των συσκέψεων αυτών, θα τεθούν —«εντός των τοιχών»— πολλά και επίμαχα προβλήματα. Ο αρχηγός κ. Ευ. Αβέρωφ λ.χ., θα επικαλεσθεί το γεγονός ότι οι υποψήφιοι της Νέας Δημοκρατίας, στην Αθήνα και τη Θεσσαλονίκη, ξεπέρασαν το 44%, για ν' αποδείξει ότι η σημερινή ηγεσία του κόμματος είναι όχι μόνο στιβαρή, αλλά και αποτελεσματική. Συνεπώς, καλά θα κάνουν οι λογής «δελφίνοι» (Μπούτος, Μητσotάκης, Στεφανόπουλος, κ.ά.) να σταματήσουν την «*αηδή φιλολογία*» περί ανάγκης νέου αρχηγού και άλλων ηχηρών παρόμοιων, μέσα στο κόμμα! Από την άλλη όμως, θα κληθεί να εξηγήσει πως το «νικηφόρο κόμμα» της Νέας Δημοκρατίας κατάφερε να κερδίσει, συνολικά, 49 δήμους (από τους 128 που διέθετε το 1978...) και πως «*το ΠΑΣΟΚ, σαν κόμμα εξουσίας, έστρωσε το δρόμο στο ΚΚΕ*», όταν η ίδια η Νέα Δημοκρατία «*πριμοδότησε*» το ΚΚΕ σε μια σειρά δήμους. (Είναι πια κοινό μυστικό λ.χ., ότι χωρίς την πριμοδότηση αυτή, δεν θα έβγαине δήμαρχος Πάτρας ο Θ. Άννινος).

ΑΛΛΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ —και ερωτήματα— θα τεθούν, οπωσδήποτε, και στη σύνοδο της Κεντρικής Επιτροπής του ΚΚΕ εσωτ., στα πλαίσια της οποίας αναμένεται ν' αναζωπυρωθεί η κριτική ορισμένων στελεχών, ότι, δηλαδή, «*το κόμμα, συνεργαζόμενο με το ΠΑΣΟΚ, απόλεσε την πολιτική και ιδεολογική-του ταυτότητα*» και ότι θα ήταν προτιμότερο —και τα πολιτικά οφέλη μεγαλύτερα— «*αν, στις δημοτικές εκλογές, το ΚΚΕ εσωτ. κατέβαινε αυτοτελώς*». Στην κριτική αυτή, η ηγεσία του κόμματος απαντά λέγοντας ότι η συνεργασία με το ΠΑΣΟΚ υπήρξε θετική, όχι μόνο σε αριθμό δημοτικών συμβούλων (το ΚΚΕ εσωτ. διαθέτει τώρα 157 συμβούλους σε 94 δήμους, ενώ, μέχρι σήμερα, είχε εκπροσώπηση μόνο σε 63 δή-

μους), αλλά και στη διαμόρφωση μιας αγωνιστικής συμπαράταξης διαφορετικών πολιτικών δυνάμεων, που πάλεψαν για κοινούς στόχους, σε επίπεδο —πριν απ' όλα— λαϊκών μαζών. Και η συμπαράταξη αυτή —προσθέτει η ηγεσία του ΚΚΕ εσωτ.— δημιούργησε νέους δεσμούς αμοιβαίας εμπιστοσύνης και κατανόησης, ανάμεσα στο κόμμα και ευρύτετες λαϊκές μάζες. Κατά τα άλλα, και σε συνάρτηση με τις δημοτικές εκλογές —ή και ανεξάρτητα από αυτές— κεντρικά και άλλα στελέχη του κόμματος θέτουν και πάλι «*θέμα Λεωνίδα Κύρκου*», με την έννοια ότι θα πρέπει «*να επανεξετασθεί το δίδυμο*» (ο Γιάννης Μπανιάς γραμματέας, ο Λεωνίδας Κύρκος πρόεδρος του κόμματος) ή, «*τουλάχιστο, να καταλάβει ο Κύρκος θέση στο Εκτελεστικό Γραφείο*».

«Ας είναι η εκκλησία ορθόδοξη»...

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ όμως —έστω και σε μικρότερη κλίμακα— θα αντιμετωπίσει και η ηγεσία του ΚΚΕ. Φυσικά, υπάρχει η «*μέθη της νίκης*». Σε 37 δήμους που αναμετρήθηκε το ΚΚΕ με το ΠΑΣΟΚ και το ΚΚΕ εσωτ. —θα πει ο Χαρίλαος Φλωράκης— κερδίσαμε τους 24 και, συνολικά, διαθέτουμε 43 δημάρχους, όσους, δηλαδή και το 1978. Όσο για τη βαβούρα ορισμένων μελών και στελεχών-μας ότι δήθεν συνεργαστήκαμε με τη δεξιά, μια πρέπει να είναι η απάντησή-μας: «*Ας είναι η εκκλησία ορθόδοξη και κερί να πάει ν' ανάψει όποιος θέλει*».

ΚΑΙ, ΒΕΒΑΙΑ, σε μια «ορθόδοξη εκκλησία» κερί μπορούν ν' ανάψουν και οι δεξιοί και οι αριστεροί και οι κεντρώοι... Η άποψη αυτή, μάλιστα, όπως έγραψε ο «Ριζοσπάστης», καταρρακώνει την αντιδραστική θεωρία του «σκαλοπατιού», εφόσον είναι δυνατόν και ένας δεξιός να ψηφίσει κομμουνιστή, χωρίς συνειδησιακούς αντιπερισπασμούς, αρκεί το κομμουνιστικό κόμμα —το ΚΚΕ, στην προκειμένη περίπτωση— να διαθέτει κύρος, ακτινοβολία και ελκτική δύναμη.

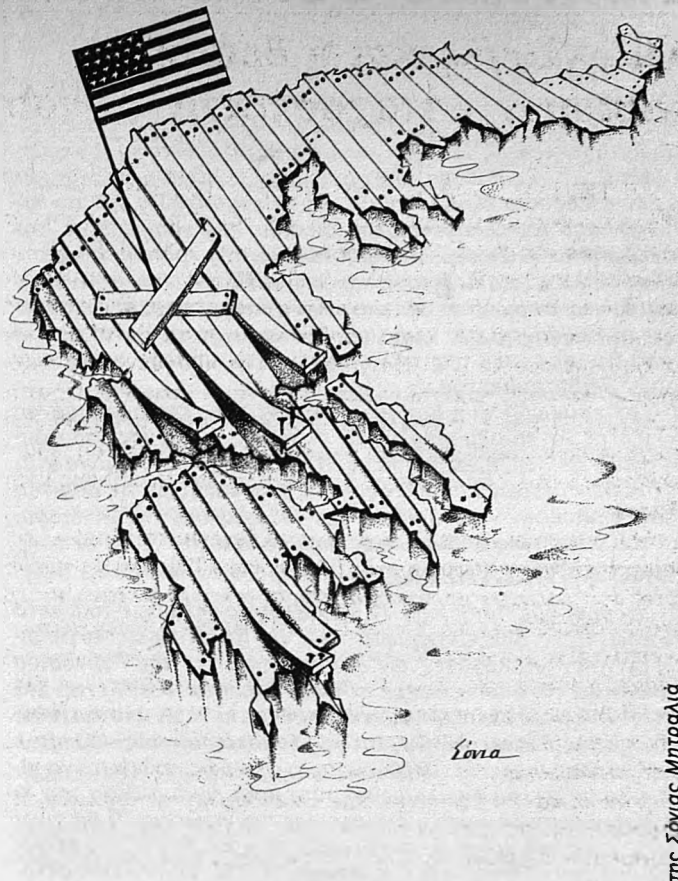
ΠΩΣ «*νομιμοποιείται*» όμως ένας «ορθόδοξος» κομμουνιστής, όταν αφήνει τη δική-του «ορθόδοξη» εκκλησία και πηγαίνει —ας πούμε— στη Νέα Σμύρνη, για ν' ανάψει κερί στον ακροδεξιό... «*άγιο Σιότροπο*», τον εκλεκτό της χουντοφασιστικής «Ελευθέρης Ώρας» και όλων των λογής φασιστοειδών; Και, κατά ποιά ηθική, ένας κομμουνιστής, μπορεί να μοιράζει τα ψηφοδέλτια ενός ακροδεξιού και να λέει ύστερα ότι παραμένει «ουδέτερος», στην αναμέτρηση μεταξύ ενός αγωνιστή της δημοκρατίας, του σημερινού δημάρχου Μπ. Μπεχλιβανίδη, και του κυρίου αυτού, ονόματι Γ. Σιότροπου;

ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ του είδους αυτού, θ' αντιμετωπίσει, ασφαλώς, ο γενικός γραμματέας του ΚΚΕ Χ. Φλωράκης, έστω και αν δεν μπορούν ν' αποδειχθούν ορισμένες πληροφορίες που μιλούν για προεκλογικές επαφές ανάμεσα σε ηγετικά στελέχη του ΚΚΕ και παράγοντες των μηχανισμών της Δεξιάς.

Οι βάσεις και οι δορυφόροι

ΚΑΤΑ ΤΑ άλλα, στο επίκεντρο της προσοχής των εδώ Ελλήνων και ξένων παρατηρητών, είναι, ασφαλώς, οι ελληνοαμερικανικές διαπραγματεύσεις για τις βάσεις, τέσσερις από τις οποίες —του Ελληνικού, της Νέας Μάκρης, των Γούρνων και της Σούδας— θα «*επιθεωρηθούν*», αύριο και την Κυριακή, οι Ι. Καψής και Ρ. Μπαρλόγιου.

ΑΝ ΘΑ πιστέψουμε τις διάφορες ανακοινώσεις του κυβερνη-

τικού εκπροσώπου, η ελληνική πλευρά θα είναι «ιδιαιτέρα σκληρή», απέναντι στους Αμερικανούς. Ήδη, σύμφωνα με τις ίδιες ανακοινώσεις, ο επικεφαλής της ελληνικής αντιπροσωπίας κατέστησε σαφές ότι η ελληνική πλευρά:

● ΔΕΝ ΠΡΟΚΕΙΤΑΙ ν' ανεχθεί την επ' αόριστον παράταση των διαπραγματεύσεων. Οι συνομιλίες «πρέπει» να τερματισθούν, το αργότερο, μέσα σε 6-9 μήνες. Και αν μεν τερματισθούν θετικά, τότε το φυσικό επακόλουθο θα είναι μια επίσκεψη του πρωθυπουργού Α. Παπανδρέου στην Ουάσιγκτον. Διαφορετικά, οι βάσεις θα ξηλωθούν.

● ΑΛΛΟ ΤΟΣΟ, δεν πρόκειται ν' ανεχθεί η ελληνική πλευρά, χρησιμοποίηση των βάσεων αυτών, για σκοπούς πέραν της περιοχής ευθύνης του ΝΑΤΟ, όπως δεν θ' ανεχθεί διαρροή των πληροφοριών που συλλέγονται στις εδώ αμερικανικές βάσεις, προς την «άλλη όχθη», διάβαζε τη σύμμαχο Τουρκία.

ΩΣΤΟΣΟ και πολύ πέραν από την επίκληση, κατά κόρον, του όρου «δεν π ρ ό κ ε ι τ α ι», κοινή είναι η αίσθηση όλων των εδώ αναλυτών ότι «*βαίνομεν προς συμφωνία*» με τους Αμερικανούς. Ότι οι βάσεις θα μείνουν και ότι, σε αντάλλαγμα για την «προσφορά»-μας αυτή, θα μας δοθεί κάποιο «εφάπαξ», συν ορισμένα υψηλής τεχνολογίας αμερικανικά οπλικά συστήματα.

ΤΑ ΟΠΛΙΚΑ αυτά συστήματα, σύμφωνα με ορισμένες πληροφορίες, θα υποκαταστήσουν τις «εγγυήσεις» τις οποίες είχαμε ζητήσει, τον περασμένο Δεκέμβριο, στις Βρυξέλλες, από τους Αμερικανούς και το ΝΑΤΟ, για την αντιμετώπιση της «εξ ανατολών» απειλής. Τώρα όμως, μετά το μορατόριουμ, φαίνεται πως η τουρκική απειλή εξέλιπε... Γι' αυτό και δεν θα διατυπωθεί αίτημα «εγγυήσεων»... Εγγυήσεις, άλλωστε, όπως είπε και ο πρωθυπουργός Α. Παπανδρέου, ζητούν μόνον οι δορυφόροι. Και μεις —χάριτι θεία— δεν είμαστε ακόμη δορυφόροι...

ΑΝΤΗΝΩΡ

ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ

Το πρόγραμμα για τη Δικαιοσύνη στο οποίο αναφέρθηκε ο υπουργός κ. Γ.Α. Μαγκάκης, στη συνέντευξή-του στην Ένωση Ξένων Ανταποκριτών, περιέχει αναμφισβήτητα θετικές πλευρές. Τα μέτρα για την αύξηση των οργανικών θέσεων των δικαστών και την εθελουσία έξοδο, καθώς και τα νομοσχέδια για τον εκσυγχρονισμό του Οικογενειακού Δικαίου, τα βασανιστήρια, την αναθεώρηση του Σωφρονιστικού Κώδικα, την τροποποίηση του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας κ.ά. που ανέφερε είναι θετικά βήματα. Φανερόνουν όμως, και μια εικόνα κατάστασης που επικρατούσε και επικρατεί στο χώρο της Δικαιοσύνης, όχι μόνο σε ό,τι αφορά την πρακτική-της, αλλά κυρίως στο επίπεδο συνολικών θεσμών λειτουργίας-της.

Για να προχωρήσει η διαδικασία ανανέωσης της Δικαιοσύνης χρειάζεται να επισημανθούν και οι αιτίες, οι δομές, που δημιουργούν θλιβερές καταστάσεις. Η παράλληλη λειτουργία έτσι των θετικών μέτρων που ανέφερε ο κ. Μαγκάκης με τις δομικές αλλαγές μπορούν να στηρίξουν την «εξυγίανση» της Δικαιοσύνης, που όπως είπε ο ίδιος είναι «επιβεβλημένη».

ΜΟΝΟ ΑΝΤΙΚΑΤΑΣΤΑΣΗ;

Ο υφυπουργός Παιδείας κ. Π. Μώραλης σε δηλώσεις-του, μετά από ερωτήσεις δημοσιογράφων, για τις περιπτώσεις λογοκρισίας ποιητών και λογοτεχνών στα Αναγνωστικά του Γυμνασίου και Λυκείου, τις οποίες έφερε στη δημοσιότητα το ΑΝΤΙ (τχ. 215 και 216), ανέφερε μεταξύ άλλων ότι πρόκειται να αντικατασταθεί το βιβλίο της Γ' Λυκείου. (Περίπτωση λογοκρισίας της «Ιθάκης»). Ο κ. Μώραλης όμως, δεν διευκρίνισε τι ακριβώς πρόκειται να γίνει με τα συγκεκριμένα κείμενα, ούτε ποιά είναι η θέση του Υπουργείου σε παρόμοιες ή αντίστοιχες περιπτώσεις. Τι θα γίνει δηλαδή, αν ξανά κρίνουν «ανήθικους» στίχους ποιητών ή κείμενα λογοτεχνών. Προτίμησε στη συνέντευξη Τύπου να λύσει φιλολογικά προβλήματα δίνοντας άφεση αμαρτιών στη λογοκρισία του ποιήματος της Σαπφώς «Ωδή στην Αφροδίτη», αφού όπως είπε σε ένα πάπυρο, απ' αυτούς που διασώθηκαν, αναφέρεται η λέξη «Ποιός», αντί «Ποιάς» που υπάρχει σε άλλους. Την εκδοχή αυτή δέχεται ο Π. Λεκατσάς του οποίου τη μετάφραση χρησιμοποιεί το σχολικό Αναγνωστικό, χαρακτηρίζοντας έτσι θεμιτή την αλλαγή φύλου στο προηγούμενο ποίημα.

Ο κ. Μώραλης δεν έκανε τον κόπο να πει, πού κατά τη γνώμη-του οφείλονται οι συνεχείς, από το 1963, λογοκρισίες ποιημάτων, ποιές είναι οι απόψεις-του για τους μηχανισμούς που λειτουργούν και επιβάλλουν τις περικοπές στα ποιήματα και αν συμφωνεί ή διαφωνεί με την ανάγκη «φύλαξης των ηθών και της ηθικής των νέων» από τις «ανήθικες» παρεμβάσεις του Καβάφη π.χ. ή του Σικελιανού.

Η δήλωση του κ. Μώραλη για αντικατάσταση των βιβλίων που είναι «παμπάλαια», όπως αυτή της Γ' Λυκείου, είναι κατ' αρχήν θετική. Η αντικατάσταση αυτή όμως δεν τροποποιεί σε τίποτα τη

σημερινή ποιότητα των «Νεοελληνικών Αναγνωσμάτων» και τη λογική της συγγραφής-των, αν δεν συνοδευθεί και από την αλλαγή των αντιλήψεων εκείνων, που είχαν ως αποτέλεσμα τις λογοκρισίες που επισημάνθηκαν στο ΑΝΤΙ. Θα πρέπει δηλαδή να υπάρξει από τώρα πρόνοια και να διευκρινίσει με καθαρό τρόπο το Υπουργείο Παιδείας πώς ακριβώς σκέπτεται να αντιμετωπίσει τη συγγραφή των νέων Αναγνωστικών. Γιατί αν υπάρξει μια ανακατάσταση, όπως οι προηγούμενες τότε δεν είναι καθόλου απίθανο να αντιμετωπίσουμε παρόμοια φαινόμενα ή συγγραφή βιβλίων με τις ίδιες απόψεις και αντιλήψεις, περί νεοελληνικής λογοτεχνίας και ποίησης.

Ας διευκρινίσει λοιπόν το Υπουργείο τις απόψεις-του, για να μην βρεθούμε ξανά αντιμέτωποι με περιπτώσεις «φυλάκων της ηθικής», που αυτή τη φορά θα είναι της «αλλαγής» και όχι της «Δεξιός». Κυρίως όμως τα νέα βιβλία να μη γίνουν με βάση τις αντιλήψεις που έχουν γραφεί τα σημερινά, στα οποία οι Καβάφης, Σικελιανός, Ρίτσος κ.ά. θεωρούνται ως η «τσόντα».

Ο κ. Μώραλης επειδή είναι και φιλόλογος πρέπει να γνωρίζει από τη θέση του «ειδικού» την ποιότητα των σημερινών Αναγνωστικών. Στο θέμα της ποιότητας και των απόψεων για την ποίηση και τη νεοελληνική λογοτεχνία, αφού τόσο καλά γνωρίζει την ιστορία της «Ωδής στην Αφροδίτη», είναι σύμφωνος με την εικόνα που δίνουν τα Αναγνωστικά για τη νεοελληνική ποίηση και τη διδασκαλία-της από τα σημερινά βιβλία;

ΚΑΤΟΡΘΩΜΑΤΑ «ΚΕΝΤΡΩΩΝ»

Ανατριχιαστικές είναι οι λεπτομέρειες από την ανακάλυψη τετρακοσίων περίπου πτωμάτων Αργεντινών πολιτικών αντίπαλων της χούντας που είχαν ταφεί σε προάστιο του Μπουένος Άιρες. Το γεγονός έχει μεγάλη σημασία, αφού η μέθοδος των «αγνοουμένων», χρησιμοποιείται τα τελευταία χρόνια σε μεγάλη έκταση στη Λατινική Αμερική για τον αφανισμό της αντίστασης αλλά και την παράκαμψη κάθε ενοχλητικής διαδικασίας και διεθνούς ή εσωτερικής διαμαρτυρίας που συνοδεύει τη «νόμιμη» σύλληψη ενός πολιτικού αντίπαλου ακόμα και στο πιο βάρβαρο φασιστικό καθεστώς. Είκοσι πέντε χιλιάδες περίπου είναι οι δολοφονηθέντες και οι εξαφανισθέντες μετά την εγκαθίδρυση της χούντας του Βιντέλλα στην Αργεντινή. Φανταστείτε τον πιθανό αριθμό αν ο Βιντέλλα δεν ήταν «κεντρώος» αλλά για παράδειγμα δεξιός...

ΜΑΘΗΤΙΚΕΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ: μαθητής/πολίτης, ή μήπως...;

Για τις μαθητικές κοινότητες έχουν ίσως γραφτεί, ειπωθεί καιπραχθεί τα λιγότερα απ' ό,τι για τους άλλους χώρους θέσμισης κοινωνικών ομάδων ή/και συμφερόντων (δεδομένου ότι οι μαθητές και ομάδα κοινωνική είναι και συμφέροντα έχουν τα οποία...). Και αυτό παρατηρείται στη φιλολογία εκείνου του χώρου —της αριστεράς— που βασικό του χαρακτηριστικό είναι να προωθεί την πολιτικότητα και την πολιτική άρθρωση των επί μέρους κοινωνικών χώρων. Κι ωστόσο, δεν έλειψαν οι κινητοποιήσεις και η πολιτική στα Γυμνάσια. Το 1956, το 1963-65, το 1974-76. Είτε σαν απότοκο γενικότερων ζυμώσεων είτε σαν έκφραση συγ-

Επίλογος σ' ένα ρεπορτάζ

Στο προηγούμενο τεύχος του ΑΝΤΙ, σε άρθρο του ο συνεργάτης-μας Γ. Φλώρος είχε αναφερθεί στους δήμους Καισαριανής, Ηρακλείου, Χανίων και Άργους που αποτελούσαν χαρακτηριστικές περιπτώσεις —και όχι τις μοναδικές— συμπτάξεων μεταξύ των κομμάτων, «περίεργων» συμμαχιών και διαδικασιών επιλογής υποψηφίων. Τελικά στην Καισαριανή δήμαρχος εκλέχθηκε από την πρώτη Κυριακή ο υποψήφιος του ΚΚΕ κ. Μακρίης, παρά την υποστήριξη του ΠΑΣΟΚ στον υποψήφιο του ΚΚΕ εσ. κ. Μακρόπουλο. Στο Ηράκλειο εκλέχθηκε ο κ. Καρέλλης υποψήφιος του ΠΑΣΟΚ τον οποίο υποστήριξε το ΚΚΕ εσ. για να εξασφαλίσει την υποστήριξη Μακρόπουλου στην Καισαριανή. Η ΝΔ στο Ηράκλειο υποστήριξε τον υποψήφιο του ΚΚΕ

κ. Καλοκαιρινό με στόχο να χάσει τη δημαρχία το ΠΑΣΟΚ και να επιβεβαιωθεί η άποψή-της για «σημαντική φθορά» του κυβερνώντος κόμματος σ' ένα μεγάλο μάλιστα «πράσινο» δήμο. Η τακτική αυτή στο Ηράκλειο δεν είχε τα αναμενόμενα αποτελέσματα. Η έγκαιρη υποστήριξη του κ. Καρέλλη από το ΠΑΣΟΚ και το ΚΚΕ εσ., παρά τις υπαρκτές αμφισβητήσεις της δημαρχιακής πολιτείας-του, λειτούργησε ενωτικά και υπέρ της δημοκρατικής παράταξης. Ενώ το ΚΚΕ, παρά το αναμφισβήτητο κύρος του κ. Καλοκαιρινού, δεν κατόρθωσε να πείσει ότι δεν είναι «διασπαστική και «αντι-ενωτική» δύναμη», ούτε μπόρεσε να δικαιολογήσει την έμμεση αλλά σαφέστατη υποστήριξη της ΝΔ στον υποψήφιό-του.

Οι πολιτικοί στόχοι της ΝΔ στις οποίες στηρίχθηκε η τακτική του ΚΚΕ και αντίστροφα, ενώ στο Ηράκλειο δεν απέδωσαν επειδή είχε ενωτική και αντιδεξιά λειτουργία η υποψηφιότητα Καρέλλη και η συνεργασία ΠΑΣΟΚ - ΚΚΕ εσ. στα Χανιά είχαν διαφορετικά αποτελέσματα. Στην αναμέτρηση της υποψηφίας του ΠΑΣΟΚ κ. Αλέκας Μαρκογιαννάκη και του κ. Κατσανεβάκη, υποψήφιου του ΚΚΕ, η ΝΔ ψήφισε σύσσωμη τον δεύτερο και το ΠΑΣΟΚ έχασε τη δημαρχία. Το ίδιο συνέβη σε μικρότερη ή σε ίδια περίπου έκταση και σε άλλους μεγάλους δήμους όπως π.χ. στην Λάρισα και στην Πάτρα. Ο νέος δήμαρχος κ. Κατσανεβάκης με τις γνωστές μεταπηδήσεις-του σε διάφορους πολιτικούς χώρους, τις διασυνδέσεις-του και με τη ΝΔ

κυριακών προβλημάτων του σχολείου, οι μαθητές, το Γυμνάσιο έχουν υπογραμμίσει την παρουσία-τους. Αλλά λείπει στους μαθητές η συνέχεια, η ανάπτυξη, το οργανικό στοιχείο της κινητοποίησης στην *de facto* πολιτικότητα του χώρου-τους, που και παράγει ιδεολογία και κάνει επιλογή για τον κοινωνικό καταμερισμό της Μέσης, Ανώτερης και Ανώτατης Παιδείας.

Ωστόσο η σημερινή κυβέρνηση έχει θέση για το πώς ο χώρος αυτός θα αρθρωθεί πολιτικά, αλλά και για ποιούς σκοπούς θα υπηρετήσει και με ποιές διαδικασίες. Οι μαθητές, βέβαια, δεν έκαναν αντι-πρόταση (πλην κάποιες γενικές σκέψεις δια μέσου κάποιων θεωρητικά κατοχειρωμένων κομματικών αντιπροσώπων-τους, που ομιλούν στο όνομα των μαθητών). Αυτή τη θέση η κυβέρνηση την υλοποίησε στο διάταγμα για τη δομή και τη λειτουργία των μαθητικών κοινοτήτων, με βάση το οποίο διεξάχθηκαν (εν μέσω σιγής, κατά κανόνα —λόγω δημοτικών εκλογών;) οι εκλογές στα Γυμνάσια.

Ανεξάρτητα από τους καρπούς που συνέλεξαν οι όποιες οργανωμένες εκφράσεις των μαθητών, ανεξάρτητα από την πατρότητα και τη «συνέπεια» των μαθητών-συνδικαλιστών πιστεύουμε ότι αυτό που έχει σημασία είναι να μη μετατραπεί το κάθε Γυμνάσιο σε αρένα κομματικής μονομαχίας και σε άντρο μυθοπλασίας. Γιατί αν επαναληφθεί η εμπειρία του φοιτητικού χώρου, αν αντί για την αλλαγή στην πραγματικότητα του Γυμνασίου προτάσσεται ημερήσια διάταξη περί Αφγανιστάν, τότε είναι αίγιορο ότι η μαθητική κοινότητα θα αφήσει ένα τεράστιο κενό που θα καταλάβει όποιος έχει ετοιμότητα, αποτελεσματικότητα, μέθοδο: η (εκάστοτε) κρατούσα ιδεολογία και πολιτική στο χώρο της Μέσης Εκπαίδευσης, που όσο προοδευτική κι αν είναι χρειάζεται αντι-πρόταση, -αντιστάθμιση, αντιπαλο λόγο: ότι τα συμφέροντα όμοια δεν είναι και οι γλώσσες, τα μηνύματα, οι ανάγκες και τα αιτήματα διαφορετικά. Αν είναι ο μαθητής να γίνει πωλητής, ας γίνει χωρίς να καρατομηθεί πρώτα σαν οπαδός, μέλος ή στέλεχος κάποιας μικρο-πολιτικής κοινωνίας, κάποιου κόμματος ή μιας ιδεολογίας / φενάκης, ξένης προς το απελευθερωτικό όραμα.

ΕΠΙΤΡΟΠΩΝ ΟΛΙΓΩΡΙΕΣ

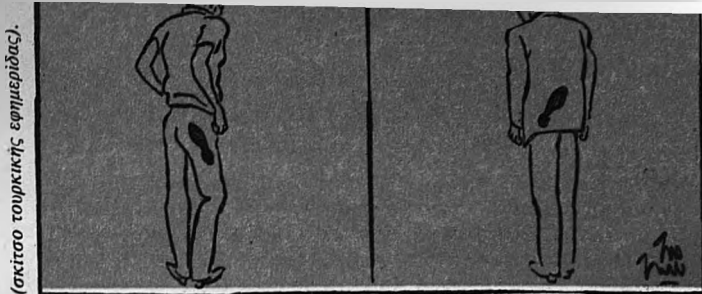
Πήραμε την ακόλουθη επιστολή από μέλη της Επιτροπής Συμπαράστασης στους Λαούς της Τουρκίας που αναφέρεται σε σχετικό σχόλιο του ANTI (τεύχ. 216).

Αγαπητό Αντι,

Σαν μέλη της Επιτροπής Συμπαράστασης στους λαούς της Τουρκίας, που στο Προεδρείο-της πράγματι υπάρχει και ο Μανώλης Γλέζος, διαφωνούμε, βέβαια, ριζικά με την αποπομπή Κούρδων αγωνιστών - δημοκρατών (έστω και «κατόχων πλαστών διαβατηρίων»). Πολύ περισσότερο, που, όπως καταγγέλλθηκε στον Τύπο, αυτή η αποπομπή τους οδηγεί, κατά πάσα πιθανότητα, στο τουρκικό στρατόδικο, αν λάβουμε υπ' όψη την σύμβαση έκδοσης πολιτικών φυγάδων μεταξύ Συρίας και Τουρκίας.

Θεωρούμε, ότι έχουμε σοβαρή ευθύνη για την ολιγωρία-μας στην περίπτωση αυτή, καθώς και σε άλλες αντίστοιχες περιπτώσεις, σαν άτομα και σαν μέλη της Επιτροπής.

Ωστόσο, οφείλουμε να ενημερώσουμε τους αναγνώστες-σου, ότι η Επιτροπή Συμπαράστασης στους λαούς της Τουρκίας υπολείπεται

Ο φοιτητής-μας στο εσωτερικό

Ο εργάτης-μας στο εξωτερικό.

εδώ και μερικούς μήνες από οργανωτική αδυναμία.

Αυτό δεν εμπόδισε πρωτοβουλίες σε ατομικό επίπεδο για βοήθεια στους Τούρκους και Κούρδους αγωνιστές, ενώ, παράλληλα, κάνουμε νέες προσπάθειες για μια αποτελεσματικότερη σύνθεση και λειτουργία της Επιτροπής.

Αθήνα, 23 Οκτώβρη 1982

Φιλικά

Βηθελέμ Κρέμου • Ρούλα Μιχαηλίδου • Αντώνης Μιχαηλίδης • Στέλιος Μπαμπάς • Γιάννης Μπαχάρας • Δαμιανός Βασιλειάδης Σ.Σ. Είναι από τις ελάχιστες φορές που ένας φορέας δείχνει ευαισθησία και απαντά σε σχετικό δημοσίευμα που τον αφορά, διευκρινίζοντας τις απόψεις-του. Πρέπει να σημειωθεί ότι συνήθως οι επιτροπές που κατά καιρούς δημιουργούνται δεν μας έχουν συνηθίσει σε μια παρόμοια πρακτική.

Με την ευκαιρία αυτή αξίζει να επισημανθεί το γεγονός της κατασκευής διάφορων «Επιτροπών συμπαράστασης» από κόμματα, ή και πολίτες σε μερικές περιπτώσεις, και η δραστηριότητα των οποίων δεν ξεπερνά τους 5 ή 7 μήνες. Υπάρχουν δηλαδή και λειτουργούν όσο βρίσκεται στην επικαιρότητα ένα γεγονός στο εξωτερικό ή το εσωτερικό και μετά η δραστηριότητά-τους, είτε περιορίζεται σε ανακοινώσεις κατά διαστήματα, είτε είναι ανύπαρκτη. Για τα τελευταία γεγονότα π.χ. στην Πολωνία την τυπική διάλυση της «Αλληλεγγύης», τις διαδηλώσεις που έγιναν και την ανάγκη συμπαράστασης στον πολωνικό λαό δεν υπήρξε σχεδόν καμία αντίδραση από τις Επιτροπές που είχαν δημιουργηθεί το Δεκέμβριο του 1981 με την επιβολή του στρατιωτικού νόμου στην Πολωνία, και την πρόσφατη που ιδρύθηκε πριν μερικές βδομάδες.

Η οργανωτική αδυναμία που επικαλείται η Επιτροπή συμπαράστασης στους λαούς της Τουρκίας για την περίπτωση των Κούρδων δεν είναι πειστικό επιχείρημα. Η ευαισθησία-της βέβαια την τιμά. Όμως η «οργανωτική αδυναμία» και τα αποτελέσματα της «ολιγωρίας» προέρχονται ακριβώς από τον τρόπο «κατασκευής» και λειτουργίας των Επιτροπών. Η περίπτωση των Κούρδων αγωνιστών, αλλά και των Πολωνών εργατών αναδεικνύει και μια σειρά θεμάτων για τη λειτουργία των Επιτροπών, πέρα από τις «οργανωτικές» και δικαιολογημένες σε πολλές περιπτώσεις, «αδυναμίες». Γιατί φαίνεται ότι η σύμπραξη ομάδων πολιτών, που αυτενεργούν πέρα από την κομματική στρίξιξη, είναι για την ελληνική κοινωνία κάτι πρόωρο ακόμα.

και από τη μέχρι σήμερα πολιτική πρακτική-του δεν είναι και τόσο βέβαιο ότι θα παραμείνει μέχρι το τέλος της θητείας-του ο «υποψήφιος κυρίως του ΚΚΕ», που τον επέλεξε σαν δήμαρχο. Βέβαια στα Χανιά έπαιξαν ρόλο στο τελικό αποτέλεσμα και οι αντιδράσεις στην υποψηφιότητα της κ. Μαρκογιαννάκη καθώς και οι διαδικασίες και ο τρόπος με τον οποίο επεβλήθηκε, στα οποία αναφερθήκαμε αναλυτικά στο προηγούμενο τεύχος.

Στο Άργος η τελική επιλογή του ΠΑΣΟΚ την οποία επέβαλε, παρά την αντίθεση των οργανώσεών-του, ο βουλευτής κ. Κουτσουγιάννης και η ανοικτή διάσπαση του ΠΑΣΟΚ με δύο υποψηφίους οδήγησε τελικά το δήμο στη ΝΔ. Την δεύτερη Κυριακή ο υποψήφιος της ΝΔ κ. Γ. Πηρούνης υπερίσχυσε του κ.

Ρήγα Αναγνώστοπουλου, ο οποίος την πρώτη Κυριακή ήταν υποψήφιος υποστηριζόμενος μόνο από τις ΤΟ του ΠΑΣΟΚ Άργους, που διαφώνησαν με την τελική επιλογή του ΠΑΣΟΚ, το οποίο υποστήριξε μαζί με το ΚΚΕ εσ. τον κ. Σαραβάνο.

Κοντολογίς επειδή δόθηκε έντονα κομματικός χαρακτήρας στην πολιτική αντιπαράθεση των δημοτικών εκλογών οι συνεργασίες, συμπράξεις και οι συμμαχίες των κομμάτων προκαλούν αρκετά ερωτηματικά και απορίες για την πολιτική-τους. Γιατί σε παρόμοιες περιπτώσεις δεν είναι μόνο το «περίεργο», των διάφανων τώρα, πια, συμπαρατάξεων, αλλά και το πως αντιμετωπίστηκαν οι δημοτικές εκλογές ιδιαίτερα από τα «δημοκρατικά και αντιδεξιά» κόμματα. Ποιές

προτεραιότητες υπερίσχυσαν, τι επιλογές προκρίθηκαν, ποιές απόψεις κυριάρχησαν και ποιά τακτική ακολουθήθηκε.

Είναι ακόμη χαρακτηριστική για τον τρόπο με τον οποίο αντιμετώπισαν τα κόμματα μια πολιτική αναμέτρηση, η επιλογή, η στάση, οι συμμαχίες και οι συμπράξεις-τους ακριβώς γιατί η αναμέτρηση στις δημοτικές εκλογές ήταν κυρίως πολιτική, ανεξάρτητα από τη μορφή πολιτικοποίησης που πήρε τελικά από τα κόμματα. Σε αρκετούς δήμους, σε κρίσιμες αναμετρήσεις, ελάχιστα και κυρίως κομματικά είναι τα επιχειρήματα με τα οποία δικαιολογούν εκ των υστέρων την πολιτική και τις τελικές επιλογές-τους τα δημοκρατικά κόμματα.

Για την αντιμετώπιση του οικολογικού προβλήματος

Πήραμε και δημοσιεύουμε την ακόλουθη διακήρυξη με την οποία ιδρύεται όμιλος με την επωνυμία: «ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΟΣ ΑΝΤΙΛΟΓΟΣ».

Εμείς που υπογράφουμε αυτό το κείμενο, επειδή θεωρούμε:

- ότι πολλά περιβαλλοντικά προβλήματα στη χώρα-μας έχουν οξυνθεί τόσο σοβαρά ώστε να απειλούν την υγεία και την ευεξία του λαού, καθώς και την ισορροπία των φυσικών οικοσυστημάτων,
- ότι τα περιβαλλοντικά προβλήματα όπως η ρύπανση του αέρα, των νερών, της θάλασσας, η υποβάθμιση των οικοσυστημάτων, το οικιστικό χάος κτλ., αποτελούν μία αλλά όχι και την μοναδική πλευρά της γενικότερης οικολογικής κρίσης που υποβιβάζει ραγδαία την ποιότητα ζωής στις σύγχρονες κοινωνίες,
- ότι η κρίση αυτή είναι άμεση και αναπόφευκτη συνέπεια του παραμορφωτικού τρόπου ανάπτυξης που ακολουθείται στη χώρα-μας, αλλά και γενικότερα των μοντέλων της σύγχρονης βιομηχανικής κοινωνίας τα οποία, βάζοντας ως πρωταρχικό στόχο την συνεχή αύξηση της παραγωγής και χρησιμοποιώντας ως κριτήρια αποκλειστικά τα οικονομικά μεγέθη, μετατρέπουν τον άνθρωπο σε απλό αντικείμενο μιας ανεξέλεγκτης και αλόγιστης ανάπτυξης που παραβλέπει τις πραγματικές ανάγκες-του αλλά και τους περιορισμούς των φυσικών πόρων σε εθνικό και παγκόσμιο επίπεδο,
- ότι αυτός ο τρόπος ανάπτυξης, αυξάνοντας συνεχώς τον καταμερισμό της εργασίας, την εξειδίκευση στην απασχόληση, οργανώνοντας ακόμα και την χρήση του ελεύθερου χρόνου, οδηγεί στον αλλοτριωμένο τρόπο ζωής, αποδιαιρρώνει τις ανθρώπινες σχέσεις, δεν επιτρέπει την έκφραση των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών και ποικίλων δυνατοτήτων του κάθε ανθρώπου και γενικά περιορίζει την ουσιαστική ελευθερία-του,
- ότι το παραδοσιακό αριστερό και προοδευτικό κίνημα, περιορισμένο κατά κανόνα σε οικονομικές αναλύσεις και ερμηνείες, δεν μπόρεσε να καλύψει την οικολογική διάσταση του αιτήματος της αλλαγής της κοινωνίας και να αξιοποιήσει επομένως τις ριζοσπαστικές δυνατότητες του αιτήματος αυτού,

• ότι το οικολογικό πρόβλημα, παρ' όλο που εμφανίζεται με ποσοτικές και ποιοτικές διαφορές ανάμεσα στις ανεπτυγμένες και τις υποανάπτυκτες χώρες καθώς και στις κοινωνικές τάξεις στο εσωτερικό της κάθε χώρας, είναι ωστόσο γενικό και παγκόσμιο και οι συνέπειές-του αφορούν κάθε άνθρωπο,

• ότι το οικολογικό πρόβλημα είναι πρόβλημα πολιτικό, δεν αντιμετωπίζεται με ουτοπικές προτάσεις για στρόφη στο παρελθόν αλλά με αγώνα ενάντια σε κάθε είδους αυταρχικά και συγκεντρωτικά κοινωνικά συστήματα με στόχο, την ανάπτυξη νέων δημοκρατικών και αυτοδιαχειριστικών μορφών κοινωνικής οργάνωσης, αντίθετων στη διάσπαση ανθρώπου-φύσης, αντίθετων στην λατρεία της παραγωγής και στην εντατικοποίηση της εργασίας,

• ότι οι πόλεις στις οποίες ζούμε, με πρώτη την Αθήνα, αποτελούν χτυπητά παραδείγματα παραμορφωτικής ανάπτυξης με συνέπεια ένα οξύ οικολογικό και περιβαλλοντικό αδιέξοδο,

• ότι, τέλος, ως συνειδητοποιημένοι πολίτες και με εφόδιο την εμπιστημονική γνώση στα θέματα περιβάλλοντος, θέλουμε να αντιδράσουμε οργανωμένα και να συμβάλλουμε στην κατανόηση και αντιμετώπιση των παραπάνω προβλημάτων.

Αποφασίσαμε να προχωρήσουμε στη δημιουργία ενός ομίλου με την επωνυμία «ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΟΣ ΑΝΤΙΛΟΓΟΣ».

ΑΛΕΚΟΣ ΛΑΣΚΑΡΑΤΟΣ Φυσικός-Ωκεανογράφος, ΣΠΥΡΟΣ ΠΑΠΑΓΡΗΓΟΡΙΟΥ Πολιτικός Μηχανικός-Υγιεινολόγος, ΓΙΑΝΝΗΣ ΝΙΚΟΛΑΟΥ Χημικός, ΝΙΚΟΣ ΜΠΕΛΟΓΙΑΝΝΗΣ Χημικός Μηχανικός, ΚΙΜΩΝ ΧΑΤΖΗΜΠΙΡΟΣ Φυσικός-Οικολόγος, ΗΛΙΑΣ ΕΥΘΥΜΙΟΠΟΥΛΟΣ Ενεργειακός Φυσικός-Δημοσιογράφος, ΝΙΚΟΣ ΖΑΛΑΩΡΑΣ Δημοσιογράφος-Δασολόγος, ΜΙΧΑΛΗΣ ΜΟΔΙΝΟΣ Τοπογράφος-Περιφερειολόγος, ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ ΔΗΜΗΤΡΗΣ Χημικός Μηχανικός, ΕΛΕΝΗ ΣΤΑΘΗ Επιθεωρητής Δημόσιας Υγείας, ΜΑΛΑΜΑΤΗ ΔΙΤΣΙΟΥ Φυσιολογία-Υγιεινολογικός Μηχανικός, ΞΕΝΟΦΩΝΤΑΣ ΚΟΖΑΡΗΣ Μηχανολόγος Ηλεκτρολόγος, ΠΕΤΡΑΚΗΣ ΓΙΩΡΓΟΣ Πολιτικός-Περιβαλλοντολόγος Μηχανικός, ΓΙΑΝΝΗΣ ΒΟΥΡΝΑΣ Πολιτικός-Περιβαλλοντολόγος Μηχανικός, ΦΙΛΟΚΤΗΤΗΣ ΣΑΛΑΜΙΝΙΟΣ Γιατρός, ΛΕΩΝΙΔΑΣ ΛΟΥΛΟΥΔΗΣ Γεωπόνος, ΧΡΙΣΤΙΝΑ ΣΧΟΙΝΑ Ψυχίατρος, ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ ΚΟΥΖΕΛΗ Πολιτικός Μηχανικός-Υγιεινολόγος, ΒΑΣΙΛΗΣ ΚΩΣΤΟΠΟΥΛΟΣ Δικηγόρος, ΣΠΗΛΙΟΣ ΠΑΠΑΣΠΗΛΙΟΠΟΥΛΟΣ Οικονομολόγος

Επιχείρηση «πολεοδομική ανασυγκρότηση 1982-84»

- Ο άμεσος σχεδιασμός των πόλεων και ευαίσθητων περιοχών της χώρας, που σήμερα καταστρέφονται από την έλλειψή-του,
- Ο προγραμματισμός της ανάπτυξης όλων των πόλεων και περιοχών της χώρας στο πλαίσιο του πενταετούς προγράμματος,
- Η άσκηση πολιτικής γης και δυναμικής στεγαστικής πολιτικής σε επίπεδο πόλης,
- Η προστασία των αιγιαλών και της γης κοινωνικής ιδιοκτησίας,
- Η αμυντική προστασία των πόλεων από θεομηνίες,
- Ο σωστός ανθρωπογεωγραφικός σχεδιασμός των βαθμίδων της τοπικής αυτοδιοίκησης,
- Η ενεργοποίηση / αξιοποίηση του τεχνικού δυναμικού της κάθε πόλης, και άλλα πολλά

είναι μέσα στους στόχους της επιχείρησης «πολεοδομική ανασυγκρότηση 1982-84», που εξάγγειλε ο υπουργός Χωροταξίας λίγο πριν από τις δημοτικές εκλογές, και που αφορά μια σειρά μελετών σε 410 πόλεις, κωμοπόλεις και οικισμούς. Ποιός μπορεί να έχει αντίρρηση;

Μέσα σ' ένα μήνα όμως, δηλαδή από τις 27.9.1982, που δημοσιεύτηκε η σχετική πρόσκληση ενδιαφέροντος, μέχρι σήμερα, έχουν συμβεί τα ακόλουθα δεινά:

- Πλήγμα καίριο στην πρωτοβάθμια τοπική αυτοδιοίκηση, με τη μεταφορά αρμοδιοτήτων που είχε κατακτήσει, δηλαδή τον πολεοδομικό σχεδιασμό, σε κρατικά (αποκεντρωμένα ίσως) όργανα,
- Μετατροπή των τοπικών φορέων τεχνικών από καθιερωμένους συμβούλους στις διαδικασίες προγραμματισμού / σχεδιασμού σε πρακτορεία εξεύρεσης εργασίας,
- Αναζωπύρωση των κορπορατιστικών διαφορών μεταξύ των κλάδων των τεχνικών και διαμάχη των συλλόγων-τους,
- Δημιουργία ενός άθλιου χρηματιστηρίου «πολεοδομικών πτυχίων Β' και Γ' και «εντοπιότητας»,

• Υποβιβασμός της πολεοδομίας, που μέχρι σήμερα ήταν το αντικείμενο δουλειάς κάποιων γλίσχυρα πληρωνόμενων πολεοδόμων, στο πεζοδρόμιο —όχι για αγώνες, αλλά για εκπόρνευση,

• Διάλυση των λιγοστών γραφείων με-

λετών, που είχαν καταφέρει να επιβιώσουν μέχρι σήμερα,

• Καταταλαιπωρία χιλιάδων τεχνικών με μια πραγματικά ασύλληπτη, σε έκταση γραφειοκρατία για την υποβολή δηλώσεων, για συμφωνίες και πιστοποιητικά και τόσα άλλα.

Πάνω απ' όλα όμως, μέσα σ' ένα μήνα δημιουργήθηκε θλιβερό κλίμα εκνευρισμού και συγκρούσεων μεταξύ των τεχνικών του κέντρου και της επαρχίας, μεταξύ των ειδικοτήτων, μεταξύ γραφείων, ακόμα και μεταξύ συναδέλφων.

Οι λόγοι που οδήγησαν το μεγαλεπήβολο αυτό πρόγραμμα με τους τόσο σωστούς στόχους σ' ένα πλήρες φιάσκο, πριν ακόμα απογειωθεί, θα πρέπει να εξετασθούν με προσοχή, με σκοπία πρώτιστα πολιτική. Το ΑΝΤΙ, άσχετα με την τύχη των αναθέσεων και των μελετών αυτών, έχει σκοπό από το επόμενο τεύχος του ν' ανοίξει το διάλογο πάνω στο θέμα, δημοσιεύοντας στην αρχή τις απόψεις των φορέων των τεχνικών. Και φυσικά και τον αντίλογο της πολιτικής ηγεσίας του Υ.Χ.Ο.Π.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ

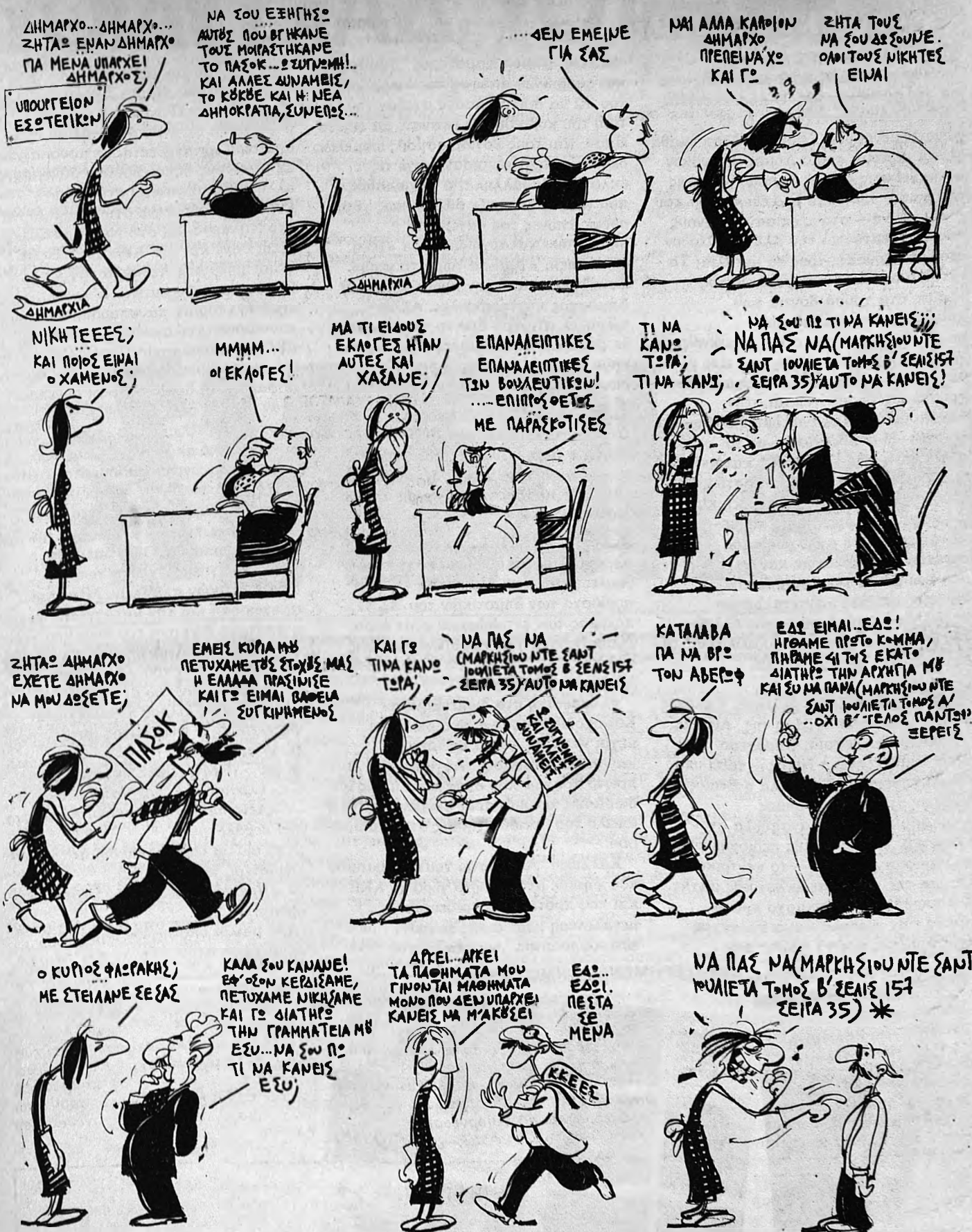
ΓΡΑΜΜΗ

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟ

Α-Ω

ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ 57
ΣΤΟΑ ΟΠΕΡΑ

ΤΗΛ. 36.38.435

* ΑΠΟΦΟΝΤΑΖ ΤΗΝ ΕΠΕΜΒΑΣΗ ΤΟΥ ΕΙΔΑΡΓΕΛΕΑ-ΤΙ ΔΙΑΒΟΛΟ ΣΤΗ ΧΕΡΑ ΤΟΥ ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΗ ΔΙΣΚΟΜΑΖΤΕ - ΤΟ ΑΝΤΙ, ΑΠΟΚΑΛΥΠΤΕΙ ΤΗΝ ΕΠΙΜΑΧΗ ΦΡΑΣΗ! ΝΤΕ ΣΑΝΤ ΙΟΥΛΙΕΤΑ ΚΑΙ: << ΠΑΡΟΛΟ ΜΑΛΙΣΤΑ ΟΤΙ ΟΡΙΣΜΕΝΑ ΚΑΤΑΙΤΑ ΠΛΕΘΥ, ΝΑ >> ΑΥΤΑ ΓΙΑ ΝΑ ΣΕΡΟΥΜΕ ΤΙ ΓΩ ΚΑΝΕΙ Η ΔΗΜΑΡΧΙΑ

ΔΗΜΟΤΙΚΕΣ εκλογές. Αυγαταινουν κάθε φορά οι γνώσεις-μου για την αυτοδιοίκηση. Ο προεκλογικός μήνας με μορφώνει όσο κι οι 48 προηγούμενοι μαζί. Αυτή τη δόση έμαθα για τα μετάλια που ο Δήμος Αθηναίων απονέμει στις έξοχες προσωπικότητες που τιμούν τον τόπο στο εξωτερικό και —πιο συχνά— στους επιφανείς ξένους που επισκέπτονται την Ελλάδα. Πόθεν έχουν το χρυσάφι-τους τα μετάλια; Τα μετάλια οφείλουν το χρυσάφι-τους κυρίως στα χρυσά δόντια των κεκοιμημένων συμπολιτών.

— Τα οστά ανήκουν στους συγγενείς. Ο χρυσός ανήκει στο Δήμο, μου είπε φίλος δημοτικός σύμβουλος. Ο διαχωρισμός χρυσού και οστών γίνεται στην «ανακομιδή». Και ανακομιδή είναι —θα λέγαμε— η αναδόμηση —με το συμπάθιο— της τελευταίας κατοικίας. Ο διαχωρισμός χρυσού και οστών είναι υπόθεση φρικαλέα, σχολαστική και αναπόφευκτη, όπως —ας πούμε— σε άλλη περίπτωση ο διαχωρισμός συνεπών επαναστατών και αναθεωρητών. Τελείται υπό την αυστηρά επίβλεψη εντεταλμένων υπαλλήλων και οδηγεί —πού αλλού— τον μεν χρυσό στα θησαυροφυλάκια, τα δε οστά στα οστεοφυλάκια.

ΔΗΜΟΤΙΚΕΣ εκλογές. Εκλογές στην κορακιασμένη ζώνη της Αθήνας. Άνω Λιόσια, Ζοφριά, Καματερό. Το νερό —μου εξηγεί ο Νίκος— τελεί υπό ειδικό καθεστώς. Το πουλά η Εταιρεία Υδάτων στο δήμο. Ο δήμος —μεταπράτης— το ξαναπουλά στον κοσμάκη. Η αγωνία της περιοχής είναι το νερό και —βέβαια— το κεντρικό ζήτημα της εκάστοτε εκλογικής μάχης. Ο λαός βλέπει το δήμαρχο πρώτα πρώτα σαν νερούλα και ο δήμαρχος τους δημότες πρώτα πρώτα σαν

πελάτες. Δήμος Καματερού. Δήμαρχος και συμβούλιο αποφάσισαν την άνοιξη του '82 να διπλασιάσουν σχεδόν την τιμή του κυβικού. Το έκαναν, μα δεν το είπαν. Και τους λογαριασμούς επιμελώς δεν τους ταχυδρόμησαν μέχρι τις εκλογές. Παράλληλα, ο μηχανισμός που τους υποστήριζε διέδιδε πως χάρη στους αγώνες του «αγωνιστή δημάρχου» καταργήθηκαν τα «τέλη ύδρευσης». «Τζάμπα τώρα το νερό». Ξαναβγήκαν από την πρώτη Κυριακή. Δήμαρχος και σύμβουλοι. Αλλά τρέμουνε την ώρα που το ταχυδρομείο θα βάλει τους ευδαίμονες δημότες στα κρύα του λουτρού της πραγματικότητας.

ΔΗΜΟΤΙΚΕΣ εκλογές.

Δημοσιογραφικά ρεπορτάζ:

— «Στη συγκέντρωση παρεβρέθηκαν ο... ο... και ο σ. Τάκης Μπανιάς». (Αυγή 23.10.82 - Ανταπόκριση απ Πάτρα).

ΔΗΜΟΤΙΚΕΣ εκλογές.

Αεροπανώ. Το καινούριο όπλο των βουλευτικών του '81, γίνεται το κυρίαρχο των δημοτικών του '82. Ο πόλεμος των εντυπώσεων στον αέρα. Προπαγανδιστικοί πύραυλοι κολόνας-κολόνας. Αεροπανώ του συνδυασμού Μπέη στην Ομόνοια:

«Συμμετοχή στα διαμερίσματα»

Κοψοχολιάστηκαν οι νοικοκυραίοι μέχρι να εξοικιωθούν με τους καινούριους θεσμούς. Λογικότατα. Το πρώτο πράγμα που σκέφτεσαι μόλις διαβάσεις τέτοια βαριά κουβέντα είναι η απειλή της συνιδιοκτησίας στο «τριάρι»-σου.

Καλλιθέα. Αεροπανώ του συνδυασμού που ψήφισε στον πρώτο γύρο το ΚΚΕ και που προτίμησε στο δεύτερο η μεγαλύτερη μερίδα της τοπικής εθνικοφροσύνης. Αεροπανώ στη

συνοικία Σφαγεία:

«Τα Σφαγεία θέλουν Γάλλο».

ΔΗΜΟΤΙΚΕΣ εκλογές. Η συγκρούση στην κομμουνιστική αριστερά μετατρέπεται σε μονομαχία. Σε αρκετούς δήμους οι δύο μονομάχοι αλληλοεξοντώνονταν στην πρώτη Κυριακή. Έτσι έγινε στην Καλαμαριά, στο Χολαργό και στο Νέο Ηράκλειο. Έτσι έγινε και στη Λευκάδα. Το ΚΚΕ υποστήριξε στη Λευκάδα τον Πανογιώργο Φερεντίνο. Σ' ένα προδικτατορικό πανσπουδαστικό «συνέδριο» που συνδιοργάνωσαν η ΕΚΟΦ, το υπουργείο Προεδρίας, το υπουργείο Βορείου Ελλάδος και η ασφάλεια, οι δημοκρατικοί σύμβουλοι ήταν όλοι κι όλοι είκοσιέξι. Στην αποχώρησή-τους, όμως, που συνοδεύτηκε από καταγγελία του «συνεδρίου» έγιναν εικοσιεφτά. Δύο σύμβουλοι Λευκαδίτες, εκπρόσωποι της Ιατρικής Αθηνών, είχαν καταφέρει —μαζί— να πείσουν μια ακόμη συνέδριο —εκπρόσωπο της Οδοντιατρικής Αθηνών— για την γλύκα των δημοκρατικών απόψεων. Μετά την αποχώρηση και την καταγγελία, όμως, η απότομη διακοπή του δημοκρατικού φροντιστηρίου αναστάτωσε την κοπέλα σε τέτοιο βαθμό που να δηλώσει:

— Θα αυτοκτονήσω αν δεν με παντρευτεί ο Πάλμος ή τουλάχιστον ο Φερεντίνο. Ο Φερεντίνος συγκέντρωσε το 19%.

ΔΗΜΟΤΙΚΕΣ εκλογές. Λόγος προεκλογικός. Λόγος «από στήθους»:

— «Λένε πως έχω καρκίνο. Καρκίνος στο κεφάλι-τους».

(Από ομιλία υποψηφίου δημάρχου στο Περιστέρι, που απέτυχε).

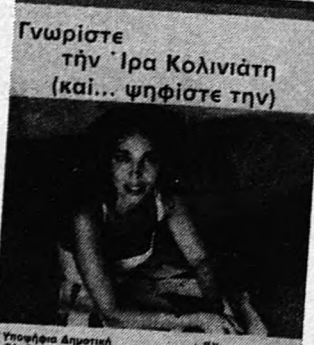
— «Πρέπει να διευρύνουμε τα γυναικεία όργανα».

(Από ομιλία υποψηφίου δημοτικού συμβούλου στην Αθήνα, που πέτυχε).

...και ψηφίστε-την

ΞΕΝΑΙ (ΚΑΘΥΣΤΕΡΗΜΕΝΑΙ) ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΕΙΣ

Γνωρίστε την Ίρα Κολινιάτη (και... ψηφίστε την)

Υποψήφια Δημοτική Σύμβουλος Δήμου Αθηναίων
ΟΠΗΡΟΥ 6 - 22.25.461

με τον ΤΖΑΝΗ ΤΖΑΝΝΕΤΑΚΗ

Έχει το θάρρος της (εκατηραμμένης) γνώμης της! (και έχει να την υπερασπίσεται...)

Ανέτη συζήτηση και φυσικά... θυμώνει! (άλλα μόνον όταν είναι ΑΠΟΛΥΤΩΣ ΑΠΑΡΑΙΤΗΤΟ!!!)

Και ΤΕΛΕΙΩΝΕΙ ΠΑΝΤΑ ό,τι αναλαμβάνει (έτσι και αν χρειαστεί να υπερασπίσει μερικούς!!!)

Ψηφίστε ΑΥΤΗ ΤΗ ΓΥΝΑΙΚΑ! είναι ΑΠΑΡΑΙΤΗΤΗ στον ΔΗΜΟ!

Διότι η Ίρα Κολινιάτη:

ΔΗΜΟΤΙΚΕΣ ΕΚΛΟΓΕΣ '82 Θετικές για όλους;

του Πέτρου Δημοτικού

Το ANTI υποχρεώνεται λόγω των αργιών της 28ης Οκτωβρίου, να τυπωθεί και να κυκλοφορήσει δυο μέρες νωρίτερα από την κανονική μέρα της έκδοσής-του. Πέρα από τις άλλες επιπτώσεις επικαιρότητας, η συντόμευση της έκδοσης αποπτερει από τη σύνταξη του ANTI τη δυνατότητα για μια ολοκληρωμένη ανά-

λυση του Β' γύρου των δημοτικών εκλογών, μια και τα στοιχεία που υπάρχουν δεν είναι ούτε ολοκληρωμένα ούτε φυσικά επίσημα ακόμα.

Στο ερχόμενο τεύχος, ο Ε.Κ. Λογικός, θα επανέλθει με τους πίνακες και την κρίβεια της «εκλογομετρίας» για μια

πληρέστερη προσέγγιση των τάσεων και των ενδείξεων των αποτελεσμάτων.

Προς το παρόν, ο συνεργάτης-μας Πέ-

τρος Δημοτικός επιχειρεί, με βάση τα γενικά αποτελέσματα, μια —κατ' ανάγκη— πρώτη γενική πολιτική προσέγγιση των δημοτικών εκλογών.

ΙΣΩΣ σπάνια δημοτικές εκλογές να παρουσίασαν τέτοιο ενδιαφέρον, όσο αυτές της 17ης και 24ης Οκτωβρίου. Το ενδιαφέρον δεν ξεκινούσε μόνο από τη σύμπτωση του ενός χρόνου από τις βουλευτικές εκλογές —και τις αποσαφηνίσεις για την τότε λαϊκή ετυμηγορία, που όλοι περίμεναν. Αλλά από το γεγονός, πως όλα τα κόμματα δοκίμαζαν τακτικές, που η επιτυχία τους θα προσδιόριζε αποφασιστικά την εξέλιξη και την κλιμάκωση των ενεργειών-τους από εδώ και πέρα. Όσο βέβαια, το «κυρίως» ενδιαφέρον αυτών των εκλογών ήταν το «τέστ αντοχής» της τωρινής εξουσίας, δηλαδή του ΠΑΣΟΚ, «τέστ» που τελικά θα προσδιόριζε όλα τα άλλα, τακτικές, ηγεσίες, μελλοντικές επιδιώξεις και βιωσιμότητά-τους.

ΟΜΩΣ, όσο σαφή και αν ήταν τα «αιτούμενα» αυτών των εκλογών, τόσο ασαφής υπήρξε η ετυμηγορία της κάλπης. Βρισκόμαστε σε μια από τις πολύ σπάνιες στιγμές στην πρόσφατη πολιτική-μας ιστορία, όπου τα ποσοστά «δεν μιλούν από μόνα-τους» και υποχρεωτικά επιδέχονται πολυσήμαντες ερμηνείες.

ΓΙΑ ΝΑ μη θεωρηθεί όμως η προηγούμενη παρατήρηση ως υπεκφυγή ή ως αδυναμία, οφείλουμε να περιγράψουμε τα «ζητούμενα» και το αποτέλεσμα των εκλογών, σε σχέση με καθένα από τα κόμματα που ανταγωνίστηκαν στους δημοτικούς συνδυασμούς.

● **ΤΟ ΠΑΣΟΚ:** Δυο ήταν οι βασικοί στόχοι του ΠΑΣΟΚ σ' αυτές τις δημοτικές εκλογές. Απ' τη μια να διατηρήσει (και αν ήταν δυνατό να επαυξήσει) σε ποσοστά την εκλογική-του δύναμη του Οκτώβρη του '81. Γι' αυτό, άλλωστε, και ο κεντρικός πολιτικός λόγος του ΠΑΣΟΚ έτεινε να προσλάβει χαρακτήρα δημοψηφίσματος, με αποκορύφωση τις δηλώσεις του ίδιου του κ. Παπανδρέου, την Κυριακή, 17 Οκτώβρη.

Ο ΔΕΥΤΕΡΟΣ στόχος ήταν, όπως σημειώνει στο προηγούμενο ANTI ο Ε.Κ. Λογικός, η μετατροπή της κοινοβουλευτικής

πλειοψηφίας σε δημοτική πλειοψηφία, μια και τα αποτελέσματα του '81 ήταν σημαντικά δυσανάλογα με εκείνα των εκλογών του '78.

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟΝ πρώτο στόχο, το ΠΑΣΟΚ δεν μπορεί να είναι ικανοποιημένο. Γιατί, παρά τη σαρωτική νίκη από τον α' γύρο στις κοινότητες (και μάλιστα ομοιόμορφα και κατ' αναλογία σε όλη την Ελλάδα) παρά τις σημαντικές επιτυχίες σε αλυσίδα επαρχιακών πόλεων, σε επίπεδο γενικού εκλογικού ποσοστού στις μεγάλες πόλεις —όπου διαμορφώνεται και η πολιτική βαρύτητα των αποτελεσμάτων— είχε μια αισθητή καθίζηση, της τάξεως του 10%, κατά μέσο όρο, σε σχέση με τις βουλευτικές εκλογές. Αυτή η πτώση του ΠΑΣΟΚ, όσο και αν θα μπορούσε να θεωρηθεί φυσική και αναμενόμενη κατά την πάγια παράδοση της διαφοράς μεταξύ βουλευτικών-δημοτικών εκλογών, έδωσε, παρ' όλ' αυτά, μια εντύπωση ήττας για δύο λόγους: αφενός διότι διέψευσε τις προσδοκίες για επικύρωση των βουλευτικών ποσοστών, αφετέρου, διότι ακριβώς στα μεγάλα αστικά κέντρα υπήρξε μια αμφίπλευρη ενίσχυση, τόσο της Δεξιάς όσο και του ΚΚΕ. Ακριβέστερα, μάλλον, μια σταθεροποίηση της Δεξιάς σε ποσοστό ανάλογο ή ελαφρώς ανώτερο των βουλευτικών, και μια αύξηση —κατά περιπτώσεις σημαντική— του ΚΚΕ.

Η «ΗΤΤΑ», λοιπόν, αναφέρεται περισσότερο σε επίπεδο προσδοκίας —που διαψεύστηκε— και επιδιώξεων —που δεν ευοδώθηκαν— παρά «καθ'αυτόν», στο εκλογικό ποσοστό του ΠΑΣΟΚ. Διότι, αν αληθεύει ότι η εκτίμηση του ΠΑΣΟΚ ήταν πως στην Αθήνα ο κ. Μπένος κινείται γύρω στο 45% και ο κ. Τζαννετάκης στο 32%, τότε το αποτέλεσμα εκλαμβάνεται ως μεγαλύτερη αποτυχία απ' αυτή που πραγματικά υπήρξε.

ΑΝ ΟΜΩΣ φύγουμε από τον α' γύρο, το συνολικό αποτέλεσμα των δημοτικών, όπως διαμορφώθηκε και με την έκβαση του β' γύρου, καταγράφεται ως θετικό για το ΠΑΣΟΚ. Καταρ-

χίν το ΠΑΣΟΚ αύξησε σημαντικά και θεαματικά τον έλεγχό- του στους περισσότερους δήμους της χώρας. Στους 276 δή- μους οι 167 ελέγχονται πια άμεσα από το ΠΑΣΟΚ, ενώ 3 δή- μαρχοι του ΚΚΕ εσ. και 4 της ΕΔΑ είχαν βέβαια ως κύριο μο- χλό στήριξης το ΠΑΣΟΚ (σύνολο δηλαδή 174 «ελεγχόμενων» δήμων). Αν συγκρίνει κανείς τη σημερινή εικόνα, με εκείνη του 1978, όπου το ΠΑΣΟΚ έλεγχε 72 δήμους, από τους οποίους οι 45 «αμιγείς» και οι 27 με «συνεργαζόμενους», κατανοεί ότι η θριαμβολογία και η άνεση του ΠΑΣΟΚ δεν είναι μόνο πολιτικό «μάρκετιγκ», αλλά και συγκεκριμένη πρακτική επιβεβαίωση των συσχετισμών στις δημοτικές εκπροσωπήσεις.

ΟΜΩΣ, οι δημοτικές εκλογές είχαν και πολλές άλλες πλευ- ρές επιτυχιών και αποτυχιών για το ΠΑΣΟΚ. Σαν επιτυχία του κυβερνώντος κόμματος, δηλαδή, θα μπορούσε να καταγραφεί ότι για πρώτη φορά και με τόση σαφήνεια το ΠΑΣΟΚ έδωσε μια μάχη «μη εθνικού ακροατηρίου» με επιτυχία. Δηλαδή, για πρώτη φορά το ΠΑΣΟΚ δοκιμάστηκε πανελλαδικά, όχι μόνο με μια μάχη γενικών πολιτικών συνθημάτων ή με το «ατού» του κ. Παπανδρέου «στο μπαλκόνι», αλλά με συγκρούσεις το- πικές, στελεχών, οργανώσεων και προγραμμάτων. Κατά κά- ποιο τρόπο τώρα το ΠΑΣΟΚ μορφοποίησε της τοπικές ηγε- σίες-του. Έθεσε, λοιπόν, τις βάσεις για μια διαφορετική ύπαρ- ξή-του μακροπρόθεσμα. Για πρώτη φορά μπορεί να δει κανείς ότι η οργάνωση του ΠΑΣΟΚ διαμορφώνει όρους αντοχής και διάρκειας, πέρα από τη ρευστότητα των κινήσεων κορυφής του κόμματος αυτού.

ΑΠΟ ΤΗΝ άλλη, όμως, εδώ φάνηκαν και οι εγγενείς αδυνα- μίες της οργάνωσης του κυβερνητικού κόμματος. Σε πολλές περιπτώσεις, η έλλειψη αντικειμενικών δημοκρατικών διαδι- κασιών οδήγησε σε διασπάσεις, όπου οι τοπικές οργανώσεις ε- παληθεύτηκαν έναντι των «άνωθεν» επιλογών (κλασικό παρά- δειγμα το Άργος ή η Χίος). Ή αλλού, όπως στην Πάτρα, ή το Ηράκλειο, οι τοπικές διαφωνίες «βάρυναν» εξαιρετικά στο τε-

λικό αποτέλεσμα.

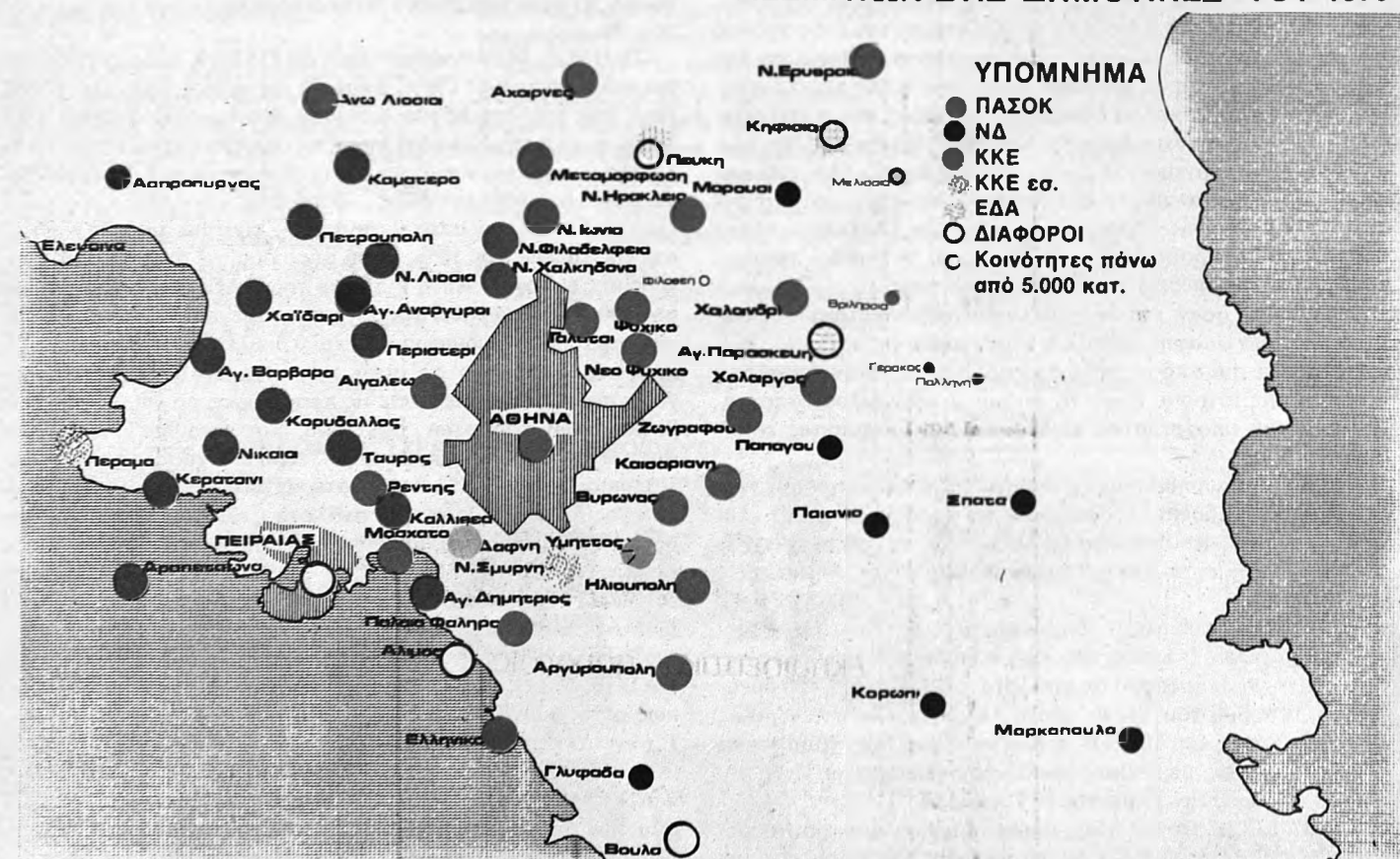
● **Η ΝΕΑ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ** : πανηγύρισε και αυτή το αποτέ- λεσμα των δημοτικών εκλογών. Ήταν ακριβώς σαν το θιασο που ετοιμάζεται να κατεβάσει τα ρολά και να διαλυθεί λόγω ελλείψεως θεατών και ξαφνικά ο ταξιθέτης πληροφορεί τον θε- ατρώνη ότι λειτουργούν και πάλι τα ταμεία και υπάρχει κό- σμος στην πλατεία. Πράγματι, κανείς δεν περίμενε ότι η «Νέα Δημοκρατία» θα διατηρούσε τα ποσοστά-της σε ευπρόσωπο ε- πίπεδο, και δεν το περίμενε, βέβαια, ούτε η ηγεσία του κόμμα- τος αυτού. Παρ' όλο λοιπόν το δυσμενές συνολικό αποτέλε- σμα, παρ' όλη τη συντριβή της Ν.Δ., στις κοινότητες, παρά την απώλεια 74 δήμων σε σχέση με το '78, το 38% στην Αθήνα του κ. Τζαννετάκη και το 41% στη Θεσσαλονίκη του κ. Κούβε- λα, από τον α' γύρο υπήρξαν το «μάνα εκ της κάλπης» της Δε- ξιάς, που της δίνει νέο κουράγιο για τη συνέχιση της πορείας στην έρημο.

● Το πιο σημαντικό μάλιστα στη διατήρηση της εκλογικής δύναμης της Ν.Δ. στα μεγάλα αστικά κέντρα βρίσκεται στο γεγονός ότι τα ποσοστά διατηρήθηκαν από μια συσπεί- ρωση της λαϊκής βάσης της Δεξιάς, παρά την αδράνεια και τις διαλυτικές αντιθέσεις των στελεχών της κορυφής.

ΑΥΤΗ τη στιγμή, πάντως, τις πρώτες δηλαδή μετά το β' γύ- ρο ημέρες, δεν είναι ορατή η πραγματική ερμηνεία των δημοτι- κών εκλογών απ' τη μεριά της Ν.Δ.. Ηγεσία και Τύπος, οχη- ρωμένες πίσω από τα ποσοστά των δυο μεγάλων πόλεων, κραυγάζοντας περιπτώσεις του ΠΑΣΟΚ και «ανησυχώντας» για την άνοδο του ΚΚΕ, δίνουν μια εικόνα «θετική» είσπραξης των εκλογικών αποτελεσμάτων.

Η ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ όμως φαίνεται να είναι —και ει- ναι— διαφορετική. Η Δεξιά μοιάζει να μην έχει συνειδητοποιή- σει ότι έχει απομείνει με 49 δήμους στον έλεγχό-της (από 123), και μάλιστα δήμους της περιφέρειας —χωρίς κανέναν νευραλ-

ΛΕΚΑΝΟΠΕΔΙΟ ΑΤΤΙΚΗΣ • ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΣΤΙΣ ΔΗΜΟΤΙΚΕΣ ΤΟΥ 1978

γικό, έστω και υπό φίλιες δυνάμεις. Δείχνει να μην καταλαβαίνει —ίσως γιατί για πρώτη φορά αντιμετωπίζει αυτή την εμπειρία— πόσο μεγάλο μειονέκτημα είναι να ασκεί κανείς αντιπολίτευση, χωρίς έρεισμα στην Τοπική Αυτοδιοίκηση. Μοιάζει να μην καταλαβαίνει ότι με τον νέο θεσμικό πλαίσιο, η έλλειψη εδραίωσης στους Ο.Τ.Α. είναι διπλά μειονεκτική.

ΤΕΛΟΣ, η σταθεροποίηση στα εκλογικά ποσοστά του '81 και μια σχετική άνοδος μάλιστα σε Αθήνα-Θεσσαλονίκη, δεν μπορεί να εκληφθεί ούτε σαν «παλινδρότηση», ούτε σαν επικύρωση της πολιτικής-της. Γιατί, άλλωστε, άλλο είναι μια εκδήλωση δυσπιστίας προς το ΠΑΣΟΚ μέσω ενός δεξιού υποψήφιου στις δημοτικές, και άλλο ψήφος εμπιστοσύνης σε ένα κόμμα για τη διακυβέρνηση της χώρας. Απ' αυτή τη σκοπιά είναι δείγμα σωφροσύνης της Ν.Δ. και του κ. Αβέρωφ προσωπικά, που η λέξη «εκλογές» δεν τολμήθηκε να εκφωνηθεί ούτε να υπονοηθεί σε καμιά δήλωση...

ΑΛΛΩΣΤΕ, όταν λήξει η ευφροσύνη της αποφυγής της καταστροφής, οι επιτελείς της Ν.Δ. θα αισθανθούν βαθύτερα τη διεύρυνση των ρογμών στο κλυδωνιζόμενο σκάφος της Δεξιάς. Η ήττα σε κάστρα τοπαρχών της νύτ ηγεσίας (Γιάννινα, Σέρρες, Κόρινθος, Κρήτη) είναι εύλογτο μήνυμα για την πραγματική απήχηση του κόμματος ως προς τις απαιτήσεις κοινοβουλευτικής μάχης, που θέτει θέμα διακυβέρνησης της χώρας...

ΠΑΡΑΛΛΗΛΑ, η σύμπραξη με το ΚΚΕ σε πολλούς δήμους κατά του ΠΑΣΟΚ, δεν φανερώνει, όπως πολλοί ισχυρίστηκαν, μια άρση των «προκαταλήψεων» μεταξύ των πολιτικών χώρων, αλλά μια έντονη πόλωση τμήματος της Δεξιάς κατά του ΠΑΣΟΚ, σε τέτοια έκταση και βάθος, ώστε ο «αγώνας» κατά του «κράσινου», να θέτει σε δεύτερη μοίρα το επάρατο «κόκκινο».

ΑΥΤΟ το σύμπτωμα, βέβαια, όσο κι αν φανερώνει πως οι υστερικές κραυγές του κ. Αβέρωφ για πασοκικό «ολοκληρωτι-

σμό» έχουν το κοινό-τους, άλλο τόσο πως αυτό το «κοινό» προσφέρεται για ποικιλώνυμες χρήσεις. Είναι η πλευρά εκείνη της Δεξιάς, που κομψά ονομάζεται «δυνάμεις της ανωμαλίας» ή για την ακρίβεια, η παρακρατική μερίδα της Δεξιάς, που η αποκοπή-της από τον «λουφέ» της εξουσίας, την οδηγεί σε ... «ταξική αντίθεση» προς το ΠΑΣΟΚ, με το ανάλογο πάθος μάλιστα...

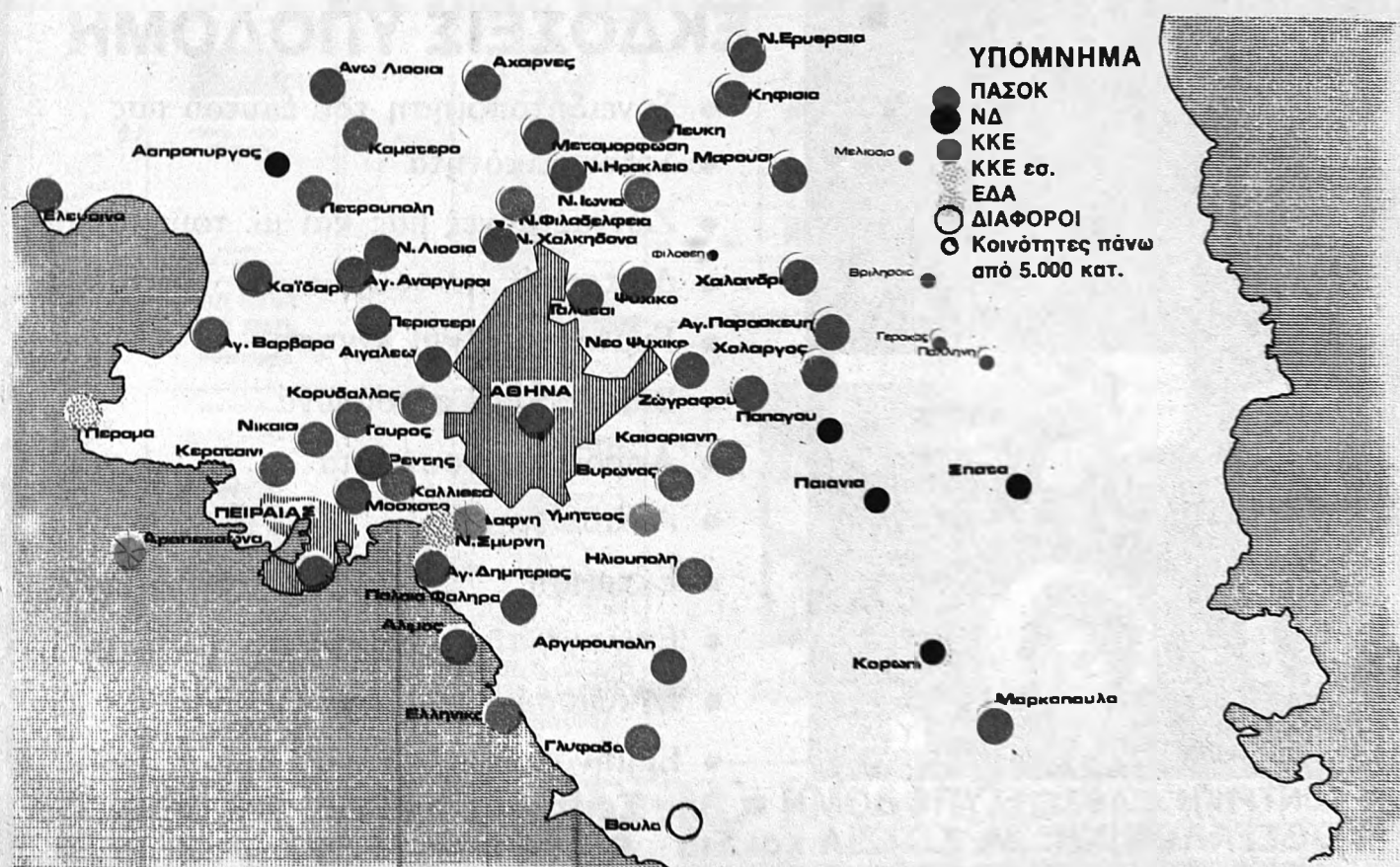
● **ΤΟ ΚΚΕ:** κατέγραψε τις δημοτικές εκλογές σαν μεγάλη του επιτυχία. Αν υποθέσουμε, μάλιστα, ότι η επιμονή του ΠΑΣΟΚ για μη συνεργασία των δύο κομμάτων οφείλονταν στη διάθεση του κυβερνώντος κόμματος να μειωθεί η δύναμη του ΚΚΕ, αν και έχασε σε μερικά σημεία αιχμής, είχε απροσδόκητες επιτυχίες σε άλλες περιπτώσεις, εξίσου σημαντικές.

ΑΣ ΔΟΥΜΕ, όμως, αναλυτικότερα το πρόσωπο του ΚΚΕ στις δημοτικές εκλογές. Το ΚΚΕ είχε από τον α' γύρο μια εντυπωσιακή παρουσία σε πολλές επαρχιακές πόλεις, αλλά κυρίως στην Αθήνα και Θεσσαλονίκη. Το ποσοστό του κ. Ευφραιμίδα και λιγότερο του κ. Γιαννούση υπερέβαιναν τις επίσημες κοινοτικές εκτιμήσεις (που για την Αθήνα δεν ξεπερνούσαν το 16%). Και οπωσδήποτε, τα ποσοστά στους μεγάλους δήμους ή σ' αυτούς που παραδοσιακά έλεγχε το ΚΚΕ, δημιούργησαν την εντύπωση μιας εντυπωσιακής ανόδου, που την καλλιέργησε κατάλληλα και ο κοινοτικός Τύπος, αλλά (για τους δικούς-του λόγους) και ο Τύπος της Δεξιάς.

Η ΑΛΗΘΕΙΑ των αριθμών, πάντως, είναι διαφορετική. Μια σύγκριση, όμως, των μεγεθών οδηγεί μάλλον στα ακόλουθα συμπεράσματα: σίγουρα το ΚΚΕ άντεξε στην επίθεση του ΠΑΣΟΚ (και αυτό δεν είναι καθόλου ευκαταφρόνητο· είναι όμως «νίκη» αμυντικού χαρακτήρα). Απέδειξε, επίσης, πως το ΚΚΕ διακρίνεται πάντα για τη σωστή τοπική-του εδραίωση και πως συντηρεί τη δυνατότητα να προβάλλει —και να επιβάλλει— δημοτικά στελέχη κύρους.

ΟΜΩΣ, στην πραγματικότητα, αν σαν μέτρο σύγκρισης

ΛΕΚΑΝΟΠΕΔΙΟ ΑΤΤΙΚΗΣ • ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΣΤΙΣ ΔΗΜΟΤΙΚΕΣ ΤΟΥ 1982

χρησιμοποιηθούν τα αποτελέσματα των δημοτικών του '78, με εκείνα του '82, στον πρώτο γύρο, θα δούμε πως δεν υπάρχουν μόνον αυξητικές τάσεις, αλλά και τάσεις μείωσης της εκλογικής επιρροής του ΚΚΕ, σε δημοτικό επίπεδο πάντα.

ΤΟ ΙΔΙΟ λένε και οι συγκρίσεις αριθμών σε άλλο επίπεδο. Το ΚΚΕ από τις εκλογές του '78 έλεγχε συνολικά 45 δήμους (37 αμιγείς και 8 με «επιρροές»). Στις εκλογές του '82 χάνει 2 δήμους (παρ' όλο που κερδίζει 4 καινούριους από την αύξηση των δήμων σε 276 από 264).

ΣΥΓΚΕΚΡΙΜΕΝΑ το ΚΚΕ έχασε το '82 τους δήμους: Περιστερί, Μεταμόρφωση, Χαϊδάρι, Πολίχνη, Αρχάνες Κρήτης, Θεσπρωτικό, Μπραχάμι, Χολαργός, Αγρίνιο, Βέρροια, Ν. Χαλκηδόνα, που τους κέρδισε το ΠΑΣΟΚ. Στα Νέα Λιόσια επίσης εξέλεγε δήμαρχος του ΠΑΣΟΚ (προηγούμενως του ΚΚΕ) σε συνεργασία πάντως με το ΚΚΕ, ενώ έχασε τη Δραπετσώνα που την κέρδισε η ΕΔΑ (σε συνεργασία με το ΠΑΣΟΚ φυσικά).

ΕΝΩ κερδίζει στο '82 την Καρδίτσα, Χανιά, Πρέβεζα, Άνω Λιόσια, Ορχομενό, Μαινεμένη, Πυλαία, Νιγρίτα, Γλυφάδα, Ελληνικό, Πολύχνη, Τριανδρία.

ΣΥΝΟΛΙΚΑ, από τις δημοτικές του '82 το ΚΚΕ αποκομίζει 43 δήμους, 2 λιγότερους από εκείνους που κέρδισε το '78 (45).

ΔΕΝ ΒΡΙΣΚΟΜΑΣΤΕ λοιπόν μπροστά σε μια «πρωτοφανή» και ανεξήγητη άνοδο του ΚΚΕ, αλλά μπροστά στην τυπική συμπεριφορά των μεγεθών αυτού του κόμματος.

ΒΕΒΑΙΑ, το πολιτικά χρήσιμο στοιχείο είναι πως η διατήρηση των δυνάμεων του ΚΚΕ και η σχετική αυξητική τάση γίνονται σε ένα κλίμα ρήξης προς το ΠΑΣΟΚ, γίνονται εν ονόματι της «πραγματικής αλλαγής» και γίνονται κάτω από μια επιθετική πολιτική του ΠΑΣΟΚ έναντι του ΚΚΕ.

ΑΠ' ΑΥΤΗ τη σκοπιά, το αποτέλεσμα είναι νίκη για το ΚΚΕ, γιατί και άντεξε στην «επίθεση» και μπορεί να ισχυριστεί

πως στέγασε τμήμα της διαφωνίας της λαϊκής βάσης του ΠΑΣΟΚ, που δυσανασχετεί από τη «διστακτική» και «διασπαστική» πολιτική της κυβέρνησης.

ΣΕ ΑΛΛΟ επίπεδο πάλι, η μεγάλη νίκη του ΚΚΕ, είναι πως σε πανελλαδική κλίμακα (πλην μικρών εξαιρέσεων), πρόβαλε ως η μόνη αριστερά «αλτερνατίβα» του ΠΑΣΟΚ, μια και το ΚΚΕ εσ. επέλεξε ως τακτική τη συμπαράταξη με το ΠΑΣΟΚ πανελλαδικά: Έτσι, το ΚΚΕ μονοπωλεί όχι μόνο τον κομμουνιστικό, αλλά και τον εκτός ΠΑΣΟΚ αριστερό χώρο, πράγμα που θα έχει βέβαια μακροπρόθεσμα τις επιπτώσεις-του.

● **Το ΚΚΕ εσωτ.** μπορεί να πανηγυρίζει βέβαια ότι εξέλεξε κάποιους δημάρχους. Αλλά είναι οι πανηγυρισμοί της ηγεσίας αντιστοιχεί με του στρατηγού, που, αφού έχασε το στρατό-του, επιδεικνύει τους ελάχιστους επιζώντες ως μαρτυρία της σωστής τακτικής που έφερε τη νίκη σε λίγους, δια της αυτοκαταστροφής των υπόλοιπων.

ΕΙΝΑΙ βέβαια συζητήσιμο εαν η τακτική της συμπαράταξης με το ΠΑΣΟΚ, επέτρεπε άλλους χειρισμούς, μια και εξ ορισμού η συμφωνία ήταν «λεόντεια», ο ισχυρότερος επέβαλε τη σφραγίδα-του. Όπως, από την άλλη πλευρά, όπου κατέβηκε το ΚΚΕ εσ. αυτοδύναμο, υπερκεράστηκε κατά πολύ και από το ΠΑΣΟΚ και το ΚΚΕ, και σε καμιά περίπτωση δεν συγκέντρωνε, καν, το ποσοστό-του του Ευρωκοινοβουλίου.

ΚΑΙ ΟΙ δύο γραμμές δηλαδή, τόσο της συμπαράταξης, όσο και της αυτοδύναμης καθόδου δεν απέδωσαν, όπως τουλάχιστον εφαρμόστηκαν. Διότι όπου συμπαράτάχθηκε το ΚΚΕ εσ. ο ουσιαστικός νικητής αποδείχθηκε το ΠΑΣΟΚ, όπου κατέβηκε πάλι αυτοδύναμο δεν δημιούργησε «γεγονός»... Συζητήσιμη είναι βέβαια η άλλη άποψη, ότι η αυτοδύναμη καθόδος έπρεπε να γίνει εκεί ακριβώς που έγινε (Αθήνα, Θεσ/νίκη, Πάτρα, κυρίως), όπου και θα απέδιδε. Αλλά το «αν» και τα «εφόσον» ως γνωστόν δεν επιδέχονται κριτικής...

ΕΜΕΙΣ ΚΑΙ ΤΟ ΣΩΜΑ ΜΑΣ

αμφίδρομη γυναικών βοσκών

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΥΠΟΔΟΜΗ

- Συνειδητοποίηση του έαυτού μας
- Σεξουαλικότητα
- Ζώντας μόνες μας και με τούς άλλους
- Διατροφή
- Γυμναστική και κίνηση
- Βιασμός και αυτοάμυνα
- Άφροδίσια νοσήματα
- Αντισύλληψη
- Έκτρωση
- Επιλογή της μητρότητας
- Έγκυμοσύνη και τοκετός
- Έμμηνόπαυση

Κυκλοφόρησε
σε 2η έκδοση

● ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΑΘΕΣΗ: ΥΠΟΔΟΜΗ ● 3ης Σεπτεμβρίου 22 ● τηλ. 52.34.790
● ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ: Μ. ΚΟΤΖΙΑ και Σία ● Τσιμισκή 78 ● τηλ. 27.97.20

● **ΤΟ ΚΟΛΗΣΟ** τέλος με το ποσοστό που έλαβε επιβεβαιώ-
σε τα όρια-του στο ελληνικό πολιτικό σκηνικό. Το ότι η υπο-
ψηφιότητα της κ. Τσουδερού δεν προσέγγισε παρά μόνο κατά
το 1/3 το ποσοστό του κόμματος στο Ευρωκοινοβούλιο και
δεν κατάφερε ούτε να διπλασιάσει τους ψήφους στο κοινοβού-
λιο του '81 (2.01%), είναι μια αναμφίλεκτη μαρτυρία, πως μια
κεντροδεξιά «σοσιαλδημοκρατία» δεν μπορεί να στεγαστεί
στην Ελλάδα, παρά μόνο σε ένα δεξιό κόμμα. Αν αυτό επιμέ-
νουν να μην το κατανοούν κάποια ηγετικά στελέχη του ΚΟ-
ΛΗΣΟ, το κατανοούν πάντως καλύτερα οι ψηφοφόροι-του,
που στην πλειοψηφία-τους, φαίνεται ότι στον β' γύρο, ψήφισαν
τον «τόσο καλό κύριο» Τζαννετάκη.

● **Η ΕΔΑ:** θα υπάρχει, τουλάχιστον όσο υπάρχουν οι άνθρω-
ποί-της. Αυτό έδειξαν και οι εκλογές του '82, όπου κατά πόλεις
και περιοχές, οι τοπικοί ΕΔΑίτες έδωσαν τις μάχες-τους από
κοινού με το ΠΑΣΟΚ. 4 μάλιστα δήμαρχοι που ανέδειξε η
«Δημοκρατική Συνεργασία» ανήκουν στην ΕΔΑ, η οποία κατ'
αυτό τον τρόπο... υπερέχει κατά έναν δήμαρχο του ΚΚΕ εσ.

ΤΕΛΟΣ, η προσπάθεια της κ. Τερέζας Μπούκη και η απα-
ράδεκτη απαγόρευση της λευκής ψήφου, στέρησαν μιαν άλλη
καταμέτρηση στάσεων —και τάσεων— του εκλογικού σώμα-
τος σ' αυτές τις εκλογές.

ΠΡΩΤΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

ΤΟ ΑΡΘΡΟ αυτό γραμμένο τη Δευτέρα, επομένη των εκλο-
γών, δεν μπορεί, ούτε φιλοδόξησε άλλωστε, να καλύψει όλες
τις πολιτικές πλευρές ενός πολυσύστατου —και αμφιλεγόμε-
νου προς το παρόν— γεγονότος, που υπήρξαν οι δημοτικές εκ-
λογές του '82. Οι τάσεις όμως του εκλογικού σώματος, όπως
καταγράφηκαν κυρίως στον πρώτο γύρο και τα τελικά αποτε-
λέσματα, όπως σχηματοποιήθηκαν στον δεύτερο, επιτρέπουν
κάποιες πρώτες ανιχνεύσεις των επιπτώσεων στην εξέλιξη της
πολιτικής ζωής.

ΚΑΤ' ΑΡΧΗΝ, η πτώση ή η καθήλωση του ΠΑΣΟΚ στα με-
γάλα αστικά κέντρα, πρέπει να ερμηνευτεί σαν εκδήλωση δια-
μαρτυρίας ή δυσπιστίας, ενός τμήματος των στρωμάτων που
ψήφισαν ΠΑΣΟΚ το '81, τα οποία τώρα δυσφορούν από όψεις
ή και το σύνολο της πολιτικής-του.

ΘΑ ΗΤΑΝ λάθος να υποτεθεί ότι αυτό οφείλεται σε θέματα
μείζονος πολιτικής σημασίας (ΝΑΤΟ, βάσεις, ΕΟΚ) κτλ. Το
πιθανότερο είναι πως αποτελεί αντανάκλαση είτε της διάψευ-
σης προσδοκιών, είτε μια προειδοποιητική ενέργεια για αντι-
δημοτικά μέτρα του μέλλοντος.

ΠΑΝΤΩΣ το ΠΑΣΟΚ έλαβε μια σαφή προειδοποίηση ότι η
κυβερνητική εντολή δεν του ανετθή «εν λευκώ» και ότι η χά-
ρις που του δόθηκε αρχίζει να συναντά τα χρονικά όρια-της.

ΑΠΟ ΤΗΝ άλλη μεριά, ο έλεγχος των περισσότερων και ση-
μαντικότερων δήμων της χώρας από το ΠΑΣΟΚ θα του επιτρέ-
ψει —αν σαφώς ερμηνεύσει την προειδοποίηση των εκλο-
γών—, να ανακαταλάβει το έδαφος, να προσαρτήσει νέες δυ-
νάμεις στην πολιτική-του, και να αντιμετωπίσει αισιόδοξα τις
επόμενες βουλευτικές εκλογές.

Η ΔΕΞΙΑ πάλι, θα χρειαστεί πολύ καιρό για να προσαρμόσει
τις τακτικές-της στο δημοτικό αποτέλεσμα. Το ενδεχόμενο
διάσπασης γίνεται δυσκολότερο αν τα συμπεράσματα εστια-
σθούν στην Αθήνα-Θεσ/νίκη. Γίνεται όμως πιθανότερο, αν η
παράταξη αναλογιστεί την αποψίλωση δύναμης σε δήμους (α-
πό 123 το '78, 49 το '82) και κοινότητες (απώλειες της τάξης
του 70%). Όπως βέβαια δεν θα «περάσει» χωρίς επιπτώσεις ό-
χι μόνο η περίπτωση του Πειραιά, αλλά και η ιδιόρρυθμη πρι-
μοδότηση του ΚΚΕ, στο β' γύρο. Και είναι χαρακτηριστικό, ότι
στη σχετική πρόκληση του κ. Παπανδρέου, ο κ. Αβέρωφ εισώ-
πησε «αιδημόνως».

ΤΟ ΚΚΕ, πάντα έμπειρο και προσεκτικό, μοιάζει από τις
πρώτες-του ανακοινώσεις να έχει συνείδηση των ορίων που

ΤΑ ΒΙΒΛΙΑ ΤΟΥ ΜΗΝΑ

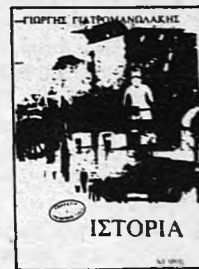
ΡΟΖΕ ΒΑΓΙΑΝ
ΜΠΟ ΜΑΞΚ
Μυθιστόρημα

ΣΤΡΑΤΗΣ ΔΟΥΚΑΣ
ΟΙ ΔΩΔΕΚΑ ΜΗΝΕΣ

Α.Κ. ΝΑΖΙΟΥΤΖΚ
ΤΟ ΣΗΜΕΡΑ ΚΑΙ ΤΟ ΑΥΡΙΟ

ΓΙΩΡΓΗΣ ΓΙΑΤΡΟΜΑΝΩΛΑΚΗΣ
ΙΣΤΟΡΙΑ
Μυθιστόρημα

ΤΑΚΗΣ ΣΙΝΟΠΟΥΛΟΣ
ΤΟ ΓΚΡΙΖΟ ΦΩΣ
Ποιήματα

ΑΝΤΩΝΗΣ ΔΩΡΙΑΔΗΣ
ΟΠΕΡΑ ΓΙΑ ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΟΥΣ
ΔΙΚΤΑΤΟΡΕΣ

ΕΛΕΝ ΙΣΣΕΡΛΙΣ
ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΠΟΥΣΚΙΝ

ΚΑΙΤΗ ΠΑΠΑΘΩΜΟΠΟΥΛΟΥ
ΒΟΛΦΓΚΑΓΚ ΑΜΕΔΑΪΟΣ
ΜΟΤΣΑΡΤ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΚΕΛΡΟΣ

ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ 6 (Πάροδος Ακαδημίας) Τηλ. 36.15.783

του παρέχει η εκλογική μάχη. Ο «θρίαμβος» προορίζεται μάλλον για εσωτερική κατανάλωση και παραινετικά πρωτοσέλιδα, αλλά δεν φαίνεται να συσκοτίζει την πολιτική συμπεριφορά του Π.Γ.

ΕΙΝΑΙ πολύ πρόωρο να φανταστεί τον εαυτό-του ρυθμιστή των εξελίξεων και δεν είναι μάλλον πρόθυμο να παίξει το χαρτί της Δεξιάς: να φθείρει δηλαδή το ΠΑΣΟΚ για να εισπράξει τη φθορά η Δεξιά: Το πιθανότερο είναι λοιπόν να συνεχιστεί ο «κλεφτοπόλεμος» με το ΠΑΣΟΚ σε μια κατεύθυνση «ενωτικής» πολιτικής, όπου και ο ρόλος του κόμματος ως εγγυητή της «Αλλαγής» θα τεκμηριώνεται, και οι αποστάσεις από τη Δεξιά θα ισχύουν, ώστε να αποφεύγονται οι συγχύσεις. Συμπτώσεις αλληλουποστήριξης όπως στις πρόσφατες εκλογές θα έχουν πάντα κάποιες ειδικές «εξηγήσεις» (άλλωστε σε άλλες περιπτώσεις η Δεξιά δεν ψήφισε ΠΑΣΟΚ;)...

ΣΕ ΓΕΝΙΚΕΣ γραμμές πάντως, οι δημοτικές εκλογές πιστο-

ποίησαν ότι τρεις είναι οι δυνάμεις γύρω από τις οποίες πλέκονται όλες οι δυνατές σχέσεις εξουσίας: Το ΠΑΣΟΚ, η Δεξιά και το ΚΚΕ. Και έδειξαν επίσης ότι το ΠΑΣΟΚ είναι σχετικά τρωτό και από τα δεξιά-του και απ' τα αριστερά-του.

ΕΠΕΙΔΗ όμως το ΠΑΣΟΚ δεν είναι κεντρώο κόμμα, αλλά ένα —ιδιόμορφο έστω— αλλά παρ' όλα αυτά σοσιαλιστικό κίνημα, έχει τη δυνατότητα να μη συνθλιβεί ανάμεσα στις δύο αντίπαλες δυνάμεις, πράγμα που θα αποτελούσε τη μοιραία κατάληξη ενός κεντρώου κόμματος σε ανάλογες συνθήκες.

ΕΧΕΙ δηλαδή τη δυνατότητα, εφορμόζοντας το πρόγραμμά του με συνέπεια και σοβαρότητα, ζωογονώντας διαφορετικά τις εσωτερικές-του λειτουργίες να αναδιατάξει τα κοινωνικά-του μέτωπα, να επαναπροσδιορίσει τις πολιτικές-του αναφορές και να δημιουργεί μια νέα κάθε φορά κοινωνική και πολιτική πλειοψηφία.

ΦΤΑΝΕΙ να το θέλει, και κυρίως να θέλει να το μπορεί...

ΤΡΕΙΣ ΔΗΛΩΣΕΙΣ- ΤΡΕΙΣ ΘΕΣΕΙΣ

Αναφερόμενος στην αντιπαράθεση των υποψηφίων του ΠΑΣΟΚ και του ΚΚΕ και σχολιάζοντας τη στάση της ΝΔ ο πρωθυπουργός και αρχηγός του ΠΑΣΟΚ κ. Α. Παπανδρέου είπε μεταξύ άλλων τα εξής: «*Η ΝΔ σε οποιαδήποτε αναμέτρηση μεταξύ του ΠΑΣΟΚ και του ΚΚΕ έριξε αποφασιστικά την ψήφο-της υπέρ του ΚΚΕ. Ανάμεσα στο ΠΑΣΟΚ και το ΚΚΕ επέλεξε το ΚΚΕ. Γι' αυτό νομίζω ότι δεν έχει πλέον το δικαίωμα να μιλεί σ' αυτόν τον τόπο για λαϊκό μέτωπο*». Και συνέχισε: «*Ο αρχηγός της ΝΔ, έχει οδηγήσει το κόμμα-του σε μια πορεία αδιέξοδη ιδεολογικά και πολιτικά*».

Για το ίδιο θέμα στην απάντησή-του ο κ. Αβέρωφ είπε ότι το μεγαλύτερο ποσοστό των δημάρχων που έβγαλε το ΠΑΣΟΚ ήταν με την υποστήριξη του ΚΚΕ. «*Όσο για την στάση των οπαδών της ΝΔ*», συνέχισε, «*κατά τον δεύτερο γύρο των εκλογών, ο κ. Παπανδρέου λησμονεί τη θέση που πήρα και που ήταν απόλυτη ουδετερότητα*». Στη δήλωση του πρωθυπουργού η αντίδραση του ΚΚΕ είναι χαρακτηριστική. «*Ήταν λοιπόν περιττές οι σχετικές αναλύσεις του κ. πρωθυπουργού πάνω στο θέμα αυτό αν όχι επιζήμιες, μια που σε τελευταία ανάλυση είναι φανερό ότι τροφοδοτούν αντικομμουνιστικές προκαταλήψεις*».

Στο θέμα της υποστήριξης του ΚΚΕ από την ΝΔ στις περιπτώσεις αντιπαράθεσης με το ΠΑΣΟΚ, η δήλωση του πρωθυπουργού στηρίζεται σε πραγματικά στοιχεία, είναι καθαρή και σαφής. Πράγματι στους κρίσιμους δήμους η σύγκριση των αριθμών είναι αποκαλυπτική. Η ΝΔ έριξε το βάρος-της υπέρ του ΚΚΕ για να μην βγει ο υποστηριζόμενος από το ΠΑΣΟΚ υποψήφιος. Ο κ. Αβέρωφ, αντίθετα, παρά το γεγονός της υποστήριξης των υποψηφίων του ΠΑΣΟΚ από το ΚΚΕ όπου υπήρχε αντίπαλος της ΝΔ —γεγονός που αποσιώπησε ο πρωθυπουργός— προσπαθεί να καλύψει για εσωκομματικούς λόγους την υποστήριξη της ΝΔ προς το ΚΚΕ. Προσπάθησε έτσι να μειώσει τις εντυπώσεις από τη πτώση του κόμματός-του στην ύπαιθρο και να στηρίξει τη λογική του «Λαϊκού Μετώπου» που αποτέλεσε το σταθερό μοτίβο των περισσότερων δεξιών εφημερίδων. Η δήλωσή-του αποσκοπεί κυρίως στο να αποφύγει την εσωκομματική κριτική, να πείσει ότι είναι ο ικανός ηγέτης της Δεξιάς στην αντιμετώπιση του ΠΑΣΟΚ και για τις βουλευτικές

εκλογές και να αποκαταστήσει στηρίγματα και δεσμούς με ομάδες της ΝΔ. Η επίκληση του «Λαϊκού Μετώπου» είναι άλλοθι για τα ανοίγματα στη χούντα —και σ' αυτό αποσκοπούσε η αρθρογραφία της «Ακρόπολης», αλλά και της «Βραδυνής». Άλλωστε, ήταν γνωστή και σαφής η διάσταση του ΠΑΣΟΚ και του ΚΚΕ πριν από τις εκλογές: «Λαϊκό Μέτωπο» σημαίνει, βέβαια, άλλα πράγματα από αυτά που υπαινίσσεται ο κ. Αβέρωφ. Τα προηγούμενα αποτελούν στοιχεία της κρίσης της ΝΔ και των αμφισβητήσεων της πολιτικής που έχει ακολουθήσει η υπό τον κ. Αβέρωφ ηγεσία μετά την ήττα στις βουλευτικές εκλογές. Και οι δηλώσεις Αβέρωφ δείχνουν ότι ο ίδιος είναι όχι μόνο ανήσυχος, αλλά και αβέβαιος για το μέλλον της ΝΔ και της θέσης-του ως αρχηγού της αξιωματικής αντιπολίτευσης και τελικά ανίκανος πολιτικός.

Το ΚΚΕ από τη μεριά-του, μετέτρεψε το θέμα της υποστήριξής-του από την ΝΔ με το «σε τελευταία ανάλυση, σε θέμα τροφοδότησης αντικομμουνιστικών προκαταλήψεων». Για τον Γ.Γ. του ΚΚΕ Χαρ. Φλωράκη η επικράτηση των υποψηφίων του ΚΚΕ με τους ψήφους της ΝΔ ήταν «επιβεβαίωση ότι ο λαός δεν εγκρίνει τον αντικομμουνισμό». Στη συνέχεια, ο Χαρ. Φλωράκης στη δήλωσή-του για το εκλογικό αποτέλεσμα τόνισε ότι «ευρύτερες λαϊκές δυνάμεις, ανεξάρτητα από κομματικές τοποθετήσεις θεωρούν συνεπείς τους κομμουνιστές δημάρχους» και συνεπώς η επιτυχία του ΚΚΕ είναι και απόδειξη ότι, «ο λαός δεν εγκρίνει τον αντικομμουνισμό και τις διακρίσεις κάθε είδους». Η δήλωση στην τηλεόραση του δημάρχου Ελευσίνας και υποψηφίου του ΚΚΕ κ. Λεβέντη ότι «οι εκλογές δεν έπρεπε να πολιτικοποιηθούν» και τα περί «ανεξάρτητα κομματικών τοποθετήσεων» που πρόβαλε ο Γ.Γ. του ΚΚΕ, υποκρύπτουν την έμμεση παραδοχή της υποστήριξης από τη ΝΔ υποψηφίων του ΚΚΕ, αλλά και το γεγονός ότι το ΚΚΕ «πρόσβλεπε» σ' αυτή την υποστήριξη για να κατοχυρώσει την εκλογή σε αρκετούς δήμους.

Το ΚΚΕ δεν απαντά έτσι άμεσα στο γεγονός ότι οι οπαδοί της ΝΔ ψήφισαν τους δικούς-του υποψηφίους σε συγκεκριμένους και κρίσιμους πολιτικά δήμους. Όχι γιατί झाφνικά ξεπέρασαν κάθε αντιδραστικό πλέγμα, αλλά γιατί έτσι αντιπαράσσονταν π ο λ ι -

τι κά στο κυβερνών κόμμα. Τα επιχειρήματα, όμως, αυτά το αφήνουν έκθετο και απλά καλύπτουν την πραγματική κατάσταση. Γιατί τα πολιτικά προβλήματα δεν λύνονται με τον «αφορισμό του αντικομμουνισμού», ούτε η επίκληση της «μη πολιτικοποίησης των εκλογών» δικαιολογεί την υπερψήφιση υποψηφίων του ΚΚΕ από την ΝΔ.

Πιο καθαρά όμως η άποψη του ΚΚΕ καταγράφεται στο «ΡΙζοσπάστη» την Κυριακή 24.10 ημέρα των εκλογών. «*Δεν υπάρχουν δημότες, "πράσινοι", "κόκκινοι" ή "μπλέ"*». Δεν κάνουν πολιτικές διακρίσεις οι ανάγκες, οι προσδοκίες και τα προβλήματα των κατοίκων της χώρας» άρχισε το κύριο άρθρο του «Ρ» με τίτλο «Με τον αέρα της νίκης». Η φρασολογία αυτή δεν απέχει πολύ από την αντίστοιχη «δεν υπάρχουν διακρίσεις δεξιών - αριστερών - κεντρώων» που πρώτος χρησιμοποίησε ο κ. Καραμανλής και στη συνέχεια ο Α. Παπανδρέου.

Και στο τέλος τόνιζε χαρακτηριστικά το άρθρο «γραμμής» του «Ρ», για τις περιπτώσεις Αθήνας, Πειραιά και Θεσσαλονίκης: «*Μα ούτε εκεί πρόκειται για μάχες που δίνονται με στόχο να προκληθούν διασπάσεις και ρήγματα τεχνητά ανάμεσα στους πολίτες*».

Είναι χαρακτηριστική δηλαδή η προσπάθεια να υποτιμηθεί ο πολιτικός χαρακτήρας της αναμέτρησης των δημοτικών εκλογών, έτσι ώστε να δικαιολογηθεί χωρίς προβλήματα ή να μην παρατηρηθούν με τη σημασία που έχουν, οι συμπτώσεις και οι συμμαχίες που έγιναν. Η ιδιαιτερότητα των δημοτικών εκλογών δεν είναι ο λόγος που το ΚΚΕ θέλησε να υποτιμήσει την πολιτικοποίηση των εκλογών. Αντίθετα η άποψή-του προβλήθηκε για να καλύψει την «επιθυμητή» υποστήριξη των υποψηφίων-του από τη ΝΔ. Γιατί βέβαια δημότες «πράσινοι», «κόκκινοι» ή «μπλέ», δικήν οπαδών ποδοσφαιρικών ομάδων, δεν υπάρχουν. Υπάρχουν δημότες όμως με συντηρητικές και αριστερές απόψεις, υπάρχουν κοινωνικά στρώματα και κοινωνικές τάξεις, υπάρχουν αριστεροί, σοσιαλιστές, δεξιοί, υπάρχουν κοινωνικές αντιθέσεις και πολιτικές αντιλήψεις.

Τελοσπάντων! Ακόμα και το ΚΚΕ (μετά τον κ. Καραμανλή και τον κ. Παπανδρέου) κατάρχησε την ταξική ανάλυση;

Γιάννης Φλώρος

Ψιλον/βιβλία

Σολωμού 16, Αθήνα 148, τηλ. 3638257

ΜΟΛΙΣ ΚΥΚΛΟΦΟΡΗΣΕ

Κριστιάν Ροσφόρ
ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΠΡΩΤΑ!

ΜΟΝΙΚΗ

Ο ΑΓΓΕΛΟΣ

Η ηδονή του (υπερβολικά στα παιδιά)

P. Ντ. Λαίγγκ
ΣΥΝΟΜΙΛΙΕΣ ΜΕ ΠΑΙΔΙΑ

ΚΥΚΛΟΦΟΡΕΙ

Κεντρική διάθεση «ΠΟΛΥΤΥΠΟ»
Τηλ. 72.29.237 — 72.32.819

Η ΑΛΛΗ ΕΠΤΑΕΤΙΑ

ΣΥΛΛΟΓΗ
ΜΕ ΓΕΛΟΙΟΓΡΑΦΙΕΣ
ΤΟΥ ΓΙΑΝΝΗ
ΙΩΑΝΝΟΥ
ΑΠΟ ΤΟ 74 ΟΣ ΤΟ 81

ΔΥΟ ΒΙΒΛΙΑ ΓΙΑ ΤΟ ΒΙΕΤΝΑΜ

ΜΑΙΚΑ ΧΕΡ
ΚΟΥΡΕΛΙΑ

Ένα μυθιστόρημα για τον πόλεμο του Βιετνάμ. Τα υλικά-του είναι φόβος και θάνατος, παραισθήσεις και ψυχική αναταραχή. Είναι λες κι ο Ντάντε να είχε κατέβει στην κόλαση με μια κασέτα του Τζέιμς Χέντριξ και την τσίπη γεμάτη χάπια...

Τόχουν χαρακτηρίσει σαν το καλύτερο βιβλίο για τους ανθρώπους και τον πόλεμο της εποχής-μας.

Το βιβλίο αυτό του ΠΕΤΕΡ ΒΑΪΣ μας εξηγεί γιατί η επίθεση της Ιμπεριαλιστικής τεχνοκρατίας ναυάγησε σ' αυτό το μικρό αγροτικό κράτος, πώς ένας πληθυσμός που επί τρεις γενεές πολεμούσε άντεξε σε μια επίθεση της ισχυρότερης στρατιωτικής δύναμης του κόσμου.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ «ΘΕΩΡΙΑ» Ζ. Πηγής 17, τηλ. 36.24.187

ΠΕΤΕΡ ΒΑΪΣ

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ
ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΖΩΗ ΣΤΟ
ΒΙΕΤΝΑΜ

ΘΕΩΡΙΑ • ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ / ΑΝΤΙ-ΙΣΤΟΡΙΑ

ΤΟ ΠΑΣΟΚ, ΟΙ ΕΚΛΟΓΕΣ ΚΑΙ Η TV

Ορισμένες φορές είναι αδύνατο να παρακολουθήσουμε τον τρόπο σκέψης μερικών στελεχών ή συνεργατών της κυβέρνησης: την αντίληψή-τους για τη δημοκρατία, τους τρόπους αντιμετώπισης της δεξιάς και των πολιτικών αντιπάλων γενικότερα, τις απόψεις-τους για το τι είναι σωστό να λέγεται στο λαό και τι να αποκρύβεται. Δεν μπορούμε —με δυο λόγια— να καταλάβουμε τη φιλοσοφία-τους για τον σκοπό και σε ποιό βαθμό α-γιάζει τα μέσα. Τέλος δεν ξέρουμε τι γνώμη έχουν για τον δείκτη ευφυΐας και τη ναημοσύνη των Ελλήνων.

Μιλάμε για την παρουσίαση των αποτελεσμάτων του Α' γύρου των Δημοτικών εκλογών από την τηλεόραση. Και είναι σχεδόν αδύνατο να απариθμήσουμε όλα τα μικρά γεγονότα που δείχνουν την προχειρότητα, τις παραλείψεις και τα λάθη, τη μεροληπτική ενημέρωση, τα πολιτικά κόλπα τρίτης ποιότητας, συν τα καπέλα, που επικράτησαν εκείνη τη βραδιά στην TV.

Είναι γεγονός ότι η εκπομπή είχε ετοιμαστεί να είναι πανηγυρική: το στυλ με το οποίο άρχισε η εκπομπή ήταν «άνετο» και «ευχάριστο» και για τις 9 είχε προετοιμασθεί δεκάτι ειδήσεων με τις επινικίες δηλώσεις των πολιτικών αρχηγών, των δημάρχων κτλ. Όλα αυτά κατέπεσαν με μιας, όταν τα αποτελέσματα —τα οποία δεν ήταν φυσικά καταστροφικά— δεν ήρθαν ακριβώς στα μέτρα των σχολιαστών.

Στην Αθήνα για παράδειγμα (όπου ο κ. Μπέης ανεμένετο με υψηλότερο ποσοστό), περνούσε στα πρώτα τμήματα ο κ. Τζαννετάκης. Οπότε ο σχολιαστής το έριξε στη «στατιστική της συμφοράς»: παρουσίασε τα αποτελέσματα από ένα τμήμα στο Κολωνάκι και ένα στα Κ. Πατήσια, ώστε οι θεατές να μην ανησυχούν, αφού ο κ. Μπέης μπορεί να έρχεται δεύτερος αλλά ψηφίζεται από τους «...προλετάριους» των Πατησίων, ενώ ο Τζαννετάκης από την «...μπουρζουαζία» του Κολωνακίου.

Αφού παρακολουθήσαμε δύο φορές την «στατιστική», νέα φαινή ιδέα παρουσιάστηκε στην οθόνη. Η σύνθεση των ψηφοφόρων των διάφορων συνδυασμών, από πλευράς φύλου: τόσο τοις εκατό από τους ψηφοφόρους του κ. Μπέη είναι άνδρες, τόσο γυναίκες. Εκτός από όλα τα άλλα, η στατιστικές ήταν φυσικά τελείως λάθος, αφού υπήρχαν αποτελέσματα από ορισμένα μόνο εκλογικά τμήματα τα οποία μπορεί να ήταν π.χ. 15 ανδρών και 5 γυναικών!! Απομένει να εφευρεθεί ο πολιτικός συνειρμός του σχολιαστή: όσο σκεφτήκαμε καταλήξαμε στο συμπέρασμα ότι επειδή ο Τζαννετάκης είχε εκείνη τη στιγμή μεγαλύτερο ποσοστό γυναικών, ήθελε να αποδείξει ότι οι άντρες ψηφίζουν... Μπέη και πιθανά ότι αν εξαιρούσαμε τις άμυαλες γυναίκες ο σημερινός δήμαρχος της Αθήνας θα έβγαине πρώτος.

Αφού εξαντλήθηκαν οι στατιστικές, αρ-χίσαμε να βλέπουμε επί αρκετές φορές

τα ίδια αποτελέσματα. Δεν ξέρουμε αν για την έλλειψη νεότερων, έφταιγε το σύστημα μετάδοσης αλλά κατά σύμπτωση(;) παρακολουθήσαμε συνεχώς τα αποτελέσματα που έβγαζαν προπορευόμενους υποψήφιους υποστηριζόμενους από το ΠΑΣΟΚ.

Οι ειδήσεις των 9 αναβλήθηκαν για τις 10, οπότε και παρακολουθήσαμε την περιοδεία του προέδρου της Δημοκρατίας στο Τορόντο. Λίγο αργότερα φάνηκε ότι το ΠΑΣΟΚ κέρδιζε Δήμους από τη «Νέα Δημοκρατία» στην επαρχία, και επειδή το ζήτησαν πολλοί τηλεθεατές οι υποψήφιοι ανακοινώνονταν μαζί με τα κόμματα που τους υποστήριζαν.

Μετά από κάθε παρόμοια επεξήγηση, τονίζονταν ότι προέρχεται «από δημοσιογραφικές πληροφορίες». Αν την πρώτη φορά που αυτό λέχθηκε είχε κάποιο νόημα, αφού η τηλεόραση δεν μπορεί «να κα-

μαρχο Καστοριάς με τις ερωτήσεις περί των επιχειρήσεων λαϊκής βάσης. Θα μπορούσαν επίσης να γίνουν και αναλύσεις των αποτελεσμάτων, συγκρίσεις με τις προηγούμενες εκλογικές αναμετρήσεις, ανίχνευση των τάσεων που διαμορφώνονται στο εκλογικό σώμα και άλλα πολλά.

Τέλος γύρω στις 1 ακούσαμε και τις ομιλίες των πολιτικών αρχηγών, σύμφωνα με τις οποίες όλοι είχαν νικήσει σε βάρος των άλλων. Μετά από λίγο η εκπομπή τελείωσε. Όσοι τηλεθεατές είχαν δικά τους στοιχεία κατάλαβαν ότι κατάλαβαν. Οι υπόλοιποι ίσως ψάχνουν ακόμη τον νικητή. Και μεις αναρωτιόμαστε αν οι υπεύθυνοι του ΠΑΣΟΚ νομίζουν, ότι με τέτοια κόλπα βοηθούν, —όχι βέβαια τον ελληνικό λαό να ενημερωθεί— αλλά ακόμα και το ίδιο το ΠΑΣΟΚ...

Και μια βδομάδα μετά:

Παρόμοιο, αλλά περισσότερο μελετημένο, ήταν το σκηνικό της παρουσίασης των αποτελεσμάτων και του δεύτερου γύρου: Έλλειπε το «άνετο» αλλά «φτιαχτό» στυλ της πρώτης Κυριακής, όλοι ήταν συνοφρυωμένοι (ίσως εξαιτίας της κατάσ-δας που έπεσε μετά την απαράδεκτη παρουσίαση του Α' γύρου) και για την περίπτωση που τα αποτελέσματα ήταν δυσάρεστα είχε προβλεφθεί η προβολή της «Μπαρμπαρέλλας», για την ανακούφιση κυβερνώντων, κυβερνωμένων και παρουσιαστών, που έβγαιναν έτσι από τη δύσκολη θέση. Απουσίαζε δε και ο διευθυντής της ΕΡΤ κ. Αλευράς με τα ακουστικά του (με τα οποία αν πιστέψουμε τον «Ριζοσπάστη», άκουγε την πρώτη Κυριακή... μουσική) και στο «τμήμ» είχε προστεθεί ένας ακόμα δημοσιογράφος, γεγονός που μας έκανε να πιστέψουμε ότι θα ακούγαμε κάποιες πολιτικές εκτιμήσεις.

Φρούδες ελπίδες... Τα αποτελέσματα ήρθαν αυτή τη φορά «κατ' ευχήν», οπότε επακολούθησε η πλήρης κομματικοποίηση των δημοτικών εκλογών: οι δήμαρχοι κατατάχθηκαν σε πολιτικά κόμματα που τους υποστήριζαν «κυρίως» και οι πολιτικοί αναλυτές μετατράπηκαν σε καταμετρητές κουκιών: κάθε 10 δήμους άθρο-ιζαν τους υποψήφιους των κομμάτων και έδιναν τα συγκεντρωτικά κατά κόμμα αποτελέσματα. Τότε μάθαμε ότι «υποστήριξη κυρίως» από ένα κόμμα σε έναν υποψήφιο σημαίνει ότι οι υποψήφιοι υποδεί-χθηκαν από τις Τοπικές οργανώσεις του ΠΑΣΟΚ και ήταν μέλη ή φίλοι του ΠΑΣΟΚ. Πρόβλημα δημιούργησαν ορισμένοι ανεξάρτητοι υποψήφιοι οι οποίοι —κατά λέξη— «κατέβηκαν κυρίως σαν ανεξάρτητοι και υποστηρίχτηκαν και... από άλλες δημοκρατικές δυνάμεις».

Έπρεπε να μεσολαβήσει η καίρια και καλοδιατυπωμένη δήλωση του πρωθυπουργού —σχετικά με την προμολόγηση ορισμένων υποψηφίων του ΚΚΕ από τη ΝΔ, για να αποφασίσουν οι σχολιαστές να αναλύσουν αυτή τη δήλωση εκθέτο-

Σκίτσος του Κ. Μητρόπουλου στα «ΝΕΑ» 19.10.82.

πελώσει» τους υποψήφιους, η μονότονη επανδληψή-του, έδινε την εντύπωση ότι οι «δημοσιογραφικές πληροφορίες» είναι συνήθως αν όχι ψευδείς, τουλάχιστον ανυπόδηπτες και έτοιμες με την πρώτη ευκαιρία να διαψευστούν. Έτσι σύμφωνα πάντα με δημοσιογραφικές πληροφορίες... στρατολογήθηκε στο ΠΑΣΟΚ ο υποψήφιος της Νέας Σμύρνης κ. Μπεχλιβανίδης που όλοι οι δημοσιογράφοι που κάνουν πολιτικό ρεπορτάζ, ξέρουν ότι ανήκει στο ΚΚΕ εσ.

Αμέσως μετά, άρχισαν τα τηλέφωνα στους Δημάρχους. Τρεις-τέσσερις νεοε-κλεγμένοι δήμαρχοι του ΠΑΣΟΚ από την επαρχία ανέλυσαν το μελλοντικό-τους πρόγραμμα, ώσπου να βρεθεί στο τηλέ-φωνο κάποιος Δήμαρχος του ΚΚΕ... από την Αθήνα. Κι ενώ τα πολιτικά πιστεύω των νέων δημάρχων ήταν πια γνωστά οι ερωτήσεις ήταν μονότονες, απaráλλα-χτες και «απολιτικές».

Ένας καλός δημοσιογράφος θα μπο-ρούσε βέβαια να κάνει ρεπορτάζ, αντί να προσπαθεί να «ξεσκεπάσει» το δεξιό δη-

Μικρά κι εμπαθή σχόλια του Ηλία Ευθυμίουπουλου ΓΙΑ ΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

ΣΥΝΕΔΡΙΑΚΑ Ι.

Ανάμεσα στους δύο γύρους των δημοτικών, έγινε στη Θεσσαλονίκη ένα πανελλήνιο συνέδριο αφιερωμένο στην αξιοποίηση των «ήπιων μορφών ενέργειας». Λέγεται ότι η αθρόα προσέλευση επιστημόνων, αλλά και η παρουσία επιφανών παραγόντων της ενεργειακής πολιτικής της χώρας, είχαν σαν αποτέλεσμα το ανεβασμένο επίπεδο των εργασιών και την ενίσχυση του κύρους των συμπερασμάτων. Πιο συγκεκριμένα, όπως μετέδωσε ο ανταποκριτής-μας, αποφασίστηκε ότι το ενεργειακό σενάριο της Ελλάδας για τα επόμενα 40 χρόνια, θα πρέπει να είναι βασισμένο στις ήπιες ενέργειες, δηλαδή την ηλιακή και αιολική ενέργεια, τη γεωθερμία, τη βιομάζα και τις υδατοπτώσεις. Όπως είναι γνωστό, οι ενέργειες αυτές, είναι ανανεώσιμες, τεχνολογικά εφικτές, δεν προσβάλλουν το περιβάλλον, δεν απαιτούν υψηλή ειδίκευση, ενισχύουν την εγχώρια αγορά, παράγουν νέες θέσεις εργασίας, προσφέρονται για αποκεντρωμένη χρήση και δημιουργούν ευνοϊκές συνθήκες για την αυτοδιαχείριση των τοπικών πόρων.

Παρ' όλ' αυτά, ανεύθυνοι και προφανώς αναρμόδιοι κύκλοι, διέδωσαν ότι τις ίδιες μέρες, ένα άλλο συνέδριο, στην Αθήνα αυτή τη φορά, κατέληγε σε κάπως διαφορετικές προτάσεις. Αναφέρθηκαν μάλιστα σε λόγους κυβερνητικών εκπροσώπων οι οποίοι, υπό την γενικήν επιδοκίμασιαν των παρευρισκομένων και εν μέσω συνθημάτων, όπως «ΟΧΙ ΣΤΗΝ ΒΟΜΒΑ ΝΕΤΡΟΝΙΟΥ», δεν απέκλεισαν την εγκατάσταση πυρηνικών αντιδραστήρων στο ελληνικό έδαφος μετά το 1990, ταυτίζοντας αυτή την προοπτική με την αμφισβητητή έννοια της προόδου.

Οι αλληλοσυγκρουόμενες όμως αυτές ειδήσεις, εκτός του ότι τερπνίζονται το διάλογο Βορρά-Νότου, συμβάλλουν γενικότερα στον αποπροσανατολισμό της κοινής γνώμης και ειδικότερα στη δημιουργία κλίματος σύγχυσης στα πλαίσια του ημερήσιου τύπου, πράγμα που δευτερευόντως επιτείνει τη λεγόμενη κρίση εμπιστοσύνης απέναντι στα μέσα ενημέρωσης και τούτο

για ορισμένα παραδείγματα. Ακόμα όμως και εδώ, οι περιπτώσεις που διαλέχθηκαν δεν ήταν οι πιο χαρακτηριστικές: έλλειπαν π.χ. τα Χανιά, όπου (με δεδομένο τον έλεγχο των ψήφων του υποψηφίου της ΝΔ από τον Μητσοτάκη) οι προϋποθέσεις στον β' γύρο επαληθεύονται με ακρίβεια μονάδας. (Φαίνεται εδώ πόσο αναγκαίο είναι να διαβάσει κανείς ΑΝΤΙ για να έχει ενημέρωση και σίγουρες προβλέψεις).

Αργότερα άρχισαν και τα τηλέφωνα. Αυτή τη φορά (αφού υπήρχαν τα «κουκιά») διαλέχθηκαν πρώτοι οι δήμαρχοι της ΝΔ, του ΚΚΕ και του ΚΚΕ εσ. και τελευταίοι του ΠΑΣΟΚ οι οποίοι μίλησαν για τα τοπικά προβλήματα, ενώ οι επιχειρήσεις λαϊκής βάσης υποχώρησαν). Η εκπομπή τελείωσε κυρίως άσχημα και όλοι πήγαμε... κυρίως για ύπνο...

προς ζημίαν και του λαού και του τόπου καθώς και των εν γένει οραμάτων και συμβολαίων τιμής.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΚΑ ΙΙ

Τελείωσαν στη Μόσχα οι εργασίες του συνεδρίου με θέμα «σοσιαλισμός και υδάτινοι φυσικοί πόροι» που οργάνωσε η Ένωση Υδρολόγων Μηχανικών της Κομεκόν. Στο συνέδριο αυτό ο στρατηγός Ολζόφσκυ, μέλος του πολιτικού γραφείου της πολιτικής χούντας, υπουργός των εξωτερικών και επίτιμος διδάκτωρ του πανεπιστημίου της Κρακοβίας, παρουσίασε τη μελέτη-του με τίτλο «οι νέες τεχνικές για τον ανεξίτηλο χρωματισμό των επιφανειακών νερών και η συμβολή-τους στην προστασία του περιβάλλοντος». Στα πλαίσια της εισήγησής-του αυτής παρουσίασε διαφάνειες από την εφαρμογή της μεθόδου για τον καταγωνισμό με νερά διαφορετικού χρώματος ομάδων αντιφρονούντων διαδηλωτών, με στόχο τον εντοπισμό και την εν συνεχεία σύλληψή-τους, κατά τη διάρκεια των προσφάτων επεισοδίων στα ναυπηγεία του Λένιν.

Η ΠΟΛΙΤΕΙΑ ΤΟΥ ΠΛΑΤΩΝΟΣ

Ο Πλάτων, διάσημος αθλητής του δεκάθλου και εν συνεχεία δημοτικός σύμβουλος της Αθήνας, ιδρυτής των ιδιωτικών σχολών λογιστών-γραμματέων ο «Πλάτων», κατάφερε μετά το τέλος του πελοποννησιακού πολέμου και γύρω στο 387 π.Χ. να του παραχωρηθεί μία έκταση αρκετών στρεμμάτων όπου και έστησε τις πολύ σύγχρονες (για τότε) εγκαταστάσεις της Γυμναστικής Ακαδημίας, γνωστής έκτοτε ως Ακαδημία του Πλάτωνος. Στον ίδιο ακριβώς αυτό χώρο, επρόκειτο, με την μεσολάβηση της τελευταίας Δημοτικής Αρχής, να κατασκευαστεί ποδοσφαιρικό γήπεδο για την αναβίωση της ιδέας του αέχαστου και μακρινού-μας εκείνου προγόνου. Αντέδρασε όμως το Κεντρικό Αρχαιολογικό Συμβούλιο και παρά τις προσπάθειες του γενικού γραμματέα του ΥΠΠΕ να μην αποδυναμωθεί το φιλάθλον πνεύμα, το ζήτημα παραπέμφθηκε για διαιτησία στην Υπουργό Πολιτισμού και Επιστημών, αλλά μετά τις εκλογές.

Δικαίως λοιπόν τα ποδοσφαιρικά σωματεία της περιοχής, καθώς και η συνοικιακή επιτροπή των κατοίκων του Κολωνού διαμαρτύρονται, αφού πρώτον: καταστρατηγείται —με την αναστολή της απόφασης η παράδοση— και δεύτερον: δεν θα ξέρουν με όλο αυτό το μπερδεμα πώς και ποιόν να ψηφίσουν.

ΤΑ ΤΕΡΑΤΑ

Γνωστός πατριώτης, εθνικόφρων, θεματοφύλακας των παραδοσιακών θεσμών και βουλευτής της ΝΔ καταγγέλει, υπό την ιδιότητά-του ως ιατρού, στη Βουλή, ότι «κατά την χρόνια επίδραση των τοξικών ενώσεων της αιθαλομίχλης επί των κυττάρων (του ανθρώπου) (...) θα μεταβληθεί ο γενετικός κώδικας, με αποτέλεσμα να γεννηθούν τέρατα». Παρά όμως την συγκλονιστική αυτή αποκάλυψη, δεν διευκρύνει γιατί η τερατογένεση αφορά μόνο το εγγύς ή απώτερο μέλλον και πώς επίσης είναι δυνατόν η επάρατη αυτή νόσος να επηρεάσει το εκλογικό σώμα, ιδίως μετά την κατάργηση του σταυρού.

Κυκλοφόρησε Ο ΠΟΛΙΤΗΣ τεύχ. 54. 'Οκτώβριος

Άγγελου Έλεφαντη. «Τό ίδιο πάντα σημείο, ό ίδιος προσανατολισμός». Μάκη Καθαυιάρη. Οι δημοτικές εκλογές. Γιώργου Καρρά. Ποσο είμαστε Πολωνοί; Άγγελου Έλεφαντη. Η αιτιάση στη δημοτική λέγεται και ντροπή. Νίκου Πολίτη, γιά τό φεστιβάλ Κινηματογράφου Παπαδημητριάδου. Ο σταυρός καταργείται μόνον οι γονυκλαίκες. Αριστέϊδη Μπαλτά, Θωρηκτικόν έμβολιον. Άγγελου Έλεφαντη. Ο Λόφος. Αεωνίδα Λουλουδη. Τεχνολογική επανάσταση, made in Greece Δημήτρη Χατζαντώνη. Τό αλουμίνιο και τό προβλήματα του. Δημ. Ν. Καρύδη Σχέδιασμα των συνθηκών παραγωγής και έμπορίου στήν Αθήνα τόν 19ο αιώνα. Δημήτρη Κυριάτου. Οι μελέτες τού Φινλέυ γιά τή δουλειά Δημήτρη Σπάθη. Οι άρχες τής ελληνικής κωμωδιογραφίας και ή άκτινοβολία τού Χουρμούζη

στην κρίση
του ελληνικού
ΤΥΠΟΥ

η ιαנוμη του τυπου

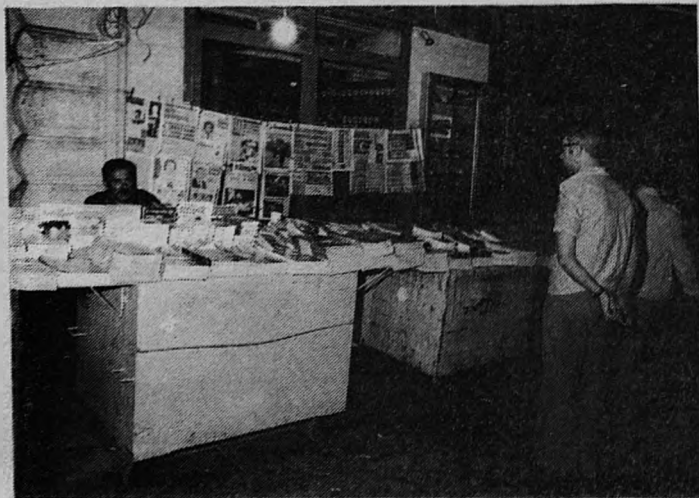
του Στέλιου Κούλογλου

ΓΙΑΤΙ ΣΥΓΚΑΛΥΠΤΕΤΑΙ ΣΠΑΤΑΛΗ ΕΚΑΤΟΜΜΥΡΙΩΝ ΚΑΘΕ ΜΗΝΑ

ΣΑΡΑΝΤΑ ΟΚΤΩ εκατομμύρια δραχμές το μήνα πετάγονται στην κυριολεξία στα σκουπίδια, εξαιτίας της κακής λειτουργίας και των αδυναμιών που παρουσιάζει το σύστημα διανομής του Τύπου. Το μισό περίπου του ποσού αυτού (24 εκατ. δραχμές) χάνεται για τις καθημερινές εφημερίδες και το άλλο μισό για τα περιοδικά.

ΠΡΕΠΕΙ να σημειωθεί ότι οι παραπάνω αριθμοί είναι... μετριοπαθείς. Όπως προκύπτει από τα επίσημα στοιχεία του Πρακτορείου Αθηναϊκού Τύπου, (τα οποία παραθέτου-

Πάγκος εφημεριδοπώλη στην Ομόνοια.

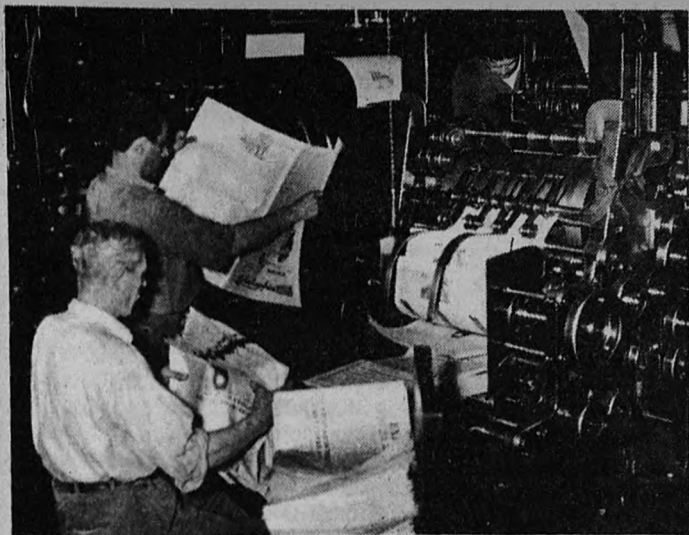

με σε πίνακα στις επόμενες σελίδες), τυπογραφικό χαρτί αξίας 41,9 εκατ. δραχμών που προέρχεται από τις επιστροφές των εφημερίδων, μετατρέπεται κάθε μήνα σε πολύ. Υπολογίζεται λοιπόν ότι —χωρίς να φθάσουμε σ' ένα τέλειο σύστημα διανομής— θα μπορούσαν να εξοικονομηθούν 24 τουλάχιστον εκατομμύρια το μήνα. Στα 41,9 εκατ. δεν υπολογίζονται και οι επιστροφές του περιοδικού Τύπου. Τα στοιχεία αυτά αφορούν επίσης μόνο την Αθήνα και αποκλειστικά τον καθημερινό πολιτικό Τύπο, χωρίς να υπολογίζονται δηλαδή οι καθημερινές οικονομικές ή αθλητικές εφημερίδες.

ΤΟ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ που αβίαστα προκύπτει, είναι ότι η βελτίωση του συστήματος διανομής και μόνο (χωρίς δηλαδή να ληφθούν άλλα μέτρα ενίσχυσης ή βελτίωσης της ποιότητας του Τύπου) θα ανακούφιζε και τα οικονομικά των εφημερίδων αλλά και τα συναλλαγματικά αποθέματα του Ελληνικού Δημοσίου.

ΠΡΟΚΕΙΤΑΙ για ένα ποσό —μιλώντας πάντα για τις καθημερινές πολιτικές εφημερίδες— ύψους 300 εκατ. δραχμών το χρόνο. Το μεγαλύτερο μέρος αναλογεί —συγκριτικά— στις εφημερίδες με τα μεγαλύτερα κυκλοφοριακά και οικονομικά προβλήματα, κυρίως δηλαδή στις πρωινές.

ΥΣΤΕΡΑ από όλα αυτά, προκαλεί κατάπληξη όχι μόνο η ανοχή αλλά και η αποσιώπηση (εκτός από εξαιρέσεις) της σημερινής πραγματικότητας και από την κυβέρνηση και από τους αρμόδιους φορείς, όταν όλοι υποτίθεται ότι συζητούν, προβληματίζονται και πασχίζουν για το ξεπέρασμα και την ανάκαμψη της κρίσης του Τύπου.

ΠΡΟ ΕΙΚΟΣΑΕΤΙΑΣ

«**ΑΡΜΕΓΑΜΕ** όλοι-μας επί πολλά χρόνια την αγελάδα —έλεγε προ καιρού ο κ. Χριστοδουλόπουλος, πρόεδρος του Οργανισμού «Πρακτορείο Εφημερίδων Αθηναϊκού Τύπου», και ένας από τους ανθρώπους του Τύπου που γνωρίζουν καλά την κατάσταση και θέλουν τη βελτίωσή-της— χωρίς να την ταϊζουμε καθόλου. Φτάσαμε στο σημείο που η αγελάδα δεν μπορεί να δώσει άλλο γάλα. Εμείς πρέπει τώρα να της δώσουμε φαί».

ΜΙΑ ΘΑΡΡΑΛΕΑ παραδοχή που φωτίζει το πρόβλημα του Τύπου σε όλες τις διαστάσεις-του, και δίνει το μέτρο για τις ευθύνες όλων των φορέων που σχετίζονται με την διανομή. Μέχρι τώρα οι ευθύνες αυτές είχαν αποσιωπηθεί. Ένα πλέγμα πολιτικών σκοπιμοτήτων και συντεχνιακών συμφερόντων —που ξεκινάει από πολύ ψηλά και φτάνει μέχρι τον τελευταίο κρίκο της αλυσίδας— εμπόδιζε την ανοικτή κριτική και τη διόρθωση των αδυναμιών. Η σιωπή αλλά και ο κρυφός πόλεμος, είχαν αναγορευθεί σε δημόσιες σχέσεις. Όποιος τολμούσε να θίξει τα κακώς κείμενα, ήξερε ότι θα είχε να αντιμετωπίσει το —ξαφνικά ενωμένο— μέτωπο όλων των υπολοίπων, οι οποίοι θα παρεμπόδιζαν την κυκλοφορία ή με τη σειρά-τους θα έβγαζαν στη φόρα τις δικές-του αδυναμίες ή ατασθαλίες...

ΤΟΛΜΗΣΑΜΕ να κάνουμε αυτό το ρεπορτάζ. Ανάλογες ενοχές δεν έχουμε, και πιστεύουμε ότι για να διορθωθούν ορισμένα κακά, πρέπει κάποτε να διατυπωθούν ανοιχτά...

ΤΑ ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΤΩΝ ΠΡΩΤΊΝΩΝ

ΟΙ ΠΡΩΙΝΕΣ εφημερίδες έχουν τα περισσότερα παράπονα από το σημερινό καθυστέρως διακίνησης του Τύπου. Μένουν «φρέσκιες» στα περίπτερα της πρωτεύουσας μόνο για λίγες ώρες: από τις 7 το πρωί, όταν ο ενεργός πληθυσμός βγαίνει στους δρόμους μέχρι τις 11 περίπου οπότε εμφανίζονται οι απογευματινές. Σύμφωνα βέβαια με το νόμο η κυκλοφορία των απογευματινών απαγορεύεται ν' αρχίζει πριν τις 12 το μεσημέρι. Αλλά ο νό-

μος έχει ατονίσει, αφού τον παραβαίνουν οι παντοδύναμοι εκδότες και μάλιστα των «λαϊκών απογευματινών». Όποιοι απ' αυτούς εκδίδουν και πρωινά και απογευματινά φύλλα βρίσκονται στο δίλημμα ποιά από τα δύο να διαλέξουν. Τελικά υπερισχύει το κριτήριο του ανταγωνισμού με τους ισχυρότερους αντιπάλους που είναι οι άλλες απογευματινές. Θα μπορούσε βέβαια να υπάρξει μια «συμφωνία κυρίων» μεταξύ των εκδοτών, η οποία να καθορίζει τις ώρες κυκλοφορίας, να δίνει περιθώρια στις πρωινές «να αναπνεύσουν» και να κατοχυρωθεί νομοθετικά. Όμως οι αντιθέσεις ανάμεσα στους εκδότες, δεν αφήνουν περιθώρια για παρόμοιες «πολυτέλειες». Τέτοιες συμφωνίες ήταν έτοιμες να υπογραφούν δύο φορές, το 1975 και το 1981. Ξαφνικά όμως εμφανίστηκαν με εντυπωσιακά κυκλοφοριακά αποτελέσματα, η «Ελευθεροτυπία» και το «Έθνος» αντίστοιχα. Οι συμφωνίες ξεχάστηκαν και επικράτησε η λογική της αντιμετώπισης των νέων αντιπάλων «με όλα τα μέσα».

Η ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ είναι ακόμα χειρότερη για τις πρωινές στην επαρχία. Δεν είναι μόνο το αναγνωστικό κοινό που προτιμάει τις πιο εύλητες απογευματινές. Σε πολλά μέρη της Ελλάδας, ιδίως εκεί όπου δεν υπάρχουν πρωινά αεροπορικά δρομολόγια, πρωινές και απογευματινές φτάνουν μαζί και διανέμονται ταυτόχρονα. Και τότε το ερώτημα είναι πώς υπάρχουν άνθρωποι που αγοράζουν τις όσες πρωινές πωλούνται κάτω από αυτές τις συνθήκες στην επαρχία.

ΠΑΡΟΛΑ αυτά οι αριθμοί δείχνουν ότι (δες και το άρθρο για την κυκλοφορία των αθηναϊκών εφημερίδων στην επαρχία που δημοσιεύουμε στις επόμενες σελίδες) η κυκλοφορία των πρωινών μειώνεται με την πάροδο του χρόνου περισσότερο στην Αθήνα παρά στην επαρχία. Αυτό το στοιχείο μας οδηγεί κατευθείαν στη μελέτη του συστήματος διανομής στην Αθήνα αλλά και σ' ένα άλλο παράγοντα που πολλοί υποστηρίζουν ότι επηρεάζει αρνητικά την κυκλοφορία του πρωινού φύλλου: στις συνθήκες ζωής των μεγαλουπόλεων. Το πρωινό τρέξιμο για το χτύπημα της

κάρτας, οι άθλιες συγκοινωνίες, η σταδιακή υποχώρηση του αθηναϊκού καφενείου σαν τόπου πρωινού καφέ και πολιτικής «επισκόπησης», αναβάλλουν την αγορά των εφημερίδων για λίγο αργότερα, όταν δηλαδή εμφανίζονται οι απογευματινές με τις «νεότερες» ειδήσεις. Σύμφωνα βέβαια με ορισμένους εκδότες, μόνο η καθιέρωση του συνεχούς ωράριου που θ' αρχίζει στις 9 το πρωί θα μπορέσει να διευκολύνει τον αναγνώστη ώστε ν' αγοράσει μια πρωινή εφημερίδα που βέβαια θα εξακολουθεί να προσφέρει νέα που δεν ξεπερνούν το μεταμεσονύχτιο δελτίο ειδήσεων της τηλεόρασης.

ΦΤΑΙΕΙ ΜΟΝΟ Η ΔΙΑΝΟΜΗ;

ΣΕ ΟΛΑ αυτά όμως υπάρχει και η εξαιρεση που δίνει επιχειρήματα σ' ένα πειστικό αντίλογο: πρόκειται για την περίπτωση της «Μακεδονίας». Η εφημερίδα της Θεσσαλονίκης είναι η μόνη από τις πρωινές που δεν βρίσκεται σε κρίση. Η συμπρωτεύουσα λειτουργεί με ρυθμούς ανάλογους με εκείνους της Αθήνας και όμως η «Μακεδονία» (παρότι δεν περιλαμβάνεται στις στατιστικές που επιμένουν να είναι «Αθηνοκεντρικές») είναι μια εύρωστη εφημερίδα, διατηρεί σταθερή την κυκλοφορία-της, η οποία —σύμφωνα με τους υπεύθυνούς-της— είναι η μεγαλύτερη για όλο τον ελληνικό πρωινό Τύπο σε σύγκριση με τον πληθυσμό στον οποίον απευθύνεται.

ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ του συγκροτήματος Βελλίδη αποδίδουν τη μοναδική αυτή επιτυχία κυρίως στο περιεχόμενο της εφημερίδας αλλά και στον τρόπο διανομής-της. Η «Μακεδονία» έχει αποφύγει τις ξαφνικές αλλαγές πολιτικής που κατέστησαν τις «αδελφές»-της στην Αθήνα αναξιόπιστες, η ύλη-της αποφεύγει τον «επαρχιωτισμό» του ελληνικού Τύπου, (εννοούμε την ελάχιστη πληροφόρηση για τα διεθνή γεγονότα σε όφελος των... εγκλημάτων σε κάποιο Ελληνικό χωριό) και στον τρόπο ενημέρωσης διαχωρίζεται η είδηση από το σχολιασμό-της. Όλα αυτά, που συγκροτούν μια ισχυρή πολυετή παράδοση, υποστηρίζονται από ένα ιδιωτικό και απο-

Τα πρώτα φύλλα ελέγχονται σε λίγο αρχίζει η φόρτωση στα αυτοκίνητα (φωτογρ. αρχείου).

ΟΙ ΕΠΙΣΤΡΟΦΕΣ ΤΩΝ ΕΦΗΜΕΡΙΔΩΝ ΚΑΙ ΤΑ ΕΚΑΤΟΜΜΥΡΙΑ ΠΟΥ ΧΑΝΟΝΤΑΙ • ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 1981

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ	ΣΥΝΟΛΟ ΠΑΡΑΔΟΘ. ΦΥΛΛΩΝ ΣΤΟ ΠΡΑΚΤΟΡΕΙΟ	ΒΑΡΟΣ ΠΑΡΑΔΟΘΕΝΤΩΝ ΦΥΛΛΩΝ	ΣΥΝΟΛΟ ΕΠΙΣΤΡΑΦΕΝΤΩΝ ΦΥΛΛΩΝ	ΒΑΡΟΣ ΕΠΙΣΤΡΑΦΕΝΤΩΝ ΦΥΛΛΩΝ	ΑΞΙΑ ΧΑΡΤΙΟΥ ΕΠΙΣΤΡΑΦΕΝΤΩΝ ΦΥΛΛΩΝ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΠΙΣΤΡΟΦΩΝ %
Π ₁	1.828.400	159.000	721.353	63.000	2.540.000	39,45%
Π ₂	1.966.300	268.000	678.601	92.000	3.740.000	34,50%
Π ₃	809.450	38.000	560.000	26.000	1.055.000	69,00%
Π ₄	1.864.934	150.000	749.251	60.000	2.400.000	40,20%
Π ₅	823.250	50.000	494.700	30.000	1.200.000	60,00%
Π ₆	1.105.750	75.000	541.417	36.500	1.400.000	40,00%
Α ₁	3.603.100	389.000	950.256	107.560	4.360.000	27,70%
Α ₂	6.104.650	677.000	1.299.176	144.200	5.840.000	21,30%
Α ₃	4.303.400	127.000	1.339.049	134.000	5.360.000	31,10%
Α ₄	2.603.650	253.000	886.237	84.000	3.400.000	33,20%
Α ₅	1.404.750	144.000	759.252	77.800	3.150.000	54,00%
Α ₆	837.500	41.000	696.438	34.000	1.380.000	83,10%
Α ₇	3.781.800	190.000	998.714	50.000	2.020.000	26,40%
Α ₈	3.111.450	336.000	820.723	89.000	3.600.000	26,40%
Α ₉	423.650	16.000	231.636	8.800	356.000	54,70%
ΣΥΝΟΛΟ	34.572.034	3.213.000	11.753.333	1.036.800	41.901.000	34,00%

Με Π συμβολίζονται οι πρωινές εφημερίδες και με Α οι απογευματινές. Όπως προκύπτει από την τελευταία κάθετη στήλη, τα ποσοστά των επιστροφών είναι γενικά μεγαλύτερα για τις πρωινές. Οι απογευματινές όμως ζημιώνουν περισσότερο (προτελευταία κάθετη στήλη) επειδή τυπώνουν περισσότερα φύλλα και χρησιμοποιούν περισσότερο χαρτί.

Η ορθολογική διανομή του Τύπου θα επέτρεπε στις εφημερίδες να περιορίσουν το τираζ και το ποσοστό των επιστροφών. Οι πρόχειροι υπολογισμοί-μας γίνονται με τον περιορισμό του ποσοστού των επιστροφών στο 20% του συνολικού τираζ. Πρέπει να υπογραμμισθεί ότι το ποσοστό αυτό (προς το οποίο πλησιάζει η εφημερίδα Α2) θεωρείται ήδη μεγάλο. Ο «Ταχυδρόμος» το έχει για παράδειγμα, μειώσει στο 15% περίπου.

Αφαιρώντας το βάρος του συνόλου των επιστροφών από το βάρος των παραδοθέντων φύλλων (3.213.000-1.036.000 κιλά) βλέπουμε ότι όλες μαζί οι Αθηναϊκές εφημερίδες πούλησαν εφημερίδες βάρους 2.176.200. Σ' αυτό το ποσό προσθέτουμε μια φυσιολογική απώλεια χαρτιού 20%, 435.240 κιλά λόγω των επιστροφών. Συνεπώς οι εφημερίδες θα έπρεπε να αγοράζουν 2.611.440 κιλά χαρτί. Σήμερα αγοράζουν 3.213.000 κιλά (δεύτερη στήλη) επομένως ζημιώνονται κατά (3.213.000-2.611.440=601.560 κιλά, δηλαδή κατά 24.062.400 δραχμές τον μήνα (το κάθε κιλό χαρτιού κοστίζει περίπου 40 δραχμές).

Για μια ακριβέστερη προσέγγιση, θα πρέπει στη μείωση των εξόδων, να υπολογισθούν και αυτά που θα προκύψουν από την μείωση των δαπανών εκτύπωσης (εργατικά, μελάνι, πιεστήριο) και μεταφοράς, για τα φύλλα που θα περικοπούν. Δυστυχώς δεν υπάρχουν επαρκή στοιχεία για τις εφημερίδες της Θεσσαλονίκης και γενικά της επαρχίας (όπου βέβαια η σπατάλη δεν είναι αντιστοιχη), των καθημερινών οικονομικών και αθλητικών εφημερίδων, και του περιοδικού Τύπου. Για τον τελευταίο ας σημειωθεί μόνο, ότι —σύμφωνα με υπολογισμούς— δίνει στους εφημεριδοπώλες και τα περίπτερα, αντίστοιχα κέρδη με αυτά που τους αποφέρει η πώληση των εφημερίδων...

ΠΡΟ ΕΙΚΟΣΑΕΤΙΑΣ

Οι εφημερίδες ξεφορτώνονται στο πρακτορείο· στους πάγκους αρχίζει η ταξινόμηση.

τελεσματοτικό σύστημα διανομής.

ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ σημειωθεί ότι στη Βόρεια Ελλάδα κυκλοφορεί και ο «Ελληνικός Βορράς» δηλαδή μια ακόμα πρωινή εφημερίδα. Την ίδια στιγμή στην Αθήνα μετά το κλείσιμο του «Βήματος» κυκλοφορούν —αν εξαιρέσουμε βέβαια τον «Χρυσόπαστη» και την «Αυγή», οι οποίες απευθύνονται κατ' αρχήν σ' ένα ειδικό κομματικό κοινό— δύο εφημερίδες, η «Καθημερινή» και η «Ακρόπολις», οι οποίες αντιμετωπίζουν ισχυρότατα προβλήματα.

6.500 ΣΗΜΕΙΑ ΠΩΛΗΣΗΣ

ΠΟΛΛΟΙ υποστηρίζουν ότι μια βασική πηγή προβλημάτων είναι ο μεγάλος αριθμός των σημείων πώλησης που υπάρχουν στο λεκανοπέδιο της Αττικής. Σύμφωνα με επίσημα στοιχεία **πεντέμισι χιλιάδες** περίπου περίπτερα, ψιλικάτζιδικα κτλ., αναλαμβάνουν το τελευταίο στάδιο διανομής του Τύπου ενώ μαζί με τους πάγκους του κέντρου και αρκετά «παράνομα» σημεία, φτάνουν τις εξήμισι περίπου χιλιάδες. Πολλοί εκδότες υποστηρίζουν ότι στα σημεία αυτά πωλούνται ελάχιστες και επιστρέφονται οι περισσότερες εφημερίδες, με αποτέλεσμα την άσκοπη δαπάνη για τη διανομή αλλά και την επιστροφή μεγάλων ποσοτήτων φύλλων.

ΠΡΟΣΘΕΤΟΥΝ ακόμη, ότι για να να εφοδιάσουν με εφημερίδες όλα αυτά τα «σημεία», αναγκάζονται να τυπώνουν αριθμό φύλλων δυσανάλογο με την κυκλοφορία τους ή να περικόπτουν τον αριθμό των φύλλων που παραδίδουν σε κεντρικά περίπτερα, με αποτέλεσμα να παρουσιάζονται ελλείψεις. Προτείνουν λοιπόν τον περιορισμό των σημείων πώλησης και παράλληλα τη δημιουργία περιπτέρων (κioskia) που αποκλειστικά θα διαθέτουν έντυπα, όπως συμβαίνει και στο εξωτερικό.

ΤΗΝ ΑΔΕΙΑ για τη δημιουργία τέτοιων ειδικών περιπτέρων στην Αθήνα, έχει ζητήσει και το Πρακτορείο Αθηναϊκού Τύπου. Η κυβέρνηση δεν έχει απαντήσει μέχρι σήμερα, φοβούμενη ίσως την αντίδραση εφημεριδοπωλών και περιπτερούχων, που αναμένεται ότι θα θιγούν από αυτό το

μέτρο, όπως και από την περικοπή των σημείων.

ΟΙ ΕΥΘΥΝΕΣ ΤΩΝ ΕΚΔΟΤΩΝ

ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ, που κάποιο από τα προηγούμενα μέτρα ανακινωθεί, δεν είναι σίγουρο αν θα συμφωνήσουν κατ' αρχήν οι ίδιοι οι εκδότες. Γιατί μπορεί ορισμένοι να ευνοηθούν παραπάνω, ενώ άλλοι επιδιώκουν μια «ιδιότυπη» συμμαχία με τα περίπτερα, ώστε να εξασφαλίσουν την προνομιακή μεταχείριση και διαφήμιση από τους περιπτερούχους.

ΟΙ ΤΕΛΕΥΤΑΙΟΙ υποστηρίζουν ότι οι εκδότες θα πρέπει πρώτα να μελετήσουν με επιστημονικό τρόπο την κυκλοφορία τους, τις τάσεις που διαμορφώνονται, τις κοινωνικές ομάδες στις οποίες διαθέτουν λιγότερους ή περισσότερους αναγνώστες, και κατόπιν να προχωρήσουν στη λήψη μέτρων.

ΕΙΝΑΙ αλήθεια ότι γραφεία για το διαρκή έλεγχο της κυκλοφορίας-τους, διαθέτουν δύο μόνο από τις 13 εφημερίδες των Αθηνών. Μέχρι πριν λίγο καιρό οι εκδότες στήριζαν τη βιωσιμότητα της επιχείρησής-τους, περισσότερα στα κρατικά κεφάλαια και λιγότερο στην ποιότητα και τον διαρκή εκσυγχρονισμό-της.

ΦΥΣΙΚΑ η περικοπή των σημείων πώλησης δεν είναι η πανάκεια, ούτε καν η κύρια οδός για τη λύση των προβλημάτων διακίνησης, όπως φαίνεται να ισχυρίζονται ορισμένοι εκδότες. Υπάρχουν και άλλα μέτρα, εκσυγχρονισμού και βελτίωσης της διανομής των εφημερίδων όπως:

- Οι πρωινές εφημερίδες θα μπορούσαν να κυκλοφορούν όχι στις δύο μετά τα μεσάνυχτα για να πουληθούν το πρωί αλλά στις δέκα το βράδυ της προηγούμενης μέρας, ώστε να μπορούν ν' αγοραστούν απ' τους αναγνώστες-θαμώνες των κέντρων διασκέδασης, κινηματογράφων κτλ. Μια παρόμοια πρακτική ακολουθείται στο εξωτερικό.

ΜΙΑ ΤΕΤΟΙΑ λειτουργία απαιτεί βέβαια τον διαρκή εμπλουτισμό του φύλλου με νέα γεγονότα και αυτό με τη σειρά-του επιβάλλει τη δημοσιογραφική και τεχνική υποδομή για αλληπάλληλες νεότερες εκ-

δόσεις. (Μια πιο πλήρης μορφή δηλαδή των παραρτημάτων που γνωρίσαμε και τα οποία σπάνια πια κάνουν την εμφάνισή-τους).

Η ΕΛΛΑΔΑ είναι μία από τις λίγες χώρες όπου οι εφημερίδες δεν λειτουργούν όλο το 24ωρο. Εφαρμογή αυτού του συστήματος επιβάλλει νέες δαπάνες αλλά μπορεί και να κερδίσει αναγνώστες. Ας προστεθεί ότι η εφαρμογή αυτού του συστήματος θα εξασφάλιζε δουλειά και στους άνεργους δημοσιογράφους, για τους οποίους η κυβέρνηση υπόσχεται τακτοποίηση σε κάποιο κρατικό γραφείο...

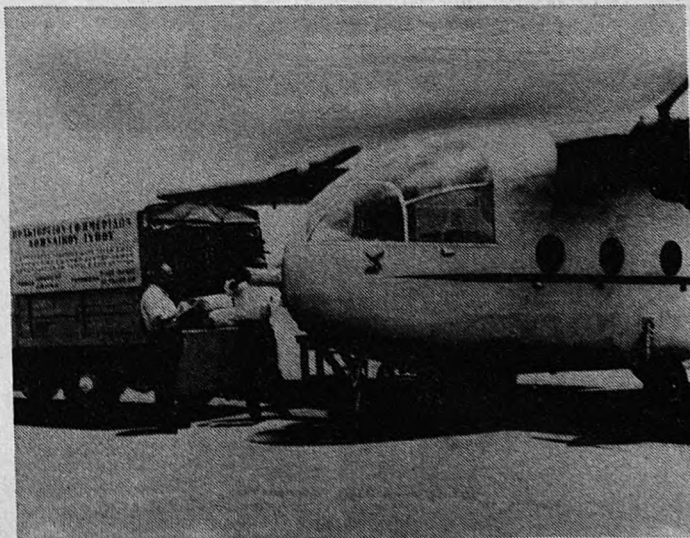
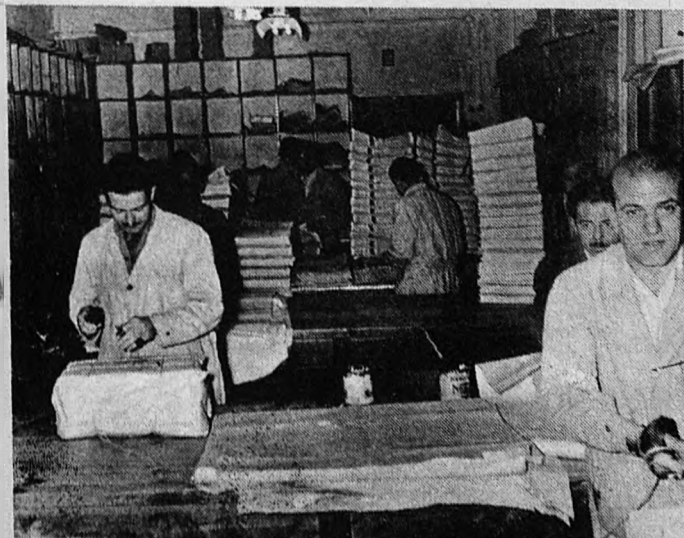
- Η εφαρμογή της νέας τεχνολογίας —την οποία πολύ σωστά προτίθεται να βοηθήσει η κυβέρνηση— θα διευκόλυνε αφάνταστα την ταχύτερη έκδοση της εφημερίδας, την έγκαιρη διανομή-της σε πανελλαδικό επίπεδο, ακόμα και την...αποκέντρωση. Γιατί η διάρκεια της φωτοστοιχειοθεσίας και της εκτύπωσης μπορεί να μειωθεί στο λιγότερο απ' το μισό του χρόνου που απαιτείται για τις ίδιες διαδικασίες με τη σημερινή τεχνολογία.

ΠΑΡΑΛΛΗΛΑ η χρησιμοποίηση των σύγχρονων ηλεκτρονικών μέσων μπορεί να διευκολύνει την ταυτόχρονη έκδοση της εφημερίδας σε τρία ή και περισσότερα μεγάλα κέντρα της Ελλάδας, παίρνοντας βέβαια και τα κατάλληλα μέτρα, ώστε όλα αυτά να μην αποβούν σε βάρος των τοπικών φύλλων τα οποία αποτελούν συστατικά στοιχεία της ζωής στην επαρχία. Έτσι οι εφημερίδες δεν θα ήταν αναγκασμένες να τυπώνονται πολλές ώρες πριν (οι πρωινές στις δώδεκα το βράδυ και οι βραδυνές στις έξη το πρωί), ώστε να φτάσουν έγκαιρα στις άλλες πόλεις, ενώ «ένθετες σελίδες» θα μπορούσαν να προσθέτουν στη γενική ύλη και σελίδες με τοπικά νέα και προβλήματα.

ΠΡΕΠΕΙ να σημειωθεί ότι τέτοιες εγκαταστάσεις οι οποίες π.χ. τυπώνουν 300.000 φύλλα την ώρα, έχουν ήδη φθάσει στην Ελλάδα και θα λειτουργήσουν υποστηρίζοντας νέες εφημερίδες που πρόκειται να εκδοθούν και οι οποίες θα διαθέτουν έτσι πολλά πλεονεκτήματα σε σύγ-

ΠΡΟ ΕΙΚΟΣΑΕΤΙΑΣ

Τα πακέτα ετοιμάζονται για αποστολές· παλιότερα, το πρακτορείο διακινούσε τον Τύπο προς την επαρχία με δικό-του αεροπλάνο (δεξιά).

Αρχίζει η διανομή για τα υποπρακτορεία* όρθιος δεξιά (με τα γυαλιά) ο πρόεδρος των εφημεριδοπωλών κ. Μητρόπουλος.

Η ΔΙΑΝΟΜΗ ΣΗΜΕΡΑ

κριση με τις ήδη υπάρχουσες.

● Όλα αυτά θα έπρεπε να συνδυαστούν με μια νομοθετική ρύθμιση για τις ώρες κυκλοφορίας των εφημερίδων και το πρόβλημα των σημείων πώλησής-τους.

Ο ΚΟΣΜΟΣ ΤΟΥ ΠΡΑΚΤΟΡΕΙΟΥ

ΤΟΝ περιορισμό των σημείων πώλησης έχει προτείνει και ο επικεφαλής του «Πρακτορείου Αθηναϊκού Τύπου» κ. Χριστοδουλόπουλος. Άνθρωπος αφιερωμένος στο λειτούργημα του Τύπου σύμφωνα με τους φίλους-του, μεγιστάνας και ουσιαστικός άρχοντας του Τύπου σύμφωνα με τους εχθρούς-του, ο κ. Χριστοδουλόπουλος ήταν ένας απ' τους λίγους ανθρώπους απ' όσους είχαμε την ευκαιρία να συζητήσουμε, που είχε να υποβάλλει συγκεκριμένες και επεξεργασμένες προτάσεις για τη βελτίωση του συστήματος διανομής.

ΤΟ ΠΡΑΚΤΟΡΕΙΟ που ελέγχει, διανέμει τη μεγάλη πλειοψηφία των Αθηναϊκών εφημερίδων και περιοδικών σ' όλη την Ελλάδα, παρακρατώντας ένα ποσοστό (πέντε ως έξη τα εκατό) από τη λιανική τιμή των εφημερίδων. Μαζί με το «Νέο Αθηναϊκό Πρακτορείο» που διανέμει το «Έθνος», την «Καθημερινή» και την «Απογευματινή», παραλαμβάνει τα φύλλα απ' τα τυπογραφεία, τα μεταφέρει στα πρακτορεία ή τα υποπρακτορεία (απ' όπου τα παραλαμ-

βάνουν οι εφημεριδοπώλες) στα αεροδρόμια και τα άλλα μέσα μεταφοράς. Αυτοκίνητα των δύο πρακτορείων μεταφέρουν δύο φορές την μέρα τις εφημερίδες στην Πελοπόννησο και την Στερεά Ελλάδα, τις παραδίδουν στα υποπρακτορεία απ' όπου και διχοχετεύονται στα περίπτερα της επαρχίας.

«ΕΙΝΑΙ ο πραγματικός άρχοντας του Τύπου» τονίζει ο κ. Λάμπρης, πρόεδρος του Συνδέσμου Περιπετερούχων Αθηνών - Πειραιώς. «Μην ξεχνάτε ότι είναι ιδιοκτήτης και του "Οργανισμού Δημοσιογραφικού Χάρτου" ο οποίος τροφοδοτεί με χαρτί όλες τις εφημερίδες. Όλοι οι εκδότες είναι χρεωμένοι σ' αυτόν και τους ελέγχει απόλυτα».

«ΔΕΝ ΕΧΕΙ κανένα συμφέρον για την περικοπή του αριθμού των επιστρεφόμενων εφημερίδων», θα υποστηρίξει κάποιος άλλος παράγοντας που ζήτησε να κρατήσει την ανωνυμία-του. «Αυτό που τον ενδιαφέρει είναι να πουλάει όσο το δυνατόν περισσότερο χαρτί». Παρόλες αυτές τις κατηγορίες ο κ. Χριστοδουλόπουλος είναι ένας από τους λίγους που ζητούν την περικοπή 1.524 από τα 5.244 σημεία πώλησης που υπάρχουν σήμερα στην περιοχή Αθηνών - Πειραιώς. Παράλληλα έχει ζητήσει εδώ και καιρό την χορή-

γηση αδειών για την δημιουργία 500 —σε πρώτη φάση— ειδικών περιπτέρων που αποκλειστικά θα πωλούν έντυπα. «Φοβούνται μήπως έτσι μειωθούν ακόμα περισσότερο οι πωλήσεις», λέει ο κ. Χριστοδουλόπουλος. «Αν όμως από μια συνολική πλατεια με 5 περίπτερα κόψουμε τα δύο και ο άλλος δεν περπατήσει 20 μέτρα για να αγοράσει την εφημερίδα-του, είμαστε όλοι για κλάμματα. Κατά τα άλλα, το πρακτορείο εκτελεί με θρησκευτική ευλάβεια τις υποχρεώσεις-του μέχρι την παράδοση των φύλλων, στους εφημεριδοπώλες. Για ό,τι κάνουν αυτοί και τα περίπτερα εμείς δεν έχουμε καμιά ευθύνη...». «Τα πρακτορεία λειτουργούν καλά», θα πει κάποιος άλλος. «Θα μπορούσαν ίσως να εκσυγχρονιστούν αν πχ. είχαν κομπιούτερ που να ελέγχουν την κυκλοφορία. Αλλά για να λειτουργήσει κάτι τέτοιο, χρειάζονται «πληροφορίες» από παρακάτω, από τους εφημεριδοπώλες. Οι οποίοι όμως δεν ξέρουν πόσα φύλλα από κάθε εφημερίδα πουλάει το κάθε περίπτερο. Παραλαμβάνουν όλες μαζί τις επιστροφές».

ΟΙ ΕΦΗΜΕΡΙΔΟΠΩΛΕΣ

«ΓΙΑ ΤΗΝ πτώση της κυκλοφορίας των εφημερίδων», εξηγεί ο κ. Μητρόπουλος, πρόεδρος της "Ένωσης Εφημεριδοπω-

Συναγωνισμός για την παραλαβή των φύλλων - και αμέσως ο αγώνας δρόμου για τη διανομή.

ΠΡΟ ΕΙΚΟΣΑΕΤΙΑΣ

Η ΔΙΑΝΟΜΗ ΣΗΜΕΡΑ

λών Αθηνών-Πειραιώς", «ευθύνεται η τηλεόραση και η αλλαγή του τρόπου ζωής του σημερινού ανθρώπου που αν δεν πάει μεσάνυχτα δεν μπορεί να κοιμηθεί με αποτέλεσμα το πρωί που πρέπει να πάει στη δουλειά-του, δεν διανοείται να σπαταλήσει χρόνο για να διαβάσει εφημερίδα... η εργασία αρχίζει σχεδόν ταυτοχρόνως στα διάφορα μέσα συγκοινωνίας γίνεται μάχη για μια θέση και είναι αστειό αν πούμε ότι θα μπορούσε να διαβάσει την εφημερίδα-του στη διαδρομή». «Εμείς κάνουμε ότι μπορούμε» συνεχίζει, «δουλεύοντας τη νύχτα κάτω από σκληρές συνθήκες».

ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΑΜΕ για ένα βράδυ, ύστερα από πρόσκληση του κ. Μητρόπουλου την —πραγματικά σκληρή— δουλειά των εφημεριδοπωλών που παραλαμβάνουν τις εφημερίδες που τους αναλογούν από τα πρακτορεία και τις μοιράζουν σε 10-12 περίπτερα, που ο καθένας τροφοδοτεί. «Αναγκασθήκανε οι εφημεριδοπώλες» μας λέει ο κ. Μητρόπουλος, «να θέσουν σε κυκλοφορία ιδιότητα για τη μεταφορά αυτή αυτοκίνητα, που τη στιγμή αυτή υπερβαίνουν τα 300, για τα οποία εκτός του κεφαλαίου της αγοράς-τους δαπανούν κατά τους μετριότερους υπολογισμούς το 1/3 τουλάχιστον από το κέρδος-τους, για την τριπλή ημερήσια διαδρομή

Ταξινομούνται τα φύλλα που θα παραλάβει σε λίγο ο εφημεριδοπώλης και με το αυτοκίνητό-του θα μοιράσει στα περίπτερα.

που κάνουν και συγκεκριμένα για να κατέβουν τη νύχτα στις 3 στη δουλειά-τους, να μεταφέρουν από τα Πρακτορεία στα πόστα-τους τον πρωινό Τύπο, να επιστρέψουν από εκεί στα πρακτορεία τ' απούλητα της προηγούμενης ημέρας και ξανά μεταφορά του απογευματινού Τύπου στα πόστα».

ΟΙ ΕΦΗΜΕΡΙΔΟΠΩΛΕΣ κατακρατούν ένα ποσοστό γύρω στο 20% της λιανικής τιμής των εφημερίδων, ένα μέρος από το οποίο δίνουν στους περιπτερούχους. «Η οργάνωσή-μας παρά ταύτα», —μας απαντά γραπτά η Ένωση εφημεριδοπωλών— «στην επιθυμία-της να εξαλήψει κάθε είδους παραπόνο τέτοιοι, επωμίσθηκε σημαντικές γι' αυτήν δαπάνες, με τις οποίες με τη σειρά-της βάρυνε τα μέλη-της και έτσι από την 1η Ιουνίου καθιέρωσε την καθημερινή λειτουργία στα Γραφεία-της, από τις 3 μέχρι 7 μ.μ. ειδικής υπηρεσίας, τα τηλέφωνα της οποίας έχει γνωστοποιήσει στα σημεία πωλήσεως, όπου με απλό τηλεφώνημά-τους μέλη-μας της ειδικής υπηρεσίας —με μοτοποδήλατα τους συμπληρώνουν κάθε έλλειψη που τυχόν έχουν».

ΤΗΝ ΔΕΥΤΕΡΑ 18 Οκτωβρίου, σ' ένα περίπτερο του Βύρωνα (Παλαιών Πατρών Γερμανού και Μέλητος γωνία) είχε τελειώσει μια απογευματινή εφημερίδα (το

φαινόμενο παρουσιάζεται σχεδόν καθημερινά στο ίδιο περίπτερο με την ίδια). Τηλεφωνήσαμε γύρω στις 2.30 το μεσημέρι στην αρμόδια υπηρεσία, χωρίς αποτέλεσμα. Μπορεί βέβαια το περιστατικό να είναι τυχαίο και να οφείλεται στο γεγονός ότι δεν ξέραμε —όταν μας ρώτησαν— ποιός είναι ο υπεύθυνος εφημεριδοπώλης, ώστε να χρεωθούν σ' αυτόν τα δύο αντίτυπα που ζητήσαμε...

«ΚΙ Ο ΘΕΟΣ ΘΕΛΕΙ ΠΑΡΑΔΕΣ ΓΙ' ΑΥΤΟ ΧΤΥΠΑΝΕ ΟΙ ΚΑΜΠΑΝΕΣ»

«Είναι πρωτοφανές φαινόμενο», μας λέει ο πρόεδρος των Περιπτερούχων, «ο χονδρέμπορας, δηλαδή ο εφημεριδοπώλης, να εισπράττει περισσότερα απ' τον λιανοπωλητή. Έχουν χωρίσει την Αθήνα σε τρεις περιοχές. Στην πρώτη μας δίνουν από το 20% που αυτοί εισπράττουν, το 10%. Στην δεύτερη το 8% και στην τρίτη από το 0 έως 7%. Και παρόλα αυτά στην εφορία δηλώνουν ότι μας δίνουν 10% για να πληρώνουν λιγότερους φόρους. Μην πιστεύετε για τις συνθήκες δουλειάς. Έχουν βοηθούς στους οποίους αναθέτουν με χαμηλό μεροκάματο όλη τη δουλειά. Εμείς είμαστε που δουλεύουμε 18 ώρες το 24ωρο. Το 90% των εφημεριδοπωλών είναι από την Δημητσάνα απ' ό-

Με τα φύλλα ξεκινά για το πόστο-του οι πρώτοι πελάτες καταφθάνουν...

ΠΡΟ ΕΙΚΟΣΑΕΤΙΑΣ

που κατάγεται ο κ. Χριστοδουλόπουλος ο οποίος και τους ελέγχει. Πρόκειται για ένα κλειστό επάγγελμα, μια συντεχνία... Κερδίζουν πολλές χιλιάδες κάθε μέρα, στην επαρχία μας δίνουν ακόμα λιγότερα. Στην Πάτρα 7%, στην Θεσσαλονίκη και τα Γιάννενα 4%. Και ο Θεός θέλει διαφήμιση, γι' αυτό χτυπάν οι καμπάνες, συνεχίζει. Μπορούμε να επιδράσουμε θετικά ή αρνητικά σε ένα ποσοστό 20% έως 30% του μέσου όρου κυκλοφορίας μιας εφημερίδας. Αλλά γι' αυτό χρειάζονται κίνητρα και όχι πενταροδεκάρες. Ζητάμε την εξομείωση του ποσοστού 10% για όλη την Αττική. Δεν χρειάζεται να μειωθούν τα σημεία πώλησης. Χρειάζεται απλώς να καταργηθούν τα παράνομα σημεία που δεν έχουν άδεια, τα βενζινάδικα, τα γαλατάδικα κτλ. Όταν ο κάθε εφημεριδοπώλης δίνει όσα φύλλα θέλει σε κλητήρες υπουργείων ή θυρωρούς, είναι φυσικό να υπάρχουν επιστροφές. Αν προχωρήσουν στη μείωση των σημείων κανένα περίπτερο του συνδέσμου-μας δεν θα πουλήσει εφημερίδες.

Αναγνωρίζουμε ότι υπάρχει πρόβλημα με τη διανομή των εφημερίδων, αλλά οι εκδότες πρέπει να μάθουν τι ποσοστά μας δίνουν γιατί πολλοί απ' αυτούς δεν ξέρουν, πρέπει να μελετήσουν τον αριθμό και τα σημεία των επιστροφών και να πείσουν τους εφημεριδοπώλες να ενδιαφερθούν και να κάνουν τις αναγκαίες τροποποιήσεις στη διανομή. Δεν μπορούν να ξεκινήσουν από μας. Ζητάμε όλοι οι αρμόδιοι για τη διανομή να μαζευτούν για να βρουν λύσεις με σκοπό τη βελτίωση του συστήματος».

«Πολλά από τα περίπτερα —θα μας πει κάποιος εφημεριδοπώλης— χρησιμοποιούν τις εφημερίδες σαν «κράχη» για την αγορά τσιγάρων ή των άλλων προϊόντων που διαθέτουν. Υπάρχουν περίπτερα αναψυκτήρια, που ούτε καν λύνουν το δέμα με τις εφημερίδες και τα περιοδικά που παραλαμβάνουν. Δεν έχουν κίνητρα για να πωλήσουν, είναι και πολλά τα έντυπα που παίρνουν, δεν έχουν χώρο για να τα εκθέσουν, και χρησιμοποιούν το δέμα για να κάθονται μέσα στο περίπτερο, αντι για καρέκλα...»

Πάγκοι στον υπόγειο - αλλά τα φύλλα πουλιούνται και στους καθυστερημένους επιβάτες του Ηλεκτρικού.

του Στέφανου Ιωσήφ

«Η κυβέρνηση φοβάται ότι θα δημιουργηθεί κοινωνικό πρόβλημα αν κοπούν ορισμένα περίπτερα. Αν όμως προχωρήσουμε με αυτή την λογική, δεν πρόκειται να γίνει τίποτα. Ότι κακό υπάρχει σε οποιοδήποτε επίπεδο, πρέπει να χτυπηθεί. Αν συνεχίσουμε να κοιτάμε τα μικροσυμφέροντά-μας, όπως κάναμε μέχρι τώρα, καήκαμε, γιατί ο κόμπος έχει φτάσει στο χτένι».

ΚΑΙ ΣΤΑ ΤΑΧΥΔΡΟΜΕΙΑ...

Στον τομέα της διανομής του Τύπου, υπάγονται όμως και οι αντίστοιχες υπηρεσίες των Ταχυδρομείων. Οι συνδρομές είναι για τις εφημερίδες και —κυρίως σήμερα— για τα περιοδικά, μια μεγάλη βοήθεια, αφού εξασφαλίζουν στον Τύπο ένα σοβαρό ποσό (το οποίο εισπράττεται προκαταβολικά) και ελαττώνουν το «τι-

ράζ» αφού περιορίζουν τις επιστροφές.

Όμως το έντυπο, θεωρείται μέχρι τώρα από τα ταχυδρομεία, το τελευταίο προς διακίνηση είδος, μετά τις συντάξεις, τις ευχετήριες κάρτες και τους λογαριασμούς των Δημοσίων Υπηρεσιών που πρέπει να εισπράξουν, οι δε συνδρομητές το πιο υπομονετικό —αν όχι και μαζοχιστικό—είδος Ελλήνων. Πρόκειται για τις λιγότερες εξαιρέσεις, που επιμένουν να ενημερώνονται τακτικά κι όχι περιστασιακά, κρίνοντας από τους πηχάιους τίτλους. Για τους αρμόδιους οι συνδρομητές θεωρούνται ένα είδος περιέργων...

Από τους παράγοντες που σχετίζονται με τη διανομή του Τύπου οι υπεύθυνοι των Ελληνικών Ταχυδρομείων είχαν πραγματικά φυνείδση των αδυναμιών της υπηρεσίας-τους. Είχαν υπόψη-τους ένα γράμμα του ΑΝΤΙ (ημερ. 21.9.82), στο οποίο διαμαρτυρόμαστε στον γεν. διευθυντή των ΕΛΤΑ, μετά από καταγγελίες συνδρομητών-μας:

«Συνδρομητής-μας στην Εκάλη παίρνει το περιοδικό με καθυστέρηση 15 ημερών.

Συνδρομητές στον Πειραιά και τον Κορυδαλλό παίρνουν το Περιοδικό με καθυστέρηση 12-15 ημερών.

Συνδρομητές στο Ελληνικό και το Καλαμάκι παίρνουν το περιοδικό με καθυστέρηση 10-12 ημερών.

Συνδρομητές στην περιοχή του Γηροκομείου παίρνουν το περιοδικό με καθυστέρηση μιας εβδομάδας.

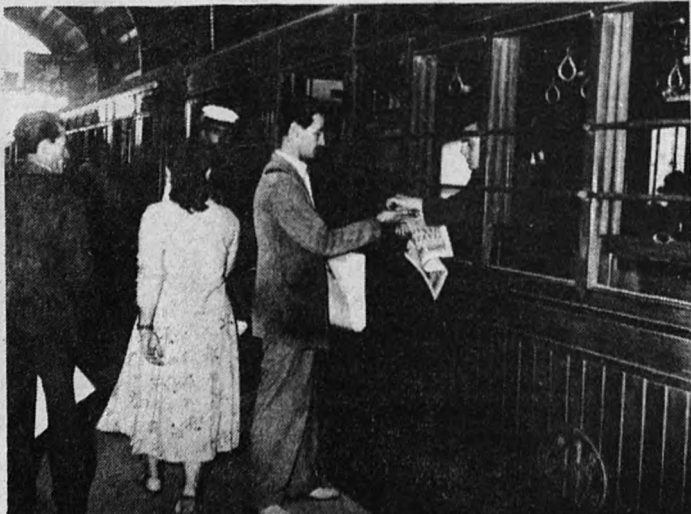
Η εικόνα αυτή γίνεται πιο ζοφερή αν συγκριθεί με τους χρόνους που παίρνουν το περιοδικό οι συνδρομητές του εξωτερικού:

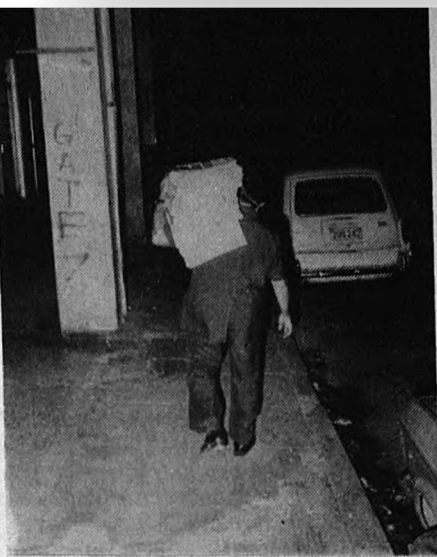
Στην Γαλλία και την Αγγλία π.χ. οι συνδρομητές-μας με —απλό ταχυδρομείο— παίρνουν το περιοδικό με καθυστέρηση μόνον 4 το πολύ 5-6 ημερών.

Συνδρομητρία του περιοδικού-μας στον Κορυδαλλό —παίρνει το ΑΝΤΙ μετά από 15 ημέρες, ενώ παίρνει άλλο έντυπο σε διάστημα 2 μόνον ημερών».

«Ναι, υπάρχουν πολλές αδυναμίες στα ΕΛΤΑ, που τώρα προσπαθούμε να διορθώσουμε, μας είπαν οι κ. Μήτσης και Μητσάκης διευθυντές, υπεύθυνοι της αρμό-

ΠΡΟ ΕΙΚΟΣΑΕΤΙΑΣ

Η ΔΙΑΝΟΜΗ ΣΗΜΕΡΑ

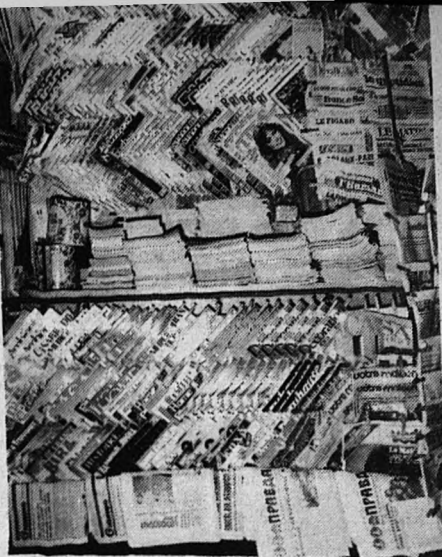
διας υπηρεσίας. Το προσωπικό δεν επαρκούσε. Αναγκαστήκαμε να προσλάβουμε έκτακτο, για να εξυπηρετήσουμε την «Καθημερινή», το «Βήμα» και την «Αυγή» που ξεκίνησαν μια καμπάνια εγγραφής συνδρομητών. Προσλάβαμε λοιπόν φοιτητές ή άλλους, νέους κυρίως, οι οποίοι δεν είχαν γνώση της δουλειάς, απουσίαζαν πολλές φορές και έτσι παρουσιάστηκαν πράγματι ανωμαλίες. Επιπλέον τα ΕΛΤΑ είχαν παθητικό 10 εκατομμυρίων από την ανάληψη αυτής της αποστολής. Παρόλα αυτά όταν ζητήσαμε από τον αρμόδιο υπουργό να διακοπεί η σύμβαση με τις τρεις εφημερίδες ή ν' αναθεωρηθεί, μας απάντησε ότι πρέπει να συνεχίσουμε γιατί πρόκειται για τον Τύπο. Απλώς προς το παρόν δεν δεχτήκαμε τη διευκόλυνση και άλλων εντύπων όπως της «Κυριακάτικης Ελευθεροτυπίας» και μιας πρωινής οικονομικής εφημερίδας. Αυτό που χρειαζόμαστε είναι η ενίσχυση από το κράτος. Με την παροχή οικονομικής βοήθειας για την κάλυψη της ζημιάς και την έγκριση νέων προσλήψεων υπαλλήλων ώστε να μπορέσουμε να κάνουμε καλά την δουλειά-μας για όλα τα έντυπα, εφημερίδες και περιοδικά. Εμείς θα κάνουμε ότι μπορούμε. Από και πέρα είναι θέμα της κυβέρνησης».

(Στο γράμμα του ΑΝΤΙ, που προαναφέραμε, πήραμε απάντηση: Είναι αδύνατο να διαπιστωθούν οι περιπτώσεις που επισημαίναμε, αν δεν πληροφορήσουμε τα ΕΛΤΑ για τα ονόματα των συνδρομητών-μας, που είχαν τα παράπονα).

ΕΙΝΑΙ αλήθεια ότι ο θεσμός των συνδρομητών δεν είναι πλατιά καθιερωμένος στην Ελλάδα και η εκστρατεία των τριών εφημερίδων απέδωσε πενιχρά αποτελέσματα: 1.200 στην «Καθημερινή», 750 περίπου στο «Βήμα», και ακόμα λιγότεροι στην «Αυγή». Σύμφωνα με τους εκπρόσωπους των εφημεριδοπωλών, ο θεσμός «υπέστη καθίζηση» εξαιτίας της δικτατορίας και του φόβου των αναγνώστών να γνωρίζουν οι εφημεριδοπώλες ή οι θυρωροί την εφημερίδα, που προτιμούν και κατ' επέκταση τη θέση-τους απέναντι στη χούντα.

ΕΞΑΛΛΟΥ, ο εφημεριδοπώλης της παλιάς καλής εποχής «έχει περάσει στην ι-

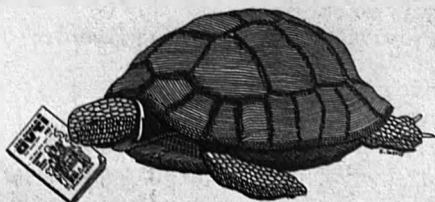
φορτωμένες στην πλάτη οι εφημερίδες για τη διανομή' τα πολλά, όμως, κεντρικά περίπτερα πωλούν και προβάλλουν μόνον τον ξένο Τύπο.

στορία, όπως, —προσθέτουν οι ίδιοι οι εφημεριδοπώλες— έχει κλείψει και ο γαλατάς ή ο ψαράς που γυρνούσε τη γειτονιά».

ΘΑ ΜΠΟΡΟΥΣΕ βέβαια να υπάρξει κάποια νέα μορφή εφημεριδοπώλη της νέας «γειτονιάς» των τετραγωνικών μπλόκ με τις πολυκατοικίες. Ένα ρόλο που ίσως αναλάμβανε ο περιπτεράς, ο σημερινός εφημεριδοπώλης ή κάποιος άλλος. Σκέψη που σχετίζεται με τα πολεοδομικά προβλήματα της Αθήνας, τον αναχρονιστικό τρόπο της διανομής όπως διεξάγεται σήμερα, δηλαδή με βάση 11 διαμερίσματα στο οποία χωρίστηκε η πρωτεύουσα μόλις το ...1923. Προτάσεις βέβαια υπάρχουν. Ορισμένες απ' αυτές αποσπασματικές και αντιφατικές, αφού εκφράζουν αλληλοσυγκρουόμενα συμφέροντα, διατυπώθηκαν άμεσα ή έμμεσα στο άρθρο. Το πραγματικό πρόβλημα βρίσκεται —όπως τονίστηκε και στην αρχή— στη διάθεση των ενδιαφερόμενων πλευρών να αναλάβουν τις ευθύνες που τους αναλογούν, να μελετήσουν την κατάσταση, να ξεπεράσουν τον κορπορατισμό που αναπαράγεται και εδώ, όπως και σε όλους σχεδόν τους τομείς της ελληνικής κοινωνίας.

ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ της διανομής είναι σοβαρότατο. Παρ' όλα αυτά ακόμα και στις πρόσφατες συζητήσεις στην Τ.Β., κανείς δεν τόλμησε να θέξει το πρόβλημα. Ούτε βέβαια και η κυβέρνηση για την οποία δεν μπορούμε να πιστέψουμε ότι θέλει για παράδειγμα η «Εξόρμησις» να φτάνει —μέσω Ταχυδρομείου— στο ΑΝΤΙ μετά από μία εβδομάδα, (κάτι που συμβαίνει σήμερα) παρ' ότι η απόσταση μεταξύ των γραφείων των δύο εντύπων θα μπορούσε να καλυφθεί σε 5 λεπτά, ακόμα και από ένα ταχυδρομικό περιστέρι...

του Στέφανου Ιωσήφ

ΚΙ Ο «ΚΛΕΨΑΣ ΤΟΥ ΚΛΕΨΑΝΤΟΣ» ΜΕ ΚΡΑΤΙΚΗ ΠΡΟΤΡΟΠΗ

Ένα ακόμα στοιχείο του «αλαλούμ» που επικρατεί στη διανομή, είναι μια παλιότερη Υπουργική Διάταξη που «τιμωρεί» τα έντυπα τα οποία παρουσιάζουν ποσοστό επιστροφών μεγαλύτερο του 20% επί των πωλήσεων-τους. Σε μια τέτοια περίπτωση είναι υποχρεωμένα να πληρώσουν τη διαφορά σε χαρτί δασμολογημένο, με τιμές του εμπορίου. Όπως όμως, φαίνεται και από τον πίνακα ο μέσος όρος των επιστροφών είναι για τις εφημερίδες 34%. Αυτό σημαίνει ότι ένα έντυπο δεν μπορεί να πουλάει 20.000 φύλλα και να έχει τιράζ 20.000. Υπάρχει δηλαδή μια σταθερή αναλογία τιράζ - πωλήσεων. Κάθε μείωση στο τιράζ ισοδυναμεί με περιορισμό και των πωλούμενων φύλλων, ακόμα και αν η ζητηση παραμένει η ίδια, και το αντίθετο.

Έτσι, με τη σημερινή κατάσταση στη διανομή, το έντυπο αυτό πρέπει για να συμμορφωθεί, να μειώσει τις πωλήσεις-του. Για να πουλάει για παράδειγμα 20.000 φύλλα επιβάλλεται σήμερα να εκτυπώνει τουλάχιστο 33.000. Με βάση τη διάταξη περί «προστίμου» θα έπρεπε για να καλύπτει το 20% των επιστροφών να μην τυπώνει παραπάνω από 24.000 φύλλα. Τώρα όμως αναγκάζεται να πληρώνει «χρυσά» τα 9.000 φύλλα της διαφοράς ανάμεσα 24.000 και 33.000. Αν πάλι μείωνε την εκτύπωση στα 24.000 φύλλα βάσει του μέσου όρου επιστροφής που είναι 34%, δεν θα πούλαγε —δυστυχώς— 20.000 φύλλα αλλά 16.000 πράγμα που θα υποχρέωνε την εφημερίδα αυτή να πληρώνει και πάλι «πρόστιμο» έστω και για λιγότερα φύλλα (5.000) στην περίπτωση αυτή. Κλασικό παράδειγμα φαύλου κύκλου δηλαδή.

Είναι προφανές ότι η διάταξη αυτή απογορεύει κάθε προσπάθεια των εντύπων να αυξήσουν την κυκλοφορία-τους, αν αποφάσιζαν παρά τις υψηλότερες τιμές του χαρτιού, να διαθέσουν περισσότερα τεύχη σε κάθε περίπτερο ώστε να μην υπάρχουν ελλείψεις.

Βέβαια ο συντάξας τη Διάταξη προνόησε, αφού πρώτα παρανόησε: ο εκδότης μπορεί να δηλώσει ότι διακινεί τα υπόλοιπα φύλλα «δι' ιδίων μέσων», ώστε να φτάσει το προβλεπόμενο ποσό. Σ' αυτή την περίπτωση όμως, πρέπει να πληρώσει τα ποσά που απαιτούνται για την ασφάλιση των τεχνικών, δημοσιογράφων κτλ. που δούλεψαν για την παραγωγή των τευχών που «πωλήθηκαν» «δι' ιδίων μέσων». Κάθε ένας κάνει τους υπολογισμούς-του και βλέπει τι τον συμφέρει. Ο «κλέψας του κλέψαντος» δηλαδή, με την προτροπή του κράτους...

Το παράδειγμα που χρησιμοποίησαμε ομοιάζει πολύ με τα προβλήματα του ΑΝΤΙ. Και επειδή δεν θέλουμε να μειώσουμε τις πωλήσεις-μας, λέμε ότι διακινούμε «δι' ιδίων μέσων»...

Το λόγο έχει ο εισαγγελέας τόσο για μας όσο και για τους άλλους εκδότες.

Η κυκλοφορία των αθηναϊκών εφημερίδων στην επαρχία την τελευταία πενταετία (1977-1981)

του Μανόλη Χαιρετάκη

Υπάρχει πλατιά διαδεδομένη η εντύπωση (για τις Αθηναϊκές εφημερίδες) ότι δεν «πουλάνε» στην επαρχία.

Το σημείωμα αυτό έχει σαν στόχο να κάνει μια σειρά από παρατηρήσεις σχετικά με αυτή την εντύπωση.

Οι παρατηρήσεις θα αφορούν δύο επίπεδα: ένα γενικό (όλες οι πρωινές και απογευματινές αθροιστικά) και ένα ειδικότερο (παρατηρήσεις για την κάθε συγκεκριμένη εφημερίδα).

A. ΓΕΝΙΚΑ

Όπως φαίνεται από τον Πίνακα 1, το σύνολο των εφημερίδων (πρωινές και απογευματινές) παρουσιάζει μια μικρή ανοδική τάση (σε σχέση με το 1975). Οι εφημερίδες που πουλιούνται στην επαρχία δείχνουν αυτή την τάση με εντονότερο ρυθμό, απ' ό,τι οι εφημερίδες που πουλιούνται στην Αθήνα - Πειραιά. Ειδικότερα, οι πρωινές εφημερίδες φανερώνουν μια (σχεδόν) συνεχή κάμψη — η κάμψη αυτή γίνεται — εμφανέστερη για τις εφημερίδες που πουλιούνται στην Αθήνα - Πειραιά.

Ενώ για τις απογευματινές εφημερίδες και για την κυκλοφορία τους στην περιοχή Αθήνας - Πειραιά παρατηρείται μια σημαντική ανάκαμψη το 1981 (πάντα σε σχέση με το 1977), ενώ οι εφημερίδες που πουλιούνται στην επαρχία δείχνουν μια συνεχή ανοδική τάση, που γίνεται εντονότερη το 1981. Με βάση τα στοιχεία που παρουσιάζονται στον Πίνακα 1, θα μπορούσαμε να μελετήσουμε τον λόγο κυκλοφορίας Αθήνα - Πειραιά: Επαρχία (2). Το πρώτο μέρος του Πίνακα 2 μας δίνει αυτή τη δυνατότητα. Αυτό που παρατηρούμε άμεσα είναι ότι ο λόγος κυκλοφορίας Αθήνα - Πειραιά: Επαρχία μειώνεται (λχ. από 1.981 για τις πρωινές και απογευματινές το 1977, έγινε 1.738 το 1981, για τις ίδιες εφημερίδες). Και μειώνεται σταθερά και διαχρονικά για όλες τις κατηγορίες (και για το σύνολο πρωινές και απογευματινές, και για καθεμιά κατηγορία χωριστά).

Η μείωση του λόγου κυκλοφορίας Αθήνα - Πειραιά: Επαρχία σημαίνει αντίστοιχα αύξηση της ποσοστιαίας συμμετοχής κυκλοφορίας των φύλλων στην επαρχία. Κι αυτό επαληθεύεται ιδιαίτερα από το δεύτερο μέρος του Πίνακα 2, και ιδιαίτερα για την περίπτωση α και γ (η β περίπτωση παρουσιάζει μια συνεχή πτωτική πορεία στο σύνολο Ελλάδος).

Οι επόμενοι πίνακες (Πίνακες 3 και 4) έχουν στόχο να μας εισάγουν στις παρατηρήσεις για την κάθε συγκεκριμένη εφημερίδα, που ακολουθούν στις παρακάτω γραμμές.

Ο Πίνακας 3 απεικονίζει τον λόγο κυκλοφορίας Αθήνα - Πειραιά: Επαρχία, αλλά προτιμούμε τις παρατηρήσεις που θα ακολουθήσουν να τις θεμελιώσουμε στα στοιχεία που μας δίνει ο Πίνακας 4, που είναι ο ίδιος ο Πίνακας 3 σε μια περισσότερο εύληπτη μορφή.

B. ΠΡΩΙΝΕΣ

Η Ακρόπολις είναι η μοναδική εφημερίδα (από τις πρωινές και τις απογευματινές) που το μεγαλύτερο τμήμα των φύλλων της κυκλοφορεί στην επαρχία (3). Όμως, ενώ το 1977 και το 1978 η κυκλοφορία της στην επαρχία υπερτερούσε κατά 11% περίπου (σε σχέση με την κυκλοφορία της στην Αθήνα) τα τρία τελευταία χρόνια η διαφορά άρχισε να μικραίνει, για να φθάσει στο 3,8% του 1981.

Στο Βήμα παρατηρείται μια σταδιακή και σταθερή μείωση της υπεροχής της κυκλοφορίας Αθήνας - Πειραιά στη συνολική κυκλοφορία στο διάστημα 1979-1981, χωρίς όμως η κυκλοφορία Αθήνα - Πειραιά να χάνει τη σημαντική της πρωτοκαθεδρία (45% το 1981). Ενώ στον Ριζοσπάστη, η μείωση των φύλλων της περιοχής Αθήνας - Πειραιά σε όφελος της κυκλοφορίας στην επαρχία, παρουσιάζει μια σταθερή πορεία, με αποτέλεσμα (το 1981) οι πωλήσεις του φύλλου στην Αθήνα - Πειραιά να υπερτερούν μόνο κατά 26,3% σε σχέση με τις πωλήσεις στην επαρχία. Καθοδική τάση της συμμετοχής των φύλλων της περιοχής Αθήνα Πειραιά σε σχέση με τα φύλλα της επαρχίας παρουσιάζει και η Καθημερινή

— όπου το 1981 η περιοχή Αθήνα - Πειραιάς υπερέχει μόνο κατά 116,7% (που αποτελεί ελάχιστο για την εφημερίδα) σε σχέση με την επαρχία.

Ο Ελεύθερος Κόσμος βοηθήθηκε σημαντικά στην κυκλοφορία του από τις πωλήσεις του στην επαρχία — ενώ η Αθήνα υπερτερούσε ελάχιστα (μόνο 14,3% το 1981) σε σχέση με την επαρχία. Μετά από την Ακρόπολη, η εφημερίδα αυτή είχε ένα σημαντικότατο ποσοστό φύλλων που κυκλοφορούσαν στην επαρχία.

Η συμμετοχή των πωλήσεων της επαρχίας σε σχέση με τις πωλήσεις της περιοχής Αθήνας - Πειραιά παραμένει στα ίδια επίπεδα (αν εξαιρέσουμε το 1979 και το 1980) για την Αυγή.

Η Πρωινή, στα χρόνια που κυκλοφόρησε (1978-1980), παρουσίασε την ακριβώς αντίθετη τάση από τις άλλες πρωινές. Ενώ η κυκλοφορία Αθήνας - Πειραιά υπερτερούσε κατά 4,2% το 1978 (σε σχέση με την επαρχία), έφτασε να υπερτερεί (το 1980) κατά 25%.

Γ. ΑΠΟΓΕΥΜΑΤΙΝΕΣ

Η κυκλοφορία των Νέων έχει μια σαφή υπεροχή στην περιοχή Αθήνας - Πειραιά, με σαφή όμως πτωτική τάση (184,6% το 1977, 133,3% το 1981). Το ίδιο, αλλά σε μικρότερα ποσοστά παρατηρείται στην Απογευματινή — 128,2% το 1975, αλλά 97,4% το 1981.

Η Ελευθεροτυπία εμφανίζει έντονη πτωτική τάση — σχετικά με την υπεροχή της Αθήνας - Πειραιά σε σχέση με την Επαρχία (το 1977 η κυκλοφορία στην περιοχή Αθήνας - Πειραιά υπερτερούσε κατά 93,3% σε σχέση με την Επαρχία, ενώ η υπεροχή αυτή μειώνεται σε 42,0% το 1981).

Η Αυριανή εμφανίζει μια αύξουσα συμμετοχή της κυκλοφορίας της στην περιοχή Αθήνα - Πειραιά το 1980 (73,7%) και το 1981 (81,5%). Η υπεροχή της περιοχής Αθήνας Πειραιά στην κυκλοφορία της Βραδυνής κινείται στα ίδια περίπου επίπεδα από το 1977 (65,5%) — με μια έξαρση το 1978 και το 1979 (79,2% και 81,8% αντίστοιχα).

Το Έθνος παρουσιάζει μια υπεροχή της περιοχής Αθήνας Πειραιά στην κυκλοφορία του (75,8% το 1981).

Στην Μεσημβρινή, η συμμετοχή της περιοχής Αθήνας Πειραιά εμφανίζει μια αυξητική τάση — 112,5% το 1980, 166,7% το 1981.

Η Εστία είναι η μοναδική εφημερίδα όπου η διαφορά κυκλοφορίας ανάμεσα στις περιοχές Αθήνας Πειραιά και επαρχία είναι τεράστια (η μεγαλύτερη διαφορά απ' όλες τις εφημερίδες στο διάστημα 1977-1981): 350% το 1977, 500% το 1981.

Η Ελεύθερη Ώρα παρουσιάζει μια μικρή σχετικά διαφορά στην κυκλοφορία της υπέρ της περιοχής Αθήνας Πειραιά (33,3% το 1981).

Ποσοστό συμμετοχής της κυκλοφορίας στην περιοχή Αθήνας Πειραιά σε σχέση με την κυκλοφορία στην Επαρχία
(Ο πίνακας αυτός δεν περιλαμβάνει τις εφημερίδες που δεν είχαν συνεχή κυκλοφορία κατά το διάστημα 1977-1981)

α. Πρωινές	Αύξουσα τάση	Φθίνουσα τάση
Ακρόπολις	+	
Το Βήμα		+
Ριζοσπάστης		+
Καθημερινή		+
Ελεύθερος Κόσμος		+
Αυγή	-	-
ΣΥΝΟΛΟ ΠΡΩΙΝΩΝ		+
β. Απογευματινές		
Τα Νέα		+
Απογευματινή		+
Ελευθεροτυπία		+
Βραδυνή	-	-
Εστία	+	
ΣΥΝΟΛΟ ΑΠΟΓΕΥΜΑΤΙΝΩΝ		+
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ		+

Πίνακας 1
(Η κυκλοφορία σε '000 φύλλα)

α. Πρωινές + Απογευματινές, μέση ημερήσια κυκλοφορία

	1977	1978	1979	1980	1981
Αθήνα-Πειραιάς	511	535	485	496	551
	(100)	(105)	(95)	(97)	(108)
Επαρχία	258	284	263	274	317
	(100)	(110)	(102)	(106)	(123)

ΣΥΝΟΛΟ	769	819	748	770	868
	(100)	(107)	(97)	(100)	(113)

β. Πρωινές, μέση ημερήσια κυκλοφορία

	1977	1978	1979	1980	1981
Αθήνα-Πειραιάς	130	141	123	122	105
	(100)	(108)	(95)	(94)	(81)
Επαρχία	91	107	91	91	81
	(100)	(118)	(100)	(100)	(89)

ΣΥΝΟΛΟ	221	248	214	213	186
	(100)	(112)	(97)	(96)	(84)

γ. Απογευματινές, μέση ημερήσια κυκλοφορία

	1977	1978	1979	1980	1981
Αθήνα-Πειραιάς	381	394	362	374	446
	(100)	(103)	(95)	(98)	(117)
Επαρχία	167	177	172	183	236
	(100)	(106)	(103)	(110)	(141)

ΣΥΝΟΛΟ	548	571	534	557	682
	(100)	(104)	(97)	(102)	(124)

Πίνακας 2

Ι. Λόγος Αθήνας Πειραιά : Επαρχίας

	1977	1978	1979	1980	1981
α. Πρωινές & Απογευματινές	1.981	1.844	1.844	1.810	1.738
	(100)	(95)	(93)	(91)	(88)
β. Πρωινές	1.429	1.318	1.352	1.341	1.296
	(100)	(92)	(95)	(94)	(91)
γ. Απογευματινές	2.281	2.226	2.105	2.044	1.889
	(100)	(98)	(92)	(90)	(83)

2. Ποσοστιαία συμμετοχή κυκλοφορίας της Επαρχίας στη συνολική μέση ημερήσια κυκλοφορία

	1977	1978	1979	1980	1981
α. Πρωινές & Απογευματινές	33,5%	34,7%	35,2%	35,6%	36,5%
β. Πρωινές	41,1%	43,1%	42,5%	42,7%	43,5%
γ. Απογευματινές	30,5%	31,0%	32,2%	32,9%	34,6%

Πίνακας 3

ΛΟΓΟΣ ΑΘΗΝΑΣ ΠΕΙΡΑΙΑ: ΕΠΑΡΧΙΑΣ

α. Πρωινές	1977	1978	1979	1980	1981
Ακρόπολις	0.892	0.889	0.935	0.929	0.962
Το Βήμα	1.550	1.813	1.867	1.556	1.450
Ριζοσπάστης	1.462	1.462	1.308	1.333	1.263
Καθημερινή	2.875	2.571	2.667	2.800	2.167
Ελεύθερος Κόσμος	1.778	1.500	1.125	1.143	1.143
Αυγή	2.000	2.000	2.500	3.000	2.000
Πρωινή	-	1.042	1.188	1.250	-
ΣΥΝΟΛΟ Πρωινών	1.429	1.318	1.352	1.341	1.296
β. Απογευματινές					
Τα Νέα	2.846	2.722	2.564	2.538	2.333
Απογευματινή	2.282	2.222	2.047	2.026	1.974
Ελευθεροτυπία	1.933	1.811	1.667	1.622	1.420
Αυριανή	-	-	-	1.737	1.815
Βραδυνή	1.655	1.792	1.818	1.737	1.819
Έθνος	-	-	-	-	1.758
Μεσημβρινή	-	-	-	2.125	2.667
Εστία	4.500	8.000	8.000	7.000	6.000
Ελεύθερη Ώρα	-	-	-	-	1.333
ΣΥΝΟΛΟ απογευματινών πρωινών	2.281	2.226	2.105	2.044	1.889
	1.981	1.884	1.844	1.810	1.738

Αποστολή εφημερίδων στα νησιά από υπαλλήλους του Πρακτορείου και εφημεριδοπώλες. Σε τρένα, αεροπλάνα και ΚΤΕΛ άλλοι υπάλληλοι φροντίζουν για την αποστολή του Αθηναϊκού Τύπου στην επαρχία: η φωτογραφία είναι από τα μέσα της δεκαετίας του '60.

Πίνακας 4

Η ΑΘΗΝΑ ΥΠΕΡΤΕΡΕΙ ΣΕ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑ ΣΕ ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΤΗΝ ΕΠΑΡΧΙΑ

α. Πρωινές	1977	1978	1979	1980	1981
Ακρόπολις	- 10.8%	- 11.1%	- 6.5%	- 7.1%	- 3.8%
Το Βήμα	+ 55.0%	+ 81.3%	+ 86.7%	+ 55.6%	+ 45.0%
Ριζοσπάστης	+ 46.2%	+ 46.2%	+ 30.8%	+ 33.3%	+ 26.3%
Καθημερινή	+ 187.5%	+ 157.1%	+ 166.7%	+ 180.0%	+ 116.7%
Ελ. Κόσμος	+ 77.8%	+ 50.0%	+ 12.5%	+ 14.3%	+ 14.3%
Αυγή	+ 100.0%	+ 100.0%	+ 150.0%	+ 200.0%	+ 100.0%
Πρωινή	-	+ 4.2%	+ 18.8%	+ 25.0%	-
Σύνολο Πρωινών	+ 42.9%	+ 31.8%	+ 35.2%	+ 34.1%	+ 29.6%
β. Απογευματινές					
Τα Νέα	+ 184.6%	+ 172.2%	+ 156.4%	+ 153.8%	+ 133.3%
Απογευματινή	+ 128.2%	+ 122.2%	+ 104.7%	+ 102.6%	+ 97.4%
Ελευθεροτυπία	+ 93.3%	+ 81.1%	+ 66.7%	+ 62.2%	+ 42.0%
Αυριανή	-	-	-	+ 73.7%	+ 81.5%
Βραδυνή	+ 65.5%	+ 79.2%	+ 81.8%	+ 73.7%	+ 61.9%
Έθνος	-	-	-	-	+ 75.8%
Μεσημβρινή	-	-	-	+ 112.5%	+ 166.7%
Εστία	+ 350.0%	+ 700.0%	+ 700.0%	+ 600.0%	+ 500.0%
Ελ. Ώρα	-	-	-	-	+ 33.3%
Σύν. Απογευματ.	+ 128.1%	+ 122.6%	+ 110.5%	+ 104.4%	+ 88.9%
Σύν. Πρωιν. + Απογευμ.	+ 98.1%	+ 88.4%	+ 84.4%	+ 81.0%	+ 73.8%

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Για τον Πίνακα 1: Όλα τα μεγέθη κυκλοφοριών του 1977 τα συμβολίζουμε με 100, οπότε όλα τα άλλα μεγέθη θα αναφέρονται σε αυτή τη βάση. Λ.χ. Σύνολο Πρωινών και Απογευματινών (1977) 769 = (100) οπότε

$$\text{Σύνολο Πρωινών και Απογευματινών (1976) } 819 = (107) = \frac{819}{769}$$

(μετά την στρογγύλευση).

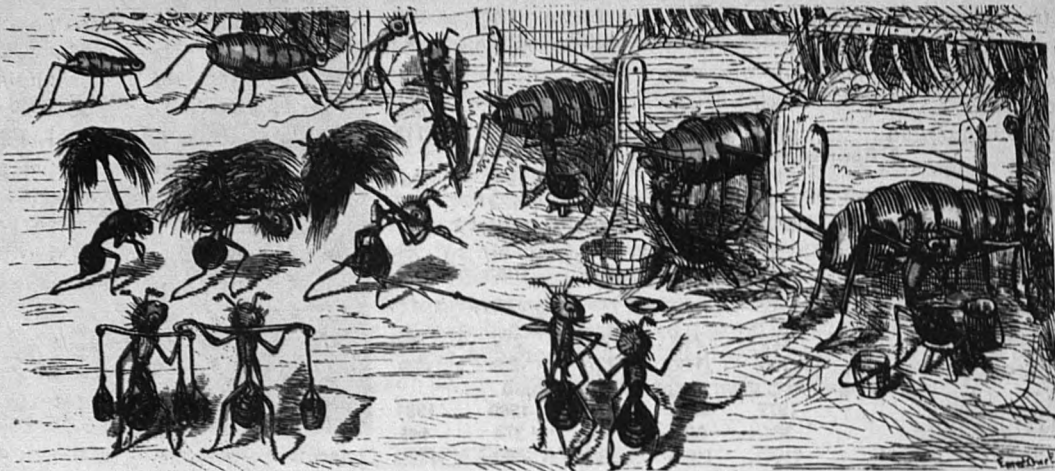
2. Ο λόγος κυκλοφορίας Αθήνας Πειραιά : επαρχίας μας δίνει το προφίλ της κατανομής των πωλήσεων μιας εφημερίδας (ή γενικότερα ενός εντύπου). Λ.χ. όταν ο λόγος είναι 1.844, αυτό σημαίνει πως το (υπόψη) έντυπο πούλα στην περιοχή Αθήνας Πειραιά 84.4% φύλλα περισσότερα απ' ότι στην επαρχία. Όταν ο λόγος πάλι είναι λ.χ. 0.954 αυτό σημαίνει πως το (υπόψη) έντυπο πούλα στην επαρχία 4.6% περισσότερα φύλλα απ' ότι στην περιοχή Αθήνας Πειραιά (0.954 = 95.4%, 100% - 95.4% = 4.6%).

3. Οι όροι Αθήνα/Πειραιάς και επαρχία αντιπροσωπεύουν την διάκριση που κάνει το Πρακτορείο Ημερήσιου Τύπου — το οποίο δίνει και τα στοιχεία κυκλοφορίας των εφημερίδων.

Η αναπαραγωγή των μυρμηγκιών και η κυβερνητική πολιτική για την έρευνα

του Νίκου Μάργαρη Καθηγητή Οικολογίας στο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

Σε πρόσφατη εκδήλωση της νεολαίας του ΠΑΣΟΚ στη Θεσσαλονίκη ο Γενικός Γραμματέας του Υπουργείου Παιδείας δήλωσε περηφана «Δεν θα χρηματοδοτήσουμε έρευνα που θ' ασχολείται με την αναπαραγωγή των μυρμηγκιών». Ειλικρινά πρέπει να ομολογήσω ότι αυτή η δήλωση με τρομοκράτησε σ' αφάνταστο βαθμό, γιατί αναφέρθηκε στις κατευθύνσεις της έρευνας που θα τεθούν από την κυβέρνηση. Το γεγονός ότι την χρησιμοποίησε άτομο που δεν ασχολήθηκε στο παρελθόν με μυρμηγκία

δεν απαλύνει την εντύπωση αυτή για τους παρακάτω λόγους:

Στις θάλασσές-μας κυριαρχούν οι τσουχτρες. Ο τουρισμός-μας κινδυνεύει και η ηρεμία των διακοπών-μας πάει περιπατο. Ας εξηγήσει ο κ. Ρόκος στην κ. Παπανδρέου που έχει πικρή εμπειρία τσιμπήματος από τσουχτρα γιατί τον βρίσκει αδιάφορο η αναπαραγωγή-της.

Πέρσι το καλοκαίρι η Σκόπελος είχε ένα τρομερό αριθμό σφηκών. Πώς να εξηγηθεί το φαινόμενο, που είχε τρομερές οικονομικές επιπτώσεις, χωρίς να είναι γνωστή η αναπαραγωγή της σφήκας;

Κάθε καλοκαίρι οι κάτοικοι των Σερρών δεν μπορούν να ησυχάσουν από τα κουνούπια. Η απουσία χελιδονιών και βατράχων μπορεί να ερμηνεύσει αυτή την αύξηση αλλά ποιοί θα τολμήσουν να ζητήσουν ενίσχυση για έρευνα στην αναπαραγωγή των βατράχων; Ο κ. Ρόκος τους έκοψε τα πόδια.

Τα κεφάλια των παιδιών-μας γέμισαν ψείρες. Πρόκειται για πρωτοφανές φαινόμενο που συμβαίνει σχεδόν σ' όλη την Ελλάδα και δεν γνωρίζω σχολείο, πολυτελείας ή όχι, στην Αθήνα ή στην επαρχία, στο οποίο να μην παρατηρήθηκε αυτή η έξαρση. Δυστυχώς, τίποτα δεν γίνεται γι' αυτό και μάλλον τα πράγματα θα χειροτερέψουν στο μέλλον. Αν κάποιος στο παρελθόν είχε

ζητήσει χρηματοδότηση για την αναπαραγωγή της ψείρας σιγουρα οι αρμόδιοι θα κρυφογελούσαν. Από την άλλη πλευρά η χρήση των προϊόντων της σύγχρονης τεχνολογίας, για την αντιμετώπιση του προβλήματος, είναι τα ψειροκτόνα. Μερικά από αυτά αποκαλύφθηκε ότι κυκλοφορούσαν χωρίς άδεια και αποσύρθηκαν. Με την ευκαιρία επιθυμώ να συστήσω στους γονείς να είναι ιδιαίτερα προσεκτικοί στην εφαρμογή-τους, επειδή, δεν υπάρχουν επαρκή στοιχεία για τη δράση των ψειροκτόνων στο κεφάλι των παιδιών. Δεν υπάρχει ακίνδυνο εντομοκτόνο!

Ολοκληρω χωριά στο Πήλιο υποφέρουν από δηλητηριάσεις κάθε καλοκαίρι. Η αιτία, πιθανότατα, μπορεί ν' αναζητηθεί στην αύξηση που γίνεται στη χρήση των εντομοκτόνων για την προστασία της μηλιάς, της αχλαδιάς και της κερασιάς από έντομα, μεταξύ των οποίων και μυρμηγκία. Αν γνωρίζαμε τη βιολογία-τους θα ήταν δυνατό να κάνουμε τρομερή οικονομία σ' αυτά και συγχρόνως να έχουμε μεγαλύτερη απόδοση στις καλλιέργειες. Δεν μιλώ για τη γενικότερη προστασία του περιβάλλοντος, παρόλο που όταν βρούμε εντομοκτόνα στο τυρί, αρχίζουμε τις κραυγές διαμαρτυρίας.

Θα ήταν δυνατό ν' αναφέρω πάρα πολλά παραδείγματα για

ΕΚΔΟΣΕΙΣ «ΠΟΛΥΤΥΠΟ»

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ ΜΕΡΟΛΗΠΤΙΚΗ ΚΑΤΑΘΕΣΗ

Κριτικά δοκίμια για θεσμούς, γεγονότα και καταστάσεις. Οδοιπορικό των αποτυχιών και απογοητεύσεων της μεταπολεμικής περιόδου, με σαρκασμό και αναζήτηση της προσωπικής-μας αλήθειας:

● Στρατιωτική θητεία ● Δημοσιογραφία ● Κομματική ένταξη ● Επάγγελμα ερευνητής ● Λειτουργήματα πολιτευτής ● Καταλήψεις ● Ήταν ο Νέρων αριστερός; ● Διακοπές ● Επιμύθια, ψιμύθια, παραμυθίες

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΑΘΕΣΗ: «ΠΟΛΥΤΥΠΟ»

Δεινοκράτους 131 ● τηλ. 72.29.237—72.32.819

την ωφελιμιστική δραστηριότητα των μυρμηγκιών μόνο που δεν είναι αυτός ο σκοπός-μου. Εκείνο που θέλω να τονίσω είναι ότι βρισκόμαστε μπροστά σ' έναν τρομερό κίνδυνο, που προέρχεται κυρίως από τη θεώρηση «αφ' υψηλού», της βασικής έρευνας από ορισμένους «τεχνοκράτες», σαν μιας άχρηστης δραστηριότητας που δεν εντάσσεται άμεσα στους πολιτικούς στόχους που υπάρχουν, καθώς και στην ένταξη της Πανεπιστημιακής Έρευνας στην κρατική παραγωγική δραστηριότητα. Ειλικρινά, αισθάνομαι πανευτυχής όταν σκέφτομαι τις τσούχτρες που τσιμπούν τους «τεχνοκράτες». Αν βρουν τη λύση στο πρόβλημα, με προωθημένη τεχνολογία, να το δηλώσουν!

Οι πολυκατοικίες στην Αθήνα γέμισαν κατσαρίδες και μυρμήγκια. Πότε θ' ασχοληθούμε με την αναπαραγωγή-τους; Όταν γεμίσουν κατσαρίδες τα Υπουργεία Παιδείας και Έρευνας;

Στο σημείο αυτό πρέπει να τονιστεί ότι η διάκριση της βασικής από την εφαρμοσμένη έρευνα όχι μόνο δεν είναι δυνατή αλλά πρόκειται ουσιαστικά για μια παράλληλη διαδικασία. Από την άλλη πλευρά δεν μπορώ να ισχυριστώ ότι η ερευνητική δραστηριότητα στη σημερινή Ελλάδα είναι ιδανική. Αν και προσωπικά πιστεύω ότι έχουμε τόσο έρευνα όση μας αξίζει, για το επίπεδο ανάπτυξης που βρισκόμαστε, νομίζω ότι υπάρχουν δυνατότητες βελτίωσης αν προηγουμένως λάβουμε υπόψη-μας τα παρακάτω:

1. Οι Έλληνες επιστήμονες που γυρίζουν από πασίγνωστα Πανεπιστήμια του εξωτερικού, μετά τη λήψη της διδακτορικής-τους διατριβής, θεωρούν τους ντόπιους ότι φορούν ακόμη... φουστάνελλες. Όμως το μόνο που κάνουν για βελτίωση είναι το να συνεχίζουν την έρευνα που έκαναν... εκεί. Δηλαδή μη προσαρμοσμένη στις ελληνικές συνθήκες.

2. Υπάρχουν και περιπτώσεις προσαρμογής που έχουν δύο μορφές. Είτε... σταματούν την έρευνα τελείως, είτε προσπαθούν να την προσαρμόσουν στις τοπικές ανάγκες, οπότε σ' αυτή τη φάση αρχίζει το πρόβλημα της χρηματοδότησης.

3. Τα Πανεπιστήμια δεν διαθέτουν προϋπολογισμό τέτοιο που να μπορεί να κρατήσει μια αξιοπρεπή έρευνα. Πρόκειται, ουσιαστικά, για παγκόσμιο φαινόμενο μια και είναι γνωστό ότι ο καλός ερευνητής πρέπει να φέρνει χρήματα στο Πανεπιστήμιο και όχι να παίρνει.

4. Όλες οι προσπάθειες, σε Εθνικό Επίπεδο, για χρηματοδότηση της έρευνας μάλλον απέτυχαν. Ερευνητές που πήραν λεφτά κινδύνεψαν να βρεθούν στη φυλακή γιατί δεν κατάφεραν

να ξεπεράσουν τη γραφειοκρατία, τόσο σε Πανεπιστημιακό όσο και σε επίπεδο υπουργείων.

5. Όσοι καταφέρνουν να φέρουν χρήματα για έρευνα από το εξωτερικό το μόνο που κερδίζουν, σε σχέση με τις Πανεπιστημιακές αρχές, είναι να βρίσκουν τον μπελά-τους. Ενώ η χρηματοδότηση από Διεθνείς Οργανισμούς είναι ιδιαίτερα εφικτή, μεγάλο μέρος της ερευνητικής κοινότητας των Πανεπιστημίων ακόμη αγνοεί αυτές τις δυνατότητες και περιμένει με απλωμένο χέρι για μια ελεημοσύνη διαμέσου Πανεπιστημίου, κάτι πραγματικά απαράδεκτο.

6. Όσες φορές άρχισε σε Κυβερνητικό επίπεδο η χρηματοδότηση έρευνας, όπως η τωρινή, οι γελοιοότητες που ακούγονται για εφαρμοσμένη έρευνα θυμίζουν χρηματοδότηση βιοτεχνιών. Πιθανότατα θα χρειαστεί να βάζουν οι ερευνητές τα σπιτία-τους... ενέχυρο. Δεν γίνεται με άνωθεν διαταγή η έρευνα εφαρμοσμένη σε μια νύχτα χωρίς παράλληλη ανάπτυξη της βασικής.

Παρόλ' αυτά προσωπικά δεν μπορώ να πιστέψω ότι μπορεί ν' αρχίσει ξαφνικά εντατική έρευνα. Όταν τα τηλέφωνα δεν δουλεύουν, όταν η ΔΕΗ αντί για 220 Volt δίνει κάτω από 200, όταν για να υπογραφεί ένα έγγραφο χρειάζονται δυο μήνες (... ή κάποιον τηλέφωνο) όταν τίποτε που ελέγχεται από το Κράτος δεν δουλεύει προωθημένα, τότε αν η έρευνα γινόταν σωστά θα ήταν, μέσα στο γενικότερο πλαίσιο, νοσηρό φαινόμενο. Ωστόσο, πρέπει να τονιστεί ότι υπάρχουν τμήματα και εργαστήρια στα Πανεπιστήμιά-μας που πραγματοποιούν έρευνα, που αξιολογείται διεθνώς σαν πρώτης ποιότητας. Γενικεύσεις του είδους «έρευνα δεν γίνεται σήμερα στην Ελλάδα» είναι, όπως όλες οι γενικεύσεις, επισφαλείς και πιθανότητα αφορούν συγκεκριμένες Σχολές στις οποίες υπάρχει μεγάλος επαγγελματισμός (... και συγχρόνως προσφέρουν πολλούς Υπουργούς). Όμως, αυτό σίγουρα δεν ισχύει για Σχολές όπως οι Φυσικομαθηματικές, οι Αρχαιολογικές, οι Γεωπονικές, η Δασολογική και πολλές άλλες. Και εκεί υπάρχουν προβλήματα αλλά υπάρχει και δραστηριότητα, που καλό είναι ν' αναφέρεται πότε-πότε.

Πριν τελειώσω το σημείωμα αυτό θα ήθελα ν' αφιερώσω στους τεχνοκράτες που καθόρισαν σαν στόχο την εφαρμοσμένη έρευνα, το εξής: Όταν ο Faraday ανακάλυψε τον ηλεκτρισμό κάποιος τον ρώτησε «σε τι χρησιμεύει ο ηλεκτρισμός;». Η απάντηση ήταν «σε τι χρησιμεύει ένα νεογέννητο παιδί;».

Ας το πάρουν υπόψη-τους αυτό οι αρμόδιοι τονίζοντας συγχρόνως σε όσους ασχολούνται με μυρμήγκια ότι, τουλάχιστον σ' αυτή τη φάση, δεν σκοπεύουν να τους... απολύσουν! □

«Επτά κείμενα για τον Νίκο Καββαδία»

Γράφουν: Αλέξανδρος Αργυρίου,
Γιώργος Ιωάννου, Στρατής Τσίρκας
και Ντίνος Χριστιανόπουλος.

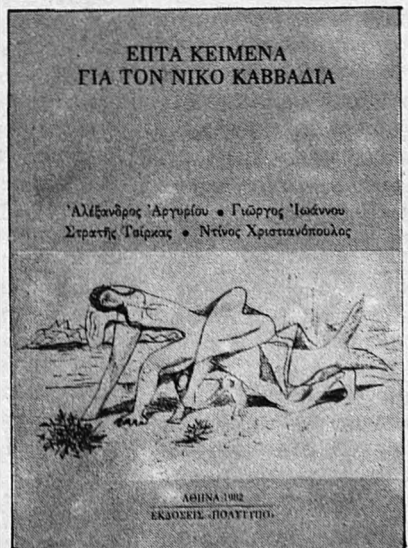
Μια έκδοση βασισμένη σε κείμενα ήδη
δημοσιευμένα στο ANTI.

Αλλά και δύο ανέκδοτες εργασίες:
Αλεξ. Αργυρίου, «Λούλης κατά Καββαδία»
και Ντίνος Χριστιανόπουλος,
«Ο Γάλλος ποιητής H. J.-M. Levet
και η επίδρασή-του στον Νίκο Καββαδία»

Μία συμβολή στη γνωριμία του ποιητή
των «μακρινών οριζόντων»

ΕΚΔΟΣΕΙΣ «ΠΟΛΥΤΥΠΟ»

Δεσποτάτου 131 τηλ. 72.29.237 - 72.32.713

Για μια ιστορία του Ελληνικού Συνδικαλιστικού Κινήματος

του Γ. Φ. Κουκουλέ

Η νέα προσωρινή διοίκηση της ΓΣΕΕ δια- κήρυξε ότι θα εκδημοκρατιστεί, μέσα στα χρο- νικά πλαίσια που της επιβλήθηκαν από τη δι- καστική απόφαση του διορισμού-της, το συ- νδικαλιστικό-μας κίνημα. Βέβαια, κανείς δεν μπορεί ν' απαιτήσει περισσότερα απ' όσα είναι δυνατό να γίνουν σε χρονικό διάστημα που μπορεί να φαίνεται μακρύ, γι' αυτούς που ανυ- πομονούν να γίνει το γρηγορότερο το Πανελ- λαδικό Πανεργατικό Συνέδριο, και που όμως δεν είναι παρά μια στιγμή και μάλιστα πολύ σύντομη, από την άποψη του ιστορικού χρό- νου.

Πιστεύω, ότι η προσωρινή διοίκηση το μό- νο που μπορεί να κάνει είναι να βάλει τα θεμέ- λια εκείνα που θα διευκολύνουν μακροπρόθε- σμες δομικές αλλαγές, που αν λειτουργήσουν, θα μπορέσουν ενδεχομένως ν' αλλάζουν τη φυσιογνωμία του συμβατικά θεωρούμενου ελ- ληνικού συνδικαλιστικού κινήματος. Αν λοι- πόν είναι αυτή η προοπτική της προσωρινής διοίκησης, κι αν καταφέρει να βάλει τ' αναγ- καία θεμέλια, οι υποχρεώσεις που ανέλαβε α- πέναντι στους εργαζομένους θα έχουν τιμηθεί στο ακέραιο.

Καμιά όμως προσπάθεια αλλαγής δεν είναι δυνατή αν ταυτόχρονα οι μεταρρυθμιστές δεν έχουν αναλύσει κι εκτιμήσει τα βάρη του πα- ρελθόντος. Η απουσία μιας τέτοιας ανάλυσης, που θα βαρύνει αναμφισβήτητα στο δύσκολο

έργο της προσωρινής διοίκησης, μπορεί και πρέπει το γρηγορότερο να καλυφτεί με τη δη- μιουργία, από τώρα, μιας ομάδας μελέτης του ελληνικού συνδικαλιστικού κινήματος. Η ι- στορική έρευνα αυτού του κομματιού της κοι- νωνικής-μας ιστορίας έχει σταματήσει, για λόγους καθαρά πολιτικούς, στο πρωτοπορια- κό βιβλίο του Γ. Κορδάτου. Οι κατοπινές έ- ρευνες, αν μπορούμε να μιλήσουμε για έρευν-ες, εκτός από ελάχιστες εξαιρέσεις δεν είναι παρά, ή πρόχειρες περιγραφικές μελέτες δια- κοσμημένες με μια ψευδοκοινωνιολογική γλώσσα, ή κομματικές, δηλαδή απολογητι- κές.

Νομίζω, ότι η τωρινή περίοδος, που σημα- δεύτηκε κι από την πολιτική αλλαγή, είναι η πιο κατάλληλη για την ανάληψη αυτού του έρ- γου. Από καιρό, γίνονται συζητήσεις για τη δημιουργία ενός κέντρου μελέτης της ιστορίας του εργατικού κινήματος, νέοι ερευνητές αρχί- ζουν να ενδιαφέρονται για τις δυνατότητες μιας τέτοιας μελέτης και πολλοί νέοι συνδικα- λιστές είναι πρόθυμοι να συνεργαστούν ουσια- στικά για την ολοκλήρωση ενός τέτοιου σχε- δίου. Αυτό που απομένει τώρα είναι η βοήθεια της ΓΣΕΕ και των οργανώσεών-της που πρέ- πει να είναι διπλή: άνοιγμα των συνδικαλιστι- κών αρχείων — οι δημοκρατικοί και οι νέοι συνδικαλιστές δεν έχουν να φοβηθούν τίποτα από τη χρησιμοποίηση αυτού του υλικού — κι ενεργητική συμμετοχή συνδικαλιστών στη

συλλογή υλικών — αρχειακού ή προφορικού — και στο γράψιμο, μαζί με τους «επαγγελμα- τίες» ιστορικούς, της ζητούμενης ιστορίας του ελληνικού συνδικαλιστικού κινήματος. Η ε- νεργητική συμμετοχή των συνδικαλιστών στην έρευνα και στο γράψιμο αποτελεί *conditio sine qua non* για την επιτυχία του εγχε- ρήματος αλλά και πλήγμα, αναγκάιο, ενάντια στη διχοτομία ανάμεσα σ' αυτούς που κάνουν την ιστορία και σ' αυτούς που γράφουν την ι- στορία.

Αυτή η διχοτομία, που έχει έντεχνα επιβλη- θεί από τους επαγγελματίες παραγωγούς της ιστορίας, βασίζεται στο ψευδοαίσωμο που στην πράξη λειτουργεί για να ευνοεί μια συγ- κερκισμένη συντηρητική πολιτική, που υπο- στηρίζει ότι οι άνθρωποι δεν ξέρουν τί κάνουν και γι' αυτό υπάρχουν άλλοι, προφανώς ευφυ- έστεροι, που ενώ δεν κάνουν τίποτα ξέρουν τί κάνουν οι άλλοι και το γράφουν!

Έχοντας έτσι σύντομα και γενικά προσδι- ρίσει τα κενά, τις αιτίες-τους και τις ανάγκες προσπάθ., στο κείμενο που ακολουθεί, να δώσω μερικές κατευθυντήριες γραμμές που σκοπεύουν να υποβοηθήσουν μια μελλοντική έρευνα. Ο αναγνώστης πρέπει νά 'χει υπόψη- του ότι πρόκειται κυρίως για υποδείξεις! κι ό- χι για αξιώματα, επομένως όλες οι καταστά- σεις μπορούν να τροποποιηθούν, να συμπλη- ρωθούν ή ν' απορριφθούν.

ΤΑ ΓΕΝΙΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

Σ' αυτό το τμήμα θα εξετάσω σύντομα κι επιγραμματικά: τη γέννηση της ιστορίας, την έννοια της ιστορίας, την έννοια της αντικειμενικότητας και τη χρησιμότητα της ιστορίας.

1. Η γέννηση της ιστορίας ή γιατί φτιάχνουμε ιστορία

Η ιδέα ενός παρελθόντος σημασιολογικά ενδιαφέροντος που πρέπει να το γνωρίσουμε — γιατί επενεργεί στο παρόν που πρέπει να το κατα- νοήσουμε, για να μπορέσουμε να επηρεάσουμε το μέλλον — είναι ένα πολιτισμικό φαινόμενο σχετικά πρόσφατο κι όχι μια βιολογική ανάγκη που συνοδεύει την εμφάνιση του ανθρώπου. Αποδείξη αυτού είναι ότι όλοι οι λαοί έχουν παρελθόν, όλοι όμως δεν έχουν ιστορία. Αυτό συμβαίνει γιατί υπάρχουν λαοί που δεν αντιλαμβάνονται την ιστορικό- τητα του ανθρώπου και γι' αυτό καταφεύγουν, για να δικαιολογήσουν τις πράξεις-τους, σε υποδειγματικές χειρονομίες ή υποδειγματικά κα- τωρθώματα. Αυτή η καταφυγή σε πρότυπα κτλ., ήταν αποτέλεσμα της αδυναμίας των ανθρώπων να επηρεάσουν το φυσικό κόσμο.

Αφού λοιπόν ο άνθρωπος δεν μπορούσε να επηρεάσει τη φύση, εξαι- τίας της ανυπαρξίας των τεχνικών μέσων, δεν μπορούσε να φανταστεί και τον εαυτό-του σα δράστη του γίνεσθαι των πραγμάτων.

Η ιστοριογραφική διήγηση ξεπηδάει από την ιδέα της χρονικότητας του ανθρώπου — ο άνθρωπος δε φτάνει στην αυτογνωσία παρά μέσω του χρόνου — που υποθέτει ότι ο άνθρωπος, σαν άτομο, συνδέεται μ' άλλα όντα μέσω μιας κατάστασης και βγαίνει από το παρελθόν, ότι

μπορεί ν' αποφασίσει ελεύθερα κι ότι οι αποφάσεις-του μπορούν ν' αλ- λάξουν την πορεία των πραγμάτων. Αυτή η ιδέα εισάγει — πράγμα α- διανόητο για τη μυθική σκέψη — τη διαίρεση του χρόνου σε παρελθόν, παρόν και μέλλον που η διαδρομή-του δεν είναι επιδεκτική ανατρο- πής, αποφαινεται επίσης ότι υπάρχουν γεγονότα — του παρελθόντος — που είναι φορείς νέων καταστάσεων και τέλος διακηρύσσει την α- ναγκαιότητα του μέλλοντος στο αποτέλεσμα όχι της θέλησης των θε- ών, αλλά της αλληλεπίδρασης των ανθρώπινων πράξεων και των δια- δικασιών της φύσης. Αυτό όμως το συναίσθημα της ιστορικότητας — που λογικά έπεται της ιδέας της ιστορικότητας — δεν καταλήγει πάν- τωτε και σε παραγωγή ιστορικής διήγησης, δεν μπορεί όμως να υπάρ- ξει παραγωγή ιστορικής διήγησης χωρίς το συναίσθημα της ιστορικό- τητας.

Από τη μελέτη της ιστορίας (ιστοριογραφία), διαπιστώνεται ότι η ι- στορική διήγηση αρχίζει από τη στιγμή που ένας λαός αποκτά συνεί- δηση ότι συνιστά μια πολιτική κοινωνία. Μ' άλλα λόγια, οι άνθρωποι αποκτούν το αίσθημα της ιστορικότητας μέσω της πολιτικής ζωής. Για να ριζώσει το αίσθημά-της ότι αποτελεί μια πολιτική κοινωνία και για να φωτίσει το μέλλον-της, μια κοινότητα αρχίζει ν' αναζητάει τις απαρχές-της. Αργότερα, και σε συνάρτηση με τα ερωτήματα που η ι- δια η λειτουργία της κοινότητας φέρνει στο προσκήνιο, η ιστοριογρα- φία απομακρύνεται σιγά-σιγά, αλλά και χωρίς να την εγκαταλείπει, α- πό την εθνική συνείδηση. Στη συνέχεια, διευρύνοντας και πολλαπλα-

1. Εδώ θ' ασχοληθώ με τα προβλήματα: πηγές της ιστορίας, μέθοδοι, τεχνικές κλπ. Γι' αυτά τα προβλήματα έχω γράψει διεξοδικά αλλού.

σιάζοντας τα ενδιαφέροντά-της, αρχίζει να ενδιαφέρεται για το παρελθόν των ανθρώπων γενικά κι έτσι γεννιούνται οι ειδικές ιστορίες π.χ. της τέχνης, του εμπορίου, του εργατικού κινήματος κτλ.

Για να συνοψίσω: η συνείδηση που αποχτούν οι άνθρωποι ότι δρουν μέσα σε μια κοινότητα, ότι η τύχη-τους συνδέεται με το μέλλον αυτής της κοινότητας κι ότι η ίδια — η κοινότητα — δεν είναι παρά η συνισταμένη της δράσης των μελών-της, καταλήγει στην πολιτισμική απόφαση για την παραγωγή ιστορικής διήγησης.

2. Η έννοια της ιστορίας

Ποσοτικά, υπάρχουν τόσοι ορισμοί της ιστορίας εκφρασμένοι άμεσα ή έμμεσα, όσοι και ιστορικοί. Όπως κάθε ορισμός, έτσι κι ο ορισμός της ιστορίας εκφράζει όχι μόνο τη νοητική συμπύκνωση μιας σειράς διεργασιών πάνω στην εμπειρία και στις αρχές της λογικής σκέψης, αλλά και τα συμπεράσματα συνεχών αντεγκλίσεων ανάμεσα σε διανοητές διαφόρων εποχών και κοινωνικών τάξεων.

Αφήνοντας κατά μέρος τις διάφορες διαμάχες για τον ορισμό της ιστορίας, θα προσπαθήσω και σε συμφωνία με το γενικότερο πνεύμα του άρθρου, να δώσω μερικούς απλούς και λειτουργικούς ορισμούς της ιστορίας, που χωρίς να επιτείνουν συγχύσεις θα μπορέσουν ίσως, ν' αποτελέσουν αντικείμενο μιας πρόσκαιρης συμφωνίας.

Για τον Κικέρωνα η ιστορία είναι: φως της αλήθειας, μάρτυρας των καιρών, δάσκαλος της ζωής.

Για τους αρχαίους Έλληνες ιστορία σημαίνει: βλέπω, εξετάζω, μαθαίνω. Μ' άλλα λόγια πέρασμα από το υποκειμενικό στ' αντικειμενικό.

Ένας στενότερος και πιο τεχνικός ορισμός θεωρεί σαν ιστορία:

- α) την επιστήμη που έχει σαν αντικείμενο έρευνας τη γνώση των γεγονότων του παρελθόντος και,
- β) τα ίδια τα γεγονότα καθ' εαυτά.

Τέλος, ένας ορισμός που συγχρόνως συνθέτει και υποδεικνύει θεωρεί ότι ιστορία είναι: η ανάγκη που αισθάνεται κάθε ανθρώπινη ομάδα, σε κάθε στιγμή της εξέλιξής-της, να ψάξει και ν' αξιολογήσει μέσα στο παρελθόν, τα γεγονότα και τις τάσεις που ετοίμασαν την παρούσα εποχή, που της επιτρέπουν να την καταλάβει και τη βοηθήσει να τη ζήσει.

3. Η έννοια της αντικειμενικότητας

Το ζήτημα της αντικειμενικότητας στην ιστοριογραφική παραγωγή είναι από τα περισσότερο διαμφισβητούμενα. Οι σύγχρονες διαστάσεις-του προέκυψαν από τη στιγμή που οι ιστορικοί κατάλαβαν πως τα γεγονότα που θεωρούνταν ως ιστορικά και επομένως άξια προσοχής δεν αποτελούσαν παρά το αποτέλεσμα μιας επιλογής. Με αφετηρία τη διαπίστωση αυτή άρχισε η διαμάχη όχι μόνο μεταξύ φιλοσόφων και ιστορικών, αλλά και μεταξύ των μελών αυτού του ίδιου του ομίλου των ιστορικών. Διαμάχη που σε γενικές γραμμές περιστρέφονταν γύρω από το ερώτημα πώς είναι δυνατόν να μιλάμε για αντικειμενικότητα της ιστορίας απ' τη στιγμή που γνωρίζουμε το ρόλο του υποκειμένου — ιστορικός κατά την εκλογή, ταξινόμηση και ερμηνεία των γεγονότων κι όταν ακόμα ξέρουμε όλες τις επιδράσεις (προσωπικότητα, ταξική προέλευση, εποχή κτλ.) που ασκούνται κατά τον προσανατολισμό των προηγούμενων διαδικασιών. Ξεκινώντας από την πραγματικότητα των διαπιστώσεων αυτών, οι υποστηρικτές της μη-αντικειμενικότητας διατείνονται ή ότι όλες οι ιστορικές ερμηνείες είναι (επιστημονικά) ισοδύναμες, ή ότι η κάθε ερμηνεία είναι ισχυρή στο πλαίσιο ενός δοσμένου τόπου και χρόνου.

Ποιά όμως θα μπορούσε να είναι η απάντηση στο πρόβλημα, όπως διατυπώθηκε παραπάνω; Νομίζω πως μια οποιαδήποτε απάντηση προϋποθέτει αναγκαστικά την επιχείρηση μιας σειράς διακρίσεων, οι οποίες δε φαίνεται να απασχολούν τον όμιλο των ιστορικών, που ή τις παραγνωρίζουν ή τις συγχέουν, και οι οποίες όμως είναι απαραίτητες για το ξεκαθάρισμα μερικών βασικών ζητημάτων. Πριν απ' όλα θα πρέπει να ξεκαθαριστεί το φιλοσοφικό ερώτημα σε ό,τι αφορά τη δυνατότητα της αντικειμενικότητας στην ιστορία. Προς τούτο χρειάζε-

ται να διακρίνουμε τις θέσεις που δέχονται τη δυνατότητα αυτή — και θα δούμε αμέσως παρακάτω πώς τη δέχονται — από τις θέσεις που την απορρίπτουν παντελώς.

Οι πρώτες παίρνουν συνήθως τη μορφή κριτικής: Εκφράζουν δηλαδή την άποψη ότι το βιβλίο π.χ. του Α ιστορικού δεν είναι αντικειμενική ιστορία. Αυτή η κρίση εξυπακούει τη δυνατότητα μιας αντικειμενικής ιστορικής παραγωγής, εφόσον παραπέμπει έμμεσα σ' αυτή την όποια — καθορισμένη ή όχι — αντικειμενική ιστορία. Οι θέσεις της δεύτερης κατηγορίας — για να αφήσουμε κατά μέρος τις απαντήσεις τις βασισμένες στην τυπική λογική — αρνούνται την αντικειμενικότητα για οποιαδήποτε ιστορική παραγωγή σε αντιδιαστολή προς την αναμφισβήτητη αντικειμενικότητα των θετικών επιστημών. Αυτού του τύπου η σύγκριση επαναλαμβανόμενη με λιτανικό τρόπο επί δεκαετίες, κατάφερε να πείσει τελικά ακόμα και τους ίδιους τους ιστορικούς που, αποφεύγοντας τη φιλοσοφία θεωρούν ότι πρόκειται για απλή... φιλολογία και υποστηρίζουν ότι η υπόθεση της αντικειμενικότητας έχει ληξει οριστικά και ότι τελικά η ιστορική γνώση έχει μόνο φρονηματικό χαρακτήρα ή ότι προάγει απλά την κριτική σκέψη ή ότι αποτελεί μονάχα μια απόλαυση κ.ο.κ.

Ας δούμε όμως ποιά είναι τα όρια της αντικειμενικότητας στις ίδιες τις θετικές επιστήμες. Κατ' αρχάς οι επιστημολόγοι μας διαβεβαιώνουν ότι δεν υπάρχει απόλυτη επιστημονική γνώση². Για να πεισθούμε δεν έχουμε παρά να ξαναμελετήσουμε τη λεγόμενη «κρίση» της Φυσικής στο 19ο αιώνα, οπότε τέθηκε υπό αμφισβήτηση η μηχανική του Νεύτωνα. Συνεχίζοντας, θα πρέπει να ξαναθυμηθούμε τη σύγκρουση των θεωριών του Λαμάρκ με τη δαρβινική θεωρία ως προς την εξέλιξη, η οποία κατέληξε στην αποδοχή της τελευταίας μόλις κατά τον 20ό αιώνα. Οι θετικιστές έβαλαν, τότε, σε δύσκολη θέση τους ρεαλιστές που χρησιμοποιώντας τις ανακαλύψεις της μηχανικής των *quanta* απέδειξαν την αδυναμία διαχωρισμού της παρατηρούμενης πραγματικότητας από τον παρατηρητή³.

Τα ελάχιστα αυτά παραδείγματα από την ιστορία των επιστημών μπορούν να πολλαπλασιασθούν. Αρκούν ωστόσο για να υπογραμμίσουν τη σχετικότητα της αντικειμενικότητας των Φυσικών Επιστημών⁴. Εξ αντιδιαστολής, λοιπόν, νομίζω ότι υπάρχει σε φιλοσοφικό επίπεδο δυνατότητα σχετικής αντικειμενικότητας της ιστορίας λαμβανομένης υπόψη της ιδιαιτερότητας των αντικειμένων της ιστορικής έρευνας.

Μετά τη σύντομη αυτή ανάλυση του ζητήματος της αντικειμενικότητας της ιστορίας, θεωρώ απαραίτητη την εισαγωγή μιας ακόμα έννοιας, που δε φαίνεται νά 'χει απασχολήσει τους ιστορικούς και που συνήθως συγχέεται με την έννοια της αντικειμενικότητας. Όπως έγραψα και παραπάνω η δυνατότητα αντικειμενικότητας της ιστορίας είναι ζήτημα φιλοσοφικό. Το πώς όμως μπορεί να προσεγγιστεί αυτή η αντικειμενικότητα είναι ζήτημα μεθόδου. Στην πράξη οι ιστορικοί συγχέουν τις δύο έννοιες και θεωρούν την αντικειμενικότητα⁵ ως απόρροια της εφαρμογής της ιστορικής μεθόδου⁶, γι' αυτό και δε μπορούν συνήθως να απαντήσουν ικανοποιητικά στους επικριτές-τους, ε-

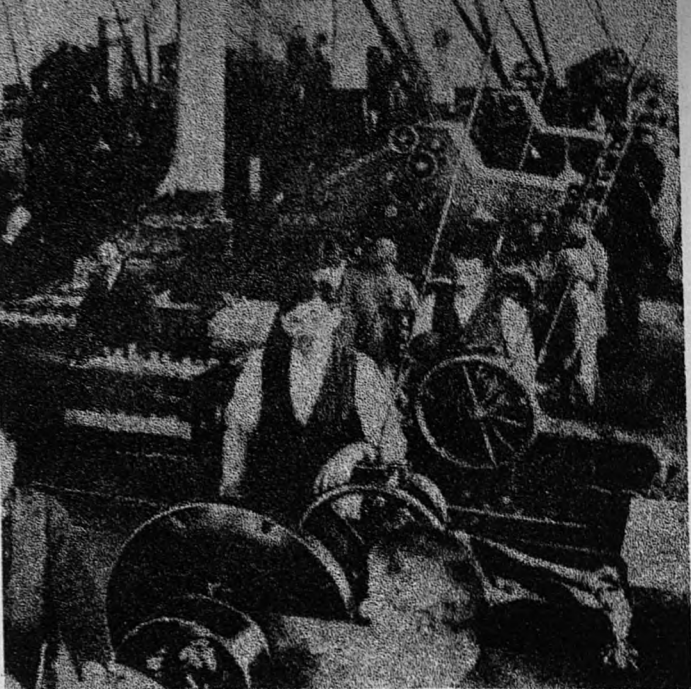
2. Bl. R. Blanché, *L' Epistemologie*, Paris, 1972, σελ. 13.

3. Πιο συγκεκριμένα, πρόκειται για το σύστημα παρατηρήσεων στις οποίες εισάγονται αναγκαίες, αναπόφευκτες και μη επιμετρήσιμες διαταραχές μέσα στο ίδιο το αντικείμενο της μελέτης.

4. Η αντιπαράθεση επιστήμης και ιστορίας προϋποθέτει, σε φιλοσοφικό επίπεδο, ότι η έννοια αντικειμενικό βάθος έχει φέρει στο νοητό ολόκληρο το αισθητό αντικείμενο δηλαδή το αντικείμενο μας είναι πέρα για πέρα γνωστό. Το τέλος όμως αυτό της επιστήμης είναι μόνο ιδεατό.

5. Αυτή τη σύγχυση νομίζω ότι κάνει ο E. Carr, βλ. *What is History?*, Harmondsworth, 1964.

6. Ορισμένοι φιλόσοφοι της θεωρίας της ιστορίας θεωρούν ότι οι ερωτήσεις των ιστορικών είναι υποκειμενικές, όχι όμως και οι απαντήσεις-τους εφόσον υποτάσσονται στο υλικό-τους. Η παρατήρηση αυτή μου φαίνεται να ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα δεν έχει όμως απόλυτη εφαρμογή καθώς και οι ερωτήσεις μπορούν να ξεπερνούν το υποκείμενο γιατί, εκτός των άλλων, το υποκείμενο ρωτάει με βάση το υλικό που διαθέτει και επομένως η ανακάλυψη νέων τεκμηρίων μπορεί να προκαλέσει ερωτήματα ανεξάρτητα από τον ιστορικό.

4. Χρησιμεύει σε τίποτα η ιστορία;

Έτσι όπως μπαίνει το ερώτημα, όχι μονάχα από τους πολέμιους της ιστορίας αλλά και από τους ίδιους τους ιστορικούς, είναι για μένα ψευδο-ερώτημα. Βέβαια, πολλοί ιστορικοί, και από τους επιφανέστερους, δήλωσαν κατά καιρούς ότι η ιστορία δε χρησιμεύει σε τίποτα⁸, ενώ άλλοι, και πολλοί μάλιστα από τους νεότερους, τη θεωρούν σαν ένα λογοτεχνικό είδος που έχει σαν κύριο σκοπό την τέρψη των αναγνωστών-της⁹. Για να μπορέσουμε όμως να προχωρήσουμε τη συζήτηση, μπορούμε ν' αποδεχτούμε τη σοβαρότητα του επιχειρήματος, αλλά η απάντηση που θα δοθεί δεν μπορεί να είναι παρά απάντηση ιστορική.

Μελετώντας την ιστορία της ιστορίας — το γιατί γράφεται η ιστορία μ' αυτό ή τον άλλο τρόπο και κατ' επέκταση για ποιόν — βλέπουμε ότι βασική λειτουργία της ιστορίας, τουλάχιστον στις απαρχές-της, ήταν η προσπάθεια νομιμοποίησης των δυνατών. Αργότερα, στο δεύτερο μισό του 18ου αιώνα, τότε που η ιστορία γίνεται πειθαρχία και θεσμοποιείται, η λειτουργία-της είναι προσπάθεια δημιουργίας εθνικής συνείδησης και βρίσκεται στην αποκλειστική υπηρεσία των υπό δημιουργία εθνικών κρατών της Δύσης. Στη διάρκεια αυτής της περιόδου και μέχρι τα τέλη του 19ου αιώνα η ιστορία είναι η κορυφαία επιστήμη, που αναμφισβήτητα διαφεντεύει όλους τους χώρους του επιστητού και κανένας δεν διανοείται να της αμφισβητήσει τη χρησιμότητά-της. Μετά όμως το δεύτερο μισό του 20ου αιώνα αρχίζει η αμφισβήτηση, όχι γιατί η ιστορία δεν είναι επιστήμη με την έννοια των φυσικών επιστημών, αλλά γιατί η ιστορία δε λειτουργεί πια αποκλειστικά υπέρ των δυνατών. Και η ιστορία δε λειτουργεί πια αποκλειστικά υπέρ των δυνατών γιατί φαινόμενα όπως οι επαναστάσεις, η εμφάνιση της εργατικής τάξης, η αποαποικιοποίηση κτλ., δημιουργούν μια ιστορία αντίθετη από την προηγούμενη — άσχετα αν κι αυτή με τη σειρά-της θεσμοποιείται και υπηρετεί τους νέους δυνατούς κτλ. — που υποκαθιστά τη γραμμική αντίληψη του ιστορικού γίνεσθαι της προηγούμενης περιόδου με την τεθλασμένη της πάλης των τάξεων¹⁰.

Οι κοινωνίες που αρχίζουν ν' απειλούνται πάνω στα ίδια τα θεμέλιά-τους παύουν και να βάζουν ερωτήματα για τη λειτουργία-τους. Από τότε αρχίζει να καταχτάει έδαφος θεωρητικό αλλά και θεσμικό, δηλαδή κρατικό, η άποψη της ακίνητης ιστορίας, που, — αντίθετα από τις δυναμικές αντιλήψεις περί ιστορίας, — υπερτονίζει το αμετάθετο βάρος των δομών και στην ουσία, την αδυναμία της οποιασδήποτε δυναμικής αλλαγής¹¹.

Για να συνοψίσω: η απάντηση ότι η ιστορία δε χρησιμεύει σε τίποτα είναι η απάντηση που δίνει μια κοινωνία, μέσω παρενθέτων προσώπων και θεσμών, όταν αρχίζει να φοβάται για την ίδια-της την ύπαρξη¹².

Είναι φανερό ότι η παραπάνω ανάλυση δεν απαντάει στο ερώτημα έτσι όπως έχει τεθεί, *αλλ'* ούτε και νομίζω ότι είναι σκόπιμο ν' απαντήσει κανείς ευθέως μ' ένα ναι ή ένα όχι κι ύστερα να προσπαθήσει να δικαιολογήσει την επιλογή-του.

Έχοντας τώρα προσδιορίσει, έστω και σχηματικά, τη γέννηση του ερωτήματος, θα προσπαθήσω πολύ σύντομα να πω σε τι δε χρησιμεύει η ιστορία ή σε τι δεν θα πρέπει να χρησιμεύει η ιστορική γνώση. Πρώτα - πρώτα η ιστορία δε χρησιμεύει για μια επακριβή πρόβλεψη του μέλλοντος: ότι το Δεκέμβριο του 1944 — πέρα κι έξω από ευθύνες κτλ. — διαδέχτηκε ο εμφύλιος πόλεμος κι ότι τον εμφύλιο πόλεμο θα διαδεχτεί αναπόφευχτα ο τρίτος γύρος — θεωρία των ιστορικών των Σωμάτων Ασφαλείας — είναι φαινόμενα και κρίσεις που ξεπερνούν τις γνωστικές ικανότητες του ιστορικού. Ο ιστορικός που θεωρεί ότι ο Δεκέμβριος του 1944 ήταν το προοίμιο του εμφύλιου πολέμου — γενική πρό-

φόσον ουσιαστικά, χωρίς να απαντούν στο ερώτημα, το μεταθέτουν. Για να συνοψίσω, θα έλεγα ότι υπάρχει δυνατότητα αντικειμενικής παραγωγής της ιστορίας και η δουλειά του ιστορικού είναι ακριβώς να φτάσει στην ιστορική αλήθεια ακολουθώντας δρόμους πολύ πιο δύσκολους απ' αυτούς των άλλων ερευνητών και νομίζω ακόμα ότι η σχετική αντικειμενικότητα στην ιστορία δεν είναι έννοια στατική αλλά δυναμική. Γι' αυτό και μια νέα ερμηνεία βασισμένη όχι σε νέα, αλλά σε ήδη χρησιμοποιημένα προηγούμενα τεκμήρια, μπορεί να συμπληρώσει, όχι όμως και να ακυρώσει, μια προηγούμενη ερμηνεία, εφόσον τούτη εδώ στηρίζεται σε γεγονότα που ο ιστορικός έχει επεξεργαστεί με την κριτική μέθοδο. Επιπλέον δε θεωρώ ως επιχείρημα, που ανατρέπει τη σχετική αντικειμενικότητα της ιστορίας, το ότι κάθε γενιά ξαναγράφει την ιστορία. Κάθε γενιά ξαναγράφει την ιστορία γιατί τα ερωτήματα στα οποία αναζητά απαντήσεις είναι διαφορετικά και επομένως η προηγούμενη ερμηνεία δεν είναι λανθασμένη, εφόσον απλώς και μόνο η αδυναμία-της να απαντήσει οφείλεται στο ότι δε σκοπεύει να εξηγήσει το ίδιο, με τις νέες ερμηνείες, παρόν.

Με το ζήτημα της αντικειμενικότητας συνδέεται και η έννοια της *ιστορικής αλήθειας*, που δεν μπορεί ν' αναλυθεί κατά βάθος στις σύντομες αυτές νύξεις. Η σπουδαιότητά-της όμως είναι τόσο μεγάλη για τον πρακτικό ιστορικό που επιβάλλεται, έστω και σχηματικά, να δειχτεί η αξεπέραστη αναγκαιότητά-της. Ο ιστορικός αναζητάει τη σχετική ιστορική αλήθεια όχι καθ' εαυτή, αλλά γιατί η ιστορική διήγηση προκαλεί, εκτός των άλλων, και δράση. Πιο αναλυτικά: η επέλευση ενός ιστορικού γεγονότος κι ο τρόπος που το αντιλαμβάνονται οι άνθρωποι γίνεται πολλές φορές αιτία, στο ν' αντιδράσουν μ' αυτόν ή τον άλλο τρόπο. Η αντίληψη όμως των γεγονότων είναι είτε προσωπική, είτε αυτή που τους προτείνει ο ένας ή ο άλλος ιστορικός. Στην τελευταία αυτή περίπτωση, αν υπάρχει διαστρέβλωση της ιστορικής αλήθειας είναι δυνατόν ν' αντιδράσουν τα άτομα με βάση αυτή τη διαστρεβλωμένη παρουσίαση των γεγονότων και προς όφελος, βέβαια, του διαστρεβλωτή⁷.

7. Η πρόσφατη πολυκύμαντη πολιτική-μας ιστορία περιέχει αναρίθμητα παραδείγματα διαστρέβλωσης της ιστορικής αλήθειας από διάφορους προπαγανδιστικούς θεσμούς κι άτομα. Αλλά και η ιστορία του εγχώριου εργατικού κινήματος δεν υστερεί διόλου σ' αυτή τη διαστρέβλωση. Θά 'λεγε μάλιστα κανείς ότι συναγωνίζεται, σε τουλάχιστον αντάξιος, όταν δεν ξεπερνάει τους εξ' ορισμού θεωρούμενους διαστρεβλωτές της ιστορίας...

8. Μερικοί από τους παλιότερους ιστορικούς αρνιόντουσαν τη χρησιμότητα της ιστορίας προκειμένου να διατηρήσουν την καθαρότητα της ιστορικής-τους έρευνας από ενδεχόμενες χρησιμοποίησεις. Η λογική-τους είναι περίπου η ίδια μ' αυτή των ατομικών επιστημόνων, που ξεχωρίζουν την έρευνα (καθαρή) από τις ενδεχόμενες χρήσεις-της (υποπτες). Πρόκειται για αρνητικές κρίσεις που θεμελιώνονται σε μια αντίληψη ηθικής ευθύνης του επιστήμονα.

9. Έτσι δικαιολογείται και η αντίφαση ανάμεσα στη μη χρησιμότητα της ιστορίας και τον πολλαπλασιασμό των ιστορικών βιβλίων ή καλύτερα τη διεύρυνση της αγοράς του βιβλίου!

10. Η ιστορική γνώση γίνεται ανατρεπτική γνώση.

11. Θεωρητική κατάληξη αυτής της εξέλιξης είναι η λεγόμενη «Νέα» ιστορία, που φιλοδοξεί να βάλε την «παλιά» στα πόδια-της. Βέβαια, ενσωματώνει στην ερευνητική — που εκτείνεται σ' απέραντες χρονολογικές κλίμακες — στοιχεία που η προηγούμενη επίσημη ιστορία τα θεωρούσε περιθωριακά, αλλ' αυτό το κάνει για να δείξει ακόμα καλύτερη τη σχεδόν ακίνητη ιστορία των ανθρώπων. Σκοπός αυτής της ιστορίας είναι να δείξει, μέσω του βάρους των δομών, την ανικανότητα των ανθρώπων να χειραφετηθούν. Παραγνωρίζοντας την πολιτική και τις κοινωνικές συγκρούσεις και μετατρέποντας τις εργαζόμενες μάζες σ' αντικείμενα γνώσης, μοιραία, παρουσιάζει σα θεωρία τον παρελθόντος τη σταθερότητα των νοοτροπιών (συμπεριφορές, εκφράσεις και σιωπές που υποδηλώνουν την αντίληψη του κόσμου και τις συλλογικές εναισθησίες).

12. Αυτό ο φόβος της ιστορίας εκφράζεται, σε θεσμικό πλαίσιο, κι από τη συρρίκνωση του χώρου που καταλαμβάνει στα εκπαιδευτικά προγράμματα το μάθημα της ιστορίας. Μ' αυτό τον τρόπο επιβάλλεται σιγά, σιγά η συλλογική αμνησία, που τείνει να γίνει σε σημερινές τεχνοκρατικές κοινωνίες, προνομιούχο μέσο διακυβέρνησης. Ο *Φ. Καίκα* υπήρξε ο προφήτης ενός κόσμου χωρίς μνήμη και οι απανταχού δικτάτορες οι εργολάβοι-του.

βα — αποφαίνεται έτσι γιατί απλούστατα έγινε ο εμφύλιος πόλεμος! Κι εδώ ακριβώς βρίσκεται ο κίνδυνος που παραμονεύει όλους τους ιστορικούς, που αναπλάθοντας το παρελθόν ξέρουν εκ των προτέρων την εξέλιξη και την κατάληξη των γεγονότων, των φαινομένων κτλ. στήνουν, άθελά-τους, το σενάριο της διήγησής-τους. Δηλαδή, οι αιτιώδεις σχέσεις που εκ των υστέρων αποκαθιστά ο ιστορικός, δεν είναι τίποτα περισσότερο από αναπλάσεις, μερικά εμπειρικές των οποίων η αναγκαιότητα, αν υπάρχει, μας διαφεύγει.

Αν έτσι έχουν τα πράγματα θα πρέπει ο ιστορικός να παραιτηθεί από κάθε προσπάθεια για να διεισδύσει το μέλλον; Δεν νομίζω, αλλά υπό τον όρο ότι θ' αποδεχτεί πως «τα διδάγματα της ιστορίας δεν υποστηρίζουν καθόλου ότι το παρελθόν ξαναρχίζει, ότι αυτό που συνέβη

χθες θα ξανασυμβεί αύριο. Εξετάζοντας το πώς και σε τι το χθες διαφοροποιήθηκε από το προχθές κι αναζητώντας το γιατί, μπορεί έτσι να βρει τα μέσα να προβλέψει κατά ποιά έννοια το αύριο θ' αντιταχθεί με τη σειρά-του στο χθες» (M. Bloch).

Κλείνοντας, θεωρώ ότι οι άνθρωποι ιδιοποιούμενοι το παρελθόν-τους με τη μορφή της ιστορικότητας απελευθέρωσαν το μέλλον-τους. Έμαθαν δηλαδή μέσω της ιστορίας, που είναι η γνώση των πολλών δυνατοτήτων, ότι τα πεπρωμένα, οι ουτοπίες, οι θεσμοί, τα πρότυπα, οι ιδέες, είναι ανθρώπινες κατασκευές αλλοτινών ανθρώπων — απαντήσεις σε συγκεκριμένες καταστάσεις, που θα μπορούσαν να ήταν άλλες, και που μπορούμε να τις αποδεχτούμε ή να τις απορρίψουμε.

ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΓΙΑ ΜΙΑ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΣΥΝΔΙΚΑΛΙΣΤΙΚΟΥ ΚΙΝΗΜΑΤΟΣ

Στο δεύτερο αυτό τμήμα θα γίνει προσέγγιση των εννοιών: *εργατικό κίνημα, συνδικαλιστικό κίνημα, κοινωνική ιστορία* και θα τελειώσω με μερικές υποδείξεις για μια μελλοντική έρευνα.

1. Εργατικό Κίνημα

Συνδικαλιστικό Κίνημα: Εννοιολογικές διακρίσεις

Προκαταρκτικό στοιχείο της οποιασδήποτε ιστορικής έρευνας είναι ο προσδιορισμός του αντικείμενου-της. Αυτός ο προσδιορισμός, είναι αποτέλεσμα μιας διανοητικής διεργασίας που συμβαδίζει με την παρατήρηση του φαινομένου και είναι η συνισταμένη, σε τελευταία ανάλυση, μιας σειράς ιδεολογικών, κοινωνικών και πρακτικών επιδράσεων.

Με βάση ένα θεμετιό καταμερισμό της εργασίας, νομίζω, ότι είναι απαραίτητος ο εννοιολογικός διαχωρισμός ανάμεσα στο εργατικό και το συνδικαλιστικό κίνημα, και αυτό γιατί η ανυπαρξία ερευνών σ' αυτούς τους χώρους κάνει αυτόματα αδύνατη, την οποιαδήποτε συνθετική και ταυτόχρονη προσέγγιση των δύο κινήματων.

Σε συμφωνία με τα παραπάνω, προτείνω τους παρακάτω ορισμούς και διακρίσεις.

Εργατικό κίνημα είναι η πράξη της συνένωσης των εργατών, είτε περιστασιακά είτε διαρκώς, με σκοπούς επαγγελματικών και πολιτικών, αλλά στη βάση πάντοτε της εργατικής-τους ιδιότητας. Το εργατικό κίνημα εκφράζεται ιστορικά μέσα από τις αδελφότητες, τα σωματεία, τους συνεταιρισμούς, τα πολιτικά κόμματα, τα εργατικά σινδέρια, τα εργατικά στελέχη, τον εργατικό τύπο κτλ. Η εργατική τάξη δεν υπάρχει και δεν δημιουργείται παρά μέσα από το κινήμα-της, τους συγκεκριμένους αγώνες-της και την καθημερινή-της αντίθεση στην εκμετάλλευση που υφίσταται από την αντίπαλή-της τάξη. Το εργατικό κίνημα, σύμφωνα με τον παραπάνω ορισμό, είναι έννοια γένους, ενώ το *συνδικαλιστικό κίνημα* είναι έννοια είδους. Επομένως η σύνδεσή-τους κι ο αλληλοεπηρεασμός-τους είναι αναμφισβήτητος, αλλά για λόγους καθαρά πρακτικούς απομονώνεται το συνδικαλιστικό κίνημα σαν κύριο αντικείμενο μελέτης. Δηλαδή, ενώ η μελέτη του συνδικαλιστικού κινήματος γίνεται κατά βάθος, η μελέτη των άλλων εκφράσεων του εργατικού κινήματος, και ιδιαίτερα των κομμάτων της εργατικής τάξης, γίνεται κατά πλάτος. Πρακτική συνέπεια αυτής της αντιμετώπισης είναι ότι, δεν είναι δυνατή η μελέτη του συνδικαλιστικού κινήματος, χωρίς την παράλληλη μελέτη και των κομμάτων της εργατικής τάξης¹³.

Η ιστορία του εργατικού κινήματος εντάσσεται σε μια ευρύτερη έννοια, την έννοια της κοινωνικής ιστορίας που με τη σειρά-της ενσωματώνεται στην έννοια της σύνολης ή της σφαιρικής ιστορίας.

Για την κατανόηση αυτών των διασυνδέσεων, ενόψει του προσδιορι-

σμού του αντικείμενου της ιστορίας του συνδικαλιστικού κινήματος και του είδους της έρευνας που πρέπει να γίνει σε μια πρώτη φάση, είναι ανάγκη να εξεταστεί η ιστορική εξέλιξη των διανοημάτων κοινωνική ιστορία και ιστορία του συνδικαλιστικού κινήματος. Επειδή όμως ο χώρος δε μου το επιτρέπει, θ' αρκεστώ μονάχα στην ανίχνευση του διανοηματος κοινωνική ιστορία ενώ για την ιστορία του συνδικαλιστικού κινήματος θα προτείνω μονάχα έναν ορισμό.

2. Κοινωνική ιστορία

Ο όρος κοινωνική ιστορία εκφράζει μιαν αντίδραση και εγκαινιάζει μια νέα πρακτική στο χώρο της ιστοριογραφικής παραγωγής.

α. Διάκριση ιστορίας — κοινωνικής ιστορίας

Οι άνθρωποι και η δράση-τους είναι το αντικείμενο της ιστορίας. Οι άνθρωποι όχι τα πρόσωπα — οι ήρωες, οι εξέχουσες πολιτικές προσωπικότητες¹⁴ —, οι άνθρωποι, δηλαδή ως μέλη κοινωνικών τάξεων ή ως στρώματα μιας κοινωνικής τάξης. Επομένως η ιστορία είναι κοινωνική από το αντικείμενό-της. Ο πλεονασμός αυτός, υποδηλώνει περισσότερο μια άρνηση σε μια νέα πρακτική, παρά ένα νέο ορισμό του αντικείμενου της ιστορίας. Η άρνηση, στρεφόταν ενάντια στην παραδεδειγμένη ακαδημαϊκή ιστοριογραφία του 19ου αιώνα, που θεωρούσε σαν αντικείμενο της ιστορίας ό,τι απέρριε από τη δράση του κράτους (πόλεμοι, συνθήκες ειρήνης κτλ.) και των ηγετικών πολιτικών φυσιογνωμιών. Στρεφόταν δηλαδή ενάντια στην πολιτική ιστορία όπως αυτή παραγόταν από τους τότε ιστορικούς. Η νέα αυτή πρακτική συνδεόταν με τη δημιουργία νέων τομέων στο χώρο της ιστορικής έρευνας και μια μεθοδολογική διεύρυνση επηρεασμένη από τις νέες, τότε, επιστήμες του ανθρώπου. Αυτή η νέα πρακτική είχε σαν αποτέλεσμα τη δημιουργία ενός νέου κλάδου στο χώρο της παραδοσιακής ιστοριογραφίας, που ονομάστηκε κοινωνική ιστορία.

β. Η ιστοριογραφία της κοινωνικής ιστορίας

Ήδη, από το πρώτο μισό του 19ου αιώνα αρχίζουν να δημοσιεύονται μελέτες που μπορούμε να τις χαρακτηρίσουμε ως μελέτες κοινωνικής ιστορίας. Αυτού του τύπου όμως η προσπάθεια αποτελεί εξαίρεση. Αυτό που τότε θεωρείτο κοινωνική ιστορία ήταν η παραδοσιακή πολιτική ιστορία συμπληρωμένη με την παράθεση μερικών κεφαλαίων που τιτλοφορούνταν οικονομική και κοινωνική ιστορία της περιόδου. Επρόκειτο δηλαδή για προσθήκη στο σώμα της πολιτικής ιστορίας και όχι για σύνθεση που θα ήταν αποτέλεσμα μιας άλλης προβληματικής και μιας άλλης μεθοδολογίας.

Η εκβιομηχάνιση και τα προβλήματα που δημιουργεί — κυρίως με τη μορφή έντονων κοινωνικών ανταγωνισμών — η εμφάνιση των συνδικάτων, η δημιουργία διεθνούς οργάνωσης των εργαζομένων, η συγκρότηση πολιτικών κομμάτων της εργατικής τάξης και η διάδοση

13. Πολλοί συγγραφείς, επηρεασμένοι από κομματικές «μαρξιστικές» αντιλήψεις, θεωρούν ότι το κόμμα επειδή θέλει να οικειοποιηθεί την πολιτική εξουσία είναι το πρωταρχικό, ενώ το συνδικάτο, σα θεσμός οικονομικών διεκδικήσεων, είναι υποδεέστερο. Αυτή η διάκριση, που είναι περισσότερο νομική παρά ιστορικο-κοινωνιολογική, νομίζω ότι είναι επικίνδυνη και μη λειτουργική. Πρέπει, λοιπόν, ν' αναθεωρηθεί με βάση την πείρα της κοινωνικής ιστορίας των τελευταίων δεκαετιών. Σε ό,τι με αφορά δε θεωρώ κατ' αρχήν και εξ ορισμού σωστότερη και προνομακική καμιά από τις εκτιμήσεις που θα παραχωρήσουν (πρόκριναν) την πρωτοκαθεδρία στον ένα ή τον άλλο θεσμό. Οι σχέσεις κόμματος και συνδικάτων, βρισκόταν στο επίκεντρο των θεωρητικών συζητήσεων της 2ας Διεθνούς. Σα θεωρητικό πρόβλημα οι σχέσεις ανάμεσα στην οικονομία και την πολιτική — δεν βρήκε τη λύση-του κι ο λόγος της 2ας Διεθνούς αναφέρεται αποκλειστικά στις μορφές συνεργασίας ανάμεσα σ' αυτά τα δυο στοιχεία του εργατικού κινήματος παρά στη φύση-τους και στο περιεχόμενό-τους.

Σε συμφωνία με την εικόνα που είχε πλάσει η σοσιαλ-δημοκρατία γι' αυτήν —

σοσιαλ-δημοκρατία ίσων ο γεωμετρικός τόπος της σύζευξης των δυο μορφών δράσης του συνειδητού προλεταριάτου — υποστήριξε την υποταγή των συνδικάτων στο κόμμα λόγω της ποιοτικής διαφοράς στόχων και καθηκόντων των δυο θεσμών. Οι αναλογίες που χρησιμοποιούνται για να εκφράσουν αυτή τη σχέση είναι αποκαλυπτικές. Το πιο διαδομένο στερεότυπο είναι του ζευγαριού. Ο άντρας είναι το κόμμα, ο άντρας είναι αυτός που θέτει τα προβλήματα αρχών, ενώ η γυναίκα, το συνδικάτο, του εξασφαλίζει μια κάλυψη στο πεδίο των επιχειρήσεων. Λόγος καθαρά αρσενικός! (Βλ. Le Mouvement Ouvrier Suisse: Documents, Situation, Organisation et Luites des Travailleurs de 1880 à Nos Jours, Genève, 1975, σελ. 110).

14. Ο αποκλεισμός αυτός δε σημαίνει και άρνηση του ρόλου της προσωπικότητας στην ιστορία — τουλάχιστον στη βραχεία διάρκεια — γιατί είναι αναμφισβήτητο ότι κάτω από ορισμένες συνθήκες μια ηγετική π.χ. φυσιογνωμία, μπορεί να επηρεάσει αποφασιστικά τη ροή των γεγονότων. Ο αποκλεισμός υπογραμμίζει απλώς και μόνο τη μετάθεση της προβληματικής.

Ερωτηματολόγιο Συλλογής Υλικού για την Ιστορία του Συνδικαλιστικού Κινήματος

I. Γενικό

1. Έχετε αρχεία;
 - Χειρόγραφα.
 - Δακτυλογραφημένα.
 - Έντυπα (εφημερίδες, προκηρύξεις, αφίσες κτλ.).
 - Άλλο υλικό (φωτογραφίες, λάβαρα, σημαίες, σήματα κτλ.).

2. Πού βρίσκονται;

- Όνομα και διεύθυνση του προσώπου ή του οργανισμού που διαθέτει τα παραπάνω αρχεία.
- Γνωρίζετε αγωνιστές του συνδικαλιστικού κινήματος ή άλλα πρόσωπα που μπορούν να διαθέτουν αρχεία; Αν ναι, πιά είναι η διεύθυνσή τους;

II. Ειδικό

Υλικό που προέρχεται από τα συνδικάτα καθώς κι αναμνήσεις αγωνιστών.

1. Υλικό γενικότερου ενδιαφέροντος

- Εφημερίδες της Γενικής Συνομοσπονδίας (ή των Γενικών Συνομοσπονδιών), των ομοσπονδιών, των Εργατικών Κέντρων, των Σωμα-

των σοσιαλιστικών ιδεών, συνιστούν φαινόμενα που προσελκύουν το ενδιαφέρον ανθρώπων που είτε τα αντιμάχονται είτε τα ευνοούν. Αποτέλεσμα αυτού του ενδιαφέροντος είναι η δημοσίευση, στα τέλη του 19ου αιώνα, μελετών που προσπαθούν να συλλάβουν το νόημα και να κατανοήσουν την εξέλιξη των νέων αυτών φαινομένων. Η ιστοριογραφική παραγωγή, όμως, της περιόδου, εκτός από ελάχιστες εξαιρέσεις, φέρνει τη σφραγίδα της προηγμένης παράδοσης. Η ιστορία - μάχη παραχωρεί τη θέση-της στην ιστορία — αεργία και τα ηγετικά πολιτικά πρόσωπα αντικαθίστανται από τους διάφορους συνδικαλιστικούς ή εργατικούς ηγέτες. Η κοινωνική ιστορία ταυτίζεται με τη θεσμική ανάλυση των οργανώσεων της εργατικής τάξης (δομή συνδικάτων και συνεταιρισμών, εργατικά συνέδρια, διεκδικήσεις κτλ.) με την ανάλυση των ιδεολογιών του κινήματος τελείως αποκομμένες από τις κοινωνικές ρίζες. Τα θετικά όμως στοιχεία αυτής της περιόδου είναι η συγκέντρωση και επεξεργασία ενός σημειωτικού ιστορικού υλικού, η δημιουργία μιας σοβαρής χρονολογίας και ενός πλαισίου αναφοράς που θα επιτρέψουν στους κατοπινούς ιστορικούς τη θέση άλλων ερωτημάτων και την εφαρμογή άλλων μεθόδων στο ήδη συσσωρευμένο υλικό.

Στον 20ο πια αιώνα, η κοινωνική ιστορία σαν κλάδος της ιστορίας, γίνεται αντικείμενο διαμάχης και εξελίσσεται ακολουθώντας διαφορετικούς δρόμους που αντικατοπτρίζουν πολιτισμικές και άλλες επιδράσεις.

3. Συνδικαλιστικό Κίνημα

Πριν δούμε ποιό είναι το αντικείμενο της ιστορίας του συνδικαλιστικού κινήματος, νομίζω ότι είναι χρήσιμο να συνοψίσω μια σειρά από τάσεις που επικρατούν στο χώρο της ιστορίας του εργατικού κινήματος γενικά. Η ιστορία του εργατικού κινήματος¹⁵, στη σύγχρονή-της

τείως βάσης, όποια τάση κι αν εκπροσωπούν.

- Πρακτικά συνελεύσεων οργάνων οποιουδήποτε βαθμού (Συνομοσπονδιών, ομοσπονδιών, Εργατικών Κέντρων, Σωματείων βάσης κι εργοστασιακών σωματείων).

- Έχετε υλικό που να μπορεί να μας πληροφορήσει για τις σχέσεις ανάμεσα στις οργανώσεις διαφορετικού βαθμού;

- Μήπως έχετε υλικό που ν' αναφέρεται στο διεθνές συνδικαλιστικό κίνημα;

2. Υλικό για την περίοδο 1926-1940

- Όταν έγινε η διάσπαση του 1928 (δημιουργία της ενωτικής Γενικής Συνομοσπονδίας) ποιές ήταν οι σχέσεις, σε τοπικό επίπεδο, ανάμεσα στις ομόσπονδες οργανώσεις και τις ενωτικές;

- Ποιές ήταν οι σχέσεις —σε τοπικό επίπεδο— ανάμεσα στις ενωτικές οργανώσεις και τις οργανώσεις που ελέγχονταν από την «αριστερή» αντιπολίτευση (τροτσκιστές, αρχαιομαρξιστές κτλ.).

- Νομίζετε ότι οι τοπικές οργανώσεις διευκόλυναν —και πώς— την τάση για ενοποίηση των δύο Συνομοσπονδιών, πριν από τη δικτατορία του Μεταξά;

- Πώς διαμορφώθηκε η συνδικαλιστική κατάσταση στα χρόνια της μεταξικής δικτατορίας;

έννοια αποτελεί τμήμα της κοινωνικής ιστορίας και ενσωματώνεται στη σύνολη ιστορία. Δηλαδή, δεν είναι δυνατή η προσέγγιση της ιστορίας του εργατικού κινήματος, αν δε λάβουμε υπόψη-μας τις κοινωνικο-οικονομικές δομές μιας χώρας και τις συγκυρίες, τόσο τις οικονομικές όσο και τις πολιτικές, της περιόδου που εξετάζουμε. Επιπλέον, θα πρέπει να ληφθούν υπόψη: η ιδεολογία του κινήματος, η ιστορία των κοινωνικών νοοτροπιών (mentallités) και η ιστορία της εργοδοτικής τάξης.

Το συνδικαλιστικό κίνημα, ως αντικείμενο μελέτης, θεωρείται σα μια από τις εκδηλώσεις του εργατικού κινήματος, αποτελεί όμως συγχρόνως και τμήμα της κοινωνικής ιστορίας και συνεισφέρει στην επεξεργασία της σύνολης ιστορίας. Ειδικότερα, η ιστορία του συνδικαλιστικού κινήματος εξετάζει: τη γέννηση και την εξέλιξη των διαρκών ή προσκαιρών θεσμών αντιστάσεως των εργαζομένων, που κατά τις περιστάσεις, είτε αγωνίζονται για τον περιορισμό της εκμετάλλευσης είτε για την κατάργηση της ίδιας της εκμετάλλευσης¹⁶.

4. Υποδείξεις για την έρευνα

Έχοντας υπόψη την ανυπαρξία συνθετικών μελετών, μονογραφιών κτλ., νομίζω ότι η έρευνα πρέπει ν' αρχίσει από τη ΓΣΕΕ όχι μόνο γιατί τυπικά εκπροσωπεί το συνδικαλιστικό κίνημα αλλά γιατί όλοι οι αγώνες των «ανεπίσημων» κινήματων την είχαν σα στόχο-τους. Αυτή η προσέγγιση είναι χρήσιμη αλλά δεν είναι ικανοποιητική γιατί αφήνει ανεξήγητο, το πώς — κι αυτό ισχύει για όλες τις οργανώσεις της εργατικής τάξης συμπεριλαμβανομένων και των παρατάξεων — η κατά καιρούς αγωνιαστικότητα της εργατικής τάξης τιθαετύτηκε μέσα από τους διάφορους γραφειοκρατικούς μηχανισμούς¹⁷ (ΓΣΕΕ κτλ.). Αυτή η οπτική γωνιά — που θεωρείτο κίνημα από τα πάνω — θα πρέπει να

ΚΕΡΑΜΙΚΑ

αντικείμενο

Δημητρίου Γούναρη 30 Θεσσαλονίκη

ΣΤΑΧΥ

Ξάνθου 7 Κολωνάκι

3. Υλικό για την περίοδο της κατοχής

- Στα χρόνια της κατοχής που είχαν διαμορφωθεί οι σχέσεις ανάμεσα στο εργατικό ΕΑΜ και στο ΕΑΜ; Νομίζετε ότι το εργατικό ΕΑΜ επηρέαζε το ΕΑΜ ή αντίστροφα; Μήπως οι σχέσεις ήταν ισότιμες; Υπήρχαν συγκρούσεις ανάμεσα στις δυο οργανώσεις;
- Πώς ήταν οργανωμένο το εργατικό ΕΑΜ σ' εθνικό και τοπικό επίπεδο;
- Ποιά ήταν η συνδικαλιστική προοπτική του εργατικού ΕΑΜ στα χρόνια της κατοχής;
- Ποιές ήταν οι σχέσεις εργατικού ΕΑΜ και διορισμένης διοίκησης της ΓΣΕΕ;
- Ξέρατε ότι ο Γ. Καλομοίρης —παλιός γενικός γραμματέας της ΓΣΕΕ— είχε εκτεθεί με τους Γερμανούς;
- Θυμάστε αν μετά την απελευθέρωση εργοστάσια που είχαν εγκαταληφθεί από τους ιδιοκτήτες-τους, να ξαναλειτούργησαν με πρωτοβουλία των εργαζομένων ή των οργανώσεών-τους;

4. Υλικό για τη περίοδο της Μακρικής ηγεσίας

- Νομίζετε ότι η ενωτική γραμμή που επικράτησε στο συνδικαλιστικό κίνημα, μετά το 20ό συνέδριο του Κομμουνιστικού Κόμματος της Σοβιετικής Ένωσης, επιβλήθηκε από τα πάνω ή ήταν αποτέλεσμα της δράσης των μελών του κόμματος στην Ελλάδα;
- Όπως ξέρετε, ο Δ. Στρατής, κατάφερε μέσω του Δημοκρατικού Συνδικαλιστικού Κινήματος να συνενώσει την αριστερά. Νομίζετε ότι

μια μερίδα κομμουνιστών πολέμησε αυτή την προσπάθεια; Αν ναι, γιατί;

- Νομίζετε, ότι η δημιουργία των «115» ανταποκρινόταν στις συνθήκες της εποχής.
 - Ποιές ήταν οι σχέσεις ανάμεσα στο Δημοκρατικό Συνδικαλιστικό Κίνημα και τα «115» σωματεία;
 - Ποιές ήταν οι σχέσεις ανάμεσα στα «115» σωματεία και την ΕΔΑ;
 - Νομίζετε ότι η ύπαρξη συνδικαλιστικών παρατάξεων βοηθάει την πραγματοποίηση των στόχων του συνδικαλιστικού κινήματος; Αν ναι, γιατί;
 - Ποιά είναι η άποψή-σας για τις σχέσεις κόμματος και συνδικάτων;
- ### 5. Συμπληρωματικό υλικό
- Έχετε καταστατικό του σωματείου-σας, της ομοσπονδίας-σας, ή του εργατικού-σας κέντρου;
 - Έχετε ταυτότητα ή βιβλιάριο μέλους;
 - Μήπως έχετε φυλάξει τον ή τους κανονισμούς εργασίας από τους χώρους δουλειάς;
 - Το σωματείο-σας είχε (έχει) ύμνο; Γιόρταζε (γιορτάζει) κανένα άγιο;
 - Θυμάστε κανένα τραγούδι που να σχετιζόταν με τη δουλειά-σας ή που να εκφράζει τους πόνους-σας ή τις ελπίδες-σας;
 - Μπορείτε να μας δώσετε πληροφορίες για τις μορφωτικές εκδηλώσεις που έχουν γίνει στο σωματείο-σας κτλ.;

διευρυνθεί και μ' ένα πλησίασμα από τα κάτω. Δηλαδή χρειάζεται διαλεκτική αντιμετώπιση των φαινομένων, γιατί έτσι και μόνο έτσι θα μπορέσουμε να εξηγήσουμε τον περιορισμό της αγωνιστικότητας της βάσης, σαν απάντηση στην πρόκλησή-του, από τις κατά καιρούς ηγεσίες. Τώρα, αυτό το πλησίασμα θα πρέπει να είναι ιστορικό κι όχι στατικό γιατί αλλιώς τα συγκεκριμένα γεγονότα που οδήγησαν στον περιορισμό¹⁸ ή την ενσωμάτωση της αγωνιστικότητας της εργατικής τάξης θα παραμείνουν ανεξήγητα. Νομίζω, ότι χωρίς μια τέτοια μεθοδολογική αρχή θα καταφύγουμε όχι σε εξήγηση αλλά στην ανακάλυψη ανύπαρκτων κοινωνιολογικών νόμων όπως ο «σιδηρούς νόμος της ολιγαρχίας», που θεωρεί ότι οι εργατικές οργανώσεις είναι αναπότρεπτα αντιδημοκρατικές.

Προχωρώντας, θα πρέπει αυτή η ιστορία να τοποθετηθεί σ' ένα ευρύτερο πλαίσιο. Η εσωτερική δυναμική του συνδικαλιστικού κινήματος επηρεάστηκε από τις οικονομικές κρίσεις, τους πολέμους, τα πραξικοπήματα, από τις μεταβολές της αγοράς εργασίας και τις μεταβολές στην κοινωνική σύνθεση του εργατικού δυναμικού, όλα αυτά τα στοιχεία θα πρέπει να ενσωματωθούν στην ιστορική ανάλυση. Ακόμα, θα πρέπει ν' αναλυθούν και να ληφθούν υπόψη: η εργατική πολιτική και στρατηγική των εκάστοτε κυβερνήσεων καθώς κι αυτή των εργοδοτικών οργανώσεων. Αυτές οι δυνάμεις δημιούργησαν τους όρους κάτω από τους οποίους ξεπήδησε το συνδικαλιστικό κίνημα, αλλά μέσα σ' αυτό το πλαίσιο οι εργαζόμενοι έκαναν την ιστορία-τους. □

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

15. Προτιμώ τον όρο «εργατικό κίνημα» από τον όρο «ιστορία της εργασίας» υπό την προϋπόθεση ότι ο όρος «εργατικό κίνημα» δεν αναφέρεται μόνο στο κίνημα των εργατών αλλά στο κίνημα των εργαζομένων δηλαδή όλων αυτών που αποζούν από την πώληση της εργατικής-τους δύναμης και άσχετα αν παράγουν υπεραξία ή όχι. Για τις πρώτες περιόδους του εργατικού κινήματος, η αντιδιαστολή είναι οπωσδήποτε αναγκαία.

16. Ιστορικό — γενετικό το συνδικαλιστικό κίνημα είναι θεσμός αμυντικός με την έννοια ότι αγωνίζεται ενάντια στη μείωση των μισθών. Στην εξελιγή-του όμως μετατρέπεται και σε θεσμό επιθετικό απαιτώντας π.χ. τη μείωση των ωρών εργασίας, αποζημιώσεις και περίθαλψη σε περίπτωση εργατικού ατυχήματος, καλυτέρευση της εκμετάλλευσης σαν αίτημα και ανεξάρτητα από την αναγραφή-του ή όχι σε καταστατικά ή άλλες διακηρύξεις, είναι αποτέλεσμα είτε συνειδητής δράσης όπως π.χ. σε περιόδους έντονης οικονομικής ή κοινωνικής κρίσης, είτε αποτέλεσμα ασυνείδητο και υποπροϊόν της παραδοσιακής-του δράσης, που δεν περιορίζεται στην πρακτική-της λειτουργία, μόνο στο χώρο της αγοράς, τον οποίον υπερακοντίζει, αλλά επεκτείνεται, ενεργεί και επηρεάζει τη βασική δομή των κοινωνικών δηλαδή τις κοινωνικές - παραγωγικές σχέσεις.

17. Εννοείται στο μέτρο που η ΓΣΕΕ εκπροσώπησε κι εκπροσωπεί ένα τμήμα της εργατικής τάξης. Αλλά αυτό πρέπει πρώτα ν' αποδειχτεί με βάση την εμπειρική έρευνα κι όχι με βάση τα διάφορα ψευδο-ποσοστά που δίνει η ΓΣΕΕ ή άλλοι οργανισμοί ή άτομα.

18. Ο Περιορισμός είναι αποτέλεσμα και διαπίστωση, προϋποθέτει όμως τη χρησιμοποίηση μιας σειράς μηχανισμών που στην περίπτωση-μας μπορεί να είναι: διοικητικά μέτρα (διάλυση αντιπάλων οργανώσεων, ευνοϊκή μεταχείριση των φιλικών οργανώσεων κτλ.) ή εθελούσιος περιορισμός που ο ίδιος μπορεί να είναι σύμφωνος με τη θέση που κατέχουν οι εργαζόμενοι μέσα στο πλέγμα των κοινωνικών παραγωγικών σχέσεων κτλ.

ΟΙ ΚΥΡΙΟΤΕΡΕΣ ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΕΝ ΣΥΝΤΟΜΙΑ!

Δέν υπάρχει λόγος νά κρατάτε ολόκληρες τίς έφημερίδες πού διαβάζετε, γιά νά φυλάξετε μιά είδηση πού σάς ενδιαφέρει. Κρατείστε μόνο τήν είδηση. Ζητείστε μας τά απόκόμματα όλων τών έφημερίδων, γιά νά μή μπείτε έσείς στόν κόπο νά τά συγκεντρώσετε.

Δουλειά μας είναι νά ένημερωνόμαστε καί νά σάς ένημερώνουμε.

Διαβάζουμε όλες τίς έφημερίδες (έλληνικές καί ξένες) καί κρατάμε γιά λογαριασμό σας, τά απόκόμματα πού σάς άφορούν.

Δέν είμαστε «μερικοί άνθρωποι», αλλά ένα ολόκληρο δημοσιογραφικό έπιτελείο πού δουλεύει υπεύθυνα γιά τήν είδηξη - δική σας ένημέρωση.

Έπικοινωνείστε μαζί μας!

EXPRESS NEWS

Τό προσωπικό σας 'Αρχείο.

ΣΤΡΑΤΟΣ ΜΟΥΒΑΣ

**ΓΡΑΦΕΙΟ ΑΠΟΚΟΜΜΑΤΩΝ
ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ & ΞΕΝΟΥ ΤΥΠΟΥ**

ΑΡΙΣΤΕΙΔΟΥ 6 ΤΗΛΕΦ. 3243.351 ΑΘΗΝΑΙ Τ. Τ. 122

Εξόρμηση

ΒΔΟΜΑΔΙΑΤΙΚΗ

ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΗ

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ

Εκλογές στην Ισπανία

Ο Α. Κλάρετ Σέρρα, μέλος του Π.Γ. του ΚΚΙ μιλά στο ANTI

Το ANTI είχε αναφερθεί και στο προηγούμενο τεύχος-του στις ισπανικές εκλογές. Τα τελικά αποτελέσματα της αναμέτρησης της 28ης Οκτωβρίου δεν μας είναι γνωστά. Βέβαια σύμφωνα με τις σφυγμομετρήσεις και τα προγνωστικά στην Ισπανία, νικητής των εκλογών θεωρείται ο ηγέτης των σοσιαλιστών Φελίπε Γκονζάλες. Η νίκη του Σοσιαλιστικού Εργατικού Κόμματος και ο σχηματισμός αυτοδύναμης κυβέρνησης από τον ίδιο, θα κάνουν την Ισπανία την τρίτη χώρα στη Δ. Ευρώπη, μετά τη Γαλλία και την Ελλάδα, στην οποία η κυβέρνηση δεν θα ανήκει στα συντηρητικά, αλλά στα σοσιαλιστικά κόμματα.

Ενδιαφέρον παρουσιάζουν οι εκλογές και για τα ποσοστά που θα συγκεντρώσουν τα συντηρητικά κόμματα, ιδιαίτερα η

Λαϊκή Συμμαχία και η Ένωση Δημοκρατικού Κέντρου, αλλά και το Κουμμουνιστικό Κόμμα.

Σήμερα το ANTI δημοσιεύει μια συνέντευξη —που έδωσε πριν από τις εκλογές— του Αντρέου Κλάρετ Σέρρα, μέλος της εθνικής γραμματείας του Πολιτικού Γραφείου του ΚΚΙ, στον συνεργάτη-μας Φοίβο Οικονομίδη. Στη συνέντευξή-του ο Σέρρα, που είναι και στέλεχος του Ενοποιημένου Σοσιαλιστικού Κόμματος Καταλωνίας (Κ.Κ.) αναφέρεται στην κατάσταση στην Καταλωνία, στην πρόσφατη αποχώρηση μελών του κόμματος, που ίδρυσαν νέο με φιλοσοβιετική κατεύθυνση, τις επιπτώσεις αυτής της κρίσης του ΚΚΙ στις εκλογές, τις δυσκολίες που θα αντιμετώπισει το Σοσιαλιστικό Κόμμα σαν κυβέρνηση και το ρόλο του ΚΚΙ μετά τις εκλογές.

ΕΡ: Πώς παρουσιάζεται σήμερα η κατάσταση στη Καταλωνία;

ΑΠ: Στη Καταλωνία η πολιτική κατάσταση, είναι πολύ δεμένη με την κατάσταση στο εθνικό επίπεδο. Η ανάγκη, για αλλαγή, που εκφράζεται σε ισπανικό επίπεδο, εκδηλώνεται επίσης και στην Καταλωνία.

Γιατί η κυβέρνηση της Καταλωνίας, που είναι μειοψηφούσα, εφάρμοσε μια συντηρητική πολιτική, μέσα στη γραμμή της ισπανικής κυβέρνησης. Ακόμη η Καταλωνία έχει ανάγκη να εδραιώσει την αυτόνομη ανάπτυξή-της και ένας από τους στόχους της Δεξιάς είναι να εγκαταλειφθούν τα σχέδια αυτονομίας στις διάφορες περιοχές της Ισπανίας. Η ιδέα είναι ότι η αυτονομία δεν έχει σχέση με το στοιχείο της αυτοδιαχείρισης, της αυτοκυβέρνησης, αλλά πρόκειται μόνο για αποκέντρωση της διοίκησης. Αυτό υποστηρίζει η Δεξιά.

Απέναντι στην πολιτική του Σοσιαλιστικού Κόμματος υπάρχει αρκετή επιφύλαξη, γιατί ποτέ δεν κατάλαβε σε βάθος το αυτονομιστικό πρόβλημα. Έτσι, σε σχέση με την αυτονομία της Καταλωνίας, υπάρχει μεγάλη περιπλοκότητα, π.χ. στο επίπεδο των συμμαχιών. Εμείς οι κομμουνιστές θέλαμε μια συμφωνία με τους Καταλανούς σοσιαλιστές για να αντιμετωπίσουμε μαζί την πολιτική

της κυβέρνησης Πουζόλ και της ισπανικής Δεξιάς. Την ίδια στιγμή, όμως είμαστε σε αντιπαράθεση με τους σοσιαλιστές στο θέμα της αυτονομίας. Αντίθετα, συμφωνούμε με ορισμένα στρώματα της καταλανικής αστικής τάξης, στο θέμα της αυτονομίας γιατί έχουν πιο προχωρημένες θέσεις από το PSOE.

ΕΡ: Μέσα στο κόμμα σας έγινε μια διαπάλη διαφορετικών απόψεων με αποτέλεσμα τελικά την αποχώρηση αρκετών μελών. Τι ακριβώς συνέβη;

ΑΠ: Η επίθεση των δογματικών στην Καταλωνία, ήταν πολύ δυνατή. Την ίδια στιγμή είχαν γίνει σοβαρά σφάλματα από τη μεριά της καθοδήγησης, του κόμματός-μας, που μας εμπόδισαν να απομονώσουμε τα δογματικά στοιχεία. Οι δογματικοί άρχισαν να συνωμοτούν και έφτιαξαν μέσα στο κόμμα-μας, τον πυρήνα ενός άλλου κόμματος. Αυτό οδήγησε τελικά σε μία διάσπαση —που αναγνωρίζουμε ήταν μεγάλη αριθμητικά από άποψη μελών.

ΕΡ: Πόσα μέλη αποχώρησαν από το Ενοποιημένο Σοσιαλιστικό Κόμμα της Καταλωνίας;

ΑΠ: Έφυγαν 4.000 από τις 8.000 που ήταν μέλη του κόμματός-μας. Νομίζω ότι οι εκλογές θα αποδείξουν ότι οι 450-500.000 που ψήφισαν το ΚΚΙ στις προηγούμενες εκλογές θα

ψηφίσουν στην πλειοψηφία-τους και πάλι το κόμμα-μας.

Η μόνη-μας ανησυχία είναι, ότι, έχοντας σαν δεδομένο τα μέλη-τους και αρκετά χρήματα, μπορεί να δημιουργήσουν μια σύγχυση και να οδηγήσουν αριθμό οπαδών-μας προς την αποχή ή την ψήφιση του σοσιαλιστικού κόμματος.

ΕΡ: Πιστεύεις ότι το ΚΚ Ισπανίας θα κατορθώσει να διατηρήσει τις δυνάμεις-του, σε σχέση με τις προηγούμενες εκλογές;

ΑΠ: Είναι δύσκολο να κρατήσουμε τις θέσεις-μας γιατί οι δυο κρίσεις είναι πρόσφατες. Ήδη έχουμε ξεκινήσει μια διαδικασία ανόρθωσης. Θα είναι δύσκολο όμως να διατηρήσουμε το αποτέλεσμα των τελευταίων εκλογών. Υπάρχει μια τάση για «τη χρήσιμη ψήφο» προς το Σοσιαλιστικό Κόμμα. Μετά τις εκλογές της 28ης του Οκτωβρίου, το ΚΚΙ θα παίξει ένα ρόλο που δεν έπαιξε στη χώρα-μας τα τελευταία χρόνια. Αν αυτό γίνει αντιληπτό στους ανθρώπους, και είμαστε ικανοί να δείξουμε στον κόσμο ότι είναι ανάγκη να κινητοποιηθούν οι εργάτες, οι νέοι, οι γυναίκες, στα εργοστάσια, στους χώρους σπουδών, τότε το ΚΚ θα παίξει αντικειμενικά ένα πολύ σπουδαίο ρόλο.

ΕΡ: Νομίζεις ότι το Σοσιαλιστικό Κόμμα θα κατορθώσει να ξεπεράσει τις δυσκολίες της ισπανικής πραγματικότητας;

ΑΠ: Πρέπει να νικήσει την αντίσταση του κρατικού μηχανισμού, του στρατού, των οικονομικών κύκλων, του αμερικάνικου ιμπεριαλισμού, των πολυεθνικών. Έτσι το σοσιαλιστικό κόμμα δεν μπορεί να προχωρήσει μόνο-του. Και οι αντιστάσεις πρέπει να νικηθούν όχι για να προχωρήσουμε στο σοσιαλισμό αλλά για να εμβαθύνουμε τη δημοκρατία.

Χρειάζεται να, εκκαθαρισθεί ο φραγκικός κρατικός μηχανισμός, ο στρατός να επιστρέψει στα στρατόπεδα και όχι να αναμειγνύεται στην πολιτική ζωή, η τηλεόραση να γίνει πιο δημοκρατική, να εδραιωθούν οι τοπικές αυτονομίες, να βρεθούν λύσεις για θέματα όπως το διαζύγιο, και οι εκτρώσεις.

Για να λυθούν όλα αυτά τα θεμελιώδη προβλήματα νομίζουμε ότι είναι αναγκαίο το Σοσιαλιστικό Κόμμα να μπορέσει να συγκεντρώσει τη μεγάλη πλειοψηφία. Αλλά θα πρέπει επίσης να ενισχυθούν και το ΚΚ και η προοδευτική αστική τάξη.

ΤΑΝΤΕΟΥΣ ΚΟΝΒΙΣΚΙ ΜΙΚΡΗ ΑΠΟΚΑΛΥΨΗ

απο την Πολωνία
ένα μεγάλο μυθιστόρημα
πριν απο τη σιωπή.

Το αριστούργημα
μιας ανατρεπτικής λογοτεχνίας.

Διεθνές βραβείο Mondello 1981

δεληθανασης

Μαυρομχάλη 93Α - ΑΘΗΝΑ. τηλ 3234 270

Ατασθαλίες και ανωμαλίες

Σήμερα το ΑΝΤΙ φέρνει στο φως της δημοσιότητας τις μεγάλες ατασθαλίες, που έγιναν στην Εκκλησιαστική Σχολή Κρήτης όπως διαπιστώθηκαν στη διάρκεια του οικονομικού ελέγχου, τον οποίο διενήργησαν οι επιθεωρητές του υπουργείου Οικονομικών κ. Βασ. Καλώςτος και Νικ. Νοδaráκης. Ως υπεύθυνος γι' αυτές φέρεται ο «άγιος» Χανίων κ. Ειρηνάιος Αθανασιάδης.

Συγκεκριμένα:

α. Το Υπουργείο Οικονομικών στο υπ' αριθμ. 4877/1150/28.9.82 έγγραφό-του προς το Υπουργείο Παιδείας, με το οποίο διαβιβάζει συνημμένα και την πορισματική έκθεση διαχειριστικού ελέγχου στο Εκκλησιαστικό Γυμνάσιο και Λύκειο Κρήτης των δύο επιθεωρητών, υπογραμμίζει, ότι οι διαπιστωθείσες σοβαρές και καταλογιστέες ανωμαλίες μαρτυρούν κακή διαχείριση και δημιουργούν σοβαρές υπόνοιες ιδιοποίησης κεφαλαίων της Σχολής και του Δημοσίου.

β. Οι επιθεωρητές Δημοσίων Διαχειρίσεων και Ν.Π.Δ.Δ. κ. Β. Καλώςτος και Νικ. Νοδaráκης στην υπ' αριθμ. 481/31.7.82 πορισματική έκθεσή-τους για τον οικονομικό και διαχειριστικό έλεγχο στην Εκκλησιαστική Σχολή Κρήτης, που υπέβαλαν στο Υπουργείο Οικονομικών, υπογραμμίζουν και τις ακόλουθες ατασθαλίες:

- Δεν έχουν καταχωρηθεί στο βιβλίο Ταμείου δύο γραμμάτια εισπράξεων συνολικού ποσού διακοσίων χιλιάδων (200.000) δραχμών. (Σχολάρχης ο κ. Ειρηνάιος).

- Λείπουν τα διαχειριστικά στοιχεία δύο ετών, 1973 και 1975. (Σχολάρχης ο κ. Ειρηνάιος).

- Καταβλήθηκε στη Μητρόπολη Κυδωνίας και Αποκορώνου από τη σχολική εφορεία ποσό 210.000 δραχμών, ως δάνειο της σχολικής εφορείας από τη Μητρόπολη (Χανίων) ή από προσωπικά χρήματα του μητροπολίτη κ. Ειρηνάιου, αλλά χωρίς αυτό να αποδεικνύεται και με παράνομη απόφαση της σχολικής εφορείας ως και με δικαιολογητικά δαπανών, τα οποία έχει πληρώσει η σχολή σε άλλο, αλλά νόμιμο δικαιοῦχο.

Ειδικότερα, αναφερόμενοι οι δύο επιθεωρητές σ' αυτές τις ατασθαλίες και ανωμαλίες, τονίζουν στην έκθεσή-τους τα εξής:

Α. Δεν ευρέθησαν καταχωρημένα στα λογιστικά βιβλία:

- Το υπ' αριθμ. 5/3.11.71 γραμμάτιο με το ποσό των 100.000 δραχμών. Το ποσό αυτό εισπράχθηκε από τη Σχολή ως επιχορήγηση που απέστειλε η Μόνιμη Συνοδική Επιτροπή Εκκλησιαστικής Εκπαιδεύσεως με το έγγραφό-της αριθμ. 1580/71.

- Το υπ' αριθμ. 6/4.12.71 γραμμάτιο με το ποσό των 100.000 δραχμών, το οποίο απέστειλε ως επιχορήγηση η Μόνιμη Συνοδική Επιτροπή Εκκλησιαστικής Εκπαιδεύσεως με το υπ' αριθμ. 1864/29.11.71 έγγραφο, το οποίο εισπράχθηκε από τη Σχολή.

Β. Δεν μας παραδόθηκαν τα σχετικά διαχειριστικά στοιχεία (γραμμάτια, εισπράξεις, εντάλματα πληρωμής και λοιπά διαχειριστικά στοιχεία των ετών 1973 και 1975).

Γ. «Ακόμα σοβαρότερη διαχειριστική αταξία —τονίζουν οι δύο επιθεωρητές— που δημιουργεί, όπως και οι προηγούμενες, σοβαρές υπόνοιες ιδιοποίησης κεφαλαίων του σχολικού Ταμείου και του Δημοσίου αποτελεί η καταβολή στην Ιερή Μητρόπολη Κυδωνίας και Αποκορώνου του ποσού των 210.000 δραχ. με το χρηματικό ένταλμα 10/79 της Σχολής που εξοφλήθηκε με την 85-200.589, 14.5.79 επιταγή επί της Εθνικής Τράπεζας Χανίων ως δόθηκε προερχόμενο από δάνειο της σχολικής εφορείας από την ειρημένη Μητρόπολη. Από κανένα στοιχείο δεν προκύπτει, ότι η Σχολή συνήψε δάνειο από την Μητρόπολη ή προσωπικά από το σεβασμιότατο μητροπολίτη κ. Ειρηνάιο, Σχολάρχη κατά την εποχή που στα προσαρτημένα φωτοαντίγραφα αναφέρεται ότι έλαβε χώρα η δόσοληψία. Ο ισχυρισμός που αναφέρεται στις πράξεις της σχολικής εφορείας 1/4.1.79 και 3/5.3.79 —και κατά τις δύο συνεδριάσεις δεν υπήρχε η προβλεπόμενη από το άρθρο 16 του Π. Δ/τος 1025/77 απαρτία και κατά συνέπεια οι αποφάσεις που πάρθηκαν δεν είναι σύννομες— και στην 478/6.3.79 υπηρεσιακή βεβαίωση της Ιεράς Μητροπόλεως Κυδωνίας και Αποκορώνου ότι δαπάνες της Σχολής εξοφλούνται με τα ποσά των αποδοχών του Σχολάρχου δεν αποδεικνύεται διότι και το ένταλμα πληρωμής των αποδοχών εκδίδονταν με το συνολικό ποσό της μισθοδοτικής καταστάσεως, συμπεριλαμβανομένων και των αποδοχών του Σχολάρχου και ούτε στη συνέχεια εκδιδόταν αντίστοιχα γραμμάτια ει-

σπράξεως που να ενεργείται εισαγωγή των αποδοχών στο Ταμείο. Ούτε όσα αναφέρονται επίσης στην πράξη 1/4.1.79 και υποστηρίζονται από το μέλος της σχολικής εφορείας κ. Μ. Αλισταβάκη ανταποκρίνονται στην πραγματικότητα.

Από τον έλεγχο —συνεχίζουν οι επιθεωρητές— προκύπτει ότι το χρηματικό ποσό των 210.000 δραχμών που πληρώθηκε στην Ιερή Μητρόπολη Κυδωνίας και Αποκορώνου με το χρηματικό ένταλμα 10/1979 από το σχολικό Ταμείο, δεν στηρίζεται σε νόμιμα δικαιολογητικά. Για την πληρωμή αυτή ευθύνονται είτε οι υπεύθυνοι (Σχολάρχης, Διαχειριστής και μέλη της σχολικής εφορείας) του έτους 1974 οι οποίοι ενώ συνήψαν δάνειο δεν το εισήγαγαν στη διαχείριση αλλά τις υποχρεώσεις της σχολής τακτοποίησαν υπάρχοντα στο Ταμείο χρήματα, είτε δεν ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα η σύναψη του δανείου, και οι υπεύθυνοι του έτους 1979 (Σχολάρχης, Διαχειριστής και μέλη της σχολικής εφορείας) ευθύνονται για την έγκριση και την καταβολή σε βάρος του σχολικού Ταμείου του ποσού των 210.000 δραχμών, χωρίς να ανταποκρίνεται σε πραγματικό χρέος της σχολής.

Ακόμα ενώ στο έγγραφο 1624/27.10.78 της Ι.Μ. Κυδωνίας και Αποκορώνου προς το Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων γίνεται λόγος για οφειλή της Σχολής προς την Ι. Μητρόπολη, αντίθετα στην 478/6.3.79 υπηρεσιακή βεβαίωση του μητροπολίτη κ. Ειρηνάιου γίνεται λόγος για προσωπική προς αυτόν οφειλή της σχολής προερχόμενη από τη διάθεση των αποδοχών-του για δικαιολογητικά που καταβλήθηκαν από χρήματα του ιδίου, τα οποία προερχόταν από τις αποδοχές-του, τις οποίες δεν εισέπραττε αν και υπέγραφε τις μισθοδοτικές καταστάσεις.

Από τον έλεγχο όμως των στοιχείων προκύπτει ότι τα χρηματικά εντάλματα πληρωμής των αποδοχών εκδίδονταν για το συνολικό ποσό της μισθοδοτικής καταστάσεως συμπεριλαμβανομένων και των αποδοχών του κ. Ειρηνάιου. Είναι επομένως γεγονός ότι οι αποδοχές του κ. Ειρηνάιου καταβάλλονταν, ενώ αντίθετα δε βρήκαμε στοιχεία (γραμμάτια, εισπράξεις) που να αποδεικνύουν ότι ποσά ισόποσα των αποδοχών του κ. Ειρηνάιου επανεισάγονταν στη διαχείριση του σχολικού Ταμείου.

Κανένα επίσης στοιχείο δεν υπάρχει που να αποδεικνύει τη δανειοδότηση του σχολικού Ταμείου, από την Ιερή Μητρόπολη Κυδωνίας και Αποκορώνου, παρά τα όσα υποστηρίζονται στην πράξη 3/14.5.79 της σχολικής εφορείας και στο 1624/27.10.78 (φωτοαντίγραφο 12) έγγραφο της Ιεράς Μητροπόλεως Κυδωνίας και Αποκορώνου. Ακόμα δεν προκύπτει ότι το χρόνο προμήθειας των ειδών που αντιπροσωπεύουν τα ειρημένα δικαιολογητικά υπήρχε οικονομική στενότητα στο σχολικό Ταμείο.

Το έτος 1974 είναι το έτος που υπήρχε η μεγαλύτερη οικονομική ευχέρεια στο Ταμείο και στο τέλος του οικονομικού έτους άφησε το μεγαλύτερο ταμειακό υπόλοιπο (δρχ. 145.978,50).

Το Υπουργείο Παιδείας πρόκειται να προβεί στις δέουσες ενέργειες για τη παραπομπή των υπεύθυνων στις αρμόδιες δικαστικές αρχές.

ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ ΤΥΠΟΣ

ΖΩΡΔΑΧΕ ΠΛΗΡΗΣ 17.
36 37 38

ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΕΠΙΛΟΓΗ
ΧΑΜΗΛΟΤΕΡΕΣ ΤΙΜΕΣ

ΠΛΗΡΗΣ ΚΑΙ ΜΟΝΙΜΗ
ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΟΛΩΝ
ΤΩΝ ΑΝΤΙΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤ-
ΚΩΝ ΒΙΒΛΙΑΡΙΩΝ

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΑΘΕΣΗ
ΤΩΝ ΕΚΔΟΣΕΩΝ
"Ελεύθερος Τύπος"

Περί πεζοδρομίου ο λόγος

του Σπύρου Καβουνίδη

Περπατούσα μια μέρα στους δρόμους της Αθήνας αποφεύγοντας τις λακκούβες, πηδώντας πάνω από τα σκουπίδια, προσέχοντας μην πέσω σε καμιά καταπακτή, όπως κάθε μέρα λίγο εκνευρισμένος-λίγο αδιάφορος (ρουτίνα βλέπεις πια όλα αυτά και μαζί κι ο εκνευρισμός), όταν ξαφνικά μπήκε μέσα στο μυαλό-μου η αμφιβολία. Πόσες και πόσες φορές, έχοντας συνηθίσει κάτι ή έχοντας μάθει κάτι, το θεωρεί κανείς δεδομένο, δεν το αμφισβητεί. Μήπως λοιπόν και η αντιληψή-μου για το τι είναι πεζοδρόμιο δεν είναι κάτι το σίγουρο, κάτι το κοινά παραδεκτό; Μήπως τελικά η αντιληψή-μου αυτή ξεκινάει από ένα θεωρητικό κατασκευάσμα: πεζοδρόμιο = δρόμος πεζών;

Κάθε θεωρία όμως, μου έχουν μάθει εδώ και καιρό, επιβεβαιώνεται στην πράξη. Η ίδια η ζωή δείχνει. Και στην περίπτωση του πεζοδρομίου η ζωή μοιάζει να μην έχει καταλήξει. Στην πράξη δηλαδή κυκλοφορούν διάφορες απόψεις για το τι είναι πεζοδρόμιο.

Ας δούμε όμως ορισμένες από αυτές τις απόψεις:

1. Το πεζοδρόμιο είναι υπαίθρια έκθεση αυτοκινήτων. Αρκεί να νοικιάσετε ένα μαγαζί 3Χ3 και διαθέσετε άπλετο χώρο μπρος, αν έχει φαρδύ πεζοδρόμιο, για να εκθέσετε τα αυτοκίνητά-σας. Μία βόλτα στη Συγγρού ή στη Θησέως θα σας πείσει ότι ορισμένοι συμπολίτες-μας έχουν αυτή την άποψη.

2. Το πεζοδρόμιο είναι χώρος έκθεσης φρούτων και λαχανικών. Δεν νομίζω να υπάρχει μανάβικο που δεν εκθέτει μέρος τηςπραμάτειάς-του επί του πεζοδρομίου.

3. Το πεζοδρόμιο είναι χώρος παρκαρίσματος. Αν είναι σχετικά φαρδύ, για αυτοκίνητα τοποθετημένα καθέτως προς το δρόμο. Αν είναι στενό, για αυτοκίνητα τοποθετημένα παραλλήλως προς το δρόμο και, βέβαια, για μηχανάκια. Μάλιστα τα τελευταία δένονται και γύρω από στύλους ή δέντρα παραπέμποντας σε αντιστοιχίες καουμπούι με τ' αλόγο-του για ορισμένους ή χωρικού με το γαϊδουρι-του για άλλους.

3α. Κάθε θέση (το πεζοδρόμιο πάρκινγκ αυτοκινήτων) έχει και την αντίθεσή-της: το πεζοδρόμιο χώρος φυτέματος κολωνών για να εμποδίζουν το παρκάρισμα των αυτοκινήτων (και για να σκοντάψουν οι πεζοί). Θέση και αντίθεση οδηγούν σε μια νέα σύνθεση: τα αυτοκίνητα παρκάρουν πάνω στο πεζοδρόμιο μέσα από τα κολωνάκια.

4. Το πεζοδρόμιο είναι δρόμος για μηχανάκια όταν ο κανονικός δρόμος έχει φρακάρει. Μάλιστα το μηχανάκι έχει προτεραιότητα —η ζωή το έδειξε. Στην αναμέτρηση «άνθρωπος με μηχανάκι ενάντια σε άνθρωπο με τα πόδια» μετά από ανταλλαγή άγριων ματιών, και αφού η όποια λεκτική αναμέτρηση ήταν αδύνατη γιατί ο άνθρωπος με μηχανάκι είχε ακουστικά στ' αυτιά-του, αναγκάστηκε να υποχωρήσω (ήμουν με τα πόδια).

5. Το πεζοδρόμιο είναι χώρος αποθέσεως σκουπιδιών. Μάλιστα αν αυτό γίνεται σ' ένα σημείο, οι τοπικές γάτες φροντίζουν για τη διανομή-τους σ' όλο το πεζοδρόμιο.

6. Το πεζοδρόμιο είναι χώρος ανακούφισης σκύλων. Αν νομίζετε ότι θα εφαρμόζονταν κι εδώ οι γελοιότητες άλλων

χωρών —κύριος σκύλου με φαράσι κτλ. —απατάσθε.

7. Το πεζοδρόμιο είναι χώρος επέκτασης του γιαπιού και συσσώρευσης οικοδομικών υλικών. Αν βέβαια το πεζοδρόμιο είναι σχετικά στενό τότε η επέκταση περιλαμβάνει και τμήμα του δρόμου. Αυτό βέβαια οδηγεί σε νέους προβληματισμούς του τύπου «τί είναι δρόμος» που ξεφεύγουν από τα πλαίσια του παρόντος.

8. Το πεζοδρόμιο είναι χώρος επέκτασης των κτιρίων έξω από την οικοδομική γραμμή. Πιο συγκεκριμένα στο πεζοδρόμιο τοποθετούνται τα δύο-τρία πρώτα σκαλοπάτια με κίνδυνο βέβαια, αν την ώρα που παρπατάει κανείς κοιτάει ψηλά να δει πόσο μολυσμένη είναι η ατμόσφαιρα, να κινδυνεύει να σκοντάψει και να πέσει. Όμως η πτώση αυτή είναι μάλλον ανώδυνη συγκρινόμενη με την πτώση στην αντίστοιχη περίπτωση που τα σκαλοπάτια οδηγούν στο υπόγειο.

Υπάρχει βέβαια ακόμα μια περίπτωση που καταργεί το πρόβλημα κι έτσι δεν αναφέρεται σαν άποψη περί πεζοδρομίου. Είναι η περίπτωση του υπαίθριου πάρκινγκ στην οδό Αναγνωστοπούλου. Εκεί σ' όλη την πρόσοψη του πάρκινγκ απλώς δεν υπάρχει πεζοδρόμιο.

Όπως είναι φανερό λοιπόν υπάρχει ένας πλουραλισμός απόψεων για το τι είναι πεζοδρόμιο. Οπότε διερωτάται κανείς αν οι αρχές συναινούν σ' αυτόν τον πλουραλισμό ή θεωρούν ότι μία είναι η άποψη. Και αν ισχύει το τελευταίο, τότε προκύπτει το ερώτημα από πολιτική βούληση πώς πάνε;

□

ΕΚΔΟΣΕΙΣ «ΠΟΛΥΤΥΠΟ»

ΣΕΙΡΑ «ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΣΚΕΨΗ»

ΝΙΚΟΣ ΠΟΥΛΑΝΤΖΑΣ

Για τον Γκράμσι

Μεταξύ Σαρτρ και Αλτουσέρ — ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ

Μία σύνοψη των αναζητήσεων και της προβληματικής του ΝΙΚΟΥ ΠΟΥΛΑΝΤΖΑ στο μαρξισμό, τη σύγχρονη φιλοσοφία, τη θεωρία του κράτους και τον ευρωκομμουνισμό. Τα περιεχόμενα του βιβλίου:

Πορεία προς έναν προβληματικό ευρωκομμουνισμό • Γκράμσι: Μεταξύ Σαρτρ και Αλτουσέρ - Προλεγόμενα στη μελέτη για την ηγεμονία στο Κράτος • Το Κράτος του κεφαλαίου • Για το πρόβλημα της εξουσίας • Η κρίση των πολιτικών κομμάτων

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΑΘΕΣΗ: «ΠΟΛΥΤΥΠΟ»

Δεινοκράτους 131 • τηλ. 72.29.237—72.32.819

Διδακτήρια με προβλήματα

του Β. Σχολικού

ΜΙΑ ΤΥΠΙΚΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ

Φαινόμενα άθλιων συνθηκών στα σχολικά κτίρια, ελλείψεων, παραλείψεων, κακών κατασκευών, συστεγασών κτλ. είναι συχνά. Η περίπτωση που θα αναφέρουμε στη συνέχεια είναι χαρακτηριστική για τη στάση των αρμόδιων υπηρεσιών, αλλά και για αντιλήψεις και απόψεις που υπάρχουν όταν αντιμετωπίζονται παρόμοια προβλήματα, η εφαρμογή των οποίων, σε αρκετές περιπτώσεις, δημιουργεί παραδείγματα προς αποφυγή.

Πρόκειται για την περίπτωση του 10ου Γυμνασίου - Λυκείου Αθηνών στην περιοχή «ΚΟΥΝΤΟΥΡΙΩΤΙΚΑ» στους Αμπελόκηπους, στα κτίρια του οποίου φιλοξενούνται εκτός από το 10ο Γυμνάσιο και Λύκειο και το Γ' Γυμνάσιο και Γ' Λύκειο, το Νυχτερινό Γυμνάσιο και το Νυχτερινό Λύκειο της περιοχής, με συνολικό αριθμό μαθητών περίπου 4.000. Για να καλυφθούν οι ανάγκες στέγασης των μαθητών, αφού το κτίριο δεν επαρκεί και το νέο δεν είναι ακόμη έτοιμο, χρησιμοποιούνται σαν αίθουσες διδασκαλίας, αίθουσες, του χαρακτηρισμένου από τον ΟΣΚ ως «κατεδαφιστέου», του κτιρίου του πρώην Αναμορφωτηρίου. Μόλις πρόσφατα αποφασίστηκε η «αναπαλαίωση» του Αναμορφωτηρίου, χωρίς βέβαια να λύνεται το πρόβλημα αιθουσών διδασκαλίας, και κυρίως χωρίς να ορίζεται πώς θα διαμορφωθεί τελικά ολόκληρος ο χώρος που φιλοξενεί τα σημερινά κτίρια, τα νέα και όσα κατασκευάζονται τώρα, δίπλα από το γήπεδο του «Παναθηναϊκού».

Φυσικά οι συνέπειες της συστεγασής για τους μαθητές είναι οδυνηρές. Εκτός από την αδυναμία να παρακολουθούν σε ανθρώπινες συνθήκες τα μαθήματα, υπάρχουν και προβλήματα αιθουσών για διδασκαλία, και για βοηθητικές αίθουσες.

Και φυσικά η αυλή είναι στοιχειώδης· η υπάρχουσα θυμίζει περισσότερο προαύλιο φυλακής παρά χώρο διαλείμματος των μαθητών. Υπάρχει ακόμα το πρόβλημα της θέρμανσης και της καθαριότητας. Όπως είναι μάλιστα η κατάσταση τώρα, προβλέπεται ότι σ' όλη τη διάρκεια της σχολικής χρονιάς ουσιαστικά δεν θα αλλάξουν ριζικά οι συνθήκες, παρά τις βελτιώσεις που προγραμματίζονται. Η περίπτωση είναι ίσως τυπική· αλλά για το λόγο αυτό πρέπει να εξετασθεί κάποτε σοβαρά και με βαθμό επείγοντος το πρόβλημα των διδακτηρίων.

Βέβαια το Υπουργείο Παιδείας προβάλλει τη δικαιολογημένη ένσταση ότι κληρονομήσε από την προηγούμενη κυβέρνηση αυτή την κατάσταση και συνεπώς δεν είναι δυνατόν να αλλάξουν αμέσως τα πράγματα. Θα μπορούσε όμως, σε αρκετές περιπτώσεις, να μην ολιγώρει, να φροντίζει έντονα οι αρμόδιες υπηρεσίες για την επίλυση προβλημάτων που ήταν δυνατόν να λυθούν γρήγορα, να αποφασίσουν για το κτίριο του Αναμορφωτηρίου νωρίς, να τελειώσουν πιο σύντομα οι κατα-

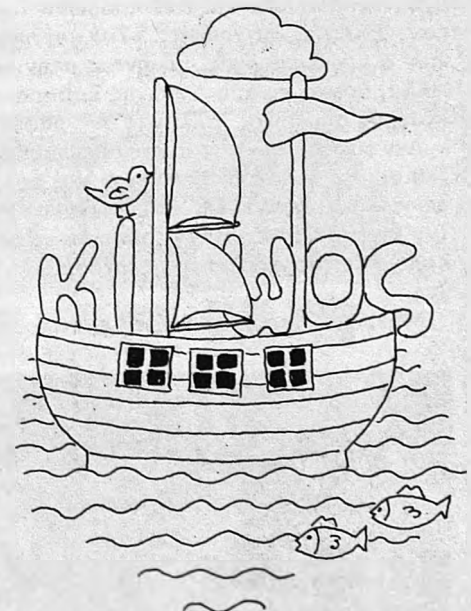
σκευές στο κτίριο του Γ' Γυμνασίου-Λυκείου και να επισπευσθεί η λύση προβλημάτων, που είναι θέματα «ρουτίνας» των διάφορων υπηρεσιών. Κυρίως όμως να έχει άποψη και συγκεκριμένο πρόγραμμα σε συνεργασία με τους συλλόγους Γονέων και Κηδεμόνων και το Δήμο Αθηναίων για τη τελική διαμόρφωση της περιοχής που θα στεγαστούν τα σχολεία. Να αποσαφηνισθεί π.χ. ότι το κτίριο του πρώην «Αναμορφωτηρίου» θα χρησιμοποιηθεί για σχολείο και να δοθούν οι πιστώσεις για τις απαραίτητες εργασίες, να διαμορφωθούν κοινόχρηστοι χώροι όπως σωστά ζητούν οι σύλλογοι Γονέων και Κηδεμόνων μιας και δίπλα ακριβώς υπάρχει και το 16ο Δημοτικό, να μην κτισθεί με πολυκατοικίες η γύρω περιοχή, να εξασφαλιστεί από τον ΟΣΚ και το Υπουργείο ότι ορισμένοι δρόμοι, (όπως π.χ. ένα τμήμα της Τμ. Φιλήμονος) είναι ανάγκη να μετατραπούν σε πεζόδρομους για να δημιουργηθούν δυνατότητες διέυρυνσης κοινόχρηστων χώρων (παιδική χαρά, πάρκο, χώρος άθλησης), αλλά και να υπάρξουν καλύτερες συνθήκες παρακολούθησης των μαθημάτων.

Αντί όμως να γίνουν προσπάθειες και να παρθούν συγκεκριμένες αποφάσεις για τη διαμόρφωση ενός χώρου στον οποίο ζουν καθημερινά 5.000 περίπου παιδιά, προβλέπεται να χρησιμοποιηθεί ένας χώρος δίπλα στα σχολεία από το Υπουργείο Κοινωνικών Υπηρεσιών για να γίνει «Βρεφονηπιακός σταθμός Δημοσίων Υπαλλήλων» και ένας άλλος χώρος παραχωρήθηκε στη ΔΕΠΟΣ «για στέγαση των οικιστών των προσφυγικών πολυκατοικιών της Λ. Αλεξάνδρας». Δηλαδή για μια περιοχή γεμάτη σχολεία, με το γήπεδο του «Παναθηναϊκού» δίπλα, τις πολυκατοικίες γύρω και τα προβλήματα που ήδη αντιμετωπίζει υπάρχει σκέψη και πρόταση να κτισθούν και άλλες πολυκατοικίες... Υπάρχει ο κίνδυνος ένας χώρος, με τέτοιες ποιότητας προβλήματα, και ευτυχώς αδιαμόρφω-

τος ακόμη από πολυκατοικίες και μόνο, να διαμορφωθεί τελικά με αντιλήψεις που δημιουργήσαν κτίρια - μαμούθ και δίπλα σχολεία - τσιμεντένιες αίθουσες.

Όσο για τη σημερινή απαράδεκτη κατάσταση της συστεγασής έξι σχολείων σε ένα κτίριο και των συνθηκών παρακολούθησης των μαθημάτων δεν μπορούν να αποδώσουν στην πολιτική της Δεξιάς και μόνο. Το Υπουργείο Παιδείας έχει ευθύνες για τις καθυστερήσεις στην κατασκευή των νέων κτιρίων. Αρκετά μπορούσαν να έχουν γίνει στο υπάρχον κτίριο και καθυστερούν αδικαιολόγητα. Μπορεί να υπάρχει φροντίδα για τον αποδοτικό και καλύτερο συντονισμό των διάφορων υπηρεσιών. Υπάρχουν δυνατότητες να μειωθούν γραφειοκρατικές διαδικασίες και να ελέγχονται αυστηρά οι υπεύθυνες υπηρεσίες για τις κακοτεχνίες και τις καθυστερήσεις των εργαλάβων.

Κανείς δεν μπορεί να ισχυρισθεί ότι είναι άνετη η παρακολούθηση μαθημάτων χωρίς θρανία, με σπασμένα τζάμια και καρέκλες, χωρίς θέρμανση, με έλλειψη αιθουσών και βοηθητικών χώρων διδασκαλίας. Και βέβαια, αν συνεχισθεί η καθυστέρηση, η κατάσταση το χειμώνα θα είναι τραγική. Είναι έτσι απολύτως αναγκαίο να γίνουν καθαρές οι απόψεις των αρμοδίων Υπουργείων για τη διαμόρφωση της περιοχής και να λύσει το Υπουργείο Παιδείας τα άμεσα προβλήματα. Γιατί ο κίνδυνος να μετατραπούν σε μελλοντικές αθλιότητες είναι υπαρκτός...

βιβλία-παιχνίδια-χαρτικά
εκθετηριο-χαρτικά-βιβλία
Δραγατση 1 κ' Βασ. Κων/νου
ΠΕΙΡΑΙΑΣ

Zorba le Grec etc.

ΕΥΡΩΠΑΛΙΑ 1982

Το ταξίδι του πρωθυπουργού Ανδρέα Παπανδρέου στο Βέλγιο αναγγέλθηκε ως επίσκεψή-του στα Ευρωπαϊκά. Κόντεψε, όμως, ο πρωθυπουργός να το ξεχάσει. Πού είχε, άραγε, το νού-του; Στην ΕΟΚ και στα όσα συζητήθηκαν και δε μαθεύτηκαν;

Τα καημένα τα Ευρωπαϊκά! Ευτυχώς διασώθηκαν την τελευταία στιγμή στην πρεσ κόνφερανς του πρωθυπουργού, όταν Βέλγος δημοσιογράφος ρώτησε σχετικά και θυμισε στον πρωθυπουργό τον πολιτιστικό λόγο παρουσίας-του στη βελγική πρωτεύουσα, επανορθώνοντας, έτσι, με μία αποστροφή του λόγου-του.

Αλλά ας μη τον αδικούμε. Ήδη, με την άφιξή-του στο Βέλγιο, και καθώς —με μια ανάσα— έφτασε στο Palais des Beaux Arts για τη βράβευση του Αντώνη Σαμαράκη, πρόλαβε και αναφέρθηκε στα Ευρωπαϊκά που φέτος τιμούν την Ελλάδα. Τιμούν την Ελλάδα και στο πρόσωπο του Αντώνη Σαμαράκη, τους Έλληνες συγγραφείς. «Τον συγγραφέα και αγωνιστή» τόνισε ο πρωθυπουργός, μιλώντας στην τελετή βράβεισής-του. Αλλά, άραγε, είναι ο Αντώνης Σαμαράκης ο αντιπροσωπευτικότερος σημερινός Έλληνας συγγραφέας;

Δεν είναι η πρόθεσή-μας να μειώσουμε το έργο του Αντώνη Σαμαράκη —πολυδιαβασμένου και πολυμεταφρασμένου, άλλωστε, συγγραφέα. Το ζήτημα είναι αν σκέφθηκαν οι αρμόδιοι της κριτικής επιτροπής «το λάθος»-τους μπρος στην «καγκελόπορτα» της νεοελληνικής ιστορίας-μας και των γραμμάτων-της.

Μήπως, λοιπόν, δεν θα ήταν αντιπροσωπευτικότερος σημε-

Η διαμόρφωση του Μπουτέα.

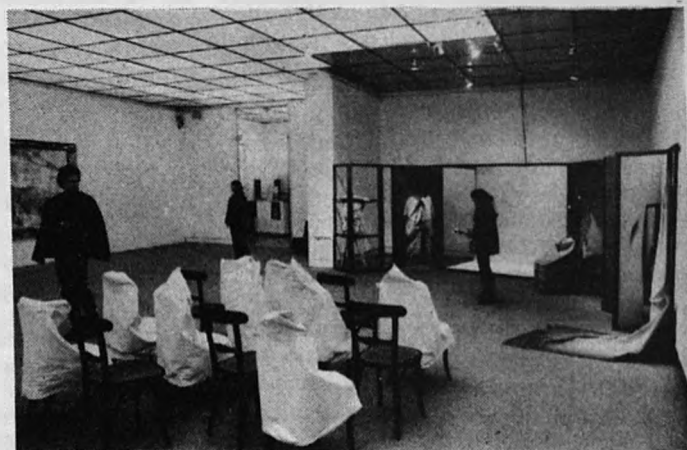

ρινός Έλληνας συγγραφέας και αγωνιστής ο Ανδρέας Φραγκιάς, ο Νικηφόρος Βρεττάκος, η Διδώ Σωτηρίου, ο Γιάννης Ρίτσος, ο Μανώλης Αναγνωστάκης, ή ο Βασίλης Βασιλικός; Και όχι μόνον αυτοί. Απλά και μόνο ενδεικτικά τους αναφέρουμε, επειδή ήδη έχουν αναφερθεί στον Τύπο. Όσο για τον Ανδρέα Φραγκιά, επιμένουμε πώς θα ήταν η βράβευσή-του —κατά τη γνώμη-μας— βράβευση όχι μόνο του συγγραφέα αγωνιστή, αλλά και του σπάνιου ήθους και της σεμνότητας που τον διακρίνει και τον καθιστά πρότυπο δημιουργού. Αλλά, μήπως, ο Νικηφόρος Βρεττάκος δε θα ήταν κάτι ανάλογο, στην ποίηση, όταν μία ζωή μοχθεί διακριτικά και βαθιά αφοσιωμένα, προσφέροντας έργο μοναδικά ταυτισμένο με τους αγώνες του ελληνικού λαού;

Αλλά, ας μη συνεχίσουμε αυτή την απαρίθμηση «ευσήμων» γι' αυτούς του δημιουργούς που ήδη αναφέραμε, αλλά και άλλους αληθινά αφιερωμένους στη διακονία του έργου και του τόπου.

Δεν καταλήγει πουθενά αυτή η μνημόνευση. Ας πούμε καλύτερα όσα αστεία συνέβησαν. Όπως, για παράδειγμα, το τηλεφώνημα από το Βέλγικο Υπουργείο Εξωτερικών προς τον ποιητή Νικηφόρο Βρεττάκο να μείνει στο σπίτι-του, περιμένοντας ειδοποίησή-τους. Μήπως, για να τον πληροφορήσουν πως δεν βραβεύτηκε; Πρωτότυπο στ' αλήθεια.

Θα είχαμε, βέβαια, κι εμείς μεγαλύτερες επιφυλάξεις για τέτοιες διατυπώσεις, αν δεν μας ερέθιζε, κάπως, είναι η αλήθεια, το γεγονός ότι μέλη της κριτικής επιτροπής, ο πρόεδρος-της Λακαριέρ, αλλά και ο Μάριο Βίττι είναι οι κύριοι μεταφραστές

Η διαμόρφωση του Λογοθέτη.

του έργου του Αντώνη Σαμαράκη. Είναι φυσικό, βέβαια, να έχουν κι αυτοί τις δικές-τους προτιμήσεις...

Γράψε «λάθος»!

Μα και εμείς περί όλων αυτών τυρβάζοντας, κοντέψαμε να φύγουμε απ' τις Βρυξέλλες, χωρίς να δούμε και να καταλάβουμε τί ήταν τα «Ευρωπαϊκά», πέρα δηλαδή από άγνωστη λέξη! Όσα «κυκλοφορούσαν» στην Αθήνα, μας γέμιζαν επιφυλάξεις και καχυποψία. Αυτή τη φορά, όμως, η έκπληξη ήταν ευχάριστη. Τα ελληνικά χέρια, συνέβαλλαν αποφασιστικά για να οργανωθεί με τρόπο αξιοπρόσεχτο μια ευπρόσωπη και ιδιαίτερα αντιπροσωπευτική εικόνα του πολιτισμού-μας, που θα άξιζε να δουν όλοι οι Έλληνες. Εικόνα σύνθετη στην παρουσία-της, γιατί κάλυπτε όλο το φάσμα της μακρόχρονης ιστορίας των κατοίκων αυτού του τόπου που στο γεωγραφικό σημερινό-του όριο στέγασε μία μεγάλη εναλλαγή πολιτισμών.

Αυτή την «ιδέα» της Ελλάδας εξυπηρέτησε η οργάνωση, από ελληνικής πλευράς, με άψογο τρόπο, σε αντίθεση με την τέλεια τσαπατσουλιά των Ευρωπαίων Βέλγων. Ένα μικρό ελληνικό «θαύμα», λοιπόν, που οφείλεται στον κ. Αλ. Ξύδη και τους συνεργάτες-του.

Αλλά και η δημοκρατικότητα που επιδείχθηκε με την επιλο-

● Ο Θεατρικός Οργανισμός «Κύτταρο» δημιουργεί για την ερχόμενη χειμερινή περίοδο μια μόνιμη θεατρική στέγη, με εναλλασσόμενο ρεπερτόριο που θα έχει όμως ένα βασικό θεματικό άξονα κι ένα εργαστήρι θεατρικών σπουδών. Κεντρικός άξονας των εκδηλώσεων γι' αυτή τη χρονιά θα είναι το θέμα «ο άνθρωπος και η μηχανή».

Στα πλαίσια αυτού του θέματος το πρώτο έργο που έχει προγραμματισθεί είναι το ανέβασμα των «Ρομπότ» των Τσέχων αδελφών Κάρελ και Γιόζεφ Τσάπεκ, σε μετάφραση Π. Σκούφη, σκηνοθεσία Γ. Ρεμούνδου και μουσική επιμέλεια Θ. Μικρούτσικου. Σαν δεύτερο έργο στην ίδια περίοδο, θ' ανεβαστούν δυο ελληνικά μονόπρακτα με το ίδιο κεντρικό θέμα, ένα του Ιάκωβου Καμπανέλλη και ένα του Γιώργου Μανιώτη.

Οι παραστάσεις θα πλαισιωθούν από ένα ευρύ φάσμα καλλιτεχνικών εκδηλώσεων πάνω στο ίδιο θέμα.

● Στον «Ιανό», ένα τετράδιο αναζητήσεων, που βγαίνει στη Θεσσαλονίκη, στο δεύτερο τεύχος που κυκλοφορεί αυτές τις μέρες, περιλαμβάνει μεταξύ άλλων, συνεργασίες των Ν. Γ. Πεντζίκη, Σ. Σερέφα, Γ. Πολίτη, Άννας Μουργιάννη κτλ. καθώς και ένα κείμενο του J. Szasz, «Η βιομηχανία της τρέλας» και του Bo Anderson για τον στρουκτουραλισμό.

● Από τις 1 έως τις 3 Οκτωβρίου έγινε το Α' Πανελλήνιο Συνέδριο Ανθρωπολογίας, υπό την αιγίδα του Υπουργείου Πολιτισμού και Επιστημών, με συμμετοχή και ξένων επιστημόνων. Οργανωτής του συνεδρίου ήταν η Ανθρωπολογική Εταιρεία Ελλάδος. Τα θέματα που απασχόλησαν τους συνέδρους ήταν, την πρώτη ημέρα, Ανθρωπολογία - Αρχαιομετρία, τη δεύτερη Εθνολογία - Γλωσσολογία - Κοινωνιολογία - Επιστημολογία - Τέχνες και την Τρίτη Αρχαιολογία - Φωτογραμμετρία - Σπηλαιολογία.

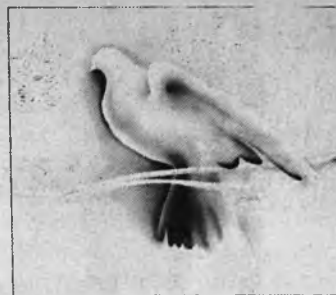
γής σύγχρονων καλλιτεχνών ήταν χαρακτηριστική ενός νέου ήθους. Μια πλατιά αντιπροσώπευση που ενθαρρύνει τους νεότερους και διευκολύνει τη γνωριμία-τους με το ευρωπαϊκό κοινό ήταν μια χειρονομία «ανοίγματος» του καλλιτεχνικού γκέτο και ρήξης με νοοτροπίες του παρελθόντος. Όσοι μιλούν για λαϊκισμό, ίσως έχουν κάποιο δίκιο, αλλά δεν δικαιώνονται, τελικά, απ' το αποτέλεσμα. Με μια ιδεολογία μπορείς να διαφωνήσεις, αλλά δεν μπορείς να ισχυριστείς πως είναι λάθος.

● Στο Ηράκλειο Κρήτης, η Αίθουσα Τέχνης Ηρακλείου (Ευρώπης 28), που συμπλήρωσε ένα χρόνο δημιουργικής προσφοράς στον τομέα της τέχνης και των γραμμάτων, διοργανώνει Έκθεση ζωγραφικής του Λευτέρη Κανακάκη. Η έκθεση περιλαμβάνει 22 λάδια μεγάλων διαστάσεων από την τελευταία δουλειά του ζωγράφου των ετών 1981-82. Θα είναι ανοικτή μέχρι τις 15 Νοεμβρίου.

● Η Επιτροπή Αλληλεγγύης στους Φυλακισμένους διοργανώνει στο γήπεδο Σπόρτινγκ, στις 30 Οκτωβρίου 6 μ.μ. συναυλία «Ενάντια στη "σοσιαλιστική" καταστολή». Μετέχουν μεταξύ άλλων οι παρακάτω καλλιτέχνες και τα συγκροτήματα: Δ. Γλέζου, Ν. Άσιμος, Αθηναϊκή Κομπανία, Απρυσάρμοστοι, Βαβούρα πάντ, Χρ. Ζυγομάλης, Στ. Λογαρίδης, Γ. Μακρής, Μουσικές Ταξιαρχίες, Βασ. Νικολαΐδης, Οπισθοδρομική Κομπανία, Π. Σιδηρόπουλος, Δ. Πουλικάκος, Σπυριδούλα, Κάπταιν Νέφος κ.ά.

● Στο τέταρτο τεύχος του περιοδικού Οικολογία και περιβάλλον διακρίναμε το αφιέρωμα στην «Ελληνική φύση» και το δ' μέρος της έρευνας του οικολογικού πρόβλημα. Για το θέμα «ελληνική φύση» γράφουν οι: Τάσος Λεγάκης, Εύα Οικονομίδου, Γιώργος Σφήκας, Αχ. Δημητρόπουλος, Γιώργος Χανδρινός, Ben Hallmann και Κίμωνας Χατζημπίρου.

● Η Ελληνική Μαθηματική Εταιρεία διοργανώνει συνέδριο Μαθηματικής Παιδείας. Για την εξασφάλιση πλατύτερης και ουσιαστικότερης συμμετοχής στο συνέδριο που προγραμματίζεται τον Απρίλιο του 1983 καλεί όσους ενδιαφέρονται να παρουσιάσουν εισηγήσεις, να στείλουν μια εκτεταμένη περίληψη των εργασιών-τους μέχρι τις 31.12.82 στα γραφεία της ΕΜΕ. (Ελ. Βενιζέλου 34, Αθήνα, τηλ. 36.16.532-36.17.784).

Πριν πέντε χρόνια η Εταιρεία Προστασίας Σπαστικών ξεκίνησε την πρωτοβουλία πώλησης ευχετηρίων με σκοπό τη συγκέντρωση πόρων. Στο διάστημα αυτό παρουσιάστηκε μια σπάνια συλλογή από αυθεντικά έργα σύγχρονων Ελλήνων καλλιτεχνών όπως επίσης και μια σειρά από εκλεκτά παιδικά σχέδια. Για τα Χριστούγεννα του 1982 πρόσφεραν έργα για εκτύπωση ευχετηρίων καρτών οι Α. Βουρλούμης, Ν. Καραγάτση, Χρ. Κάρας, Μ. Μακρουλάκης, Γ. Μιγάδης, Α. Μπαχαριάν, Χρ. Μπότσογλου, Μ. Πρέκα, Π. Πρέκας, Μ. Πώλ, Γ. Σικελιώτης και Γ. Τσαρούχης. Τα παρόμοια έργα εκτέθηκαν στην Αίθουσα Τέχνης Ζουμπουλάκη. Η Εταιρεία στην προσπάθειά της να προσφέρει τη μεγαλύτερη δυνατή εκλογή στο φετινό της κατάλογο παρουσιάζει το σύνολο των 48 έργων Ελλήνων καλλιτεχνών, καθώς και δέκα από τα καλύτερα παιδικά σχέδια, τα οποία ήδη κυκλοφορούν. Για όσους ενδιαφέρονται για περισσότερες πληροφορίες μπορούν να απευθύνονται στο τηλ. 70.15.634 κάθε μέρα 8.30-2 μ.μ. εκτός από Σάββατο και Κυριακή.

Η Εταιρεία Προστασίας Σπαστικών ιδρύθηκε το 1972 και έχει να επιδείξει αξιόλογο έργο μέχρι τώρα. Ανάμεσα στους σκοπούς της περιλαμβάνονται η εκπαίδευση ειδικευμένου προσωπικού, η ανάπτυξη και παροχή υπηρεσιών στους σπαστικούς, η κοινωνική ένταξη των σπαστικών, η έρευνα και η πρόληψη.

Δεν έχουμε στη διάθεσή μας ολοκληρωμένα στοιχεία για τα σπαστικά παιδιά στην Ελλάδα, καθώς και για τα μέτρα που μέχρι τώρα έχουν ληφθεί από την Πολιτεία. Είναι όμως ένα πρόβλημα το οποίο δεν πρέπει να περάσει απαρατήρητο ή σε δεύτερη μοίρα από τους υπεύθυνους κρατικούς φορείς. Μπορεί δηλαδή η Πολιτεία να έχει πιο αποτελεσματική δραστηριότητα. Ιδιαίτερα να ενισχύσει τον τομέα της πρόληψης και της έρευνας, που πάσχει και εδώ, όπως και σε μια σειρά άλλα ζητήματα, που αφορούν την υγεία του λαού. Στην συγκεκριμένη περίπτωση μάλιστα, το πρόβλημα της κοινωνικής ένταξης είναι σημαντικό και μπορούν τόσο το κράτος όσο και οι υπάρχοντες φορείς να το δουν με διαφορετική αντίληψη.

● Κοντά στο σπίτι σας και δίπλα στο Λυκαβηττό λειτουργεί τό νηπιαγωγείο. «Τό αστεράκι».

- Μία μικρή δασή μέσα στο τοιμέντο.
- Πρόγραμμα μελετημένο - Διδασκαλία και επίδλεψη από έμπειρο προσωπικό.
- Παιχνίδι και μάθηση σ' ένα περιβάλλον φροντίδας και αγάπης γιά τό παιδί.
- Έλάτε νά γνωριστούμε και νά συζητήσουμε γιά τό παιδί σας.

Γκόλφω Π. Εύθυμιού
Βαλσαμώνος 4 και Άσκληπιού τηλ. 6447830 - 3635419.

Τα μολύβια του Νίκου Μπάικα

του Ιαν Ηοet

Τις μέρες αυτές η γκαλερί Μπερνιέ παρουσιάζει το έργο του Νίκου Μπάικα ενός νέου και σημαντικού καλλιτέχνη. Ο Νίκος Μπάικας που γεννήθηκε το 1948 στον Πειραιά, σπούδασε στην Ιταλία και εκθέτει για πρώτη φορά στην Ελλάδα. Δυο προηγούμενες εκθέσεις-του έγιναν πέρσι και φέτος στις Βρυξέλες και στη Γάνδη. Για μια γνωριμία με το έργο του Νίκου Μπάικα, δημοσιεύουμε στη συνέχεια την παρουσίαση που έκαμε ο Ián Hoet με την ευκαιρία της έκθεσής-του πέρσι στις Βρυξέλες.

Μερικές, μολυβιές που σε ξεγε-
λουν, η επιφάνεια ενός λαπτό-
χαριού, μια απεικόνιση πελάξε-
να αφηγηματική, χαρακτηρίζουν
το πρώτο πλησίον στο έργο του
Νίκου Μπάικα. Αυτός ο Έλ-
ληνας καλλιτέχνης ζει στο Καλα-
μάκι ένα απ' τα προάστια μιας
αρρωστης Αθήνας, όπου η έμ-
πνευση έχει στερέψει. Χωρίς

αμφιβολία είναι γι' αυτόν ακριβώς το λόγο, που αυτή η πολλή πλούσια σε πολιτιστικές αναφορές ξυπνά μέσα-του την αμφιβολία και το άγχος —που είχαν μάλλον παραμεριστεί απ' τις ορθολογικές αποψεις των χρόνων της δεκαετίας του '70— και που θα μπορούσαν πολύ καλά να γίνουν ο πιο φανερός προβληματισμός.

σμός της τέχνης του σήμερα.

Αυτά σχηματίζουν κατά τη γνώμη-μου στον Μπάικα το κλειδί της νοσταλγίας-του για το παρελθόν-του με τις συνθήκες του, την ιδέα της αδυναμίας και του ονειρισμού-του. Οι αναμνήσεις που στο έργο-του καλούνται να κάνουν να ξαναζήσουν τα χρόνια της παιδικής-μας ηλικίας όπου μας είχαν δείξει τους κινδύνους που μας περιβάλλουν και που εναντίον-τους η κοινωνία σκιαγράφησε τους (απαραίτητους) μηχανισμούς άμυνας, δημιουργώντας τους κανόνες-της και έθεσε τα ταμπού-της. Ο Μπάικας επιπλέον επιθυμεί να πάρει μια θέση εναντίον αυτών των συνθηκών και προτείνει λύσεις αντιφατικές έτσι ώστε η εμφάνιση της συμπεριφοράς που απορρέει γίνεται σχετική.

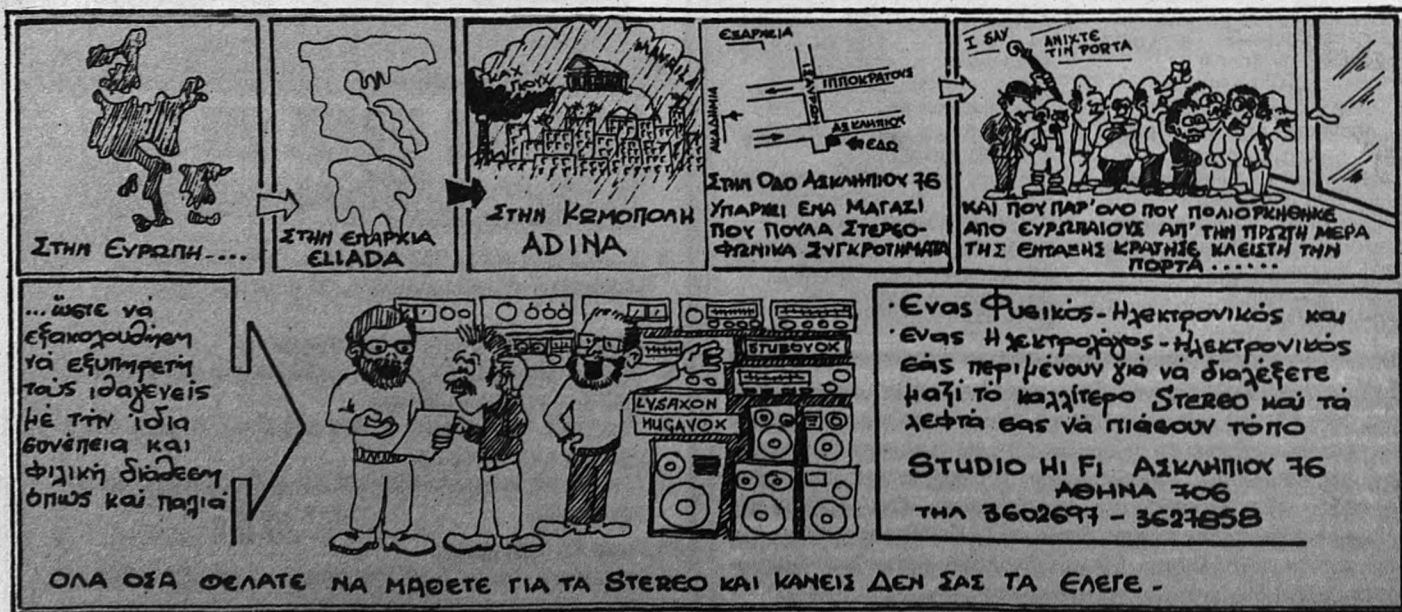
Το πρώτο δράμα γίνεται λοιπόν σύγκρουση. Η πραγματικότητα που αντιλαμβανόμαστε γίνεται παράλογη. Γι' αυτό το λόγο τα έργα αυτά περιέχουν αναφορές στο σουρρεαλισμό αλλά πιο περιορισμένες απ' ό,τι στον Rene Magritte. Χωρίς να κρύβει τη συμπάθειά-του για τον τρόπο σκέψης του Magritte, ο Νίκος Μπίτσικας αφήνει τελικά τα πράγματα καλύτερα στη θέση-τους. Δεν είναι τόσο τραβηγμένα από τις φυσικές-τους σχέσεις. Σχηματίζουν έναν κόσμο κλεισμένο στον εαυτό-του. Ο καλλιτέχνης συνειδητά δεν νοιάζεται γι' αυτόν που κοιτάζει το έργο-του, κά του είναι μάλλον αδιάφορο να ξέρει μέχρι ποιο σημείο ο θεατής μπορεί να εναντιωθεί. Αντίθετα, διεκδικεί πάντα τη σημασία αυτού που πράγματι τόσο ώστε να ξέρει να το διατηρεί ή να μαθαίνει κάτι απ' αυτό.

Σε κάθε έργο-του αναλύει τη σχέση μεταξύ της εικόνας και

της καθαρά πλαστικής γλώσσας. Έτσι σ' ένα από τα έργα του, το λουρί ενός σκύλου, απ' το οποίο προσπαθεί ν' απαλλαγεί, αποκτά τη δύναμη μιας τεντωμένης γραμμής, ενώ ο κανόνος του τραίνουν που συνδέεται με τον κανόνα μιας καμινάδας παίρνει το πλαστικό νόημα ενός αφηρημένου τόξου. Έτσι παρά τις λογικές-τους σχέσεις, τα διαφορετικά στοιχεία της εικόνας αποκτούν μια ανεξάρτητη διάσταση. Σε άλλα έργα τα διαφορετικά στοιχεία που συνθέτουν την αφήγηση με τις μορφικές τους σχέσεις, λειτουργούν εκεί όπου γίνεται μια μετάθεση του αφηγηματικού προς το πλαστικό, ή ακόμη εκεί όπου τα πλαστικά προβλήματα γίνονται σαφώς φανερά από τη διήγηση.

Ο θεατής υπόκειται στις εντάσεις που γεννιούνται απ' αυτή την καταπιεστική δράση και αισθάνεται έκπληκτος και απορροσώνατολισμένος. Αυτές οι εντάσεις είναι εξίσου παρούσες στην γραφή-του και τονίζουν το σφοδρόμενο χαρακτήρα του έργου-του. Από τη μια πλευρά ο Μπαϊκας χρησιμοποιεί όλες τις ουσιαστικές ιδιότητες του μολυβιού και δείχνει τις δυνατότητες τις σχετικές με αυτό το μέσο. Απ' την άλλη εκφράζει την ψυχολογία-του χάρη στο μολύβι, η τέχνη-του του σχεδίου εξαρτάται από την αφήγηση και την ψυχολογία των στοιχείων που συνθέτουν την εικόνα.

Η ιστορία και η αφαίρεση, η υποκειμενικότητα και ο ρεαλισμός, το ατομικό και το παγκόσμιο, το ανεκδοτικό και το συμβολικό σχηματίζουν αντιθέσεις που στο έργο-του, προς το παρόν περιορισμένο, είναι η, εξήγηση του κόσμου-του του παραξένα προσώπου.

ΕΙΚΑΣΤΙΚΟ ΧΡΟΝΙΚΟ

Ψηφιδωτά και χαρακτικά της Ζιζής Μακρή

Εντυπωσιάζει και πάλι η Ζιζή Μακρή με τα ψηφιδωτά και τις ξυλογραφίες-της που είδαμε πρόσφατα στις «Νέες Μορφές». Τα χαρακτηριστικά τοπία, κυρίως, από την Ελλάδα και γενικά τα οπτικά βιώματα που έχει από την χώρα-μας η καλλιτέχνης αυτή τα πλάθει με μίαν απaráμιλλη αίσθηση του φωτός, με μια διαρκώς ανανεωμένη σε αποχρώσεις ευαισθησία. Εύπλαστες, ευκίνητες στο βλέμμα και στην αφή οι συνθέσεις της Ζ. Μακρή αναπαράγουν κατ' αναλογία όσο γίνεται πιο αυθεντικά το ελληνικό φως. Γίνονται οι ιδιες εστίες-του: δέκτες και πομποί-του.

Η αναλυτικότητα του ψηφιδωτού υλοποιημένη μέσ' από την καθεμιά ψηφίδα είτε σε μίαν ορθόδοξη διευθέτηση είτε σε μίαν «έξερξη» τοποθέτηση προικίζει με μίαν ακόμη διάσταση την επιφάνεια προεκτείνοντάς-την στο χώρο. Διευγέρεται έτσι όχι μόνον το οπτικό-μας νεύρο, αλλά και στην ουσία η φαντασία και το αισθητικό-μας κριτήριο. Το κάθε ψηφιδωτό έχει νοηθεί εδώ σαν μια πο-

λυεδρική επιφάνεια με την έννοια ότι η κάθε μία από τις ψηφίδες αποτελεί ένα δυναμικό κύτταρο για τη σύνθεση που είναι βιωμένη σαν ένας οργανισμός.

Άρρηκτη ενότητα από την πρώτη ψηφίδα μέχρι το τελικό αποτέλεσμα, η κάθε μία από τις δημιουργίες της Μακρή εκφράζει τη βαθιά ανταπόκριση της αισθαντικότητας της καλλιτέχνης σε αυτό που την εντυπωσίασε οπτικά και την επηρέασε ψυχικά. Το γνώρισμα αυτό στέκει άλλωστε συνδετικός κρίκος ανάμεσα σε κάθε καλλιτεχνικό μέσο που η Μακρή θα εκφραστεί —ταπισσερί, χαλί, χαρακτηριστική ζωγραφική. «Φοβάμαι, έγραψε η Νόρα Αράντι —διευθύντρια του Ινστιτούτου Τέχνης της Βουδαπέστης— στο βιβλίο-της για τη δημιουργία, ότι εδώ και τώρα μια οποιαδήποτε συνόψιση, θα απλοποιούσε και ενδεχόμενα θα σχηματοποιούσε τους πιο βασικούς σταθμούς της δημιουργίας-της. Γιατί κι αν υπάρχουν εποχές, κι αν υπάρχουν ολοκληρωμένοι κύκλοι χαρακτηριστικής, κάθε παλιότερο στοιχείο παίζει ρόλο στη σημερινή δημιουργική δουλειά. Και το παρόν δεν είναι δυνατόν να κατανοηθεί, χωρίς το πρόσφατο παρελθόν ή έστω το ξεκίνημα».

Πράγματι αυτή η συνύπαρξη, η απουσία των τυποποιημένων «σχημάτων», όπως είναι οι φάσεις και οι περιοδοί στο έργο της Μακρή πλασμένο έξω από συνταγές και σκοπιμότητες το προστατεύει από το σαράκι της ευθυγράμμισης με τις εκάστοτε μόδες. Πρόκειται για ένα έργο χαρακτηριστικό από μια σπάνια στις μέρες-μας συνέπεια. Μια «συνέπεια» που αφορά την ουσία

της καλλιτεχνικής δημιουργίας. Στην προκειμένη περίπτωση η τελευταία είναι αποκλειστικά πιστή στον εαυτό-της, δηλαδή, ελεύθερη καθότι έχει μια για πάντα αποποιηθεί μόδες και ρεύματα. Στις ξυλογραφίες με εντυπώσεις και μνήμες από το ταξίδι-της στην Κίνα (1956) η Μακρή έχει κατορθώσει να αποκρυπτογραφήσει τα ερεθίσματα που της προκλήθηκαν από το τοπίο, την ατμόσφαιρα, τη ζωή εκεί πέρα, τις ανθρώπινες μορφές δίχως να καμωθεί έναν τρόπο αναπαράστασης που να εμπνέεται από ορισμένες επιταγές του κινεζικού... Γι' αυτό, ακριβώς, μπορεί και αιχμαλωτίζει καίρια —χάρη στον αυθορμητισμό-της και πάλι— την ψυχρόσυνθεση της απεικονιζόμενης μορφής, την ατμόσφαιρα ενός τοπίου... και αναμεταδίδει κάτι το «καίριο», το «αποκαλυπτικό» από αυτό.

Τα λάβαρα του Γ. Γαίτη

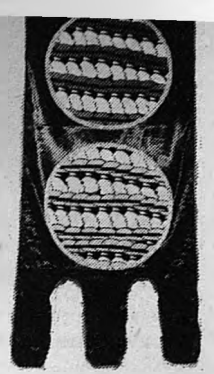
Για πρώτη φορά ο αστείρευτος σε έμπνευση καλλιτέχνης «είδε» τα ανθρώπια-του πάντα σε λάβαρα ή μάλλον μέσα σε αυτά. Πομποί και δέκτες πολλαπλά εννομένων μαγνητικών κυμάτων τα ανθρώπια εδώ ιδωμένα μό-

Έκθεση φωτογραφιών από τη δραστηριότητα του Χ. Ρίχτερ

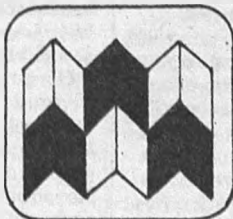
Μια πολύ ενδιαφέρουσα έκθεση με φωτογραφίες που κοινοποιούν στο ελληνικό κοινό την ολοκληρωμένη και πολλαπλά εννοημένη καλλιτεχνική προσωπικότητα του Γερμανού ζωγράφου και κινηματογραφιστή Χ. Ρίχτερ (1888-1976). Ο Ρίχτερ που ξεκίνησε τη σταδιοδρομία-του σαν νταϊστής βρήκε στον κινηματογράφο ένα κατ' εξοχήν μέσο για να εκφράσει τους προβληματισμούς-του γύρω από την τέχνη, την εικόνα, τα αντικείμενα, τις μορφές, τα σχήματα και τα χρώματα. Πραγματοποίησε πρώτος αυτός μια ταινία «αφηρημένη» (1921) κι ακολούθησαν κι άλλες

με τον τίτλο «Ρυθμός». Η ενασχόλησή-του αυτή του ενέπνευσε μια αφηρημένη γραφή και στη ζωγραφική-του έκφραση. Στη συνέχεια εγκατέλειψε την αφηρημένη έκφραση στον κινηματογράφο, γιατί τον προκαλούσε να «σπαταλιέται» σε πολλούς προβληματισμούς συγχρόνως. Η προσφορά-του στον κόσμο της τέχνης είναι ιδιαίτερα σημαντική γιατί οι ταινίες-του αποτελούν τις πρώτες δυναμικές προσπάθειες εξερεύνησης των δυνατοτήτων συνεργασίας ανάμεσα σε διάφορους τομείς της τέχνης. (Ινστιτούτο Γκαίτε).

Ντ Ηλιοπούλου - Ρογκάν

στον ΠΕΙΡΑΙΑ...

βιβλία - περιοδικά - αφίσσες

πρισμα

εκπαιδευτικά παιχνίδια

μπουμπουλίνας 48 και υψηλάντου - τηλ. 4172366

Βιβλίο-παρουσίαση

Ας μάθουν πρώτα γράμματα...

Ο εκδοτικός κόσμος παραπονείται συχνά —και όχι άδικα— ότι τα μαζικά μέσα ενημέρωσης αγνοούν το βιβλίο ή όταν το «προβάλλουν» αυτό γίνεται με πρόχειρες, ανευθύνες και παραπιστικές παρουσιάσεις.

Αλλά επίσης πολύ συχνά, όταν γίνεται λόγος για την περιφάνεια «κρίση του βιβλίου», οι ίδιοι οι εκδότες —επίσης όχι άδικα— αναφέρονται σαν ένας από τους συντελεστές αυτής της κρίσης.

Δεν θα αναφερθούμε αναλυτικά σ' αυτό το σημείο και ούτε θα επιστημονούμε όλα όσα επί μέρους στοιχειοθετούν τις ευθύνες των εκδοτών. Θα σταθούμε μόνον στα ενημερωτικά σημειώματα που στέλνουν οι εκδότες στις

εφημερίδες και τα περιοδικά για να βοηθήσουν τον «καθ' ύλην» συντάκτη στη διατύπωση ενός τελικού κειμένου προς δημοσίευση.

Συχνά, τα ενημερωτικά αυτά σημειώματα των εκδοτών είναι θριαμβολογικά («θεμιτό» αφού πρόκειται για διαφήμιση) ή χωρίς ουσιαστικές πληροφορίες για το βιβλίο και τον συγγραφέα (νισάφι!). Αλλά ότι θα ήταν ασύντακτα και αφελή δεν το αναμέναμε.

Προσοχή! δεν θέλουμε να αναφερθούμε στον συγγραφέα: αυτός τόσα γνωρίζει, τέτοια γράφει και έτσι τα γράφει. Αλλά όταν τα σημειώματα αυτά υιοθετούνται και διανεμούνται από τους εκδότες, το πράγμα αλλάζει. Γιατί, αν οι

όποιοι «συγγραφείς» γράφουν ό,τι νομίζουν, οι εκδότες υποτίθεται ότι θέλουν τουλάχιστον να μας μάθουν γράμματα.

Αλλά εδώ σταματά και ο δικός-μας σχολιασμός. Και παραθέτουμε αποσπάσματα από ένα τέτοιο σημείωμα που αφορά την έκδοση βιβλίου από γνωστό εκδοτικό οίκο που μας έχει δώσει δείγματα ευπρεπούς και καλής δουλειάς. Ονόματα δεν λέμε, απλώς σας παραδίδουμε για δική-σας απόλαυση το παρακάτω κείμενο —ορθογραφία, σύνταξη, κτλ.— ως έχει:

Το βιβλίο πρόκειται για δέκα διηγήματα, δέκα τραγικές ιστορίες βγαλμένες μέσα από τις αντιφάσεις της ζωής.

Οι χώροι που κινούνται οι ήρωες είναι διάφοροι. Από τσαντίρι μέχρι ρόζ ταπεταρίες. Μέσα στο χώρο-του ο καθένας πλάθει τα ό-

του Στέφανου Ίωσηφ

νειρά-του, εκείνα τα όνειρα τα απλά, τα ανθρώπινα, τα καθημερινά που δεν πραγματοποιούνται ποτέ πραγματικά, ανθρώπινα, πολλές φορές με αρκετό χιούμορ ο συγγραφέας πλάθει λογοτεχνικά τις φυγούρες κινούμενος μέσα σε μια αγχώδη γραφή νατουραλίζουσα, μα αρκετά ελλειπτική έως εγκεφαλκή.

ΜΑΡΙΑ ΓΚΡΙΠΕ

Λόελλα

Μετ: Βίτω Αγγελοπούλου

Εκδ: Στ. Πατάκης, Αθήνα 1982

Η Σουηδέζα Μαρία Γκρίπε (Βραβείο Άντερσεν), με τη γνώση της εφηβικής ψυχής, μας δίνει εδώ την ιστορία ενός δωδεκάχρονου κοριτσιού, που ζει απομονωμένο στα βουνά χωρίς γονείς, με τα δύο-της αδέρφια και το ... σκιάχτρο-της, τον Μπαμπά-Μπέρτα. Η ιστορία όμως του κοριτσιού αυτού θα περιπλέκει, όταν αναγκαστεί να κατέβει στην πόλη. Εκεί η συγγραφέας βρίσκει την ευκαιρία να περιγράψει τα προβλήματα προσαρμογής-της στο νέο περιβάλλον καθώς μπλέκονται με τα βαθύτερα εσωτερικά-της προβλήματα.

Πρέπει να σημειωθεί η προσεγμένη και επιμελημένη μεταφραστική δουλειά της Β. Αγγελοπούλου. Αποτελεί μία από τις εξαιρέσεις αν υπολογισθεί η ποιότητα των μεταφράσεων στα ελληνικά πολλών βιβλίων και τα σοβαρά λάθη που έχουν επισμανθεί κατά καιρούς.

ΑΝΤΩΝΗΣ Κ. ΑΝΤΩΝΙΑΔΗΣ

Ο φωταγωγός

Η αρχιτεκτονική του άγχους

Εκδ: Καραγκούνη, 1982

Μια σειρά από κριτικά δοκίμια γύρω από στοιχεία και καταστάσεις που χαρακτηρίζουν και τελικά διαμορφώνουν το περιβάλλον που ζούμε. Υπάρχουν κείμενα για το «φωταγωγό», το «μπαλκόνι», τα «παράνομα», το «σεισμό», το «νέο-λαϊκό χρώμα» κτλ. Ο συγγραφέας είναι τακτικός καθηγητής της Αρχιτεκτονικής στο πανεπιστήμιο του Τέξας στο Άρλινγκτον και γνωστός από το βιβλίο-του «Σύγχρονη Ελληνική Αρχιτεκτονική».

ΚΟΡΝΗΛΙΟΣ ΚΑΣΤΟΡΙΑΔΗΣ

Μπροστά στον πόλεμο

Εκδ: Imago, Αθήνα 1982

Ο Καστοριάδης εξετάζει σ' αυ-

τό το βιβλίο, χρησιμοποιώντας πολλά στοιχεία, τον συσχετισμό δυνάμεων ΕΣΣΔ, και ΗΠΑ, τη φύση του καθεστώτος της πρώτης, την κοινωνικοοικονομική δομή και λειτουργία της γραφειοκρατίας κτλ. Ο ίδιος σημειώνει στην εισαγωγή του έργου-του:

«Μπροστά στον πόλεμο, στα γαλλικά, δεν σημαίνει πριν από τον πόλεμο, όπως αναπόφευκτα θα το εννοήσουν οι κούφοι και όπως το έχουν ήδη εννοήσει. Δεν πρόκειται στο βιβλίο αυτό για πρόβλεψη ή για προβολή, αλλά για ανάλυση του σύγχρονου κόσμου, ανάλυση απαραίτητη προκειμένου να προσανατολισθεί κανείς μέσα σ' αυτόν...».

ΜΠΟΡΙΣ ΒΙΑΝ

Ας αρχίσει η μουσική

Μετ: Μάγδα Οικαλιώτου

Εκδ: Νεφέλη, Αθήνα 1982

Ένα κείμενο ειδικό και σύγχρονο «τρελό», πολεμικό κι εμπνευσμένο. Έργο ενός, πριν από όλα, καλλιτέχνη του τραγουδιού που επί 15 χρόνια έζησε έντονα το παλκοσένικο, το στούντιο, αλλά και το εκδοτικό γραφείο κι αγωνίστηκε για ένα ανεξάρτητο πραγματικά λαϊκό τραγούδι, αντίθετα με τις μόδες, τη λογοκρισία και το εμπορικό κανάλι των συνταγών του τύπου «ό,τι του δώσεις (του λαού) αυτό τρώει...». Αντίθετα με το εμπορικό τραγούδι που φέρνει τα «χοντρά λεφτά». Βιβλίο χιουμοριστικό και γοητευτικό.

ΜΑΚΗΣ ΜΩΡΑΪΤΗΣ

Για ένα Διαλεκτικό

Αντι-Ρεαλισμό

στον

Κινηματογράφο

Εκδ: Γνώση, Αθήνα 1982

Παίρνοντας ως δεδομένο την καθολική επίδραση του κλασικού και κυρίαρχου κινηματογράφου πάνω στο θεατή, τον περιοδικό όσο και μόνιμο θαύμα των κινηματογραφικών αισθουών, το βιβλίο αυτό επιχειρεί να απομυ-

θοποιήσει το κλασικό μοντέλο του κινηματογράφου αυτού που κατά το μεγαλύτερό-του μέρος στηρίζεται στο τέχνασμα του ρεαλισμού της φιλικής εικόνας, στην απατηλή αντίληψη δηλαδή που θέλει τη φιλική εικόνα μια πιστή αληθινή αντανάκλαση της πραγματικότητας. Η απομυθοποίηση αυτή στηρίζεται στην κατάδειξη των βασικών λειτουργιών που διέπουν όλο το προτσές της παραγωγής σε κάθε-της στάδιο και τη μέθοδο της αναγωγής-τους σε αισθητικό θέαμα, ένα θέαμα που κατανάγκην εξυπηρετεί συγκεκριμένα συμφέροντα.

ΑΛΕΞΗ ΠΑΡΝΗ

Μια Πράγα στον καθένα

Εκδ: Εστία, Αθήνα 1982

Με έναυσμα τα γεγονότα του Αυγούστου του 1968, ο συγγραφέας αφηγείται την ιστορία του Αντρέι Μπατάλφω, που ύστερα από 23 χρόνια μετά το Μάη του 1945, ξαναγυρίζει στην Πράγα, μαζί με τα στρατεύματα του Συμφώνου της Βαρσοβίας. Η καινούρια-του συνάντηση, με την Τσέχα Τερέζα που είχε πάρει μέρος στην αντίσταση κατά των Γερμανών, θα γίνει η αρχή μιας δεύτερης προσέγγισης για τους δυο κεντρικούς χαρακτήρες του βιβλίου.

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ

«Μεροληπτική κατάθεση»

Εκδ: Πολύτυπο, Αθήνα 1982

«Κατάθεση», γιατί ο συγγραφέας παρουσιάζει τις εμπειρίες, τις απόψεις και τα ερωτηματικά του για θεσμούς (στρατός, Τύπος, επιστημονική έρευνα, κόμματα), καταστάσεις (τρομοκρατία, διακοπές) γεγονότα (καταλήψεις, σεισμοί, εκλογές). «Μεροληπτική», στο βαθμό που τα παραπάνω δίνουν μέσα από μια προσωπική σκοπιά, σε πρώτο πρόσωπο, αυτοβιογραφικά. Δεν πρόκειται όμως για απομνημονεύματα αλλά για κριτικά δοκίμια ενός πρώην αισιόδοξου που διαπίστωσε εμπειρικά την ανθε-

κτικότητα των καταπιεστικών δομών που μας καθορίζουν και την σαθρότητα των μύθων που τις στηρίζουν. Ούτε πρόκειται για καταγραφή αδιεξόδων μια που ο συγγραφέας προσπαθεί, όπως δηλώνει, ν' αναδείξει έμμεσα την απελευθερωτική δύναμη ιδεολογιών που θα στηρίζονται στις επιθυμίες-μας κι όχι στον ενουσιισμό-τους.

ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Ελλάδα, ιστορία και πολιτισμός, τόμος 7ος

Εκδ: Μαλλιάρη-Παιδεία,

Θεσσαλονίκη 1982

Μερικά από τα θέματα που εξετάζονται είναι: πληθυσμιακές διαρθρώσεις, κοινωνικοοικονομικές δομές, ιστορία των πολιτευμάτων, οι δικαιωδοτικοί μηχανισμοί, η οργάνωση της διοίκησης, οι σχέσεις εκκλησίας και κράτους, το κοινοβούλιο και η μοναρχία, ο πρόεδρος της δημοκρατίας, τα πολιτικά κόμματα, το κομματικό σύστημα, η εθνική άμυνα, ο στρατός ως πολιτική δύναμη, το συνδικαλιστικό κίνημα, το φοιτητικό κίνημα, το γυναικείο κίνημα, η εξωτερική πολιτική κ.ά.

Όπως και οι προηγούμενοι τόμοι, έτσι κι αυτός συμπληρώνεται με έγχρωμες εικόνες, χάρτες, σχέδια και πίνακες.

ΒΑΣΙΛΗΣ ΜΑΡΓΑΡΗΣ

Μεγάλοι νεοέλληνες, από το 1400

Εκδ: Επίκτητος, Αθήνα 1982

Ο συγγραφέας παρουσιάζει σύντομα βιογραφικά σαράντα τεσσάρων Ελλήνων, πολιτικών, λογοτεχνών, ποιητών, μουσικών κτλ. από το 1400 και μετά. Στα βιογραφικά παρουσιάζονται σύντομα και τα βασικά έργα-τους.

ΜΑΝΟΣ ΣΤΑΘΑΚΟΠΟΥΛΟΣ

Νέες Πόλεις

Οργανωμένη δόμηση στη Γαλλία

Εκδ: Καραγκούνη, 1982

Είναι μια ανάλυση της οργανωμένης δόμησης στη Γαλλία, με

μια σύντομη τοποθέτηση για τον υπόλοιπο κόσμο. Ο συγγραφέας επιχειρεί μια γενική κριτική και αξιολόγηση ενός από τα σημαντικότερα προβλήματα των σύγχρονων κοινωνιών. Του κτιστού πλαισίου και του περιβάλλοντος, συνδεδεμένο με την επιθυμία μιας καλύτερης ζωής. Το βιβλίο έχει αρκετές φωτογραφίες και σχέδια από «Νέες Πόλεις» και παράρτημα με τις κυριότερες ευρωπαϊκές «Νέες Πόλεις» και οικισμούς, πίνακα όρων και βιβλιογραφία.

ΜΙΣΕΛ ΦΟΥΚΩ

Ιστορία της σεξουαλικότητας

Μετ: Γκλόρι Ροζάκη

Εκδ: «Εκδόσεις Ράππα», Αθήνα

Στο έργο αυτό του Φουκώ, καταγγέλλονται: ο κονφορμισμός τού Freud, οι ομαλοποιητικές λειτουργίες της ψυχανάλυσης, η τύση δειλία πίσω από τις μεγάλες παραφορές του Reich, και όλες οι συνέπειες της ένταξης που εξασφαλίζει η «επιστήμη» του σεξ ή οι ελάχιστα διαφορούμενες πρακτικές της σεξολογίας.

ΓΙΩΡΓΗ ΓΙΑΤΡΟΜΑΝΩΛΑΚΗ

Ιστορία

Εκδ: «Κέδρος», Αθήνα

Στην «Ιστορία» το ιστορικό γεγονός μυθολογείται και ο μύθος εκτίθεται ως πραγματικό συμβάν. Η δράση τοποθετείται στον Αύγουστο του 1928, όπου μέσα στο προεκλογικό κλίμα των ημερών διαπράττεται ένας φόνος για λόγους οικονομικούς. Ό,τι προηγήθηκε από τον φόνο και τις θριαμβευτικές για τον Βενιζέλο εκλογές, αλλά και ό,τι επακολούθησε ως το 1936 είναι υλικό που για τον συγγραφέα δείχνει, από μια άλλη σκοπιά, την άνοδο και την πτώση του φιλελεύθερου αστικού καθεστώτος στην Ελλάδα.

ΚΑΛ. ΑΘ. ΣΦΑΕΛΛΟΥ

Για τον πατέρα

Εκδ: Στ. Πατάκης, Αθήνα 1982

Η ηρωική ιστορία ενός Ελληνόπουλου που ψάχνει για τον χαμένο πατέρα-του γύρω από το πρώην γερμανικό στρατόπεδο αιχμαλώτων του Μαουτχάουζεν. Η επιμονή, η αγωνιστικότητα η προνοητικότητα και το ζωντανό πνεύμα είναι τα χαρακτηριστικά αυτού του παιδιού που περνάει μέσα από χίλιες στερήσεις και περιπέτειες και μέσα από ένα περιβάλλον εχθρικό για να φτάσει στο σκοπό-του.

ΜΑΡΣΕΛ ΠΡΟΥΣΤ

Ο αδιάφορος

Μετ: Στ. Κουμανούδη - Σωτ. Κακίση

Εκδ: «Οδυσσέας», Αθήνα 1982

Ένα νεανικό έργο του Προυστ, μια νουβέλα με μια ιδιότητα μοναδική: να αναδεικνύει όλο το ύψος του μεγάλου συγγραφέα σ' ένα μικρό έργο, λακωνικό, μακριά απ' το μεγαλεπήβολο «Ανα-

ζητώντας τον χαμένο χρόνο». Ξαν ανάσα περνάει και σβήνει μέσα σε λίγες σελίδες η πιθανότητα μιας ευτυχισμένης ζωής, η πιθανότητα ενός επιθυμητού έρωτα.

ΜΑΤΘΑΙΟΣ ΜΟΥΝΤΕΣ

Τα αντίποινα

Εκδ. Εστία, Αθήνα 1982

«Τα αντίποινα» είναι το τέταρτο ποιητικό βιβλίο του Μ. Μουντέ. Το προηγούμενο «Η ανταγή των υλικών» κυκλοφόρησε το 1971. Στα «Αντίποινα» υπάρχει η δουλειά και η αναζήτηση δώδεκα χρόνων. Χωρίζονται σε τρεις μεγάλες ενότητες: Η φοβερά προσασία, Οι θαμνώνες και Η επιστήμη των βράχων. Το βιβλίο διατρέχει η αγωνία του ανθρώπου να προσπελάσει το χώρο της αρχέγονης αλήθειας.

ΣΤΕΡΓΙΟΣ ΒΑΛΙΟΥΛΗΣ

Περιθωριακοί

Εκδ: Γ. Ρέκου Θεσσαλονίκη 1982

Συλλογή με ποιήματα. Ο ίδιος έχει γράψει ποιήματα και πεζά και αυτή είναι η έβδομη συλλογή-του. Δείγμα γραφής: Ξαφνιασμένα τα πεζοδρόμια/ βγάζουν με σεβασμό τα καπέλα-τους/ κι όταν χαθεί η πομπή/ συνεχίζουν συλλογισμένα την κατεδάφιση/ Οι κεραιές ξαναπαγώνουν/.

Π.Ι. ΤΣΑΓΚΟΦΣΚΙ

Η λίμνη των Κύκνων

Εικονογράφηση: Σιγκέρου

Χατσουγιάμα

Κείμενο: Ερικό Κισίντα

Μετ: Βαγ. Καμάρης

Εκδ: Γνώση, Αθήνα 1982

Είναι ένα παραμύθι, για την μαγεία και την αθάνατη αγάπη που ενέπνευσε στον Τσαϊκόφσκι την ωραιότερη σύνθεσή-του για μπαλέτο, τη Λίμνη των Κύκνων. Οι εκφραστικές ζωγραφίες του Σ. Χατσουγιάμα αποδίδουν με μοναδική ευαισθησία τη χάρη και τα δραματικά στοιχεία της μουσικής. Η Ε. Κισίντα είναι γνωστή για τα παιδικά βιβλία-της και τα έμμετρα παραμύθια που έχει γράψει. Το βιβλίο ανήκει στη σειρά των εκδόσεων Γνώση, «Μουσική και Φαντασία». (Ιστορίες από γνωστές, αγαπημένες μελωδίες).

ΜΙΧ. ΠΕΡΑΝΘΗΣ

Ο Τσέλιγκας

Εκδ: Εστία, Αθήνα 1982

Σε δεύτερη αναθεωρημένη έκδοση κυκλοφόρησε η μυθιστορηματική βιογραφία του Μιχάλη Περάνθη για τον ποιητή Κώστα Κρυστάλλη με τίτλο «Ο Τσέλιγκας».

«Ο καινούριος» Τσέλιγκας —σημειώνει στον πρόλογο της δεύτερης έκδοσης ο Μιχ. Περάνθης— ανασταίνει την πατριωτική ατμόσφαιρα της αλύτρωτης Ηπείρου και το πνευματικό κλίμα της αναγεννώμενης Αθήνας με αφορμή τον Κρυστάλλη, προβάλλοντας ένα υπόδειγμα βίου που κύλησε σεμνός, με ανδρική καρτερία και δωρική αρετή.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΝΕΦΕΛΗ

Τά βιβλία του ΓΚΑΜΠΡΙΕΛ ΓΚΑΡΣΙΑ ΜΑΡΚΕΣ

•
'Η κηδεία
της μεγάλης Μάμας
•
'Η άθωα 'Ερέντιρα
•
Τά μάτια
του γαλάζιου σκύλου
•
'Ο ναυαγός
•

MAYROMIXALH 9 • ΑΘΗΝΑΙ 143 • ΤΗΛ. 3607.744 - 3604.793

Κυκλοφόρησε ο καινούριος δίσκος της Ελένης Καραϊνδρου Ρόζα

(Βραβείο μουσικής φεστιβάλ κινηματογράφου
Θεσσαλονίκης '82)

Με μουσική και τραγούδια από τις ταινίες
«Ρόζα» και «Περιπλάνηση»

Ανεξάρτητη παραγωγή. Πωλείται στα κεντρικά καταστήματα δίσκων και στη «Σύγχρονη Εποχή» Κεντρική διάθεση: Pop Eleven, Πινδάρου 38 και Τσακάλωφ τηλ. 36.30.868

● Στο ANTI (τχ. 208, 210) δημοσιεύσαμε δύο άρθρα του συνεργάτη-μας Κ.Β. Σακελλαρίου. Το πρώτο «Έργα στη Μητρόπολη, απορίες για το Υπουργείο» τχ. 208 αφορούσε τη διαχείριση της περιουσίας της Δημόσιας Εκκλησιαστικής Παιδαγωγικής Ακαδημίας Βελλάς Ιωαννίνων. Το δεύτερο «Κοινωνικοποίηση ή οικοπεδοποίηση της εκκλησιαστικής περιουσίας;» αφορούσε την Εκκλησιαστική Σχολή Κρήτης. Στο τχ. 211-212 σε σχετικό διάλογο «Εκκλησιαστικές σχολές — Αγίου Ματθαίου και Μονή Βελλάς — Προβλήματα διοίκησης και διαχείρισης» δημοσιεύσαμε τις επιστολές της «Επιτροπής Τύπου της Ι. Μητρόπολης Κυδωνίας και Αποκορώνου», του κ. Αλ. Παπαδερού του κ. Γ.Π. Μαργκουδάκη, πρώην διευθυντή του ιδιαίτερου γραφείου του τώως Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, και τις απαντήσεις του κ. Κ.Β. Σακελλαρίου. Επίσης την επιστολή της Σχολικής Εφορείας Βελλάς, απάντηση σε σημείωμα του συνεργάτη-μας σε επιστολή-της που δημοσιεύθηκε στο τχ. 210, καθώς και τη σχετική απάντηση του κ. Σακελλαρίου.

Στο ANTI τχ. 213 δημοσιεύσαμε σχετικό σημείωμα του κ. Κ.Β. Σακελλαρίου για ορισμένες νέες πτυχές από την υπόθεση της διαχείρισης της εκκλησιαστικής Μονής Βελλάς καθώς και στις σελίδες του «Διάλογου» επιστολές, για τις ίδιες υποθέσεις, από το γραφείο Τύπου της Ι.Μ. Κυδωνίας και Αποκορώνου, τον κ. Αλ. Παπαδερύ, τον κ. Αλ. Κορακίδη, τώως διευθυντή της Ε.Π. Ακαδημίας Βελλάς και τον κ. Γ.Π. Μαργκουδάκη.

Στις επόμενες σελίδες ο συνεργάτης-μας Κ.Β. Σακελλαρίου, μετά την επάνοδό από την αδειά του, απαντά σ' αυτές τις επιστολές. Το ANTI πιστεύει ότι και με τη σημερινή δημοσίευση των σχετικών απαντήσεων του κ. Κ.Β. Σακελλαρίου κλείνει ο διάλογος σχετικά με τις υποθέσεις αυτές. Βέβαια ουσιαστικά θέματα, μένουν ανοικτά και σχετικά με αυτά η παρόμοια, το ANTI θα ασχοληθεί μελλοντικά.

● Η απάντηση του κ. Κ.Β. Σακελλαρίου στην Επιτροπή Τύπου της Ι.Μ. Κυδωνίας και Αποκορώνου (ANTI τχ. 213):

Α. Μάταια προσπαθούν τα μέλη της λεγόμενης «επιτροπής Τύπου» της μητρόπολης Κυδωνίας και Αποκορώνου να βγάλουν ασπροπρόσωπο τον δεσπότη και αυθεντί- τους, τον «άγιο» Χανίων κ. Ειρηναίο και να ανατρέψουν, όσα κατάγγειλε το ANTI μ' επίσημα κι αναμφισβήτητο κύρους στοιχεία σε βάρος του.

Τώρα έρχεται κι η πορισματική έκθεση των επιθεωρητών του υπουργείου Οικονομικών κ. Β. Καλώ- στου και Νικ. Νοδάρκη, που κυριο-

λεκτικά καταποντίζει τον κ. Ειρη- ναίο Αθανασιάδη και μοιραία τον ο- δηγεί στον εισαγγελέα κι από εκεί στις αρμόδιες δικαστικές αρχές, για να δώσει λόγο για τις πράξεις- του σε βάρος της περιουσίας του Δημοσίου.

Β. Γράφουν τα μέλη της «επιτρο- πής Τύπου» ότι ασκούν αρμοδιότη- τες ύστερα από δημοκρατική διαδι- κασία. Ωστόσο, όλοι ξέρουν, ότι κα- νένας κληρικός της μητρόπολης Χανίων δεν κλήθηκε να ψηφίσει και να εκλέξει μέλη της επιτροπής Τύ- που, αφού αυτά τα διορίζει αυθαί- ρετα και χωρίς να τα ρωτήσει ο «ά- γιος» Χανίων. Έτσι, αυτά υπογρά- φουν ότι και όσα γράφει για τη λε- γόμενη επιτροπή ο κ. Ειρηναίος Α- θανασιάδης.

Γ. Οι υποτακτικοί του «αγίου» Χαν- νίων με μεγάλη δόση υποκρισίας και εξαιρετική ικανότητα στη δια- στρέβλωση της πραγματικότητας, προσπαθούν να δείξουν, ότι ο δε- σπότης-τους είναι αθώα περισσότε- ρα και δεν είχε την παραμικρή ανάμει- ξη στο θέμα της μετακίνησης της εκκλησιαστικής σχολής Κρήτης α- πό τον άγιο Ματθαίο στην Αγία Τριάδα με σκοπό να ζημιωθεί η σχολή — δηλαδή το Δημοσίον — πά- νω από 150 εκατομμύρια δραχμές και να τις κερδίσει, αντίστοιχα, η μητρόπολη Κυδωνίας και Αποκορώ- νου.

Όλα αυτά έχουν αποδειχθεί με αδιάσειστα κι επίσημα στοιχεία κι έγγραφα, που δημοσίευσε το ANTI. Αν, πραγματικά, ο «άγιος» Χαν- νίων δεν ήθελε να χάσει το παραμι- κρό ποσό η εκκλησιαστική σχολή — και να το κερδίσει η μητρόπολη Χανίων — καλείται, έστω και τώρα, να κάνει μια επίσημη και υπεύθυνη δήλωση, αλλά χωρίς να βάλει ο- ρους κι άλλα πονηρά τεχνάσματα, ότι, σε οποιαδήποτε περίπτωση με- τακίνησης της εκκλησιαστικής scho- λής, ο οικοπεδαγωγός των 20.494 τε- τρ. μέτρων (δωρεά του ναού, «Γέν- νησις της Θεοτόκου» Κουνουπιδια- νών προς την εκκλησιαστική scho- λή) θα παραμείνει στην κυριότητα της σχολής και δεν θα περιέλθει στη μητρόπολη Χανίων.

Δ. Οι υπογράφοντες ως «επιτροπή Τύπου», αποδίδονται, ότι υπογρά- φουν με κλειστά μάτια ό,τι τους δώ- σει ο «άγιος» Χανίων και δεν κά- νουν τον κόπο να διαβάσουν και τα κείμενα, στα οποία, υποτίθεται, πως αυτοί απαντούν. Έτσι, αυτοί οι ταλαίπωροι — που τολμούν να γρά- ψουν, ότι αυτά που δημοσίευσε το ANTI καταγράφονται στις δέλτους της ανεύθυνης σκανδαλοθηρίας — συλλαμβάνονται να μη γνωρίζουν καν αυτά, στα οποία απαντούν. Για- τι, ενώ στο ANTI (τεύχος 211-212) έ- χουν δημοσιευθεί αποσπάσματα α- πό τα υπ' αριθμ. 1714/21.7.81. και 1268/14.6.82 έγγραφα του «αγίου» Χανίων, με τα οποία αποκαλύπτον- ται οι προθέσεις του «αγίου» να κερδίσει η μητρόπολη Χανίων τον οικοπεδαγρό — χρυσάφι της εκκλη- σιαστικής σχολής Κρήτης, γρά- φουν στην επιστολή-τους, ότι α- γνωστά τα παραπάνω έγγραφα.

Ε. Σε πελώρια γκάφα πέφτουν οι ι- διόι στη συνέχεια, γράφοντας, ότι ο διευθυντής της σχολής κ. Α. Πεζα-

νάκης είχε συμφωνήσει για τη με- τακίνηση της σχολής. Αλλά, αν ο «άγιος» Χανίων τους έδειχνε τα σχετικά έγγραφα, τότε αυτοί θα έ- βλεπαν ότι ο διευθυντής της scho- λής απλώς διαβίβαζε στο υποου- ργείο Παιδείας τις απόψεις της scho- λικής εφορείας και δεν εκθέτει τις δικές-του. Επίσης ο κ. Α. Πεζανά- κης είχε το θάρρος — όταν αντιλή- φθηκε ολοκάθαρα τις προθέσεις του «αγίου» Χανίων σε βάρος της σχολής — να διαφωνήσει έντονα με τη δεσποτική τακτική. Γι' αυτό άρχι- σαν να πολεμούν, τόσο ο «άγιος» Χανίων, όσο κι οι συνεργάτες-του, τον κ. Πεζανάκη και χρησιμοποιή- σαν κάθε μέσον, για να τον εκπαρ- θυώσουν από τη διεύθυνση της σχολής και να βάλουν στη θέση-του ένα δικό-τους άνθρωπο και συγκε- κριμένα τον «καγκελόφρακτο» αρ- χιμανδρίτη κ. Χ. Μαργκουδάκη.

ΣΤ. Γράφουν οι αντιγραφείς των αποφών του «αγίου» Χανίων, ότι ο κ. Ειρηναίος απέστειλε έγγραφο στο εκκλησιαστικό συμβούλιο Κου- νουπιδιανών και ζήτησε να αλλάξει ο όρος της διαθήκης. Ωστόσο, οι α- τυχείς επιστολογράφοι αγνοούν ή θέλουν να αγνοούν, ότι η απάντηση του συμβουλίου στον «άγιο» Χαν- νίων (ANTI τεύχος 210) είναι σκόπι- μα διατυπωμένη με τη δέουσα δόση αοριστίας και ασάφειας και μοιάζει να λέει:

«Ας πάει πρώτα η σχολή στην Α- γία Τριάδα — δηλαδή να χάσει πρώτα τον οικοπεδαγρό — και μετά έχει ο Θεός για την τροποποίηση του όρου της δωρεάς».

μεταστέγαση της εκκλησιαστικής σχολής από τον Άγιο Ματθαίο στην Αγία Τριάδα. Η αλήθεια είναι, ότι οι υπηρεσιακοί παράγοντες α- ντέδρασαν έντονα στην προσπά-θεια του «αγίου» Χανίων για τη με- ταφορά της σχολής, στην οποία συ- νεργάστηκαν κι οι άλλοι δύο της παρέας του κ. Ειρηναίου, οι κ. Α. Παπαδερύ και Γ. Μαργκουδά- κης, που παρουσάστηκαν στο υ-πουργείο Παιδείας και ως εκφρα- στές του πνεύματος της «αλλαγής». Επίσης ο κ. «ειδικός» δεν περιορί- στηκε σε έντονες παρατηρήσεις, αλλά τόνισε στους ίδιους παράγον-τες, ότι για την καθυστέρηση της α-πάντησης προς τον κ. Ειρηναίο εξε- δήλωσε έντονη δυσφορία και ο (τό-τε) υπουργός Παιδείας κ. Α. Βερυ-βάκης.

Β. Ψεύδεται ο κ. «ειδικός» γράφον-τας, ότι το θέμα της μεταστέγασης της σχολής θα λυνόταν από μια ο- μάδα εργασίας κτλ. Η σκληρή κι ο- δυνηρή για τον κ. «ειδικό» αλήθεια είναι ότι, για να πετύχει τη μεταστέ- γαση της σχολής όχι μόνο πηγαίνο- ερχόταν στο γραφείο του κ. Α. Βερ-υβάκη και του νέου υπουργού Παι-δείας κ. Α. Κακλαμάνη, αλλά κυριο- λεκτικά καταπίεζε την αρμόδια υ-πηρεσία να συμφωνήσει με το σχέ-διο των τριών φίλων (μητροπολίτη Χανίων - Α. Παπαδερύ - Γ. Μαργ-κουδάκη) για να μεταφερθεί η εκ-κλησιαστική σχολή Κρήτης στην Α-γία Τριάδα ώστε — με αυτή τη μετακίνηση — να κερδίσει η μητρό-πολη Χανίων τον οικοπεδαγρό — χρυσάφι.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΩΝ ΤΟ ΑΝΑΓΝΩΣΜΑ

Ζ. Το πόσο ανίδεοι είναι οι επιστο- λογράφοι για το θέμα που κλήθη- καν να απαντήσουν αποδεικνύει το παρακάτω ενημερωτικό σημείωμα του ίδιου του κ. Α. Παπαδερύ, που το υπέβαλε στον υπουργό Παιδείας κ. Α. Κακλαμάνη στις 13 Ιουλίου 1982 και στο οποίο γράφει τα εξής:

«Υστερα απ' αυτά γεννιέται το ε-ρώτημα: Ποιός κοροιδεύει ποιόν και ποιός και ποιοί παίζουν τον πα-πά;

● Η απάντηση του Κ.Β. Σακελ- λαρίου στην επιστολή του κ. Αλ. Παπαδερύ (ANTI τχ. 213):

Κατά την πάγια τακτική-του ο κ. «ειδικός» κακοποιεί βανάουσα την α-λήθεια και διαστρεβλώνει την πραγματικότητα. Κι όλα αυτά, για να βγει από το αδιέξοδο, στο οποίο έχει περιέλθει και να μπορέσει να γλυτώσει από τον καταποντισμό, στον οποίο οδηγείται κι αυτός με μαθηματική ακρίβεια, ύστερα από τις συντριπτικές αποκαλύψεις που έκαναν σε βάρος του φίλου και συ- νεργάτη-του, του «αγίου» Χανίων κ. Ειρηναίου, οι δύο επιθεωρητές του υπουργείου Οικονομικών.

Συγκεκριμένα:
Α. Ψεύδεται ο κ. «ειδικός» σύμβου-λος γράφοντας, ότι δεν έκανε πα- ρατηρήσεις σε υπηρεσιακούς πα-ράγοντες του υπουργείου Παι-δείας, γιατί η αρμόδια υπηρεσία δεν απάντησε στο έγγραφο του μη-τροπολίτη Χανίων, που ζητούσε τη

Απόδειξη για το πόσο αναληθείς είναι οι παραπάνω ισχυρισμοί του κ. «ειδικού» συμβούλου αποτελεί το παρακάτω ενημερωτικό σημείωμα του ίδιου του κ. Α. Παπαδερύ, που το υπέβαλε στον υπουργό Παιδείας κ. Α. Κακλαμάνη στις 13 Ιουλίου 1982 και στο οποίο γράφει τα εξής:

«Πληροφορούμαι ότι ο κ. διευ-θυντής Εκκλησιαστικής Εκπαίδε-σεως πρόκειται να σας εισηγηθεί απόρριψη πρότασης της Μονής Αγίας Τριάδας για επανεγκατάστα-ση της Εκκλησιαστικής Σχολής Κρήτης στην περιοχή της Μονής, ε-πειδή δήθεν η προσφορά της Μο-νής (να διαθέσει εκτεταμένα οικο-πεδα για ανέγερση νέων κτηρίων με δικές-της δαπάνες) κρίνεται α-σύμφορη!! Διαφωνώ απολύτως με μια τέτοια αποποίηση της προσφο-ράς και παρακάτω να μου επιτρέ-ψετε να σας ενημερώσω πριν λάβε-τε τελική απόφαση».

Το ευτύχημα για την εκκλησια-στική σχολή Κρήτης είναι, ότι ο υ-πουργός Παιδείας κ. Α. Κακλαμά-νης κατάλαβε — με τα δημοσιώμα-τα του ANTI — τί κρύβεται πίσω από το «πατρικό» ενδιαφέρον του «α-γίου» Χανίων αλλά και του «ειδι-κού» συμβούλου-του για τη σχολή κι έτσι αποφάσισε να απορρίψει τη πρόταση — παγίδα για τη μετακί-νηση της σχολής, που θα είχε ως α-ποτέλεσμα να χάσει η σχολή τον οικο-πεδαγρό με την πελώρια αξία. Γ. Ψεύδεται ο κ. «ειδικός» γράφον-τας, ότι ο έλεγχος στην εκκλησια-στική σχολή Κρήτης έγινε ύστερα από δικό-του έγγραφο προς τον τό-τε υπουργό Παιδείας κ. Α. Βερυβά-

κη. Κι αυτό, γιατί ο οικονομικός έλεγχος είχε διαταχθεί με τις υπ' αριθμό 180.178/76 και 278/1271/26. 10.81 διαταγές του υπουργείου Οικονομικών. Επίσης τη διενέργεια οικονομικού ελέγχου στη σχολή είχε ζητήσει επανειλημμένα με έγγραφό-του προς το Υπουργείο Παιδείας κι ο διευθυντής της σχολής κ. Α. Πεζανάκης.

Δ. Ψευδεται ο κ. «ειδικός» γράφοντας, ότι δεν παρεμποδίστηκε —όπως κατ'αγγίζει το ΑΝΤΙ— ο οικονομικός έλεγχος από το ιδιαίτερο γραφείο του τότε Υπουργού Παιδείας κ. Α. Βερυβάκη και συγκεκριμένα από τον εξάδερφό-του κ. Δ. Βερυβάκη. Οι αναλήψεις του κ. «ειδικού» αποδεικνύονται από την υπ' αριθμ. 481/31.7.82 πορισματική έκθεση των επιθεωρητών κ. Β. Καλώ-στου και Ν. Νοδάρακη, οι οποίοι στην αρχή της έκθεσής-τους γράφουν για την παρεμπόδιση της διεξαγωγής του ελέγχου τα εξής:

«Την πραγματοποίηση του ίδιου ελέγχου σ' έκθεση του (α) σχετικού (υπ' αριθμ. 130.173/1860/13.9.76 απόφαση Υπουργείου Οικονομικών) επιχείρησε ο επιθεωρητής Δ.Δ. Νικ. Νοδάρακης στις 18 Μαΐου τ.ε.τ. Την επομένη και ύστερα από τηλεφωνική εντολή του ιδιαίτερου γραφείου του κ. Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων και της Ε.Δ.Δ. και Ν.Π.Δ.Δ. δέχθηκε αυτόν». Επίσης οι δύο επιθεωρητές διαψεύδουν και τον άλλο «ειδικό» σύμβουλο, τον κ. Γ. Μαραγκουδάκη, που, σε επιστολή-του στο ΑΝΤΙ (τχ. 211-212), έγραψε, ότι ο επιθεωρητής κ. Ν. Νοδάρακης δεν παρεμποδίστηκε στη διενέργεια του οικονομικού ελέγχου της εκκλησιαστικής σχολής από το ιδιαίτερο γραφείο του τότε υπουργού Παιδείας κ. Α. Βερυβάκη.

Με βάση τα σημερινά δεδομένα κι ιδιαίτερα την έκθεση-καταπέλτη των δύο οικονομικών επιθεωρητών είναι πολύ εύκολο να συμπεράνει ο καθένας γιατί δεν ήθελαν μερικοί (ο «άγιος» Χανίων κι οι φίλοι-του στην Αθήνα κ. Γ. Μαραγκουδάκης, Α. Παπαδρόρος κτλ.) να γίνει οικονομικός έλεγχος στην εκκλησιαστική σχολή Κρήτης και γιατί, όταν ο έλεγχος άρχισε, έσπευσαν να τον σταματήσουν. Οι διαπιστωθείσες από τον έλεγχο οικονομικές ανωμαλίες του «αγίου» Χανίων κ. Ειρη-

ναίου Αθανασιάδη δίνουν εύλογη απάντηση στην απορία κι αποκαλύπτουν την αλήθεια, η οποία, όπως επιγραμματικά τονίζει ο κ. «ειδικός», πολλές φορές δεινοπαύει, κάποτε όμως φανερώνεται... και φανερώνεται.

Ε. Υποκρίνεται ο κ. «ειδικός» και κάνει πως δεν ξέρει τίποτα για τις προσπάθειες, που ο ίδιος κατέβαλε και καταβάλλει για να συγκροτηθούν συμβούλια εκκλησιαστικής εκπαίδευσης με μέλη χουντικούς, ιερώνυμικούς κτλ. όπως και στην περίοδο της εφτάχρονης τυραννίας. Αν ο κ. «ειδικός» τολμάει απαντήσει στις καταγγελίες για την επαναφορά των χουντικών - ιερώνυμικών κτλ., που διατύπωσε ο διευθυντής της εκκλησιαστικής σχολής Λαμίας στην από 6 Ιουλίου 1982 αναφορά-του, την οποία υπέβαλε στα υπουργία Προεδρίας και Παιδείας και αποσπάσματά-της δημοσίευσε το ΑΝΤΙ (τχ. 211-212).

ΣΤ. Κομπάζει ο κ. «ειδικός» και, περιαυτολογώντας, εξυμνεί τον εαυτό-του κι γράφει, πως είναι ένας δημοσίος λειτουργός, που σέβεται τον εαυτό-του, το κράτος και τους νόμους κτλ. Κατ' αρχή, ο κ. «ειδικός», δεν είναι κρατικός λειτουργός. Απλώς έχει προσληφθεί στο Υπουργείο Παιδείας ως «ειδικός» σύμβουλος. Έτσι ο κ. Παπαδρόρος πουλάει τη σοφία-του και εισπράττει παχυλή αμοιβή από τον φορολογούμενο Έλληνα πολίτη.

Εξάλλου το πόσο όλα αυτά που γράφει, τα σέβεται και τα τηρεί ο κ. «ειδικός» το αποδεικνύει και με την προσπάθειά-του να πάρει εντελώς παράνομα 5 εκατ. από την εκκλησιαστική εκπαίδευση του υπουργείου Παιδείας (που μόλις μπορεί να αντεπεξέλθει στις ανάγκες των εκκλησιαστικών σχολών) και να τα δώσει στην Ορθόδοξη Ακαδημία Κρήτης, στην οποία είναι γενικός διευθυντής κι η οποία, ανάμεσα σε άλλους πόρους, παίρνει σημαντικά ποσά από το υπουργείο Εξωτερικών και μάλιστα από τα μουσικά κονδύλια. Στην αυθαίρετη κι παράνομη απαίτηση του κ. «ειδικού», που έπεισε τον κ. Α. Βερυβάκη (τρείς μέρες πριν από την «αναδόμησή-του») και αυτός έδωσε εντολή στη διεύθυνση οικονομικών υπηρεσιών του Υπουργείου Παιδείας για τη σύνταξη της σχετικής απόφα-

σης, αντέδρασαν οι υπηρεσιακοί παράγοντες, οι οποίοι σημείωσαν στο έγγραφο της απόφασης, ότι είναι παράνομη η επιχορήγηση της Ορθόδοξης Ακαδημίας με το ποσό των 5 εκατ. δρχ.

Επίσης οι αρμόδιοι υπηρεσιακοί παράγοντες αντέδρασαν και αντιδρούν έντονα και στην τακτική του κ. «ειδικού» να αναμειγνύεται σε καθαρά διοικητικές υποθέσεις και να καταλύει κάθε έννοια διοίκησης και υπαλληλικής ιεραρχίας μέσα στο υπουργείο Παιδείας.

Η θέση των υπηρεσιακών παραγόντων, που όρθωσαν το ανάστημά-τους στις αρρακτικές διαθέσεις των «αγίων» Ιωαννίνων και Χανίων, που ενεθέρωσαν υπεύθυνα τους υπουργούς Παιδείας κ. Α. Βερυβάκη και Α. Κακλαμάνη, που προέσπιαν τα συμφέροντα του Δημοσίου και διασφάλισαν την παρουσία-του, προκάλεσε την οργή του κ. «ειδικού», ο οποίος κατόρθωσε, με ένα σωρό διαβολές, να δημιουργήσει μια αφόρητη κατάσταση σε βάρος πραγματικά ευσυνειδητών υπαλλήλων του υπουργείου Παιδείας. Τα όσα συμβαίνουν σήμερα στο υπουργείο —και μάλιστα επί κυβέρνησης σοσιαλιστικής - δημοκρατικής— δεν είχαν συμβεί ούτε στη διάρκεια της τυραννίας της 21ης Απριλίου.

● Ακολουθεί η απάντηση του Κ.Β. Σακελλάριου στον κ. Γ.Π. Μαραγκουδάκη (ΑΝΤΙ τχ. 213):

Άλλαλος παραμένει ο κ. Γ. Μαραγκουδάκης στα συγκεκριμένα ερωτήματά-μου να αναφέρει σε ποιές συγκεκριμένες αποφάσεις κι ενέργειες είχε καταλήξει ο πρώην υπουργός Παιδείας κ. Α. Βερυβάκης (του οποίου ο κ. Γ.Μ. ήταν ο εξ απορρήτων ιδιαίτερος και διευθυντής του γραφείου-του μέσα στο υπουργείο Παιδείας) για να υπερασπίσει την παρουσία των εκκλησιαστικών σχολών Βελλάς και Κρήτης από τις αρρακτικές διαθέσεις των «αγίων» Ιωαννίνων κ. Στάκη και Χανίων κ. Ειρηναίου. Εξάλλου ο κ. Μαραγκουδάκης, συντριμμένος κάτω από το βάρος των επίσημων στοιχείων που δημοσιεύτηκαν στο ΑΝΤΙ, αναγκάζεται να συνεχίσει τη γνώριμη τακτική της διαστρέβλωσης της αλήθειας κι έτσι εκτίθεται ανεπανόρθωτα. Συγκεκριμένα:

Α. Ιλαρότητα και κακοποίηση της ελληνικής γλώσσας προκαλούν οι νομικές γνώσεις του κ. ιδιαίτερου, που γράφει «ότι ο κ. υπουργός Παιδείας ενημερώθηκε για την επικείμενη δίκη, που είχε, εγείρει η Μονή Βελλάς κατά της Παιδαγωγικής Ακαδημίας Βελλάς». Ας μάθει, λοιπόν, ο κ. ιδιαίτερος, που είναι συνταξιούχος εκπαιδευτικός και νυν «ειδικός» σύμβουλος στο υπουργείο Παιδείας, ότι η δίκη δεν εγείρεται, αλλά μόνον η γλώσσα-μας εγείρεται με τα γραφόμενά-του.

Β. Ψευδεται ο κ. ιδιαίτερος γράφοντας, ότι για την παραπάνω «έγερση» της δίκης ενημερώθηκε ο κ. υπουργός Παιδείας (Α. Βερυβάκης) από την αρμόδια Δ/ση Θρησκευμάτων του υπουργείου την παραμονή ακριβώς της δίκης στις 3 μ.μ. Κι αυτό, γιατί:

● Η αρμόδια υπηρεσία είχε ενημερώσει επανειλημμένα και με κάθε λεπτομέρεια τον κ. Α. Βερυβάκη για τις αρρακτικές διαθέσεις του μητροπολίτη Ιωαννίνων κ. Στάκη σε βάρος της παρουσίας της δημοσίας εκκλησιαστικής σχολής Βελλάς κι ιδιαίτερα για την προσφυγή που είχε κάνει ο κ. Θεόκλητος στο Συμβούλιο της Επικρατείας και για την αναγνωριστική αγωγή, που είχε εγείρει η Μονή Βελλάς —με εντολή του «αγίου» Ιωαννίνων— κατά της σχολής Βελλάς, για την αναβολή της συζήτησης που είχε οριστεί για τις 6 Μαΐου 1982 και για τη νέα εκδίκαση, που είχε οριστεί —εξ αναβολής— για τις 10 Ιουνίου 1982. Κι όλες αυτές οι ενημερώσεις με τις σχετικές προτάσεις της υπηρεσίας γίνονταν έγκαιρα και υπεύθυνα και με έγγραφα, στα οποία δεν απαντούσε ο κ. Α. Βερυβάκης. Τώρα, αν δεν απαντούσε ο υπουργός Παιδείας, γιατί ο κ. Γ. Μαραγκουδάκης δεν του παρέδιδε τα σχετικά σημειώματα κτλ., είναι δικό-τους θέμα...

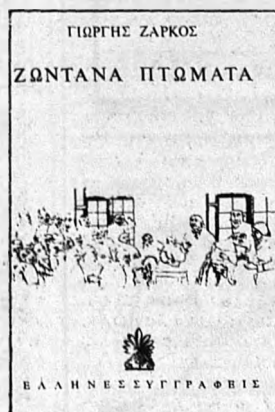
● Ο τότε υπουργός Παιδείας κ. Α. Βερυβάκης γνώριζε πολύ καλά, ότι στις 10 Ιουνίου 1982 επρόκειτο να γίνει η εξ αναβολής συζήτηση της αγωγής και από τη συνάντησή-του με τον πρόεδρο και τα μέλη της σχολικής εφορείας της Σχολής Βελλάς, που έγινε μέσα στο γραφείο-του στις 21 Μαΐου 1982, ημέρα Παρασκευή και ώρα 6-8.10 μ.μ.

Εκεί, στη διάρκεια έντονων συζη-

ΓΙΩΡΓΗΣ ΖΑΡΚΟΣ

ΤΑ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑΤΑ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΚΑΛΒΟΣ

Αναζαγόρα 1, Αθήνα 112

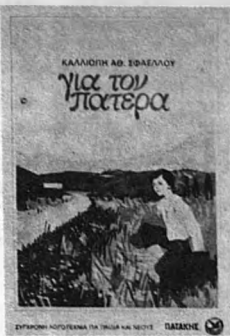
Τηλ: 52.46.241

Σύγχρονη Λογοτεχνία για Παιδιά και για Νέους **ΜΟΝΟΤΟΝΙΚΟ**

Τζέιμς Κρους
Μελισσόγυα-Σούλα
Φροσόγυα

Καλλιόπη Σφαέλλου
Για τον πατέρα

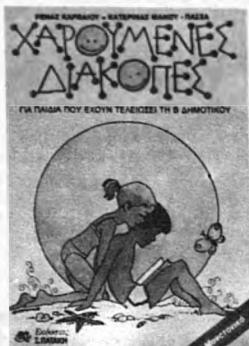

Μαρία Γκρίπε
Λέλλα
η κόρη του
Μπαμπά Μπέρτα

Μισέλ Τουρνιέ
Ο Παρασκευάς
ή η πρωτόγονη ζωή

Ψυχαγωγικά-Μορφωτικά

Ρ. Καρθαίου Κυτ. Μάνου-Πασσά
Χαρούμενες διακοπές

Τα σπορ

Δεύτερος παγκόσμιος
πόλεμος

σειρά
ΧΩΡΕΣ
(COUNTRIES)

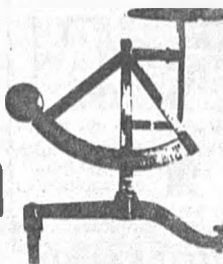
εκδόσεις **ΠΑΤΑΚΗ**

Νικηταρά 3 Τ.Τ. 142 τηλ. 3638362

- Φωτοστοιχειοθετήσεις
- Λιθογραφικές αναπαραγωγές
- Τυπογραφική επιμέλεια

Ευσυνειδητή δουλειά
και επαγγελματική
επάρκεια

ΠΟΛΥΤΥΠΟ

Δεινοκράτους 131, Αθήνα (τ.τ. 601) τηλ. 72.29.237 - 72.32.713 - 72.32.819

τήσεων, που κατέληξαν —σύμφω-
να με προετοιμασμένο σχέδιο—
στην εκπαίδευση του διευθυντή
της σχολής κ. Α. Κορακίδη υπο-
γραμμίστηκε και η επικείμενη δική
της 10ης Ιουνίου 1982. Συγκεκριμέ-
να, ο κ. Σπ. Εργολάβος, μέλος της
εφορείας, είπε στον κ. Α. Βερυβά-
κη:

«Όπως σας είπα και γνωρίζετε
κ. υπουργέ να μην ξαναπάει πια
στη Βελλά ο κ. Κορακίδης, γιατί
πρέπει να αντιμετωπιστεί η δική
της 10ης Ιουνίου και δεν έχουμε
χρόνο γι' αυτόν».

Γ. Ψεύδεται ο κ. ιδιαίτερος γρά-
φοντας, ότι ο υπουργός Παιδείας έ-
δωσε (στις 9 Ιουνίου και μετά τις 3
μ.μ.) εντολές από τηλεφώνου στο
νομάρχη Ιωαννίνων, στη σχολική ε-
φορεία Βελλας και στο νομικό σύμ-
βουλο κ. Ντίνο να παραστεί και να
επιδώσει αναβολή της δίκης. Κι αυ-
τό, γιατί ο κ. Α. Βερυβάκης, σαν δι-
κηγόρος, ήξερε πολύ καλά, ότι δεν
μπορούσε να γίνει καμιά νέα ανα-
βολή της δίκης, αφού η πρώτη συ-
ζήτηση είχε οριστεί για τις 6 Μαΐου
1982 ενώπιον του πολυμελούς πρω-
τοδικείου Ιωαννίνων, αλλά αυτή α-
ναβλήθηκε για τις 10 Ιουνίου, γιατί
δεν είχε γίνει η παραμικρή προετοι-
μασία για την υπεράσπιση των συμ-
φερόντων της σχολής, τόσο από
τους υπεύθυνους της σχολής Βελ-
λας, όσο κι από το Υπουργείο Παι-
δείας. Έτσι, φθάσαμε στις 10 Ιου-
νίου και δεν ήταν δυνατό να γίνει
και δεύτερη αναβολή, αλλά η δική
έγινε με ερημοδικία και της δημό-
σιας σχολής Βελλας και του Υπουρ-
γείου Παιδείας. Ολοκληρώθηκε έ-
τσι το ρεζιλέμα του Δημοσίου και
θριάμβευσε ο άρπαγας «άγιος» Ιω-
αννίνων, αφού το Πρωτοδικείο Ιω-
αννίνων με την υπ' αριθμ. 378/82 α-
πόφασή-του έκανε δεκτή την αγω-
γή-του σε βάρος της σχολής γιατί
κανείς υπεύθυνος δεν φρόντισε να
υπερασπίσει τα συμφέροντα του
Δημοσίου...

Δ. Ψεύδεται ο κ. ιδιαίτερος γρά-
φοντας, ότι ο διευθυντής της εκ-
κλησιαστικής σχολής Κρήτης κ. Πε-
ζανάκης είχε αποδεχθεί τη μετα-
στέγαση της σχολής. Ο κ. ιδιαίτε-
ρος απλώς έγραψε ότι και όσα του
είπε να γράψει ο φίλος-του «άγιος»
Χανίων κ. Ειρηναίος. Δεν θα είχε ε-
κτεθεί ο κ. ιδιαίτερος, αν έκανε τον
κόπο να διαβάσει τα σχετικά έγ-
γραφα. Τότε θα έβλεπε, ότι ο κ. Πε-
ζανάκης ήταν αντίθετος στο σχέδιο
του «αγίου» Χανίων για τη μετακι-
νηση της σχολής και γι' αυτό ήρθε
σε ρήξη μαζί-του.

Ε. Ψεύδεται ο κ. ιδιαίτερος γρά-
φοντας, ότι ο τότε υπουργός Παι-
δείας (Α. Βερυβάκης) δεν αποδέ-
χτηκε οποιαδήποτε πρόταση για
μεταφορά της εκκλησιαστικής scho-
λής. Κι αυτό, γιατί δεν υπάρχει κα-
μιά απόφαση του κ. Α. Βερυβάκη,
που να απαντά σε σχετικό αίτημα
και να απορρίπτει το αίτημα και να
κλείνει επίσημα και υπεύθυνα το
θέμα. Μόνο ο νέος υπουργός Παι-
δείας κ. Α. Κακλαμάνης —και μετά
τις καταγγελίες του ΑΝΤΙ— απέρι-
ψε με απόφασή-του την πρόταση
της σχολικής εφορείας της εκκλη-
σιαστικής σχολής Κρήτης, για να α-
ποδεχθεί τη δωρεά της Μονής Α-
γίας Τριάδας και με τον όρο η scho-
λή να μεταστεγαστεί από τον Άγιο
Ματθαίο στην Αγία Τριάδα, γιατί έ-
κρινε, ότι η δωρεά αυτή είναι ασύμ-
φορη. Ωστόσο, ο «ειδικός» σύμβου-
λος κ. Α. Παπαδερός εισηγήθηκε
στον κ. Α. Κακλαμάνη να αποδεχθεί
τη δωρεά, ώστε να πραγματοποιη-
θούν οι σκοποί του φίλου και συ-

νεργάτη του, του «αγίου» Χανίων.
ΣΤ. Εκτίθεται ανεπανόρθωτα ο κ. ιδιαίτερος γράφοντας, ότι δύο οικονομικοί επιθεωρητές διατάχθηκαν να ενεργήσουν σχετικό έλεγχο στη σχολή Κρήτης και ότι ακόμη διευθυντής του υπουργείου Παιδείας διενήργησε και διοικητικό έλεγχο. Κι αυτό, γιατί ο διευθυντής του υπουργείου Παιδείας πήγε με εντολή να εκπαραθυρώσει τον διευθυντή της εκκλησιαστικής σχολής Κρήτης με βάση τις χαλκευμένες κατηγορίες σε βάρος του, αλλά γύρισε με άδεια τα χέρια, γιατί τα βόλια ήσαν ψεύτικα. Όσο για τους δύο επιθεωρητές του Υπουργείου Οικονομικών, οι οποίοι, όπως γράφει ο κ. Γ. Μαραγκουδάκης διατάχθηκαν να κάνουν τον έλεγχο «ύστερα από σχετικές καταγγελίες καταγγελλίες του τοπικού τύπου για διαχειριστικές ατασθαλίες (ΑΝΤΙ ΤΧ. 211-212 σελ. 48), είναι αλήθεια, ότι διαπίστωσαν σοβαρότατες οικονομικές ατασθαλίες, αλλά όχι σε βάρος του διευθυντή κ. Α. Πεζανάκη, αλλά σε βάρος του «αγίου» Χανίων, του φίλου κτλ. του κ. Γ. Μαραγκουδάκη. Αλλά το σφοδρότερο ραπίσμα κατά του ιδιαίτερου, το καταφέρουν οι δύο επιθεωρητές κ. Β. Καλώςτος και Ν. Νοδάρκης, οι οποίοι στο τέλος της υπ' αριθμ. 481/31.7.82 πορισματικής έκθεσής τους σελ. 31 υπογραμμίζουν για τον κ. Α. Πεζανάκη (το παρόλο θύμα της τριάδας «αγίου» Χανίων, Γ. Μαραγκουδάκη και Α. Παπαδερύ) τα εξής:

«Τέλος θα αποτελούσε παράλειψή-μας να μην τονίσουμε στο σημείο αυτό τη διαπίστωσή-μας, που αφορά το ζήλο και την εργατικότητα του σημερινού σχολάρχη κ. Α. Πεζανάκη και το ενδιαφέρον που δείχνει να διασφαλίσει με τον καλύτερο τρόπο το κύρος και τα συμφέροντα του ιδρύματός».

Ζ. Είναι φαιδρό το ερώτημα του κ. ιδιαίτερου, αν είναι συγγενής ή όχι με τον «καγκελόφρακτο» αρχιμανδρίτη κ. Χρυσόστομο Μαραγκουδάκη. Κι αυτό, γιατί, αν ο κ. Γ. Μαραγκουδάκης είναι συγγενής και συνεργάζεται με τον αρχιμανδρίτη, είναι αξιολύπητος. Εξάλλου, αν ο κ. Γ. Μαραγκουδάκης δεν είναι συγγενής, αλλά τόσο στενά συνεργάζεται με τον «καγκελόφρακτο», είναι αξιοθρόνητος.

Η. Κυριολεκτικά τα έχει χαμένα ο κ. ιδιαίτερος, ύστερα από τις καταγγελίες του ΑΝΤΙ για τις προσβες των «αγίων» Ιωαννίνων κ. Θεόκλητου Στάκη και Χανίων κ. Ειρηναίου Αθανασιάδη σε βάρος της παρουσίας των δημόσιων σχολών Βελλάς και Κρήτης και υποκρίνεται, πως δεν καταλαβαίνει γιατί όλα αυτά δημοσιεύτηκαν.

Αποδεικνύεται, ότι ο «δημοκράτης» κ. Γ. Μαραγκουδάκης αναπολεί νοσταλγικά το καθεστώς του τυραννικού δικτατορικού καθεστώτος, όπου ο λαός στέναζε, ο Τύπος ήταν φιμωμένος και τα πελώρια σκάνδαλα των πανίσχυρων κληρικών και λαϊκών δεν μπορούσε να τα καταγγείλει. Ενώ σήμερα, με τη κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ στην εξουσία, ενochλεί τους «ειδικούς» συμβούλους του Υπουργείου Παιδείας κ. Γ. Μαραγκουδάκη και Α. Παπαδερύ, αλλά και κάτι άλλους, η ΑΛΗΘΕΙΑ!

● Σε απάντηση της επιστολής του αρχιμανδρίτη-λυκειάρχη κ. Χρυσόστομου Μαραγκουδάκη (που δημοσιεύτηκε στο 211-212

τχ.) ο συνεργάτης-μας Κώστας Σακελλαρίου γράφει τα εξής:

● Ζκόπημα δεν θέλησα να γράψω στο ΑΝΤΙ το ονοματεπώνυμο του αρχιμανδρίτη κ. Χρυσόστομου Μαραγκουδάκη, αλλά περιορίστηκα να παραθέσω αποσπάσματα από τις επίσημες υπηρεσιακές εκθέσεις και άλλα σχετικά έγγραφα Σχολών, μητροπολιτών κτλ., που αναφέρονται στις επιδόσεις του, στις κλίσεις και στις αδυναμίες του.

Με την επιστολή του προς το ΑΝΤΙ ο αρχιμανδρίτης κ. Χρυσόστομος Μαραγκουδάκης προβαίνει σε αυτοαποκάλυψη, για τις συνέπειες της οποίας ο ίδιος φέρει αμέλεια την ευθύνη. Έτσι, κα ζητήσει ο ίδιος εγγήσεις από όσους υπεύθυνα και ενυπόγραφα και επίσημα τον έχουν καταγγείλει για ανίκανο να παρακολουθήσει τα μαθήματα στη Χάλκη, υπαίτιο του σκανδαλισμού πιστών, διαβεβλημένο, απομονωμένο, καγκελόφρακτο και άλλα πολλά και ποικίλα. Όλα αποτελούν συντριπτικά στοιχεία σε βάρος του, που δεν πρόσεξε να τα ανατρέψει ή να ανασκευάσει. Αν θέλει ο πανοσιολογιότατος συνείσχει στις αποκαλύψεις —μία και θέλει να μιλάει για αποκάλυψη της αλήθειας, για τίμια και σωστή δημοσιογραφία κτλ.— είμαι πολύ πρόθυμος να ικανοποιήσω κι αυτή την επιθυμία του.

Ο πανοσιολογιότατος παριστάει και τον αντιστασιακό και γράφει:

«Η περίοδος της επταετίας 1967-1974 μας στέρησε επί διετία τη διδασκαλική έδρα και την απ' αυτήν μισθοδοσία, επειδή δεν συμμορφώθηκαν προς τις δικές της παράνομες αξιώσεις». Επειδή ο κ. Χρυσόστομος Μαραγκουδάκης διαστρεβλώνει την αλήθεια και εκλαμβάνει όλους τους άλλους ως ηλίθιους τουλάχιστον, του υπενθυμίζω γιατί κάνει πως το έχει ξεχάσει —ότι αυτός ο ίδιος διορίστηκε από το τυραννικό καθεστώς της 21ης Απριλίου ηγούμενος της Μονής Αγίας Τριάδας.

Για τον διορισμό του κ. Χρυσόστομου Μαραγκουδάκη στη θέση του ηγούμενου από τα στελέχη της χούντας και μάλιστα με διαταγή του τότε νομάρχη Χανίων και με διαταγή —προσοχή, παρακαλώ— του στρατιωτικού διοικητή Κρήτης αναφέρονται τα έγγραφα υπ' αριθμ. 1492/19.12.1967 του ανακριτή προς τον μητροπολίτη Κυδωνίας και Αποκορώνου Νικηφόρο, υπ' αριθμ. 1053/8.8.68 του μητροπολίτη Νικηφόρου προς το υπουργείο Παιδείας και η από 21.8.68 επιστολή του ίδιου μητροπολίτη προς τον αιεμνηστο μητροπολίτη Πειραιώς Χρυσόστομο Ταβλαδωράκη, όπου υπογραμμίζονται οι πραξικοπηματικές ενέργειες του κ. Χρυσόστομου Μαραγκουδάκη και η συνεργασία, αλλά και η υποστήριξη-του από το στρατιωτικό τυραννικό καθεστώς.

Αυτών τον κληρικό-χουντικό, διαβεβλημένο, «καγκελόφρακτο» κτλ. θέλησαν ο «άγιος» Χανίων κ. Ειρηναίος και οι «ειδικοί σύμβουλοι» στο υπουργείο Παιδείας κ. Αλ. Παπαδερύς και Δημ. Μαραγκουδάκης να τον τοποθετήσουν διευθυντή της εκκλησιαστικής σχολής Κρήτης, για να παίξουν το παιχνίδι του κ. Ειρηναίου και να κερδίσουν τη μητρόπολη Χανίων τεράστια ποσά σε βάρος της παρουσίας της σχολής Κρήτης.

● Γράφει ο κ. Χρυσόστομος ότι έχει προαχθεί σε γυμνασιάρχη, λυ-

κειάρχη κτλ., αλλά κάνει πως δεν θυμάται πόσους και ποιούς θερμοπακαλούσε, για να τον αλλάξουν τις εκθέσεις, να βελτιώσουν τη βαθμολογία-του, ώστε να μπορέσει να πάρει έναν παραπάνω βαθμό. Αν ο πανοσιολογιότατος θέλει να δημοσιευτούν λεπτομέρειες δεν θα του αρνηθώ να του κάνω τη χάρη.

ΕΚΛΟΓΕΣ ΚΑΘΗΓΗΤΩΝ

● Από τον κ. Ανδρέα Παναγόπουλο πήραμε και δημοσιεύουμε την ακόλουθη επιστολή:

Αγαπητό «Αντί»,

Σας γνωστοποιώ ότι στις διαδικασίες εκλογών καθηγητών του Κλασικού Τομέα της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Κρήτης (12-13 Ιουνίου, 1982), όπου ήμουν και εγώ υποψήφιος, έγιναν τα εξής:

1. Η σύνθεση των εκλεκτόρων ήταν τελικά διαφορετική από αυτήν που είχε αποφασίσει στην υπ' αριθμ. 292 (30.1.82) συνεδρία-της η ίδια η Διοικούσα Επιτροπή του Πανεπιστημίου Κρήτης και την οποία είχε τυπώσει και διανείμει στους υποψηφίους λίγο πριν από τις εκλογές. Συγκεκριμένα: Δεν υπήρχαν στον κατάλογο (αλλά πήραν μέρος στις συνεδρίες των εκλογών) η καθηγήτρια των Ιωαννίνων κυρία Χριστίνα Δεδούση και ο καθηγητής της Θεσσαλονίκης κύριος Νικόλαος Κονομής, ενώ ήταν στον κατάλογο (αλλά δεν πήρε μέρος στις εκλογές) ο καθηγητής της Θεσσαλονίκης κύριος Δημήτριος Λυπουρόλης.

Οι δύο πρώτοι είχαν υποβάλει την παραίτησή-τους μετά τις βουλευτικές εκλογές της 18.10.81.

2. Μία από τις εισηγητικές εκθέσεις υποβλήθηκε πέντε ημέρες πριν από τις εκλογές και διανεμήθηκε στους εκλέκτορες στις παραμονές των εκλογών ώστε να μην προλάβει κανείς να προετοιμαστεί να απαντήσει. Σημειώ-ον ότι ο νόμος ρητά ορίζει ότι οι εισηγητικές εκθέσεις υποβάλλονται τουλάχιστον δέκα μέρες πριν από τις εκλογές και διανέμονται στους εκλέκτορες αμέσως.

3. Ο καθηγητής των Ιωαννίνων, κύριος Θεοφάνης Κακριδής, που ήταν μέλος της Επιτροπής εκλεκτόρων δεν πήρε μέρος στη διαδικασία, αλλά ανέγνωσε στην αρχή της συνεδρίας μια διαμαρτυρία για τις παρατυπίες στη σύνθεση των εκλεκτόρων και την όλη μεθοδευση του θέματος από την Διοικούσα Επιτροπή και αποχώρησε.

4. Τελικά, αντί εκλογών έγιναν... μετακλήσεις (ενός από την Αμερική και ενός από τα Γιάννενα). Από τις τρεις προκηρυχθεί-σες θέσεις για εκλογές πληρώθηκε μόνο η μία (της Αρχαίας Ελληνικής Φιλολογίας - από τον Καναδά) ενώ οι δύο θέσεις της Κλασικής Φιλολογίας (Ελληνικής και Λατινικής) έμειναν κενές, αν και ήμασταν επτά υποψήφιοι (υψηλότες, επιμελητές και α-πλοί διδάκτορες). Δηλαδή οι κ.

ΚΙ' ΕΣΟΥ
ΚΑΘΕ ΑΥΓΗ
ΜΕ ΤΗΝ

ΑΥΓΗ

ΖΗΤΗΣΗΣ ΤΟΝ ΑΝΤΙ
ΙΑ ΤΑ ΠΥΡΗΝΙΚΑ
ΤΗΝ ΕΛΛΑ

ΓΙΑΝΝΗ ΚΑΚΟΥΛΙΔΗ

ο θρίαμβος
του Χάπα Χούπα

μέ εζι κολάζ
του Γιάννη Λακκού

ελακρότητα

● ΚΑΧΟ ΜΠΡΕΝΤΕΛ
Η εργατική εξέγερση
του 1953
στην Αν. Γερμανία

● ΑΝΩΝΥΜΟΙ
Διαμαρτυρία
ενώπιον των
ελευθεριακών
του παρόντος
και του μέλλοντος
για τους συμβιβασμούς
του 1937

● ΜΑΞ ΧΟΡΚΧΑ'Ι'ΜΕΡ
Το Αυταρχικό Κράτος

● ΚΕΝ ΝΑΜΠ
Εισαγωγή
σε μια φαινομενολογία
της υποκειμενικής όψης
της κρατικής-πρακτικής
δραστηριότητας

ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ
ΤΥΠΟΣ

Ζωδ. Πηγής 17
τηλ. 36.39.980

κ. καθηγητές συνεδρίαζαν 2 ημέρες για να μετακαλέσουν δύο καθηγητές και να εκλέξουν έναν, που όλοι-τους ήταν κιόλας ταχτικοί καθηγητές αλλού. Κανένα ενδιαφέρον για τις νεότερες και εξελισσόμενες επιστημονικές δυνάμεις που ζουν και μοχθούν σ' αυτόν εδώ τον πόπο.

Σημειώστε, ότι απών από αυτό το προσκλητήριο ήταν ο μεγαλύτερος από τους ζώντες κλασικούς φιλολόγους της χώρας-μας και πρωτοπόρος σ' όλους τους αγώνες της επιστήμης και της προόδου (απολύσεις στις δικτατορίες Μεταξά και Παπαδόπουλου, «Δίκη των τόνων» κτλ.), ο σεβάσμιος καθηγητής της Θεσσαλονίκης κύριος Ιωάννης Κακριδής, που όμως η Διοικούσα Επιτροπή τα κατάφερε να τον αφήσει απ' έξω. Αν χρειαστεί, θα επανέλθω με αποδεικτικό υλικό.

Ευχαριστώ για τη φιλοξενία

Ανδρέας Παναγόπουλος
Διδάκτωρ του Πανεπιστημίου του Λονδίνου, Λέκτωρ του Πανεπιστημίου Αθηνών

Σ.Σ. Δεν γνωρίζουμε τις διαδικασίες με τις οποίες αποφάσισε η Διοικούσα Επιτροπή του Πανεπιστημίου Κρήτης, ούτε όσα αναφέρονται στην επιστολή. Το ΑΝΤΙ θα περιμένει τις απαντήσεις της Δ.Ε. αλλά και των αρμοδίων για τις σχετικές διαδικασίες ε-

κλογής καθηγητών στην Φιλοσοφική Σχολή Κρήτης.

Το ΑΝΤΙ πάντως είχε σημειώσει, πριν και μετά τις εκλογές, την ανάγκη να γίνουν οι εκλογές καθηγητών μετά τη ψήφιση των νόμων και τις αλλαγές του θεσμικού πλαισίου των Α.Ε.Ι. Και αυτό γιατί είχαν έρθει στη δημοσιότητα διάφορα φαινόμενα και «περιέργες» διαδικασίες στις εκλογές καθηγητών, κάθε φορά που φαινόταν ή προετοιμαζόταν αλλαγή στο θεσμικό πλαίσιο λειτουργίας των ΑΕΙ και στην οργάνωσή-τους.

ΔΗΜΟΤΙΚΕΣ ΕΚΛΟΓΕΣ

● Οι δημοτικές εκλογές ήταν το κέντρο των συζητήσεων στο προηγούμενο δεκαπενθήμερο. Ήταν φυσικό να πάρουμε μια σειρά γράμματα από αναγνώστες-μας με απόψεις-τους γι' αυτές. Βέβαια τα γράμματα έχουν γραφεί πριν τα τελικά αποτελέσματα και αναφέρονται σε περιπτώσεις δήμων αλλά και γενικότερα θέματα.

ΧΑΝΙΑ

Η πρώτη επιστολή από τη φοιτήτρια Μ.Θ. η οποία σχολιάζει τα αποτελέσματα της πρώτης Κυριακής στα Χανιά, αλλά και προβλέπει τον νικητή. Να ποιά είναι η άποψή-της:

Αγαπητό Αντί,

Αν και εκπαιτρισμένη Χανιώτισσα δεν μπορώ να μην εκφρά-

σω μέσα από τις στήλες-σου την βαθιά λύπη-μου για τα αποτελέσματα των δημοτικών εκλογών της 17.10 στα Χανιά.

Η κ. Μαρκογιαννάκη (34%-ΠΑΣΟΚ) θα χάσει την επόμενη Κυριακή από τον κ. Κατσανεβάκη (29%-ΚΚΕ, Φιλελεύθεροι) υποστηριζόμενο —άκουσον, άκουσον— από το ΚΚΕ και την ΝΔ. Το ΠΑΣΟΚ πλήρωσε ακριβά τις εσωτερικές διαμάχες-του και οι άλλες δημοκρατικές δυνάμεις (ΚΚΕ εσ.-Κεντρώοι) την μικροπολιτική-τους. Έτσι η θέση του κ. Βαλυράκη κλονίζεται ενώ ο παλιός-μας «φιλος» κ. Μητσotάκης θα χαμογελά ικανοποιημένος και έτοιμος για νέα εξόρμηση προς τα πάνω...

Το θλιβερό είναι ότι ο Δήμος από την άλλη Κυριακή θα περιέλθει σε ανθρώπους τουλάχιστον ύποπτους ως προς τις προθέσεις και αρκετά βρώμικους όσον αφορά τα πολιτικά-τους έργα.

Φιλικά

Μ.Θ.

Φοιτήτρια

ΑΘΗΝΑ

● Ο αναγνώστης-μας Π. Τασούλας σχολιάζει τις αφίσες. Να τι γράφει μεταξύ άλλων με αφορμή προεκλογικές αφίσες των υποψηφίων στο δήμο Αθηναίων:

Αγαπητό Αντί,

Κάτι που δεν πρέπει να περάσει απαρατήρητο τον τελευταίο χρόνο, είναι η τάση που εμφανίζεται από τα πολιτικά κόμματα, υπο-

βάθμισης του ρόλου και της ποιότητας της αφίσας. Αυτό παρατηρήθηκε έντονα την προεκλογική περίοδο, αλλά εμφανίζεται και τώρα λίγο πριν τις δημοτικές εκλογές.

Η αφίσα έχει μια πολιτική λειτουργικότητα που κανείς δεν μπορεί ν' αμφισβητήσει. Προσπαθείται μέσα από λίγες φράσεις και μια αντιπροσωπευτική εικονογράφηση να περάσει συμπυκνωμένο κάποιο πολιτικό μήνυμα ή στόχος, όσο το δυνατόν πιο απλά και περιεκτικά. Προσπαθεί να περάσει το μήνυμα μαζικά και να καλύψει την αντικειμενική αδυναμία του φορέα πρόσβασης σ' όλους τους χώρους που ζει και κινείται ο λαός... σωστά το περιοδικό-σας είχε στηλιτεύσει την προσπάθεια του χουντικού Σκυλίτη (διαφήμιση) να εξαπατήσει τον κόσμο του Πειραιά χρησιμοποιώντας χυδαία διαφημιστικά σλόγκαν δεν πρέπει να περάσει όμως ασχολίαστο το γεγονός ότι παρόμοια προσπάθεια επιχειρείται και από προοδευτικούς υποψηφίους και κόμματα.

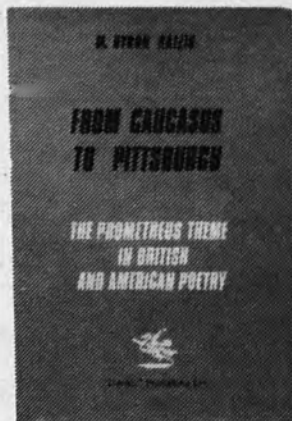
Είναι χρέος όλων των υπεύθυνων πολιτικών παραγόντων, αυτών που έχουν τη δυνατότητα να διαμορφώνουν την κοινή γνώμη και μέσα σ' αυτούς είστε και σεις να ξεκινήσουν μια προσπάθεια άμυνας απέναντι στην επίθεση που επιχειρείται απ' όλους τους τομείς από την άρχουσα τάξη, επι-

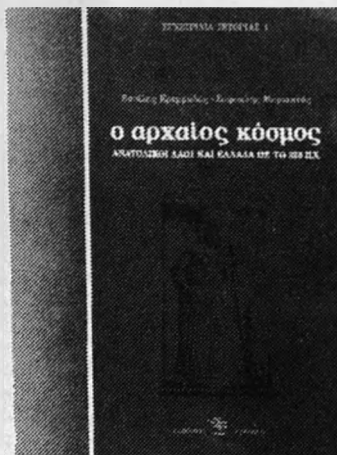
Οι νέες εκδόσεις της Γνώσης

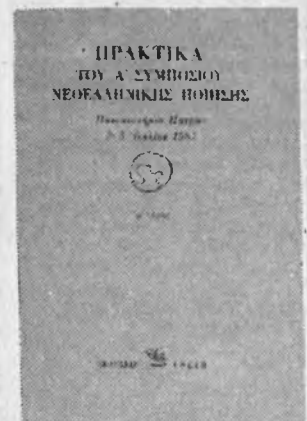
Μάκης Μωραϊτης
**ΓΙΑ ΕΝΑ ΔΙΑΛΕΚΤΙΚΟ
ΑΝΤΙ-ΡΕΑΛΙΣΜΟ
ΣΤΟΝ
ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟ**

M. Byron Raizis
**FROM CAUCASUS
TO PITTSBURGH**
(The Prometheus theme in
British and American poetry)

Βασίλης Κρεμμυδάς -
Σοφοκλής Μαρκιανός
Ο ΑΡΧΑΙΟΣ ΚΟΣΜΟΣ
(Ανατολικοί λαοί και Ελλάδα
ως το 323 π.Χ.)

**ΠΡΑΚΤΙΚΑ
ΤΟΥ Α' ΣΥΜΠΟΣΙΟΥ
ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ
ΠΟΙΗΣΗΣ**

ΕΚΔΟΣΕΙΣ «ΓΝΩΣΗ», ΓΡΗΓ. ΑΥΞΕΝΤΙΟΥ 26, ΙΛΙΣΙΑ,
ΑΘΗΝΑ 621, ΤΗΛ. 7794879-7786441

θεση που δεν βρίσκει προετοιμασμένους τους αριστερούς φορείς και που δείχνουν αρκετά ευάλωτοι στην ιδεολογική ενσωμάτωση που επιχειρείται.

Ευχαριστώ για τη φιλοξενία
Πάνος Τασούλας
Αμφιθέα Αθήνα

ΠΕΙΡΑΙΑΣ

● Ο αναγνώστης-μας Ν. Σουρβίνος μας γράφει για τον Πειραιά. Η άποψή-του για την «περίπτωση Σκυλίτση», αλλά και για το ANTI είναι η ακόλουθη:

Αγαπητό Αντί,

Δεν θα περίμενε κανείς πως όλη η δημοκρατική-σου ευαισθησία εν όψει δημοτικών εκλογών θα διοχετευόταν στον Πειραιά. Και πολύ σωστά. Γιατί ο Πειραιάς «απειλείται». Κινδυνεύει η δημοκρατία.

Αλλά δεν υπάρχει φόβος. Οι Πειραιώτες ψηφίζουν «αντιφασιστικά». ΟΧΙ όπως το '78 που το 48% ψήφισε «φασιστικά». Γιατί βέβαια οι Πειραιώτες μικροαστοί έχουν μια ιδιομορφία. Έχουν «φασίζουσες τάσεις». Μόνο αυτοί. Όλοι οι άλλοι Έλληνες μικροαστοί έχουν δημοκρατικές.

Γι' αυτό το λόγο δεν είδαν την «πλήρη αποτυχία» τον Σκυλίτση σαν δήμαρχο, όπως τον είδε ο «Ρεπόρτερ». Γι' αυτό δεν πρόσεξαν τα φοβερά σκάνδαλα, που δεν πρέπει να ήταν τόσο φοβερά, για να χρειαστεί να επιστρατευ-

σουν οι αντίπαλοί-του πολιτικούς, από τον «Παρθενώνα» της Δεξιάς Παν. Κανελόπουλο μέχρι την «κυριλέ» Καθημερινή.

Βέβαια έχουμε και φωτογραφίες με τον «αδελφό» Πατακό. Δε βαριέσαι και ο Καλλέργης είχε και βουλευτής του ΚΚΕ βγήκε και στην ΠΟΘΑ βασιλεύει.

Και ενώ το ANTI δίνει τη μάχη της δημοκρατίας στις σελ. 20-21, στη σελ. 22 φιλοξενεί το γνωστό, για την καθόλου δημοκρατική αλληλογραφία-του με τα παλληκάρια της ΕΣΑ, καθηγητή. Συνέπεια; Εμείς όμως τα παραβλέπουμε αυτά και καλούμε τους Πειραιώτες να ψηφίσουν «δημοκρατικά». Έστω και αν ο προηγούμενος «δημοκράτης» δήμαρχος στερείτο «στοιχειώδους φαντασίας και πολιτικής βούλησης», έστω και αν ο Βουλόδημος ήταν «άχρωμος, άσμος». Έστω και αν το «Βήμα» αναγνωρίζει την προηγούμενη δημοτική αρχή σαν «χαρακτηριστικό δείγμα θεαματικής αποτυχίας». Και θα στείλουν οι Πειραιώτες για μια ακόμα φορά στο Δημαρχείο, όχι το χουντικό Σκυλίτση, αλλά έναν ακόμα δημοκρατικό «επιβήτορα». Αυτά.

Νίκος Σουρβίνος

Ιδ. Υπάλληλος

Ανω Τζούτζουλα (Πρώην Γκύζη)

● Και μια ακόμη επιστολή από την «παρέα για χαρούμενες εκλογές στον Πειραιά». Να πως αντι-

μετώπισαν το πρόβλημα οι φίλοι της «παρέας».

Αγαπητό Αντί,

Αισθανόμαστε την ανάγκη να διαφωνίσουμε ριζικά μαζί-σου σχετικά με την κάθοδο του Σκυλίτση στις εκλογές.

Εμείς είμαστε και θα είμαστε πάντα στο πλευρό-του και θα τον υποστηρίζουμε με πάθος καθώς και κάθε υποψήφιο που θα δίνει χρώμα στις τόσο άχρωμες εποχές-μας και θα προσφέρει λίγο γέλιο σε τόσο δύσκολους καιρούς.

Παρέα για χαρούμενες εκλογές στον Πειραιά

● Σ.Σ. Εμείς αναρωτιώμαστε μήπως είναι για κλάματα αυτές οι ιστορίες —και όχι για γέλια.

ΝΕΑ ΛΙΟΣΙΑ

ΥΠΟΨΗΦΙΟΤΗΤΕΣ ΣΤΟ ΔΗΜΟ Ν. ΛΙΟΣΙΩΝ

● Ο αναγνώστης-μας Προκόπης Πανταζής γράφει για τη διαδικασία επιλογής του υποψηφίου του ΠΑΣΟΚ στο δήμο Ν. Λιосίων. Να τι σημειώνει μεταξύ άλλων και ποιές απορίες διατυπώνει:

Αγαπητό ANTI,

Μέσα στη δημοκρατική και πλουραλιστική ευδία της προεκλογικής περιόδου, ξαφνικά, έκανε την εμφάνισή-του στο Δήμο-μας το φάντασμα του Στάλιν,

κυνηγώντας τους επάρατους εχθρούς-του...

Ανήσχυι νεοί πολίτες απευθύνθηκαν σε μένα ως παλιό κομμουνάριο, για να πληροφορηθούν τι είναι οι «Τροτσκιστές» που οι ψίθυροι, οι κατηγορίες και οι καταγγελίες τους έφερναν βυσοδομούντας και απεργαζόμενους συνωμοσίες που ξεκινούσαν από διεθνή συννομοτικά και ανατρεπτικά κέντρα... Τι είχε συμβεί;

Η Τ.Ο. ΠΑΣΟΚ σύμφωνα με τις διακηρύξεις είχε επιλέξει ως υποψήφιο Δήμαρχο τον γραμματέα-της το οποίον και επρόβαλε από καιρόν. Πλην την τελευταία στιγμή, άνωθεν, παραμερίζεται ο επιλεγείς από την βάση και ορίζεται άλλος υποψήφιος. Η Τ.Ο. τον αποδέχεται και συμμετέχει στο συνδυασμό. Αλλά στα δώδεκα παρά πέντε βλέπει τον γραμματέα και ορισμένα μέλη να διαγράφονται από το ψηφοδέλτιο και ως υποψήφιοι δημοτικοί σύμβουλοι, ακόμα! Τότε εν μια νυκτί συγκροτούν οι διαγραφέντες συνδυασμό και τον καταθέτουν στο πρωτοδικείο.

Και την ίδια στιγμή οι διαδόσεις για συννομοσίες τροτσκιστών εσκοτεινίασαν τον ουρανό της συνοικίας-μας.

Πρέπει να τονισθεί ότι ετούτοι εδώ οι «τροτσκιστές» είχαν αντικαταστήσει στην Τ.Ο. άλλους διαγραφέντες «τροτσκιστές» προ καιρού, λιγότερους ευπιστους στις δημοκρατικές διακη-

βιβλιοπωλείο

«Αντικρίσιμος»

Τειδιου 14-16 Αθήνα.

τ. 3600.059

ρύξεις άρα περισσότερο νοήμονες, που διεκδικούσαν τα δημοκρατικά δικαιώματα της βάσης.

Μια σκέψη κάνω εδώ. Πιο στυγνός εργοδότης από το κόμμα δεν γίνεται. Όταν σε απολύσει όχι μόνο δεν σου καταβάλλει τα δεδουλευμένα, αλλά και σε εξοντώνει ηθικά.

Έτσι από διαγραφές σε διαγραφές βλέπουμε να μειώνεται κάθε φορά η αξιοκρατία.

Θλίψη σε καταλαμβάνει αν αναλογισθείς τις μυθικές εκεινες μορφές που πλαισιώναν κάποτε τα κομμουνιστικά ιδανικά, θύματα διαγραφών. Πού είναι οι Μπενάρδια, Μάξιμος, Σιδέρης, Γεωργιάδης και άλλοι; Πόσο αντέχουν στη σύγκριση οι σημερινοί;

Πού ο Αλέξανδρος Παπαναστασίου, ο Αλέξανδρος Σβώλος, διάττοντες στο στερέωμα των προοδευτικών και σοσιαλιστικών ιδανικών;

Κατά πόσον μπορούν να διεκδικούν τον τίτλο του «προοδευτικού» κινήματα και κόμματα που παρουσιάζουν μια τόσο φθίνουσα κλίμακα αξιών;

Κι όμως, λέμε, πως στο σύνολο της κοινωνίας-μας, το μορφωτικό επίπεδο είναι πολύ περισσότερο ανεβασμένο, από παλιά.

Τι να φτύνει άραγε; Τι λέτε και σεις του «Αντί»;

Προκόπη Πανταζής
Φλέμιγκ 54 Νέα Λιόσια

ΓΙΑΝΝΕΝΑ

• Οι αναγνώστες-μας Κ. και

Δ.Π. από τα Γιάννενα προτείνουν τον ακόλουθο τρόπο εκτίμησης των αποτελεσμάτων των δημοτικών εκλογών.

Γιιά-σας,

Με αφορμή τα διάφορα σχόλια και εκτιμήσεις για τις δημοτικές εκλογές και επειδή όλοι είναι «ευχαρισστημένοι» και δημαγωγούν σε σημείο να βγαίνουμε όλοι τρελοί σκεφτήκαμε να βρούμε έναν τρόπο εκτίμησης των αποτελεσμάτων που να είναι όσο γίνεται κοντά στην πραγματική άνοδο ή πτώση.

Ξεκινώντας από τη φανερή και αδιάμφεστη εκτίμηση ότι άλλο οι βουλευτικές και άλλο οι δημοτικές εκλογές καταλήξαμε ότι η σύγκριση πρέπει να γίνει ως εξής:

α. σύγκριση ποσοστών Βουλευτικών '77 με Δημοτικών '78 και εν συνέχεια Βουλευτικές '81 με Δημοτικές '82, και

β. τις διαφορές αυτές να συγκριθούν μεταξύ-τους.

Σαν δύναμη δημοτικών να γίνει σύγκριση μόνον όταν τα κόμματα κατέβηκαν και στις Δημοτικές '78 και στις Δημοτικές '82 αυτόνομα.

Για παράδειγμα με τα στοιχεία που έχουμε λίγα βασικά και μόνο όσα βγαίνουν από το «Αντί» τχ. 189/9.10.81 και 216/15.10.82 κάνουμε μια σύγκριση για το ΚΚΕ, που έχει το μεγαλύτερο παλαντζάρισμα, σε 9 δήμους.

Έτσι βγαίνει ότι η άνοδος που

υπήρχε στους κομματικούς-του υποψηφίους με τις αντίστοιχες βουλευτικές παραμένει και τώρα η ίδια ή πέφτει.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ η άνοδος-του στο εκλογικό σώμα παραμένει αυτή που ουσιαστικά πήρε στις βουλευτικές '81 από τις βουλευτικές '77.

Μια ανάλυση σε όλους του νομους που κατέβηκαν τα κόμματα αυτόνομα στις δημοτικές και του '78 και του '82 θα μας δώσει πιο πολλά συμπεράσματα. Την δυνατότητα αυτή την έχετε εσείς μόνο με τα πλήρη στοιχεία που διαθέτετε στα αρχεία-σας.

Σ.Σ. Από τους 9 δήμους που χρησιμοποιούν ως παράδειγμα δημοσιεύουμε το παράδειγμα της Καισαριανής.

Βουλ. '77... Β' Αθηνών 16,08

Δημ. '78... ΜΑΚΡΗΣ 54,11

Βουλ. '81... 29,48

Δημ. '82... ΜΑΚΡΗΣ 52,18

Κ. και Δ.Π. Γιάννενα

ΔΡΑΠΕΤΣΩΝΑ

• Τέλος ο αναγνώστης-μας Μ. Γλαμπεδάκης με επιστολή-του απαντά σε άρθρο της Ε. Λουπάκη στο «Ριζοσπάστη» (26.9.82) για τις δημοτικές εκλογές στη Δραπετσώνα. Να τι σημειώνει μεταξύ άλλων διαφωνώντας με όσα έγραψε η αρθρογράφος του «Ρ», στην απάντησή-του.

... Κατ' αρχήν, στεναχωρήθηκα που μιλάς για αναμετωκτικό αριστεριστικό κτλ. συνουθλευμα, συνεργαζόμενο με το ΠΑΣΟΚ. Θα θυμάσαι ότι κανείς δε με σκεφτόταν σε «συνουθλευτική» όταν κυκλοφορούσα στους διαδρόμους των κομματικών γραφείων και σε βεβαίω ότι το ίδιο συμβαίνει και με την υπόλοιπη μισή οργάνωση του ΚΚΕ στη Δραπετσώνα, που από το '80 έχει αποχωρήσει εξαιτίας της αρτηριοσκληρωτικής καθοδήγησης που απαγόρευε τις συνεργασίες με τα άλλα δημοκρατικά κόμματα στους μαζικούς φορείς, αν δεν είχαμε την πλειοψηφία...

— Οι έξι προσφυγικές πολυκατοικίες που γράφεις, όχι μόνο δεν φτιάχτηκαν επί Κοσκινά, αλλά εξακολουθούν να είναι γαπιά, όπως τις άφησε η Δημοτική Αρχή του Ν. Χατζόπουλου πριν τέσσερα χρόνια.

— Όχι μόνο δε βοήθησε και δεν πρωτοστάτησε στη δημιουργία του Αθλητικού Γυμναστικού Συλλόγου Δραπετσώνας, αλλά μας οδήγησε (μέσω κομματικών μελών —δημοτικών συμβούλων) τρεις (3) φορές στα Δικαστήρια, χωρίς βέβαια να κατορθώσει να διοριστεί κομματική Διοίκηση.

— Την επίσκεψη του υπουργού Χωροταξίας Τρίτση, που πραγματοποιήθηκε με πρωτοβουλία του ίδιου του υπουργού και όχι της Δημοτικής Αρχής όπως σου είπαν, στάθηκε ανίκανος να αξιοποιήσει και στο ελάχιστο...

Φιλικά

Μ. Γλαμπεδάκης

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΗ
ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ
Δημοχάρους 60
Αθήνα 601
Τηλ: 72.32.713 - 72.32.819

• Εκδότης:
ΧΡΗΣΤΟΣ ΠΑΠΟΥΤΣΑΚΗΣ
Δεινοκράτους 131
Αθήνα 601

• Υπεύθυνος τυπογραφείου:
Ιωάννης Δημητρίουπουλος
Σπάρτακου 9, Καλλιθέα

• Καλλιτεχνική επιμέλεια:
ΝΕΝΗ ΡΑΪΪΣ

• Μοντάζ:
ΦΡΑΓΚΙΣΚΟΣ ΣΠΑΝΟΣ

• Δημόσιες σχέσεις
Διαφήμισης:
ΤΑΚΗΣ ΜΩΡΑΪΤΗΣ

• Φωτοστοιχειοθεσία:
«ΠΟΛΥΤΥΠΟ» ΕΠΕ
Δεινοκράτους 131
Τηλ 72.29.237

• Αναπαραγωγή φιλμ:
«ΠΟΛΥΤΥΠΟ» ΕΠΕ
Δεινοκράτους 131
Τηλ 72.29.237

• Εκτύπωση:
«Εκδοτικά επιχειρήσεις»
Ν. ΘΕΟΦΑΝΙΔΗΣ» Α.Ε.
Πειραιώς 52, Μοσχάτο
Τηλ. 48.12.558 - 48.22.779

• Κάθε ενυπόγραφο άρθρο εκφράζει την προσωπική άποψη του συγγραφέα-του.
• Χειρόγραφα δεν επιστρέφονται.

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ

Εσωτερικού

Εξάμ. 500 δρχ. - Ετήσια 1.000
Ετήσια Οργανισμών
Τραπεζών, κτλ: 3.000 δρχ.
Φοιτητική έκπτωση 15%

Εξωτερικού

Ευρώπη - Μεσογ. χώρες:
εξάμηνη: απλή δολ. 18
" αεροπ. δολ. 20
ετήσια: απλή δολ. 36
" αεροπ. δολ. 40
Η.Π.Α. - Καναδάς - Αν. Ασία:
εξάμηνη: απλή δολ. 18
" αεροπ. δολ. 27
ετήσια: απλή δολ. 36
" αεροπ. δολ. 53
Αυστραλία - Ωκεανία:
εξάμηνη: απλή δολ. 18
" αεροπ. δολ. 35
ετήσια: απλή δολ. 36
" αεροπ. δολ. 70

• Εμβάσματα, επιταγές:
ΧΡΗΣΤΟΣ ΠΑΠΟΥΤΣΑΚΗΣ
Δημοχάρους 60, ΑΘΗΝΑ 601

• ΤΙΜΗ ΤΕΥΧΟΥΣ: δρχ. 40
• ΠΑΛΙΑ ΤΕΥΧΗ: δρχ. 60

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΑΘΕΣΗ

• για τα βιβλιοπωλεία της Αθήνας:
Στα γραφεία του «ΑΝΤΙ»
Δημοχάρους 60, τηλ. 7232.713
• για τα βιβλιοπωλεία Β. Ελλάδας:
Βιβλιοπωλείο
Μ. Κοτζιά και Σία Ο.Ε.
Τσιμισκή 78, τηλ. 279.720
Θεσσαλονίκη

ή λέξη

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΚΑΙ ΞΕΝΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

Στό τεύχος του 'Οκτώβρη:

ΑΦΙΕΡΩΜΑ ΣΤΗΝ
60ή επέτειο από τη
ΜΙΚΡΑΣΙΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΗ

Με φωτογραφίες και χειρόγραφα της εποχής

Οκτώβρης 82

18

δρχ. 100

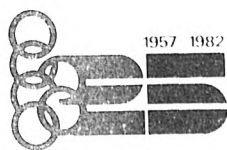
ΑΘΗΝΑ
ΛΟΝΔΙΝΟ
ΠΑΡΙΣΙ
ΛΥΩΝ
ΜΑΔΡΙΤΗ
ΜΙΛΑΝΟ
ΖΥΡΙΧΗ
ΓΕΝΕΥΗ
ΡΩΜΗ
ΒΡΥΞΕΛΛΕΣ
ΑΜΣΤΕΡΝΤΑΜ
ΝΤΥΣΣΕΛΝΤΟΡΦ
ΤΙΡΑΝΑ
ΦΡΑΝΚΦΟΥΡΤΗ
ΣΤΟΥΤΓΑΡΔΗ
ΒΙΕΝΝΗ
ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ
ΤΡΙΠΟΛΗ
ΚΑΪΡΟ
ΛΕΥΚΩΣΙΑ
ΤΕΛ ΑΒΙΒ
ΝΑΪΡΟΜΠΙ
ΠΙΟΧΑΝΝΕΣΜΠΟΥΡΓΚ
ΚΟΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΗ
ΤΖΕΝΤΑ
ΝΤΑΧΡΑΝ
ΝΤΟΥΜΠΑΙ
ΚΟΥΒΕΪΤ
ΑΜΠΟΥΝΤΑΜΠΙ

"Έχετε 28+1 λόγους νά ταξιδέψετε μέ την 'Ολυμπιακή στό έξωτερικό

Η 'Ολυμπιακή 'Αεροπορία πετάει σέ 28 διεθνείς προορισμούς. Καί μαζί της, αισθάνεσθε σάν στό σπίτι σας, γιατί ή έλληνική φιλοξενία σάς συνοδεύει παντοῦ.

Επί πλέον, οι περισσότερες πτήσεις της 'Ολυμπιακής, γίνονται χωρίς ενδιάμεσους σταθμούς. Για παράδειγμα, ή 'Ολυμπιακή πετάει κατευθείαν γιά Νέα 'Υόρκη. Έτοι φθάνετε γρήγορα καί ξεκούραστα, μέ τά πιό σύγχρονα αεροσκάφη.

Ταξιδεύοντας στό έξωτερικό, γιά δουλειές ή διακοπές, ό καθένας από τούς 28 προορισμούς μας, είναι ένας λόγος γιά νά πετάξετε μέ την 'Ολυμπιακή 'Αεροπορία. 'Αλλά υπάρχει πάντα ακόμα ένας λόγος: ή ευχαρίστηση από τό ταξίδι σας.

ΟΛΥΜΠΙΑΚΗ
ΑΕΡΟΠΟΡΙΑ

Γιά περισσότερες πληροφορίες αποταθείτε σέ μās ή στόν πράκτορά σας

ΞΕΝΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

ΉλΙΑ Έρενμπουργκ

Τό ένατο κύμα

*Μυθιστόρημα (Α' - Β')***Πέντε σύγχρονοι Ρουμάνοι πεζογράφοι***(Επιλογή, μετάφραση, εισαγωγή: Λάμπρος Πετσίνης)***Χόρχε Ίκάζα**

Ουαζιπούνγκο

*Μυθιστόρημα***Δάφνης ντί Μωριέ**

Ρεβέκκα

*Μυθιστόρημα***Λίβιου Ρεμπρεάνου****Η ΕΞΕΓΕΡΣΗ - Άναβρασμός στην ύπαιθρο****Η ΕΞΕΓΕΡΣΗ - Οί φωτιές***Μυθιστόρημα***Γιάροσλαβ Χάσεκ**

Όμορφος κόσμος ήθικός

Διηγήματα

Γιά γέλια καί γιά κλάματα

*Διηγήματα***Ντημήταρ Κορούτζιεφ**

Τό ήσυχο νησί

*Νουβέλες***Σάουλ Μπέλουου**

Ό μετέωρος άνθρωπος

*Μυθιστόρημα***Σίλβα Μισέλ Ότερο**

Οί πέντε πού δέν μίλησαν

Μυθιστόρημα

ΠΟΙΗΣΗ

Θανάση Νιάρχου - Άντώνη Φωστιέρη

Ποίηση '81

Κατερίνας Γώγου

Τρία κλίκα άριστερά (14η έκδοση)

*Ίδιώνυμο (10η έκδοση)***Άνδρέα Άγγελάκη**

Έρωτικό σώμα

Άρη Άλεξάνδρου

Ποιήματα (1941-1974)

Μαρίας Ξενουδάκη

Στό φίλο μου Έντγκαρ Άλλαν Πόε

Έλενας Πατρικίου

Μυθολογικές διαδρομές

Θανάση ΤαλαγάνηΠοιήματα (*Εικόνες Δημήτρη Ταλαγάνη*)

Θητεία στό φθινόπωρο

Θάνου Φουργιώτη

Έπί πιστώσει

Ίωάννας Καρατζαφέρη

Τό χαμένο κουμπί

*Μυθιστόρημα***Έπιπλωμένα δωμάτια***Μυθιστόρημα***Μπαζαγιάζι***Μυθιστόρημα*

4 - 2 = 0

*Μυθιστόρημα***Ή ζωή σέ τέσσερις πράξεις***Διηγήματα***Τά κορίτσια τής Έρεχθείου***Μυθιστόρημα***Μόλις κυκλοφόρησε****Τέσσερις Πολωνέζες***Μυθιστόρημα*

Γιώργου Παπακυριάκη

Τό δωμάτιο του γορίλα*Διηγήματα***Δάτς Όλ***Θέατρο***Καβάλα στή χελώνα***Μυθιστόρημα***Άντώνη Σιμιτζή****Κυνηγοί κεφαλών***Μυθιστόρημα***Ό καπιταλιστής***Μυθιστόρημα***Γή καί έραστές***Μυθιστόρημα (Τόμος Α')***Διηγήματα τής άπαλάμης**

Διονύση Χαριτόπουλου

525 Τάγμα Πεζικοῦ*Μυθιστόρημα***Δανεικιά γραβάτα***Μυθιστόρημα***Φώντα Κονδύλη****Τριήμερο στά κάγκελα***Μυθιστόρημα***Τό κύμα***Μυθιστόρημα***Ή έξωση***Μυθιστόρημα*

Άπαντα Έλλης Άλεξίου

Σκληροί αγώνες γιά μικρή ζωή**Γ' Χριστιανικόν Παρθεναγωγείο****Ύπολείμματα επαγγέλματος***Λοῦμπεν***Παραπόταμοι****Μέ τή λύρα****Άναχωρήσεις καί μεταλλαγές****Μυστήρια****Προσοχή συνάνθρωποι!****Σπονδή****Καί οὔτω καθεξής****Γιά νά γίνει μεγάλος***Βιογραφία του Ν. Καζαντζάκη***Καί ὑπέρ τῶν ζώντων****Δεσπόζουσα****Μιά μέρα στό γυμνάσιο****Βασιλική Δρυς***Τό χρονικό τής εκπαίδευσης (Α'-Β')***Άπό πολύ κοντά****Παίζομε κουκλοθέατρο;***(έτοιμάζεται)***Κατεριπωμένα άρχοντικά****Έλληνες πεζογράφοι***(έτοιμάζεται)***Παιδικά****Ρωτώ καί μαθαίνω****Χοντρούλης καί Πηδηχτή****Ήθελε νά τή λένε «κυρία»**

Άπαντα Θέμου Κορνάρου

Άγιον Όρος*(Οί άγιοι χωρίς μάσκα)***Σπιναλόγκα****Άγύρτες καί κλέφτες στήν έξουσία****Δέν θά πεθάνουμε****Στάχτες καί φοίνικες****Στρατόπεδο Χαϊδαρίου****Τό ξεκίνημα μιās γενιάς****Άπό τά βαλτονέρια τής μεγάλης ιδέας****Μέ τά παιδιά τής θύελλας****Όδός Προμηθέως****Θεσσαλονίκη, 9-11 του Μάη 1936***(Οί άγώνες του λαού)***Ή γή τής Άνάστασης***(Κίνα)*ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΚΑΣΤΑΝΙΩΤΗΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΚΑΣΤΑΝΙΩΤΗΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΚΑΣΤΑΝΙΩΤΗ